

Başlarken

Sevgili Okuyucularımız!

Dergimizin Ağustos 2019 yılına ait 80 inci sayısını siz okuyucularımıza sunmanın mutluluğu içindeyiz.

Değerli okuyucularımız, ülkemizi derinden sarsan, asrın felaketi olarak adlandırılan ve resmi rakamlara göre 17.480 kişinin hayatını kaybettiği 17 Ağustos 1999 Marmara Depreminde şehit olanlar, depremin 20. yılında Gölcük ilçesinde anıldı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Twitter hesabından 17 Ağustos 1999'da yaşanan Marmara Depremine ilişkin paylaşımında bulundu. Marmara Depreminde hayatını kaybedenlere rahmet dileyerek, **"Hiçbir zaman unutmayacağımızı ve felaketin sebep olduğu kayıpların bir daha yaşanmaması için gerekli tüm tedbirleri almaya devam edeceğiz"** ifadelerini kullandı.

Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum, 17 Ağustos depreminden sonra 730 bin binanın denetlenildiğini söyledi. Bakan Kurum, Bakanlığın yapı denetim sistemi faaliyetleri ve kentsel dönüşüm çalışmaları hakkında bilgi verdi. Son 100 yılda, 80 binin üzerinde vatandaşın depremlerde hayatını kaybettiğine dikkat çeken Bakan Kurum, "2023'ün güçlü şehirlerini hep birlikte inşa etmek için **'Kentsel Dönüşüm Eylem Planı'**" hazırlandığını söyledi.

Bu vesileyle, Mahalli İdareler Derneği olarak Marmara depreminde hayatını kaybeden vatandaşlarımızı Allah (c.c.)'dan rahmet diliyoruz. Deprem gibi doğal afetleri önlemeye yönelik yerel yönetimlerin sorumluluğunun çok olduğunu unutmamalıyız.

- İstanbul ile İzmir arasında 8,5 saati bulan seyahat süresini 3,5 saate düşüren Bursa-İzmir Otobüsü'nün 192 kilometrelik kesimi Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından hizmete açıldı.
- Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, Twitter hesabından yaptığı paylaşımında **'İVME Finansman Paketi** başarıyla yoluna devam ediyor' dedi. Ziraat Bankası, Halkbank ve Vakıf bank tarafından İvme Finansman Paketi kapsamında, temmuz sonu itibarıyla 11 bin 500 firmaya 5,2 milyar TL kredi limiti tahsis edildiği ve 1,7 milyar TL kredi kullanıldığını açıkladı.
- Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın imzasıyla enerjiyle ilgili üç genelge Resmi Gazete'de yayımlandı. 2019/16 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi **'Enerji Tabii Kaynak Yatırımları Takip ve Koordinasyon Kurulu'** kuruldu. 2019/17 sayılı genelge ise nükleer santral projelerinin yapımının hızlandırılması, 2019/18 sayılı genelge ile de kamu binalarında enerji tasarruflarıyla ilgili tedbirlerin alınması 2023 yılı sonuna kadar yüzde 15 enerji tasarrufu sağlanması, konuyla ilgili **'Kamu Binalarında Tasarruf Hedefi ve Uygulama Rehberi'** yayımlanacağı belirtildi. Yerel yönetimlerinde yoğun ilgi gösterdiği yenilenebilir enerji, özellikle Güneş Enerji Sistemlerinin ülkemizde hızla kurulması sayesinde ülkemizde ocak-temmuz döneminde geçen yılın aynı dönemine göre %29,4 artarak 116 milyar 799 bin megavatsaate ulaştı. Elektrik ithalatı ise %23,4 azalarak 1153 gigavatsaate geriledi.
- Kamu Etik Kurulu Başkanı ve Yüksek İstişare Kurulu (YİK) Üyesi Köksal Toptan, etik kurulu olarak Ak Partili, CHPlı ve MHPlı ayırt etmeksizin bütün belediyeleri mercek altına alacaklarını belirtti. Kurumlara karşı güven duygusunun ne olduğuyla ilgili bir kamuoyu araştırması yaptığını belirten Toptan **"Yerel yönetimlerden şikâyetleri, yanlışları tespit edip, çarelerini bulacağız"** dedi.
- **Dünyanın gözleri önünde Filistin halkının evlerini yakıp yıkan İsrail, Temmuz ayında 10'u kadın ve 62'si çocuk olmak üzere 420 kişiyi sebepsiz yere gözaltına aldı.**
- Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, 11. Büyükelçiler Konferansı'nın açılış konuşmasında, Asya'nın farklılıklarını gözetken ancak, bölgeye bütüncül bakabilen yeni politikayı oluşturma zamanı geldiğini belirterek **"Yeniden Asya"** adı verilen açılımı ilan etti.
- Milletimizin tarih sayfasına adını altın harflerle yazdırdığı 30 Ağustos Zafer Bayramımız kutlu olsun.

Gelecek sayıda buluşmak üzere, mutlu ve sağlıklı günler dileriz.

İçindekiler

MAKALE ADI	YAZAR	SAYFA
7186 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun Belediye Vergileri Karşısındaki Durumu	Emrullah TÖREMEN	3
Erişebilirliğin Görünmeyen Engelleri	Dr. Sermet BAŞARAN	14
İşçi Kadro/Pozisyonlarına Alınan Engelli Taşeron İşçilerin Emeklilik Nedeniyle İlişkilerinin Kesilmesi	Akın ŞİMŞEK	21
Belediye Alacaklarının Terkini	Ayşe Çiğdem TAŞPINAR	26
Taşınmazların İz Bedeli Üzerinden Kayıt Altına Alınması ve Karşılaşılan Bazı Sorunlar	Ali AYYILDIZ	30
Belediye İşyerinde Mobbing ve Tazminat	Cumhur Sinan ÖZDEMİR	40
Personel Çalıştırılmasına Dayalı Olmayan İhalelerde İşçilerin Tazminat Ödemeleri	Gürkan GÜVEN	46
İnsan Sağlığına İlişkin İşlerde Çalışan Sağlık Personeli Fiili Hizmet Süresinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Bildirimi	Selim SALTAN	51
Mahalli İdarelerde Kısmi Zamanlı Sözleşmeli Personelin Çalıştırılma Esasları	Mahmut ÇOLAK	56
Memurlara Yiyecek Yardımı Olarak Yemek Yerine Kupon Kart Fiş Ticket ve Sodexo Kartı Verilebilir Mi?	Erdoğan DEDEOĞLU	65
İş Deneyim Belgesi Olmayan Mühendis ve Mimarların Diplomaları İle İhaleye Katılımı	Av. Necati TORUN	73
Hakkında İcra Takibi Yapılan Belediye Personeline Disiplin Cezası Verilebilir Mi?	M.Lamih ÇELİK	79
İhale Komisyonu Üyesi Olarak Görevlendirilen Personel Uzmanlık Alanı veya Mesleğine Girmedikleri Gerekçesiyle Bu Görevi Yapmaktan Kaçınabilir Mi?	Ahmet ARSLAN	84
Memura Verilen Uyarı Yazıları, Özlük Dosyasında Yer Almalı Mi?	Oktay ÇAMDELEN	92
Limited Şirket Şeklinde Kurulan Belediye Şirketlerinin Ödenmeyen Amme Alacaklarından Belediyelerin Sorumluluğu	Mustafa YAVUZ	96
Belediyelerde Spor Faaliyetlerinin İşlevselliği (Güngören Belediyesi Örneği)	Elif BABACAN	103
Mevzuat Fihristi		114
Yargı Kararları		121
Genelge, Görüşler ve Tebliğler		141
Soru - Cevap		144

PRATİK BİLGİLER

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNUNA TABİ OLARAK ÇALIŞANLAR İÇİN MAAS KATSAYILARI	146
DEVLET MEMURLARINA SAĞLANAN SOSYAL YARDIMLAR	147
BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEĞİ	147
BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKKI	148
BELEDİYE ENÇÜMEN ÜYELERİ ÖDENEĞİ	148
İL GENEL MECLİS ÜYELERİNİN HUZUR HAKLARI	149
İL ENÇÜMEN BRÜT ÖDENEKLERİ	149
GELİR VERGİSİNE TABİ GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİNDE ESAS ALINAN TARİFİ	149
ASGARİ ÜCRETİN NET HESABI VE İŞYEREN MALİYETİ	150
2019 YILI ASGARİ GECİM İNDİRİMİ	150
5326 SAYILI KABAHATLER KANUNUNA GÖRE 2019 YILI BELEDİYE PARA CEZALARI	151
1608 SAYILI KANUNUNA GÖRE BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI	153
4207 SAYILI TUTUN ÜRÜNLERİNİN ZARARLARININ ÖNLENMESİ VE KONTROLÜ HAKKINDA KANUN İLE DÜZENLENEN KABAHATLER VE SUÇLAR İLE BUNLAR İÇİN ÖNGÖRÜLEN YAPTIRIMLAR	154
2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNUNA GÖRE 2019 YILI BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI	157
KAMU KONUTLARININ 2019 YILI AYLIK KİRA BEDELLERİ	158
2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNDAKİ PARASAL LİMİTLER	159
YURTIÇİ HARCIHARLAR	160
BÜTÇE KANUNUNDAKİ 5018 SAYILI KAMU MALİ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU LİMİTLERİ	162
DEĞERLİ KAĞITLAR	163
AMORTİSMANA TABİ TUTULMADAN DOĞRUDAN GİDER YAZILACAK TUTAR	163
GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARINDA UYGULANAN KİRA İSTİSNA TUTARI	164
HİZMET ERBABINA İŞYERİ VEYA İŞYERİNİN MÜSTEMİLATİ DİŞİNDE KALAN YERLERDE YEMEK VERİLMEK SURETİYLE SAĞLANAN MENFAATLERE İLİŞKİN İSTİSNA TUTARI	164

BASIT USULE TABİ OLMANIN GENEL ŞARTLARINDAN OLAN İŞYERİ KİRA BEDELİNE İLİŞKİN TUTAR	164
ENGELLİLER İÇİN VERGİ İNDİRİMİ	164
YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI	164
GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA HALİNDE ÖDENECEK ÜCRET	165
ÜCRETLİ YILLIK İZİNLER	165
İŞ AKDİNİN FESHİNDE İHBAR TAZİNATİ TUTARLARI	165
MEMUR ÖDEMELERİNDE YAPILAN KESİNTİLER	166
DEVLET MEMURLARINA HASTALIK VE REFAKAT İZİNİ	167
MEMURLARDA AÇIKTAN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET	168
DEVLET MEMURLARINDA KURUM DİŞİNDEN VEKALETTE ÜCRET	168
KURUM İÇİNDEN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET	169
3194 SAYILI İMAR KANUNUNA GÖRE VERİLECEK İDARİ PARA CEZALARI	170
DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR	173
5846 SAYILI FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU	175
7126 SİVİL SAVUNMA KANUNU	175
VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 1/1/2019 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR	176
SULAR HAKKINDA KANUN	178
TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTULACAKLARI PARA LİMİTİ	178
CEVRE TEMİZLİK VERGİSİ	179
KİK ESİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER	180
6331 SAYILI İŞG KANUNUNA GÖRE 2019 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI İLİŞİLİ BİLGİLER	182
4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI	186
4301 SAYILI ÖĞLE DİNLENMESİ KANUNU	188
1593 SAYILI UMUMİ HİFZISSİHHA KANUNU	188
YAPI, TESİS VE ONARIM İŞLERİ İHALELERİNDE KULLANILAN MÜTEAHHİTLİK KARNELERİ VE İŞ BITİRME BELGELERİNİN 2019 YILINA AİT DEĞERLENDİRME KATSAYILARI	189
PARASAL SINIRLAR	190

Emrullah TÖREMEN

Daire Başkanı

7186 SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUNUN BELEDİYE VERGİLERİ KARŞISINDAKİ DURUMU

1. GİRİŞ

Bilindiği üzere 7186 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 19/7/2019 tarihli ve 30836 (mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.¹ Bu Kanunun 33 üncü maddesiyle, 12/11/2012 tarihli ve 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun² geçici 1 inci maddesinin onbeşinci fıkrasının son cümlesinde yer alan “10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı

Büyükşehir Belediyesi Kanununun geçici 2 nci maddesi ile köy tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüştürülen yerlerde de bu fıkra hükmü uygulanır.” cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Aynı Kanunla söz konusu maddenin sonuna “Bu fıkrayı ihdas eden Kanunla ilga edilen son cümlesi dahil onbeşinci fıkraya ilişkin hata ve düzeltmeye dayalı mükellefçe talep edilen red, iade ve ödemeler, idarelerin en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin yüzde biri oranında pay ayrılmak suretiyle yapılır. Talep edilen toplam tutarın, ayrılan ödeneğin toplam tutarını aşması hâlinde red, iade ve ödemeler, sonraki yıllara sari olacak şekilde, idareye başvuru tarihi veya dava açılması

¹ <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/07/20190719M1-1.htm> (Erişim 20/7/2019)

² 6/12/2012 tarihli ve 28489 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

hâlinde mahkeme ilamının idareye tebliğ tarihi esas alınmak suretiyle garameten ve taksitlerle gerçekleştirilir. Taksitli ödeme süresince 4/12/1984 tarihli ve 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanuna göre ayrıca kanuni faiz ödenir.” fıkrası eklenmiştir.

7186 sayılı Kanunla bu çalışma konusunda iki husus düzenlenmiştir. **Bunlardan birisi**, 5216 sayılı Kanunla köyden mahalleye dönüşen yerlerle ilgili olarak; emlak vergisi, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca alınması gereken vergi, harç ve katılım paylarının 31/12/2022 tarihine kadar (bu tarih dâhil) alınmayacağı; 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının üçüncü bendi, 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci bendi ile beşinci bendi, 66 ncı maddesinin birinci fıkrasının beşinci bendi hükümleri 31/12/2022 (bu tarih dâhil) tarihine kadar uygulanmaya devam edileceği ve bu yerlerde içme ve kullanma suları için alınacak ücretin 31/12/2022 tarihine kadar (bu tarih dâhil) en düşük tarifenin %25'ini geçmeyecek şekilde belirleneceği hükmü 19/7/2019 tarihi itibarıyla yürürlükten kaldırılmıştır. Diğer bir anlatımla belirtilen vergi, harç, harcamalara katılma payı muafiyeti ile indirimli içme ve kullanma su ücretine yönelik uygulama süresinin sona erdirilmesidir.

Söz konusu muafiyetler ve indirimli su kullanım ücreti uygulaması 30 Mart 2014 tarihinden sonra hem 5216 sayılı Kanunla³ hem de 6360 sayılı Kanunla

³ 23/7/2004 tarihinden sonra İstanbul ve Kocaeli il sınırı belediye sınırı olmuştur. Diğer büyükşehir olan illerde ise mevcut valilik binası merkez kabul edilerek; nüfusu 1 milyona kadar olan

köyden mahalleye dönüşen yerler için geçerli olmuştur.⁴ Öte yandan hemen belirtmek gerekirse 6360 sayılı Kanunla köyden mahalleye dönüşen yerlerdeki muafiyet ve indirimlerin uygulamasına 31/12/2022 tarihine kadar devam edilecektir.

Yapılan düzenlemeyle çalışmaya konu ikinci husus ise, 6360 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 30 Mart 2014 tarihinden sonra 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun geçici 2 nci maddesi ile köy tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüştürülen yerlerde bu tarihten sonra fazla veya yersiz tahsil edilen vergi, harç, katılım payı ve su kullanım ücretlerinin ilgililere geri ödenmesinde belediyelere ödeme kolaylığı sağlanmıştır.

Bu yazımızda, 6360 sayılı Kanun uyarınca 5216 sayılı Kanunla köyden mahalleye dönüşen yerlerde 30 Mart 2014 tarihinden bu yana geçerli olan ve sadece belediye gelirlerine yönelik bazı vergi, harç, katılım payı muafiyeti ile indirimli su kullanım ücretinin uygulamasının nasıl olacağına ilişkin değerlendirmeler yer alacaktır.

2. 7186 SAYILI KANUN ÖNCESİ UYGULAMA

Esasen 30 Mart 2014 tarihinde yürürlüğe giren 6360 sayılı Kanunla bu çalışmayı ilgilendiren konulardan ilki daha

büyükşehirlerde yarıçapı 20 km, nüfusu 1 milyon - 2 milyon olan büyükşehirlerde yarıçapı 30 km, nüfusu 2 milyondan fazla olan büyükşehirlerde yarıçapı 50 km olan dairenin sınırı büyükşehir belediyesinin sınırını oluşturmuştur. İstanbul ve Kocaeli dahil olmak üzere bu sınırlar içinde orman köylerinin tüzel kişiliği korunmuştur (Geçici m. 2).

⁴ TÖREMEN, Emrullah, 30 Mart 2014 Tarihi İtibarıyla Yeni Büyükşehir Belediyeleri Kanununun Yürürlüğe Girmesine Bağlı Olarak Bazı Vergi, Harç ve Pay Uygulaması, Beklenen Mahalli İdareler Dergisi, sayı 15 (220), Ankara, Mart 2014.

önce büyükşehir olan 16 ilin belediye⁵ sınırı mülki sınırlar olmuş ve bu sınırlar içinde kalan köylerin tüzel kişilikleri kaldırılarak mahalleye dönüştürülmüştür. Diğer konu ise 14 yeni büyükşehir belediyesi kurulmuş⁶ ve bu belediyelerin belediye sınırı da mülki sınır olmuş ve bu sınırlar dâhilindeki köyler kaldırılarak mahalleye dönüştürülmüştür.

6360 sayılı Kanunla mahalli müşterek ihtiyaçların karşılanması noktasında ülkemizdeki yerel yönetim sisteminde önemli değişiklikler yapılmıştır. Belirtilen illerdeki kırsal alanlar belediye sınırına dâhil edilmiş ve bu alanların yeni sisteme uyumu bakımından bazı vergi, harç, katılma payı muafiyeti ile indirimli su ücreti hayata geçirilmiştir. Sürece uyum sağlamak bakımından hem 23/7/2004 tarihinde 5216 sayılı Kanunla hem de 30/3/2014 tarihinde 6360 sayılı Kanunla köyden mahalleye dönüşen yerler için herhangi bir ayrıma tabi tutulmaksızın belirtilen muafiyetler ve indirimlerin uygulanmasına yönelik düzenleme getirilmiştir.

Dolayısıyla, 23/7/2004 tarihi itibarıyla 5216 sayılı Kanun kapsamında köy tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüşen yerlerde 2014 yılı ila 2019 yılı arasında bazı mali kolaylıklar sağlanmıştır. Daha açık ifade etmek gerekirse 23/7/2004 tarihi itibarıyla 5216 sayılı Kanun kapsamında köyden mahalleye dönüşen yerlerde, 2014 yılı ila 2019 yılı arasında uygulanan

emlak vergisi, 2464 sayılı Kanun gereği alınan vergiler, harçlar, harcamalara katılma payı muafiyetleri ile indirimli su ücretleri uygulanmıştır.

3. 7186 SAYILI KANUN SONRASI UYGULAMA

7186 sayılı Kanunun 33 üncü maddesiyle 6360 sayılı Kanunun Geçici 1 inci maddesinin (15) numaralı fıkrasının son cümlesinin yürürlükten kaldırılmasıyla 5216 sayılı Kanunla köyden mahalleye dönüşen yerler için bazı vergi, harç ve harcamalara katılma payına ilişkin muafiyet ile indirimli su ücreti uygulaması sona ermiştir. 7186 sayılı Kanunla, Kanun gerekçesinde⁷ belirtildiği üzere söz konusu mahallelerin (eski köy) aradan geçen zaman içerisinde şehirleşme sürecini tamamladığı ifade edilerek bu alanlardaki muafiyetlerin ve indirimlerin sona erdirilmesi amaçlanmıştır.

Bu bağışıklıklar arasından farklı vergi, harç, katılma payı ve ücret yer almakta ve bunların vergiyi doğuran olay, tarh, tahakkuk ve tahsiline yönelik ilgili mevzuatında farklı düzenlemeler bulunmaktadır. Bu nedenle söz konusu gelirlerin hangi sürede ve hangi şekilde uygulanmasının açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

3.1. Emlak Vergisi Uygulaması

Bilindiği üzere, Ülkemiz sınırları içinde bulunan bina, arsa ve araziler emlak vergisinin konusunu oluşturmaktadır.⁸ Emlak vergisi, dört yılda bir defa olmak

5 Bu iller; Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Diyarbakır, Eskişehir, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kayseri, Kocaeli, Konya, Mersin, Sakarya ve Samsundur.

6 Bu iller, Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa, Van ve Ordu'dur.

7 <http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/ekonomik-duzenlemeler-iceren-torba-kanun-tbmmde-kabul-edildi-41277025> (Erişim 20/7/2019).

8 1319 sayılı Kanun m. 1, 13.

üzere takdir işlemlerinin yapıldığı yılı takip eden bütçe yılının ocak ve şubat aylarında yıllık olarak tarh ve tahakkuk ettirilmektedir.⁹ Emlak Vergisi Kanununun 30 uncu maddesine göre, emlak vergisi birinci taksiti mart, nisan ve mayıs aylarında; ikinci taksiti kasım ayı içinde olmak üzere iki eşit taksitte ödenmektedir.

Emlak Vergisi Kanununun 9 uncu ve 19 uncu maddelerine göre, vergiden muaf iken vergiye tabi olan bina¹⁰ ve araziden¹¹ dolayı emlak vergisi mükellefiyeti, muafiyetin düştüğü tarihi takip eden bütçe yılından itibaren başlamaktadır.¹² Örneğin, vergi muafiyeti tanınan vakıflara ait binalar (vakıf senedindeki cihete tahsis edilmek şartıyla) bina vergisinden muafıdır.¹³ Varsayalım ki bu vakfın bina vergisi muafiyet şartları 10 Şubat 2019 tarihinde sona ermiş olsun, bu durumda vakfın emlak vergisi ödeme yükümlülüğü bu tarihi takip eden bütçe yılı olan 1/1/2020 tarihinde başlaması gerekmektedir.

Buna göre 7186 sayılı Kanunla 5216 sayılı Kanun kapsamında köyden mahalleye dönüşen yerler için daha önce emlak vergisinden muaf olan bina, arsa ve arazi vergisi için vergi yükümlülüğü 1/1/2020 tarihi itibarıyla başlayacaktır. Diğer bir ifade ile bu yerler için 2019 yılına ait olmak üzere verginin hem birinci taksiti hem de ikinci taksiti (bu taksitin ödeme

süresi gelmemekle birlikte) alınmayacaktır. Dolayısıyla, belirtilen yerlerde¹⁴ 2019 yılı için emlak vergisi muafiyeti uygulanacaktır.

3.2 Belediye Gelirleri Kanunundaki Vergiler

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda birden fazla gelir unsuru düzenlenmiştir. Bu gelirler arasında vergiler, harçlar, harcamalara katılma payı, diğer pay ve ücretler bulunmaktadır. Vergi gelirleri; ilan ve reklam vergisi, eğlence vergisi, haberleşme vergisi, elektrik ve havagazı tüketim vergisi, yangın sigortası vergisi ve çevre temizlik vergisidir.

3.2.1 İlan ve Reklam Vergisi

2464 sayılı Kanunun 15 maddesine göre, vergi tarifesinin 1, 2 ve 4 üncü bentlerinde belirtilen ilan ve reklamların süresi 6 aydan; 3 üncü bendinde belirtilen ilan ve reklamın süresi 1 haftadan az olursa vergi miktarının yarısı alınır. 6 ay geçen süreler 1 yıl, hafta kesirleri de tam hafta sayılır. Vergi tarifesinin 5 ve 6 ncı bentlerinde yer alan ve çok nüsha olarak basılan ilan ve reklamlar üzerinde basımevinin ticari unvanı, adresi ve kaç nüsha olarak basıldığı ayrıca belirtilir.

Bu Kanunun 16 ncı maddesine göre de; vergiye tabi ilan ve reklamlarda, ilan ve reklam işinin mükellefçe yapılması halinde ilan veya reklam işinin yapılmasından önce mükellef tarafından; ilan ve reklam işinin bu işi mutat meslek olarak ifa edenler tarafından yapılması halinde ilan ve reklam işini yapanlarca ilan veya

¹⁴ Bu çalışmada "belirtilen yerler" ifadesi, 5216 sayılı Kanunla köyden mahalleye dönüşen ve 7186 sayılı Kanunla ilgili muafiyetler ve indirimlerin kaldırıldığı yerler olarak kullanılmıştır.

⁹ 1319 sayılı Kanun m. 11, 21.

¹⁰ Bina vergisi mükellefiyeti... c) Muafiyetin sukut ettiği tarihi, takip eden bütçe yılından itibaren başlar (m. 9).

¹¹ Arazi vergisi mükellefiyeti ... c) Muafiyetin sukut ettiği tarihi, takip eden bütçe yılından itibaren başlar (m. 19).

¹² Gelir İdaresi Başkanlığı (Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı) 15/10/2015 tarihli ve 90792880-175.01.01.04[2015/97]-1022 sayılı özeldesesi <https://www.gib.gov.tr/gibmevzuat> (Erişim 20/7/2019).

¹³ 1319 sayılı Kanun m. 4/m.

reklamın yapıldığı ayı takip eden ayın 20 nci günü akşamına kadar verilecek beyanname üzerine, tarh ve tahakkuk ettirilir. Beyannameler vergi tarifesinin 1, 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı bentlerinde yazılı ilan ve reklamlarda bunların yayınlandığı, dağıtıldığı veya teşhir edildiği mahallin belediyesine verilir. İlan ve reklam vergisi, beyanname verme süresi içinde ödenir. Şu kadar ki belediye meclisleri vergi tarifesinin 1, 2 ve 4 üncü bentlerinde yazılı yıllık ilan ve reklamlara ait vergileri, yılı içinde, iki eşit taksitte almaya yetkilidirler.

Buna göre, belirtilen yerlerde 19/7/2019 tarihinden itibaren ilan ve reklam vergisi mükelleflerinin, ilan ve reklam işini yapmadan önce beyanname verip vergiyi bu süre içinde ödemesi (yılılık ilan ve reklamlarda ilgili belediyece iki taksit öngörülmemişse) gerektiğinden ilan ve reklam işini yapmadan önce ilgili belediyeye peşin olarak ödemesi gerekir. İlan ve reklam işini mutat meslek olarak yapan **ilan ve reklam vergisi sorumlularının** ise Temmuz 2019 dönemine ait ilan ve reklam vergisini kanunda belirtilen süre içinde ilgili belediyeye beyan edip ödemesi gerekir. Yıllık yapılan ilan ve reklamların süresi altı aydan az olursa verginin yarısı alınacağından 2019 Temmuz-Aralık ayı 6 aydan daha az bir süreyi kapsadığından daha önce muafiyet uygulanan yıllık ilan ve reklamlara ait verginin 2019 yılı için belirlenen tutarın yarısının alınması gerektiği değerlendirilmektedir. Yine 19 Temmuz 2019 tarihini içine alan bir haftalık ilan ve reklam yapılmışsa bu durumda da verginin yarısının alınması gerekecektir.

3.2.2 Eğlence Vergisi

Bilindiği üzere, eğlence vergisi biletle girilen yerler, biletle girilmesi zorunlu olmayan yerler ile müşterek bahisler üzerinden alınmaktadır. Bu anlamda, biletle girilen yerlerde eğlence vergisi bilet bedellerine eklenmek suretiyle hesaplanır ve belediye tarafından özel damga konulması sırasında ödenir. Genel ve özel bütçeli idarelerle il özel idareleri ve köyler tarafından yürütülen spor müsabakaları, at yarışları ve benzeri faaliyetlerde bilet bedeli ile birlikte alınan vergi takip eden 20 gün içinde ilgili belediyeye ödenir. Müşterek bahislerde her aya ait vergi o ayı takip eden ayın 20 nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye bir beyanname ile bildirilir ve aynı sürede ödenir. Yine biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerlerinde her aya ait vergi o ayı takip eden ayın 20 nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye yatırılır.¹⁵

Buna göre, **biletle girilen yerlerde eğlence vergisi**, eğlence faaliyeti gerçekleşmeden önce bilet bedeli üzerinden ilgili belediyeye onaylatmak suretiyle peşin ödendiğinden 7186 sayılı Kanun uygulaması bakımından bu kapsamdaki eğlence vergisinin hangi süre içinde ilgili belediyeye ödenmesi konusunda tereddüt söz konusu olmayacaktır.

Öte yandan, **yerli ve yabancı film gösterimlerinde** bulunan eğlence firmalarının bilet yerine ödeme kaydedici cihaz kullanmaları mümkün bulunmaktadır. Bu kapsamda, giriş biletlerini ödeme kaydedici cihazları kullanmak suretiyle düzenleyen mükellefler, 2464 sayılı Ka-

¹⁵ 2464 sayılı Kanun m. 22.

nuna göre tahsil edilen eğlence vergisini, ödeme kaydedici cihazların günlük kapanış fişleri (Z raporu) ve mali hafıza raporlarından yararlanarak hesaplayacaklardır. Bu şekilde hesaplanan her aya ait eğlence vergisi, en geç ertesi ayın 20 nci günü akşamına kadar mahallin mal-müdürlüğü veya muhasebe müdürlüğüne mükelleflerce ödenecektir.¹⁶ Bu durumda, **ödeme kaydedici cihaz kullanan mükelleflerin** belirtilen yerlerde Temmuz 2019 dönemine ait eğlence vergisini 20 Ağustos 2019 tarihinde ilgili belediyeye ödemesi gerekecek olup vergilendirme döneminin 19-31 Temmuz günleri olarak **kıst bir dönemi kapsayacak şekilde** hesaplanması gerekecektir.

Diğer taraftan, belirtilen yerlerde müşterek bahisler ile biletle girilmesi zorunlu olmayan yerlere ait Temmuz 2019 dönemine ilişkin eğlence vergisinin de 20 Ağustos 2019 tarihine kadar ilgili belediyeye ödenmesi gerekecektir. Özellikle biletle girilmeyen yerlerde çalışılan gün başına eğlence yerinin durumuna göre 5 ila 100 lira arasında değişen tutarlarda vergi alındığından bu yerlerdeki eğlence vergisinde **19-31 Temmuz dönemini kapsayacağı** açıktır.

3.2.3 Haberleşme Vergisi

Haberleşme vergisi, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde Posta Telgraf Telefon İşletmesi (Türk Telekom) tarafından tahsil edilen telefon, teleks, faksimili ve data ücretleri (tesis, devir ve nakil ücretleri hariç) üzerinden alınır. Bir ay için-

16 63 Seri No.lu Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanunla İlgili Genel Tebliği.

de tahsil edilen telefon, teleks, faksimili ve data ücretlerine isabet eden haberleşme vergisi, tahsilatı takip eden ayın sonuna kadar bir beyanname ile ilgili belediyeye bildirilir ve aynı süre içinde ödenir.¹⁷

Buna göre, belirtilen yerlerde söz konusu verginin de 19-31 Temmuz günlerine isabet eden verginin kıst olarak Temmuz 2019 dönemine ait haberleşme vergisinin kanunda belirtilen süre (31 Ağustos 2019) içinde ilgili belediyeye beyan edilip ödenmesi gerekir.

3.2.4 Elektrik ve Havagazı Tüketim Vergisi

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde elektrik ve havagazı tüketimi, elektrik ve havagazı tüketim vergisine tabi olup elektrik enerjisini tedarik eden veya havagazını dağıtan kuruluşlar tahsil ettikleri vergiyi, tahsil tarihini takip eden ayın 20 nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye bir beyanname ile bildirmeye ve vergiyi de aynı sürede ödemekle yükümlüdür.¹⁸

Buna göre, belirtilen yerlerde söz konusu verginin de kıst dönemine (19-31 Temmuz günleri) isabet eden tutarının Temmuz 2019 dönemine ait elektrik ve havagazı tüketim vergisinin kanunda belirtilen süre (20 Ağustos 2019) içinde ilgili belediyeye beyan edilip ödenmesi gerekir.

3.2.5 Yangın Sigortası Vergisi

Belediye sınırları ve mücavir alanlar içindeki menkul ve gayrimenkul mallar için yapılan yangın sigortaları dolayısıyla

17 2464 sayılı Kanun m. 29, 32.

18 2464 sayılı Kanun m. 34, 39.

alınan primler yangın sigortası vergisine tabidir. Mükellefler bir ay içindeki vergiye tabi muamelelerini ertesi ayın 20 nci günü akşamına kadar bağlı oldukları belediyeye bir beyanname ile bildirmeye ve hesaplanan vergiyi aynı sürede ödemeye mecburdurlar.⁽¹⁹⁾

Buna göre, belirtilen yerlerde söz konusu verginin de kıst dönemine (19-31 Temmuz günleri) isabet eden tutarının Temmuz 2019 dönemine ait yangın sigortası vergisinin kanunda belirtilen süre (20 Ağustos 2019) içinde ilgili belediyeye beyan edilip ödenmesi gerekecektir.

3.2.6 Çevre Temizlik Vergisi

2464 sayılı Kanunun mükerrer 44 üncü maddesine göre, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar çevre temizlik vergisine tabi olup madde hükmü gereği, konutlara ait çevre temizlik vergisi, belediyeler tarafından su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına hesaplanacak ve su faturasında ayrıca gösterilmek suretiyle tahakkuk etmiş sayılacaktır. Bu suretle tahakkuk eden vergi, su tüketim bedeli ile birlikte belediyelerce tahsil edilecektir. İşyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalarla ilgili olarak tahakkuk eden vergiler her yıl emlak vergisinin taksit dönemlerinde ödenecektir. Su ve kanalizasyon hizmetleri ayrı bir kanunla düzenlenmiş bulunan büyükşehir belediye sınırları ve mücavir alanlardaki konutlara ait çevre temizlik vergisi ise 20/11/1981 tarihli ve 2560 sayılı Kanun

19 2464 sayılı Kanun m. 40, 44.

hükümlerine göre kurulan su ve kanalizasyon idarelerince aynı esaslara göre tahakkuk ettirilerek tahsil edilecektir.

Buna göre, su ihtiyacını belediyece veya büyükşehir belediyelerine bağlı su ve kanalizasyon idarelerince tesis edilmiş su şebekesinden karşılayan ve belediyenin çevre temizlik hizmetinden yararlanan konutlar için bildirim verilmeyecek ve çevre temizlik vergisi de su faturaları ile tahsil edilecektir. İş yerleri ve diğer şekillerde kullanılan binalar ile belediyenin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan ancak, su ihtiyacını belediyece tesis edilmiş su şebekesi haricinden karşılayan konutlara ait çevre temizlik vergisi ise kanunda belirtilen yıllık tarifeye göre alınmaktadır.

Bu açıklamalara göre; 19 Temmuz 2019 tarihinden itibaren 5216 sayılı Kanunla köyden mahalleye dönüşen yerlerde konut, işyeri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi alınabilecektir. Bu durumda, işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar ile su ihtiyacını belediyece tesis edilmiş su şebekesi haricinden karşılayan konutlara ilişkin 2019 yılı çevre temizlik vergisi tutarlarının belirlenen tarife üzerinden hesaplanması gerekir. Ancak, konutlara ait çevre temizlik vergisi su faturaları üzerinden metreküp başına alındığı için bu kapsamdaki konutlar için Temmuz 2019 fatura dönemi itibariyle vergi hesaplanacaktır. Bu hesaplamada Temmuz dönem için 19-31 Temmuz günleri olarak kıst dönem uygulanacağı tabiidir.

Yıl içinde yeni açılan işyerleri ile ilgili olarak hesaplanacak çevre temizlik ver-

gisinin yıllık vergi tutarının yılın kalan günlerine isabet eden tutarının alınacağı öngörülmüştür.²⁰ Bu durumda işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar ile su ihtiyacını belediyece tesis edilmiş su şebekesi haricinden karşılayan konutların 2019 yılına ait yıllık çevre temizlik vergisi tutarı 19 Temmuz - 31 Aralık 2019 günlerine isabet eden kadar olacaktır. Örneğin, büyükşehirlerde dördüncü grup ve beşinci dereceye ait işyerine ait 2019 yılı çevre temizlik vergisi tutarı 337 TL'dir.²¹ Yılın kalan gün sayısı 166 gündür. Bu durumda 2019 yılına ait ödenecek vergi tutarı $(337/365 \times 166) = 153,26$ TL olacaktır.

3.3 Belediye Gelirleri Kanunundaki Harçlar

Bilindiği üzere, harçlar kamu kurum ve kuruluşlarının verdiği hizmetin maliyetini tam olarak karşılamamakla birlikte kanunda belirtilen tarifede alınan bir kamu gelirdir. Belediyelerce alınan harçlar da bu kapsamda olup ilgili belediye tarafından hizmet sunulmadan önce peşin olarak ve makbuz karşılığı alınır.

Bu nedenle, 19 Temmuz 2019 tarihinden itibaren 5216 sayılı Kanunla köyden mahalleye dönüşen yerlerde belediyelere ait harçlara ilişkin hizmetin hangi belediyece yapılmış ise ilgili harcın belediyece alınması gerekecektir.

3.4 Belediye Gelir Kanundaki Katılma Payı

Belediyeler, yerel ortak hizmetleri yerine getirme sırasında yaptığı giderlerin bir kısmını bu hizmetten yararlananlar-

dan tahsil etme yoluna gitmektedir. Bu cümleden olarak, kısaca, belediyelerin yaptığı bazı harcamalarının bir kısmının taşınmaz sahiplerince karşılanması harcamalara katılma payı olarak tanımlanabilir. Bu anlamda, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununda üç türlü harcamalara katılma payı sayılmış olup 86 ncı maddesinde *yol harcamalarına katılma payı*, 87 nci maddesinde *kanalizasyon harcamalarına katılma payı*, 88 inci maddesinde ise *su tesisleri harcamalarına katılma payı* düzenlenmiştir.

Yol harcamalarına katılma payı: Belediyelerce veya belediyelere bağlı müesseselerce inşa, tamir ve genişletilmeye tabi tutulan yolların iki tarafında bulunan veya başka bir yola çıkışı olmaması dolayısıyla bu yoldan yararlanan gayrimenkullerin sahiplerinden meclis kararı ile alınabilmektedir. Sahip deyimi: Gayrimenkulün malikini, varsa intifa hakkı sahibini veya tahsisli olduğu kamu kurum ve kuruluşunu, bunlar da yoksa gayrimenkulü sahibi gibi kullananları ifade eder.²² Yol harcamalarına katılma payı alınabilmesi için inşa, tamir ve genişletilmeye tabi tutulan yollar ile ilgili olarak; yeni yol açılması, mevcut yolların yüzde 40 nispetinde veya daha fazla genişletilmesi, kaldırımsız ve bakımsız bulunan yolların, kaldırım veya parke kaldırım haline getirilmesi veya asfalt yapılması, kaldırım veya şose halindeki yolların da parke, beton veya asfalta çevrilmesi, mevcut kaldırım veya parkelerin sökülüp yeniden düzenlenmesi gerekir.

²² 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Harcamalara Katılma Payları ile İlgili Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik m. 18. (İlgili değişiklik için 1/11/1994 tarih ve 22098 sayılı Resmi Gazete)

20 30 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği.
21 51 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği.

Kanalizasyon harcamalarına katılma payı: Belediyelerce veya belediyelere bağlı müesseselerce, kanalizasyon tesisi yapılması halinde, bunlardan faydalanan gayrimenkullerin sahiplerinden alınmaktadır. Bu payın alınabilmesi için; yeni kanalizasyon tesisi yapılması, mevcut tesislerin sıhhi ve fenni şartlara göre ıslah edilmesi gerekir. İki ve daha fazla yol kenarında bulunan gayrimenkuller, hangi yoldaki kanalizasyona bağlanmış ise, payın hesabında o yola ait kanalizasyon giderleri dikkate alınacaktır.

Su tesisleri harcamalarına katılma payı: Yine belediyelerce veya belediyelere bağlı müesseselerce su tesisleri yapılması halinde, dağıtımın yapıldığı saha dâhilindeki gayrimenkullerin sahiplerinden de su tesisleri harcamalarına katılma payı alınmaktadır. Söz konusu pay için; yeni içme suyu şebeke tesisleri yapılması, mevcut şebeke tesislerinin tevsi ve ıslah edilmesi gerekir. Kanalizasyon harcamalarına katılma payında olduğu gibi birden fazla yol kenarında bulunan gayrimenkullere ait payın hesabında, bunların yalnız suya bağlandıkları yol üzerindeki uzunlukları esas alınacaktır.

Harcamalara katılma payları vergi benzeri bir kamu alacağı olduğu için 213 sayılı Kanun ile 6183 sayılı Kanun hükümler çerçevesinde tarh, tebliğ, tahakkuk ve tahsil edilmektedir.⁽²³⁾ **Harcamalara katılma paylarının matrahı:** Bir program dâhilinde veya istek üzerine doğrudan doğruya yapılan işlerde, bu hizmetler dolayısıyla yapılan giderlerin tamamıdır. Özel devlet yardımları, karşı-

lıksız fon tahsisleri, bu işler için yapılacak bağış ve yardımlar ile istimplâk bedelleri toplam giderlerden indirilir. Ayrıca, belirtilen yerlerde harcamalara katılma paylarının matrahı bina ve arsalarda vergi değerinin % 2'sini geçmeyecektir.²⁴ Harcamalara katılma payları belediyelerce veya bunlara bağlı müesseselerce, 92 nci maddeye göre payların ilan ve tebliğ edildiği yılı takip eden yıldan itibaren iki yılda ve dört eşit taksitte, peşin ödemelerle tahakkuk tarihinden itibaren bir ay içinde tahsil olunur.²⁵

Buna göre, belirtilen yerlerde, 19 Temmuz 2019 tarihinden sonra belediyece yapılan bir yol, su tesisleri ve kanalizasyon harcaması yapılmışsa bu harcama dolayısıyla taşınmaz sahiplerinden belirtilen oranda belediyece pay alınabilecektir. **Yol harcamalarına katılma payının alınıp alınmayacağı konusunda belediye meclisi yetkili olduğundan belediyeler meclis kararı ile isterlerse yol harcamalarına katılma payı almayabilirler. Diğer harcamalara katılma payı ile ilgili belediye meclislerinin bu yönde bir yetkilerinin olmadığını hatırlatmakta yarar vardır.**

3.5. İndirimli İçme ve Kullanılmış Sular İçin Uygulama

6360 sayılı Kanununun Geçici 1 inci maddesinin (15) inci fıkrası uyarınca 5216 sayılı Kanunla köyden mahalleye dönüşen yerlerde 30 Mart 2014 tarihinden itibaren içme suyu ve kullanılmış suların uzaklaştırılmasına karşılık, tarifesine göre abonelerden alınacak ücret-

23 2464 sayılı Kanun m. 98.

24 2464 sayılı Kanun m. 89.

25 2464 sayılı Kanun m. 93

ler %25 indirimli uygulaması 7186 sayılı Kanunla 19 Temmuz 2019 tarihinden itibaren son erdirilmiştir. Buna göre, bu tarihten sonra anılan yerlerde normal tarife üzerinden ücretlendirilebileceği açıktır.

4. DİĞER HUSUSLAR

7186 sayılı Kanunun 33 üncü maddesi ile 6360 sayılı Kanunun Geçici 1 inci maddesine “Aynı Kanunla söz konusu maddenin sonuna “(30) *Bu fıkrayı ihdas eden Kanunla ilga edilen son cümlesi dahil onbeşinci fıkraya ilişkin hata ve düzeltmeye dayalı mükellefçe talep edilen red, iade ve ödemeler, idarelerin en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin yüzde biri oranında pay ayrılması suretiyle yapılır. Talep edilen toplam tutarın, ayrılan ödeneğin toplam tutarını aşması hâlinde red, iade ve ödemeler, sonraki yıllara sari olacak şekilde, idareye başvuru tarihi veya dava açılması hâlinde mahkeme ilamının idareye tebliğ tarihi esas alınmak suretiyle garameten ve taksitlerle gerçekleştirilir. Taksitli ödeme süresince 4/12/1984 tarihli ve 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanuna göre ayrıca kanuni faiz ödenir.*” fıkrası eklenmiştir.

Bu düzenlemeyle, 6360 sayılı Kanunun Geçici 1 inci maddesinin (15) inci fıkrasında yer alan vergi, harç ve katılım payı muafiyetler ile indirimli içme suyu ve kullanım suyu ücretleri ile ilgili olarak fazla veya yersiz olarak alınan bu gelirlerin mükelleflerce talep edilmesi halinde red ve iade yapılacaktır. Mükelleflere yapılacak geri ödemelerin belediyelerin bütçe dengesini bozmaması için ilgili yıl kesinleşmiş bütçe gelirinin %1 oranında bir pay ayrılacaktır.

Talep edilen toplam tutarın, ayrılan ödeneğin toplam tutarını aşması hâlinde red, iade ve ödemeler; sonraki yıllara yaygın olacak şekilde, belediyeye başvuru tarihi veya dava açılması hâlinde mahkeme ilamının belediyeye tebliğ tarihi esas alınmak suretiyle yapılacaktır. Bu şekildeki ödemeler garameten²⁶ ve taksitler halinde gerçekleşecektir. Taksitli ödeme süresince 4/12/1984 tarihli ve 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanuna göre ayrıca kanuni faiz ödenecektir.²⁷

5. SONUÇ

7186 sayılı Kanunun 33 üncü maddesiyle yapılan düzenlemede esas itibarıyla iki husus öngörülmüştür. **Bunlardan ilki**, 5216 sayılı Kanunla 23/7/2004 tarihinde köyden mahalleye dönüşen yerler için 30/3/2014 tarihinde başlayan ve 31/12/2022 tarihine kadar muafiyet öngörülen vergi, harç ve katılım payı ile indirimli su kullanım ücreti uygulama süresi 19 Temmuz 2019 tarihi itibarıyla sona erdirilmiştir. Burada en önemli gelir kalemi olan emlak vergisinin vergiye tabi olma durumu dikkat çekmekte olup 1319 sayılı Kanunun 9 ve 19 uncu maddeleri gereği belirtilen yerlerden alınacak emlak vergisi 1/1/2020 tarihinden itibaren alınabilecektir. Genel itibarıyla 2464 sayılı Kanunda yer alan vergi, harç ve harcamalara katılma payı ise 19 Temmuz 2019 tarihinden itibaren alınabileceği, ancak 19-31 Temmuz dönemi için kıst dönemi uygulanacağı sonucuna ulaşılmaktadır.

26 Garameten ödeme, mevcut alacaklara oransal olarak yapılan bir paylaşım işlemidir. https://www.muhasabebet.net/makale-zekeriya%20uyanik_gelir%20uzmani_ammme%20alacaklarinda%20ruchan%20hakki.html (Erişim 22/7/2019).

27 Kanuni faiz oranı, 19/12/2005 tarihli ve 2005/9831 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yıllık %9 uygulanmaktadır.

Diğer bir husus ise, 5216 sayılı Kanunla 23/7/2004 tarihinde köyden mahalleye dönüşen yerler için 30/3/2014 ile 19/7/2019 tarihleri arasında fazla veya yersiz olarak alınan vergi, harç ve katılım payı ile indirimli su kullanım ücretinin ilgililerin talebi üzerine iade edilecektir. Bu iade sırasında belediyelerin mali yönden güçlük yaşamaması için talep eden mükelleflere yapacakları red, iade ve ödemelere belli bir kolaylık sağlanmaktadır.

KAYNAKLAR

213 sayılı Vergi Usul Kanunu

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu

6360 sayılı On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

7186 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun

19/12/2005 tarihli ve 2005/9831 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı

2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Harcamalara Katılma Payları ile İlgili Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik

30 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği

51 Seri No.lu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği

63 Seri No.lu Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanunla İlgili Genel Tebliği

TÖREMEN, Emrullah, 30 Mart 2014 Tarihi İtibarıyla Yeni Büyükşehir Belediyeleri Kanununun Yürürlüğe Girmesine Bağlı Olarak Bazı Vergi, Harç ve Pay Uygulaması, Beklenen Mahalli İdareler Dergisi, sayı 15 (220), Ankara, Mart 2014.

Dr. Sermet BAŞARAN

Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

ERİŞEBİLİRLİĞİN GÖRÜNMEYEN ENGELLERİ

1. GİRİŞ

Herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkı bulunduğu anayasa ile güvence altına alınmıştır (Any.md.56). Sağlıklı ve dengeli çevre kavramından; hava, su, güneş ve toprağı ile insan hayatına elverişli olan kirlenmemiş çevreyi anlamaktayız.1948 yılında Dünya Sağlık Örgütü' nün genel kabul gören tanımına göre sağlık; bedensel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik halidir. Bu bağlamda sağlıklı ve dengeli çevreden; bedensel, ruhsal ve sosyal yönlerden insan hayatını kolaylaştıran ve mutlu kılan çevre anlaşılır.

Çoğunluğun beğenisini kazanan bazı yöreler kimileri için cazip olmaktan uzaktır. Örneğin, yüzlerce veya binlerce-

sinin akınına uğrayan bir tatil beldesinin küçük bir erişim eksikliğinden dolayı bazılarına bir önem ifade etmeyebilir. Binaların ve açık alanların mekânsal bütünleşmesi ve erişebilirliğinin sağlanmadığı semt veya yörelerdeki eksikliklerin birçoğu ise telafisi kolay cinstendir. Buna rağmen, ilgisizlik ve bilinçsizlik nedeniyle çok basit ve ucuz maliyetli düzenlemelerin dahi yapılmayışı hoşnutsuzluklara sebep olmuştur. Bu sebeple, insanlar eksiklik veya hatalı uygulamadan dolayı yararlanamadığı alan veya mekanlara önem atfetmez.

Yalın anlamıyla erişebilirlik; yapılı çevreye, hizmetlere ve bilgiye erişim demektir. Erişebilirlik herkes için gereklidir. Engelli ve yaşlılar için daha

da; ağır engelliler için çok çok gerekli ve önemlidir. Canlılar erişimi hareket ederek sağlamaya çalışır. İnsanlar bir noktadan diğer noktaya erişimini yürüterek, el ve ayaklarını kullanarak veya bir araç vasıtasıyla sağlar.

Başta söylendiği gibi herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkı vardır. Üstelik bu hak devlet güvencesindedir. Ancak bazı koşullar sağlanmadığı sürece bu hakkın temenniden öte bir değeri yoktur. Örneğin cadde, sokak, park ve rekreasyon alanlarının; toplu taşıma araçlarının engellilerin erişebilirliğine uygun planlanıp yapılmadığı sürece bu hak onlar için ancak edebi bir metin niteliğindedir.

Sosyal hayatın eğitim, istihdam, sağlık, sosyal aktiviteler gibi tüm alanları için erişebilirlik vazgeçilmez önemdedir. Erişebilirlik okul dönemi veya turizm mevsimi gibi belirli dönemlerde daha çok önem kazanır. Bu yazıda erişebilirlik sorunu, engelli ve yaşlı turizmi özelinde, ayrıntı gibi görülen bazı hususlar açısından ele alınmıştır.

2. ERİŞEBİLİRLİK VE DEZAVANTAJLI KESİMLER TURİZMİ

Son yıllarda ülkemiz turizm alanında büyük mesafe kat etmiştir. Milyonlarla ifade edilen turist kitlesinin bir bölümünü engelli ve yaşlıların meydana getirdiği göz ardı edilemez. Turizm alt yapısını oluşturan konaklama tesislerinden başlayıp cadde, sokak ve kaldırımların bütünlük içinde engelli ve yaşlıların kullanımına uygun planlanıp yapılmasının insan hakkının sağlanması yanında turizme katkısı da büyüktür. Tu-

rizme olan talep sadece yeni yerleri gezip görmek, tanımak veya dinlenmek amaçlı değildir. Bu çerçevede, yayla, orman veya deniz ve kumsalında şifa arayanları sağlık turizmi başlığına yerleştirmek gerekir. **Göz önünde bulundurulması gerekli konulardan biri de; ülkemizde yaklaşık yedi milyon engelli ve yedi milyon yaşlı nüfusu ile ondört milyon dezavantajlı büyük bir turizm potansiyeli oluşturduğu hususudur.** Bu kesimin turizmden yararlanabilmesinin önündeki ulaşım veya erişebilirlik sorunu önemli bir engeldir. Turizmde bir çekim merkezi olan ülkemizin dünyadaki sağlık turizminden istenilen payı elde etmesi ulaşım altyapısının eksiksiz olmasına bağlıdır.

3. ERİŞEBİLİRLİK MEVZUATINA BAKIŞ

Fiziki ve mimari çevrenin engellilere uygun düzenlenmesi girişimi Türk Standardları Enstitüsü' nün (TSE) 1991 tarihli TS 9111 özürlü İnsanların İkamet Edeceği Binaların Düzenlenmesi Kuralları ve TS 12576 Nisan 1999 : Şehir İçi Yollar- Özürlü ve Yaşlılar İçin Sokak, Cadde, Meydan ve Yollarda Yapısal Önlemlerin Tasarım Kuralları standartları ile başlamıştır. Ancak, bu standartlar mecburi olmadığı için çevresel düzenlemeler daha çok kurum veya yöneticilerin ilgileri oranında yerine getirilmeye çalışılmıştır. Standardları 1997 yılında Başbakanlık Özürlüler İdaresi Başkanlığı'nın kurulması aşamasında çıkarılan ve engellilere yönelik birtakım iyileştirmeleri içeren 6 Haziran 1997 tarihli ve 572 s. Kanun Hükmünde Kararname (KHK)

izlemiştir. Söz konusu kararnameye göre 3194 sayılı İmar Kanunu'na "Fiziksel çevrenin engelliler için ulaşılabilir ve yaşanabilir kılınması için, imar planları ile kentsel, sosyal, teknik altyapı alanlarında ve yapılarda Türk Standartları Enstitüsü'nün ilgili standartlarına uyulması zorunludur(md.1)." maddesi eklenmiştir. Böylece standartlara uygunluk isteğe bağlı olmaktan çıkarılıp, zorunlu hale getirilerek doğru ve önemli bir adım atılmıştır.

Buna bağlı olarak 1999 tarihli Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği ile "Yapılarda, açık alanlarda, bunlar üzerindeki ulaşım ve haberleşme noktalarında ve peyzaj elemanlarında engellilerin erişebilirliğinin sağlanması için TSE'nin engellilerle ilgili standartların (Bkz: TS 23599, TS 12576, TS 9111, TS 12460, TS 12574, TS 12575, TS 12637 ve TS 12694) dikkate alınması" koşulu getirilmiştir. Aynı yılda (1999 yılında) çıkarılan Plan Yapımına Ait Esaslara Dair Yönetmelik ile de "Planlarda engellilerin kentsel kullarımlar, sosyal ve teknik alt yapı alanlarında ulaşılabilirliğini sağlayıcı yönetmelik tedbirlerin alınması amacıyla engellilere yönelik her türlü mevzuat ve TSE standartları dikkate alınması" diye yasa ve yönetmelikler ile standartlara uygunluğun zorunlu olduğu hususuna vurgu yapılmıştır.

Bugün erişebilirliğe ilişkin mevzuat ihtiyacı büyük oranda karşılanmasına rağmen mevzuata uygunluktaki başarı beklenenden düşüktür. Bu sebeple, mevzuatın uygulama hızını artırmak ve yaygınlaştırmak amacıyla bir tedbir ola-

rak 2005 tarihli ve 5378 sayılı Özürlüler Kanunu'na geçici madde konulmak suretiyle süre sınırlaması getirilmiştir. Kanuna göre "Kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmî yapılar, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapıların kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yedi yıl içinde engellilerin erişebilirliğine uygun hale getirilmesi zorunludur"(Geçici 2'nci..md.).

Yedi yıllık yasal süre 5 Temmuz 2012 tarihinde sona ermiştir. Ancak, verilen süre bir yıl daha uzatılarak süre sekiz yıla çıkarılmıştır. 2013 Temmuz ayı itibarıyla erişebilirlik açısından mağdur edildiğini iddia eden kişilere hem bu kanun, hem de 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun hizmetlerde aksama başlığı ile düzenlenen 57 nci maddesi uyarınca dava açma hakkı doğmuştur.

571 sayılı KHK'de "fiziksel çevrenin" ve Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliğinde ve Özürlüler Kanunu'nda "açık alanlarda" ibarelerinin yazılmış olması erişebilirlik konusunun sadece yapı çevre ile sınırlı olmadığını göstermesi açısından çok önemlidir.

Uluslararası düzeyde engellilerin erişebilirliğine ilişkin güncel önemli düzenlemelerden biri, 3 Aralık 2008 tarihinde Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu'nda imzalanan Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'dir. Sözleşme, 5825 sayılı Kanun olarak 2009 tarihinde Bakanlar Kurulu onayı ile Tür-

kiye’de yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Sözleşme, Taraf Devletlerce engellilerin bağımsız yaşayabilmelerini ve yaşamın tüm alanlarına etkin katılımını sağlamak ve diğer bireylerle eşit koşullarda fiziki çevreye, ulaşım, bilgi ve iletişim teknolojileri ve sistemleri kapsayacak şekilde bilgi ve iletişim imkanlarına, hem kırsal hem de kentsel alanlarda kamuya açık diğer tesislere ve hizmetlere erişimini sağlamak için uygun tedbirlerin alınmasını hüküm altına almıştır.(md.9) Anlaşılacağı gibi BM Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşmesi’nde de fiziki çevreye erişebilirlik hakkı, bağımsız yaşam ve sosyal hayatın tüm alanlarına katılım için gerekli haklardan görülmüştür.

4. KAZANIMLARDAN GERİ ADIM ENDİŞESİ

Fiziki çevre, *doğal çevre ve yapay çevre* olarak ikiye ayrılır. Çevrenin oluşumuna insanın katkıda bulunmadığı, hazır bulunduğu ve kendisinin de bir parçası olduğu çevre doğal çevredir¹. İnsan doğal çevrenin bir parçasıdır. Hava, ışık, vb. fiziksel koşulları değiştirilen ve çeşitli mimari düzenlemeleri içeren yapısal çevre ise yapay çevredir²

Erişebilirlik kapsamında çıkarılan düzenlemeler, engellilerin hayatlarını kolaylaştırmak ve sosyal hayata uyumlarını sağlamaya yönelik ortaya konulan somut uğraşlardan biridir. Erişebilirlik çerçevesinde meydana getirilen fiziki ve mimari çevrenin engelli ve yaşlılara uygun düzenlenmesine yönelik faaliyetler

1 Kemal Görmez, Çevre Sorunları, 4. Basım, Nobel yay.,Ankara, 2018, s. 3

2 Ramazan Sever, Çevre eğitimi, Ed: Ramazan Sever, Elvan Yalçınkaya, Ankara, 2018, s.40.

mevzuat çalışmasıyla sınırlı kalmamıştır. Çalışmaların bir disiplin çerçevesinde yürütülmesi amacıyla 2010 yılından itibaren ulusal eylem planıyla konu ileri bir aşamaya taşınmıştır.

Bu olumlu girişim sürecinde, **erişebilirlik konusundaki çalışmaların hız kazandığı bir dönemde Özürlüler Kanunu’nun, 6518 sayılı Bazı Kanun ve KHK’lerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 69 uncu maddesiyle değiştirilerek yürürlüğe giren erişebilirlik başlığındaki 7 nci maddesi erişebilirlik kapsamını bir bakıma daraltmış ve kısıtlayıcı rol oynamıştır.** Yeni düzenlemede “*Madde 7 Yapılı çevrede engellilerin erişebilirliğinin sağlanması için planlama, tasarımı, inşaat, imalat, ruhsatlandırma ve denetleme süreçlerinde erişilebilirlik standartlarına uygunluk sağlanır.*” denilmekle sadece mimari yani yapı çevreyi hesaba katan ve bütüncül anlamdaki fiziki çevrenin birincisi doğal çevreyi ve açık alanları kapsam dışında tutan hükme indirgemıştır. Özü itibarıyla bu şekilde bir düzenleme BM Engelli Hakları Sözleşmesi’nde geçen “...hem kırsal hem de kentsel alanlarda kamuya açık diğer tesislere ve hizmetlere erişimi sağlamak.” ve “fiziki çevre” ye erişebilirlik hakkı, bağımsız yaşam ve sosyal hayatın tüm alanlarına katılım için gerekli haklardan görüldüğü” ilkesine uygun düşmemiştir.

İfade edildiği gibi insanın oluşumuna katkıda bulunmadığı, hazır bulunduğu ve kendisinin de bir parçası olduğu çevresi onun doğal çevresidir. Doğal çevrenin büyük bölümü açık alanlardır. Bir sem-

tin ya da bölgenin içinde tarım ya da yeşil alan olarak geçen yerleri oranın açık alanlarıdır. Şehirlerdeki doğal çevrenin büyük bölümünü açık alanlar oluşturur. Açık alanlar imara açık olmadığı için yapılaşmaya izin verilmez³. Ancak, yeşil alan olarak (park ve bahçe vb) kullanılabilen kamuya açık alanlardır.

5378 sayılı Özürlüler Kanunu'nda geçen açık alan kavramı veya birlikte değerlendirilen yeşil alanlar, Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği'ne göre "*Toplumun yararlanması için ayrılan oyun bahçesi, çocuk bahçesi, dinlenme, gezinti, piknik, eğlence, rekreasyon ve kıyı alanları toplamıdır(md.13/ 2-a).*" Yeşil alanlar kendiliğinden oluşan doğal çevrenin bir parçası olabileceği gibi, çeşitli peyzaj ve mimari uygulamaları ile park ve bahçe gibi yapay çevre de olabilir. Ortak kullanıma açık alanlar' kamuya açık alanlar' doğal çevre ve yapay çevreden herhangi yerlerdir. Örneğin millî parklar, sahiller (plajlar) ortak kullanıma ve kamuya açık alanlara birer örnektir.

5. ALT (İKİNCİL) DÜZENLEMELERİN KANUNA UYUMSUZLUĞU

Erişebilirliğe ilişkin bilinen genel sorunlar dışında, ayrıntı gibi gözük-tüğü için önemsenmeyip ihmal edilen sorunlar vardır. Ayrıntılardan birincisi, yukarıda söz edildiği şekilde 2014 tarihinde Özürlüler Kanunu'nda yapılan değişikliklerle ile doğal çevre ve bunun bileşenlerinden olan açık alanların erişebilirlik tanımı kapsamı dışında tutulmuş olmasıdır. Bu, Kanun'un yeniden düzenlenen 7 nci maddesi okuyanda

kazanımlardan geri adım atıldığı düşüncesini çağrıştırmıştır. Erişebilirlik kapsamında görülen doğal çevre ve açık alanlar ibarelerinin yeni tanımlarda kapsam dışında tutulmasını anlamak mümkün olmamıştır. Ancak, Ulaşılabilirlik Stratejisi ve Ulusal Eylem Planı ve TSE'ye göre ulaşılabilirlik tanımları daha genel kapsamlı ve hizmete odaklı yapıldıkları için yukarıdaki endişeyi bir nebze olsun bertaraf etmiş gibidir. Burada esas sorun Ulaşılabilirlik Stratejisi ve Ulusal Eylem Planının 2011 tarihli olup eski ve Kanun değişikliğinin ise 2014 tarihinde gerçekleştirilmiş yeni olmasıdır. Elbette yeni tanımlar eskisinin önemini yok sayma gücüne sahiptir. (Bu arada ulaşılabilirlik terminolojisinin yerine erişebilirlik sözcüğünün konulduğunu hatırlatmak isteriz.) Üstelik bir konuda kanun düzenlemesi varken aynı konuda ikincil ve daha alt düzenlemelerin kanundaki kadar geçerliliğinin bulunmadığı hukukun gereğidir. Bundan dolayı alt düzenlemelerin üst düzenlemelere uygun olması istenmiştir.

Erişebilirlik politikasına hız kazandırmak ve yaygınlaştırmak amacıyla hazırlanıp yürürlüğe konan Ulaşılabilirlik Stratejisi ve Ulusal Eylem Planı 2010-2011 (ÖİB, 2010)'na göre erişebilirlik; "*Yaşamın tüm alanlarındaki hak ve hizmetlere ulaşabilmek ve bunlardan yararlanabilmek*",tir.TSE'ye göre de (TSE TS 9111, 2011: 3); "*Herkesin, istediği her yere ve her hizmete ulaşabilmesi ve bunları kullanabilmesi*" olarak tanımlanmıştır.

Görüleceği üzere her iki tanım oldukça sade, fakat olabildiğince geniş

³ <https://www.milliyetemlak.com/dergi/acik-alan-nedir/>

kapsamlı yapılmıştır. Bu tanımlarda doğal çevre ve açık alanlarda erişebilirliğin söz konusu edilmeyeceğine dair anlam çıkarmak mümkün değildir. İfade edildiği gibi geniş ve kapsamlı erişebilirlik tanımlarının engelli ve yaşlıların hukukunu koruması bakımından bir standart veya eylem planından ziyade ilgili kanunlarda yer almasının doğru olacağı kanaatindeyiz. Bu sebeple, **uygulamadan veya başka bir deyişle önceden görünmeyen ve sonradan ortaya çıkan ihtiyaçlar karşısında yeni düzenleme yapılması gereği ortaya çıkmıştır. Yukarıda açıklanmaya çalışıldığı üzere; bunlardan ilki 'doğal çevre ve açık alanlar' ibarelerinin tekrar Özürlüler Kanunu'nda ki-erişebilirlik tanımlarında geçtiği yere konulmasından ibarettir.** Sebebine gelince, kötü niyetlilerin bu tanıma dayanarak yapması gerekli bazı düzenlemelerden, yükümlülüklerinden kaçınacak olması endişesidir. Küçük bir ihtimal dahi olsa böyle niyettekilere açık kapı bırakılmamalıdır. Eksik tanım görünmeyen bir engel niteliğindedir. Ayrıca, geniş kapsamlı tanıma sahip eylem planı ve standartların dayanağı usule göre Özürlüler Kanunu olmalıdır. Açıklamaya çalışıldığı şekilde; kanunların dar veya kısıtlı, buna bağlı yönetmelik, standart vb. düzenlemelerin geniş çerçeveli olması hukuka pek uygun düşmemiştir.

6. ERİŞEBİLİRLİĞİN MEKANSAL BÜTÜNLEŞMESİ SORUNU

Söz konusu sorunlardan ikincisi ise **imar uygulamalarındaki gecikmelere ilişkindir. İmar planlarına göre açıl-**

ması gerekli bir yolun zamanında açılmamasından yani geciktirilmesinden kaynaklı ihmallere dolayı, öncelikle o cadde veya sokak üzerinde ikamet edenler ve bu yolları kullanma mecburiyetinde olanlar sürekli mağdur edilmişlerdir.

Ülkemiz hızlı bir şehirleşme sürecindedir. Köyler şehirlere, şehirler büyük şehirlere taşınmıştır. Bu sosyolojik değişimi üç tarafı denizlerle çevrili ülkemizde turizmin etkisiyle sahil beldeleri izlemiştir. Metropollerde olduğu gibi sahil bandında kilometrekareye düşen insan sayımız 300- 400 kişi ile Batı Avrupa'nın nüfus yoğunluğuna erişmiştir. **Üzülerek belirtmeliyiz ki, bu yoğunlukta zamanında açılmamış olan güzergahlardan dolayı evinden çıkamaz durumdaki birçok engelli, yaşlı veya hamile sıkıntı içindedir. Aslı olan binaların yapımından önce yol ve kaldırım gibi altyapının tamamlanıp, erişebilirliğin ve mekânsal bütünleşmenin sağlanmasıdır.** Birçok yerdeki uygulama ise; önce binaları yükseltmek ve ardından geçiş bağlantılarını sağlamak şeklindeki hatalı uygulamadır. Yani binalar ortaya çıktıktan sonra arada bırakılan boşluk alanlarda cadde ve sokakların kendiliğinden ortaya çıkması şeklindedir.

Yaya ve taşıt yolları, kaldırımlar, yaya alt ve üst geçitleri, kent mobilyaları, otoparklar ve resmi ve özel bina girişleri, halka açık tesisler, yeşil alanlar, parklar ve rekreasyon alanları, spor alanları, eğlence merkezleri vb. için istenen tasarım ve uygulama kriterleri mevzuatla be-

lirlenmiştir. *Yapılı çevre çocuk, engelli, hamile ve yaşlıları kapsayacak şekilde herkes için tasarlanmalıdır.* Doğal ve yapay çevredeki bilgilendirme ve yönlendirmeler basit ve kolay algılanabilir olmalıdır. Yapılı çevre, yani fiziki ve mimari düzenlemeler herkes için eşit kullanımlı ve süreklilik arz etmelidir⁴. Tüm bu iş ve işlemler gerektiği yerde, ölçüde ve zamanda yapılmalıdır. Bu kriterlere uyulmadığı için planı ve standardı bulunduğu halde tekniğine uygun olmayan birçok cadde ve sokaklar türemiştir. Bu hatalı imar uygulaması, görmezlikten gelinen bir kesime bazı beldeleri yaşanmaz, çekilmez hale getirmiştir.

Bir engelli veya yaşlının, ikamet ettiği konutun-sitenin sahile bağlantısını sağlayan yolun açılmadığı dolayısıyla üç senedir değişik yollardan sahile (kumsala) ulaşmaya çalıştığını düşünelim! Refakatçisiyle binbir zorlukla kumsala ulaşabilen bir engelli ve yakınının yaşadığı sıkıntıyı empati kuran herkes ne denli bir sorunla karşı karşıya olduğunu tahmin edebilir. İşte güzel sahili, kumsalı veya plajı sevimsiz ve çirkin kılan sebeplerden biri de, belirtmeye çalıştığımız gibi o yerin erişebilirlik sorunudur. Oysa, "...belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, ölçüsüz veya aşırı bir yük getirmeyen, gerekli ve uygun değişiklik ve tedbirler" olarak ifade edilen "makul düzenleme" (5378 sk. m.3/j) ile birçok erişebilirlik sorununun çözümü mümkündür.

4 Erişilebilir İstanbul, Teknik Şartname, s.3

7. SONUÇ

Bilindiği gibi bazı güzellikler ayrıntıda gizlidir. Turizm için deniz, kum, güneş velhasıl doğanın yeri önemli olduğu gibi fiziki ve mimari düzenlemelerin en az bunlar kadar önemlidir. Turizmde hak edilen yere gelmek için bu türden ayrıntıların; özellikle turizm beldelerinde imar planında olan cadde ve sokakların zamanında hizmete açılması; plaj gibi halka açık yerlerde basit ve ucuz makul düzenlemelerin yapılması gibi hizmet ihmallerinin görülmesi gerekir. ***Mevzuat sadece onu okuyup bilgilenmek için değil, uygulamak için çıkarılır.***

Erişebilirlik, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama, sosyal hayata uyum ve sosyal hayatın her alanına serbestçe girebilmek için temel ihtiyaçlardır. Yaklaşık çeyrek asırdır sürdürülen erişebilirlik mücadelesinde alınan yol küçümsenemez. Her şeye rağmen gelinen noktada, erişebilirlik mevzuatına ilişkin çok mesafe kat edildiğini belirtmek gerekir. Ancak, uygulamada ne denli başarı sağlandığı hususu tartışılır. Başarıda/başarısızlıkta merkezi ve yerel yönetimlerin, sivil toplum kuruluşlarının payı büyüktür. **Kent içi ulaşım hizmetleri kapsamında yolların düzenlenmesi ve toplu taşıma hizmetlerinden sorumlu kuruluşlar belediyelerimizdir. Yani, erişebilirlik konusunun birinci muhatabı belediyelerdir. Bu yolda başarıya ulaşılması için başta belediyeler olmak üzere, çevre ve şehircilik ve içişleri bakanlıkları olmak üzere diğer kamu ve özel kurum ve kuruluşları işbirliğinde mücadele yapılmalıdır.**

Akın ŞİMŞEK

Kamu Yönetimi Uzmanı
Rekabet Kurumu, İdari Koordinatör

İŞÇİ KADRO/POZİSYONLARINA ALINAN ENGELLİ TAŞERON İŞÇİLERİN EMEKLİLİK NEDENİYLE İLİŞİKLERİNİN KESİLMESİ

1. GİRİŞ

Taşeron işçilerin kamu kurum ve kuruluşlarında sürekli işçi kadrosuna alınmaları ile mahalli idare şirketlerinde işçi statüsüne geçirilmeleri sonrasında uygulamada tereddüde düşülen konular da ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu tereddütlü konular gerek ilgili bakanlıklar gerekse Devlet Personel Başkanlığı görüşleri ile açıklığa kavuşturulmaya çalışılmıştır. Bazı konularda da yargı yoluna başvurulmuştur. *Son zamanlarda kurumlarca uygulamada tereddüde düşülen konuların başında da engelli iken ve sağlık kurulu raporu ile vergi indiriminden de yararlanırken kadroya geçen taşeron işçilerin emekliliğe hak kazanmaları açısından görevlerine son verilmesi gereken tarihin tespiti oluşturmaktadır.* Burada tartışılan durum bu kişilerin engelli hakkıyla emekliliğe hak kazandık-

ları tarihte mi ilişiklerinin kesilmesi gerektiği yoksa normal emeklilik koşulları aranmak suretiyle mi ilişik kesme tarihinin belirlenmesi gerektiği hususudur. Bu tarihin doğru belirlenmemesi özellikle kişilerden çalışmaya devam etmek isteyenler açısından mağduriyetleri ile kurumlarında yanlış uygulama yaparak yargı masrafları karşılama giderleri açısından zararlarına yol açabilecektir.

Bu makalede ilgili mevzuat ve kurum görüşleri doğrultusunda engelli iken ve sağlık kurulu raporu ile vergi indiriminden yararlanırken kamu kurumlarında sürekli işçi kadrosuna geçen veya mahalli idare şirketlerinde işçi pozisyonlarına alınanların emeklilik nedeniyle ilişiklerinin kesilmesi gereken tarihin belirlenmesine ilişkin usul ve esaslardan bahsedilecektir.

2. KADROYA GEÇİRİLECEK TAŞERON İŞÇİLER VE KAPSAMDAKİ KURUMLAR

Taşeron işçilerin kurumların sürekli işçi kadrolarına veya mahalli idare şirketlerine işçi olarak alınmalarında kamu kurum ve kuruluşları ile mahalli idareler için iki farklı madde düzenlemesi yapılmıştır. Genel olarak kamu kurumları açısından düzenleme 696 sayılı KHK'nın 127 nci maddesi ile 375 sayılı KHK'ye eklenen geçici 23 üncü maddede, mahalli idarelerde çalışan taşeron işçilerin kadroya geçirilmesi açısından ise aynı madde ile 375 sayılı KHK'ye eklenen geçici 24 üncü madde ile düzenleme yapılmıştır. Bu düzenlemeler gereğince, 5018 sayılı Kanuna ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetveller ile bu kurum ve kuruluşlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar, 696 sayılı KHK'ye ekli (I) sayılı listede yer alan kuruluş bütçelerinden veya döner sermaye bütçelerinden, anılan liste kapsamındaki diğer idareler için ise kendi bütçelerinden karşılanan 4734 sayılı Kanun ve diğer mevzuattaki hükümler uyarınca personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım sözleşmeleri kapsamında yükleniciler tarafından 04 Aralık 2017 tarihi itibarıyla çalıştırılmakta olan taşeron işçiler belirlenen sınav ve diğer şartları da sağlamaları kaydıyla sürekli işçi kadrolarına alınmışlardır.

Mahalli idareler açısından ise il özel idareleri ve belediyeler ile bağlı kuruluşlarında ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birliklerinde, birlikte veya ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası il özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşlarına ait şirketlerde 4734

sayılı Kanun ve diğer mevzuat hükümleri uyarınca personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım sözleşmeleri kapsamında yükleniciler tarafından 04 Aralık 2017 tarihi itibarıyla çalıştırılmakta olan taşeron işçiler belirlenen sınav ve diğer şartları da sağlamaları şartıyla işçi pozisyonlarına alınmışlardır.

3. TAŞERON İŞÇİLERİN KAMUDA İŞÇİ KADRO VE POZİSYONLARINA ALINMA ŞARTLARI

Mahalli idarelerde ve kapsamdaki kamu kurum ve kuruluşlarında 04 Aralık 2017 tarihi itibarıyla çalıştırılmakta olan taşeron işçiler;

- 657 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin (A) bendinin (1), (4), (5), (6), (7) ve (8) numaralı alt bentlerinde belirtilen şartları¹ taşımak,
- Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik, yaşlılık veya malullük aylığı almaya hak kazanmamış olmak,

1 657 sayılı Kanun, Madde 48 – Devlet memurluğuna alınacaklarda aşağıdaki genel ve özel şartlar aranır.

A) Genel şartlar:

1. Türk Vatandaşı olmak,

...

4. Kamu haklarından mahrum bulunmamak,

5. Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm olmamak. (1)

6. Askerlik durumu itibarıyla;

a) Askerlikle ilgisi bulunmamak,

b) Askerlik çağına gelmemiş bulunmak,

c) Askerlik çağına gelmiş ise muvazzaf askerlik hizmetini yapmış yahut ertelenmiş veya yedek sınıfa geçirilmiş olmak,

7. 53 üncü madde hükümleri saklı kalmak kaydı ile görevini devamlı yapmasına engel olabilecek akıl hastalığı bulunmamak.

8. Güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak.

- Bu kapsamda çalıştırılmalarına ilişkin olarak açtıkları davalardan ve/veya icra takiplerinden feragat edeceğine dair yazılı beyanda bulunmak,
- En son çalıştığı idare ile daha önce kamu kurum ve kuruluşlarında alt işveren işçisi olarak çalıştığı iş sözleşmelerinden dolayı bu madde ile tanınan haklar karşılığında herhangi bir hak ve alacak talebinde bulunmayacağını ve bu haklarından feragat ettiğine dair yazılı bir “sulh sözleşmesi” yapmayı kabul ettiğini yazılı olarak beyan etmek,

kaydıyla sürekli işçi kadroları ile işçi pozisyonlarına geçirildiler. İl özel idaresi, belediyeler ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birliklerinde ise bu kapsamda varsa hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine, bu nitelikte bir şirketleri bulunmuyorsa özellikle bu amaçla kurulacak şirketlerinde işçi statüsünde topluca işe başlatıldılar.

Bu kapsamda uygulamaya açıklık getirilmek üzere yayımlanan Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımı Sözleşmeleri Kapsamında Çalıştırılmakta Olan İşçilerin Sürekli İşçi Kadrolarına veya Mahalli İdare Şirketlerinde İşçi Statüsüne Geçirilmesine İlişkin 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici 23 ve Geçici 24 üncü Maddelerinin Uygulanmasına Dair Usul ve Esaslar² ile de bu şartlar detaylandırılmıştır. Emeklilik haklarının belirlenmesi ile ilgili olarak da bahsedilen tebliğde başvuru sahiple-

² 1 Ocak 2018 tarih ve 30288 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

rinin herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik, yaşlılık veya malullük aylığı almaya hak kazanmadıklarına dair beyanda bulunmaları gerektiği;

- Sigortalılık başlangıç tarihi kadınlar için 23/5/1998, erkekler için 23/5/1994 ve öncesi olanlardan kadınlardan 44, erkeklerden 48 yaşını doldurmuş olanların,
- Sigortalılık başlangıç tarihi bu tarihlerden sonra olanlardan ise kadınlardan 50, erkeklerden 55 yaşını doldurmuş olanların,
- Engelliliği nedeniyle vergi indiriminden yararlananlardan sigortalılık başlangıç tarihi 6/8/2003 ve öncesi olanların

başvuru sırasında herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik, yaşlılık veya malullük aylığı almaya hak kazanmadıklarına dair belgeyi sürekli işçi kadrosuna geçirilmeden önce idareye ibraz etmeleri gerektiği sigortalılık başlangıç tarihinin www.turkiye.gov.tr adresi üzerinden alınacak SGK Tescil ve Hizmet Dökümü belgesi esas alınarak tespit edilebileceği belirtilmiştir.

4. İŞÇİ KADRO VE POZİSYONLARINA ALINANLARIN EMEKLİLİK NEDENİYLE GÖREVLERİNE SON VERİLMESİ

Kamu kurum veya kuruluşların sürekli işçi kadroları ile mahalli idarelerin şirketlerine 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında taşeron işçilerden alınan işçilerin istihdam süreleri hiçbir şekilde sosyal güvenlik kuruluşlarından emeklilik, yaşlılık veya malullük aylığı almaya hak kazandıkları tarihi geçemeyecektir. **Emeklilik hakkını**

(malulen de dahil olmak üzere) yaş ve prim günü itibariyle doldurmuş olanların emekliliğe hak kazandıkları tarih itibariyle istihdamlarına son verilmesi gerekmektedir.

5. İŞÇİ KADRO VE POZİSYONLARINA ALINAN ENGELLİ İŞÇİLERİN DURUMLARI

Taşeron işçilerden işçi kadro ve pozisyonlarına alınanlardan engelli olanların ve sağlık kurulu raporu ile vergi indiriminden yararlananların emeklilik nedeniyle ilişkilerinin kesilmesi ile ilgili olarak tereddütlerin ortaya çıkması üzerine geçiş sürecinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi ve uygulamada birliğin sağlanması amacıyla <http://www.altisveren.gov.tr/> internet adresinde gerekli açıklamalar yapılmıştır. Bu çerçevede sürekli işçi kadrosuna/işçi statüsüne geçişe ilişkin olarak anılan internet adresinin “Düzenleme ile ilgili görüşler” kısmında Devlet Personel Başkanlığının görüş yazısı³ yayımlanmıştır. Bu görüş yazısının Ek-2 de yer alan kısmında ise vergi indiriminden yararlanmaya hak kazanan engelliler hakkında yapılacak işlemlere yer verilmiştir.

Görüş yazısının Ek-2 kısmında da “696 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye göre, 4734 sayılı Kanun ve diğer mevzuattaki hükümler uyarınca personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım sözleşmeleri kapsamında yükleniciler tarafından çalıştırılmakta olan işçilerin sürekli işçi kadrolarına geçişi için “herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik, yaşlılık veya malullük aylığı almaya hak kazanmamış olmak” şartını taşımaları

gerekmektedir. Bu hükmün uygulanmasında engellilerin sürekli işçi kadrosuna geçişi konusunda idareler nezdinde kurulan komisyonlarda farklı değerlendirmeler ve uygulamaların olduğu anlaşılmıştır.

Vergi indiriminden yararlanmaya hak kazanan engellilere Anayasanın 10 uncu maddesi uyarınca pozitif ayrımcılık yapılmak suretiyle 5510 sayılı Kanunun ilgili hükümleri çerçevesinde diğer kişilere nazaran farklı ve avantajlı koşullarla yaşlılık aylığı bağlanması hüküm altına alınmıştır. Ayrıca, 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun 14 üncü maddesinde; “İşe başvuru, alım, önerilen çalışma süreleri ve şartları ile istihdamın sürekliliği, kariyer gelişimi, sağlıklı ve güvenli çalışma koşulları dâhil olmak üzere istihdama ilişkin hiçbir hususta engelliliğe dayalı ayrımcı uygulamalarda bulunulamaz. Çalışan engellilerin aleyhinde sonuç doğuracak şekilde, engelinden dolayı diğer kişilerden farklı muamelede bulunulamaz.” hükmü yer almaktadır.

Bu itibarla, Sosyal Güvenlik Kurumundan kendilerine vergi indiriminden dolayı yaşlılık aylığı bağlanmış bulunanlar hariç, henüz vergi indirim belgesi gereği kendilerine avantajlı koşullardan yararlanmak suretiyle yaşlılık aylığı bağlanmamış sigortalılar bakımından, sosyal güvenlik mevzuatı ve Engelliler Hakkında Kanunun anılan hükümlerinin birlikte mütalaa edilmesiyle bu kişilerin de 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin uygulanmasında engelli olmayan kişiler gibi yaşlılık aylığına hak kazanma tarihlerinin esas alınmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.” Denilmek suretiyle konu açıklanmıştır.

3 30.03.2018 tarih ve 31292642-045.00-E.2272 (Acele) sayılı yazı.

Bu kapsamda işçi kadrosuna/işçi pozisyonuna geçiş aşamasında Sosyal Güvenlik Kurumundan kendilerine vergi indiriminden dolayı yaşlılık aylığı bağlanmış bulunanlar kadro/pozisyonlarda işçi olarak alınmamışlardır. Ancak, henüz vergi indirim belgesi gereği kendilerine avantajlı koşullardan yararlanmak suretiyle yaşlılık aylığı bağlanmamış sigortalıların ise sosyal güvenlik mevzuatı ve Engelliler Hakkında Kanunun hükümleri de dikkate alınarak 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin uygulanmasında engelli olmayan kişiler gibi yaşlılık aylığına hak kazanma tarihlerinin esas alınması gerekmektedir.

Bu durumda da emekli aylığı bağlanmadan sağlık kurulu raporu ile vergi indiriminden de yararlanmaya devam edenlerin ilişkilerinin kesilmesi gereken emekliliğe ayrılacakları tarih belirlenirken engelli olma durumları gözötilmeden ve sağlık kurulu raporu da dikkate alınmadan normal şartlarla emeklilik şartları belirlenerek işlem yapılması gerekmektedir. Ancak, kişi kendi isteğiyle engelli hakkıyla yaş şartı aranmadan çalışma gücünü kaybetmesi nedeniyle erken emekli olmak isterse de Sosyal Güvenlik Kurumunca durumunun incelenerek aylık bağlanması durumunda idarelerce ilişkilerinin kesilmesi gerekmektedir.

6. SONUÇ

İşçi kadro/pozisyonlarına geçen taseron işçilerin emeklilik hakkını kazandıkları zaman isteklerine bakılmaksızın kurum ve kuruluşlar ile ilişkilerinin kesilmesi gerekmektedir. Ancak, engelli iken işçi kadro/pozisyonlarına geçenlerin istekleri aranmadan sadece sağ-

lık kurulu raporlarına dayanılarak kurumlarınca zorunlu olarak emekliliğe zorlanması ve bu kapsamda da yaş şartı aranmadan emekliliğe hak kazanmaları nedeniyle ilişkilerinin kesilmesi mümkün değildir. Bu şekilde işçilerin işten ayrılmaya zorlanması neticesinde gerek 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 23 ve 24 üncü maddeleri gerekse bahsedilen Devlet Personel Başkanlığı görüşü de dikkate alınarak dava açmaları veya üst mercilere itiraz veya şikayette bulunmaları halinde görevlerine iadeleri zorunlu olacaktır. Gerek kişilerin mağduriyetlerine yol açılması gerekse kurumların gereksiz dava masrafı ile karşılaşmamları açısından engelli işçilerin ilişkilerinin kesilmeye zorlanmaması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu

696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname

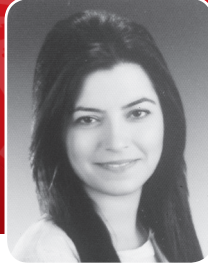
375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname

Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımı Sözleşmeleri Kapsamında Çalıştırılmakta Olan İşçilerin Sürekli İşçi Kadrolarına veya Mahalli İdare Şirketlerinde İşçi Statüsüne Geçirilmesine İlişkin 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici 23 ve Geçici 24 üncü Maddelerinin Uygulanmasına Dair Usul ve Esaslar

www.resmigazete.gov.tr

www.mevzuat.gov.tr

www.altisveren.gov.tr

Ayşe Çiğdem TAŞPINAR

Gelir Uzmanı

BELEDİYE ALACAKLARININ TERKİNİ

1. GİRİŞ

Bilindiği üzere belediyeler, yetki sınırları içerisinde yaşayan vatandaşların mahalli ve müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan kamu tüzel kişilidir. Bu görevlerini yerine getirirken Kanun koyucunun takdir ettiği yetkiler çerçevesinde görevlerini yapmaktadırlar.

Belediye gelirlerinden doğan alacakların terkin işlemlerini ikiye ayırmak mümkündür. Bunlardan ilki 213 sayılı Vergi Usul Kanununa tabi olan vergi, resim ve katılma payları açısından terkin, ikincisi ise bunların dışında kalan ücret gelirleri, kira vs. gelirler açısından terkin.

Belediyelerin vergi niteliğinde olan vergi, resim, harç ve katılma payları (Emlak vergisi dahil) kendi kanunlarında hüküm bulunmayan hallerde 213

sayılı Vergi Usul Kanunu ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

Makalemizde yukarıda açıklandığı üzere terkin edilebilecek belediye alacakları üzerinde durulacaktır.

2. BELEDİYE ALACAKLARININ TERKİNİ

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 102 nci maddesinin 2 nci fıkrasında; “*Vergi Usul Kanununda mahallin en büyük mal memuruna verilmiş görev ve yetkiler, Belediye Gelirleri Kanunu uygulaması yönünden Belediye Başkanı tarafından kullanılır.*” denilmektedir.

5345 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 33 üncü maddesinde ise; “*Diğer*

mevzuatta ..... mahallin en büyük memuruna, ilin en büyük mal memuruna, defterdara ve defterdarlığa yapılmış atıflar ilgisine göre vergi dairesi başkanı ve başkanlığına, ...yapılmış sayılır.” hükmü bulunmaktadır.

Aynı Kanununun 24 üncü maddesinde ise, vergi dairesi başkanlığına “yetki alanı içindeki mükellefi tespit etmek, vergi ve benzeri mali yükümlülüklerle ilişkin tarh, tahakkuk, tahsil, terkin, tecil, iade, ödeme, muhasebe ve benzeri işlemleri yapmak, ...” görev ve yetkisi verilmiştir.

Bu hükümler uyarınca belediye gelirleri açısından Vergi Usul Kanunu’nda belirtilen vergi inceleme yetkisi hariç mahallin en büyük mal memuruna verilmiş görev ve yetkiler Belediye Başkanı tarafından kullanılacaktır.

Belediyelerin vergi, resim ve harç gelirlerinin takip ve tahsilini düzenleyen 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun;

- 13 üncü maddesine göre ihtiyati haciz işlemi başlatma,
- 64 üncü maddesine göre haciz varakasını onaylama,
- 90 ıncı maddesine göre hacizli malların satışına karar verme,
- 115 inci maddesine göre 110 ila 114 üncü maddelerde yazılı suçları işleyenlerin Cumhuriyet Savcılığına bildirilmesi,

idarenin en büyük memuru olarak belediye başkanının görev, yetki ve sorumluluğunda bulunmaktadır. Mahalli idareler bu yönüyle merkezi idareden

farklılık arzettiği için kanun koyucu, gelirlerin takip ve tahsili konusunda belediye başkanına sorumluluk yüklemiştir.

Ayrıca, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 98 inci maddesine göre 2464 sayılı Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanuna göre alınacak vergi, harç ve katılma payları hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve bunların ek ve tadilleri hükümleri uygulanacaktır.

2.1. 213 Sayılı Vergi Usul Kanununa Göre Terkin

Vergi Usul Kanununun mükerrer 115 inci maddesinde “İkmalen, re’sen veya idarece tarh edilen vergi ve bunlara ilişkin cezaların toplam miktarı¹ 1.000.000 lirayı (1.000.000 lira dahil) (33² TL) aşmaması ve tahakkukları için yapılacak giderlerin bu miktardan fazla olacağına tespiti halinde, Maliye Bakanlığınca belirlenecek usul ve esaslar dahilinde tahakkuklarından vazgeçilebilir.” hükmü yer almaktadır.

Yine VUK’a göre bazı durumlarda alacaklardan vazgeçilebilir;

- **ÖLÜM:** VUK 372 nci maddesinde “ölüm halinde vergi cezası düşer” hükmü bulunmaktadır. Bu nedenle ölen kişinin vergi cezaları düşer ancak vergi aslı devam etmektedir. Eğer mirasını devralan kişiler var ise onlar ödemekle yükümlüdür.

- **DOĞAL AFET:** Yangın, yer sarsın-

¹ Toplam miktar dediğinden verginin aslı yanında fer’i alacaklarında dikkate alınması gerekmektedir.

² Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 504)

tısı, yer kayması, su basması, kuraklık, don, zararlı hayvan ve haşarat istilası ve bunlara benzeyen afetler yüzünden zarara maruz kalan varlıklarının ve mahsullerinin en az üçte birini kaybedenler adına tahakkuk ettirilmiş ve afetlerin zarar verdiği gelir kaynakları ile ilgili amme alacakları Cumhurbaşkanlığı kararıyla kısmen veya tamamen terkin olunur.

2.2. 6183 Sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Hükmüne Göre Terkin

6183 sayılı Kanun tahsil işlemlerinin yapılacağı ana Kanundur. Bu Kanuna tabi kamu idarelerinin tahsilat aşamasında da bazı durumlarda terkin işlemi yapılabilmektedir.

• Tabii afetler sebebiyle terkin:

Yangın, yer sarsıntısı, yer kayması, su basması, kuraklık, don, zararlı hayvan ve haşarat istilası ve bunlara benzeyen afetler yüzünden zarara maruz kalan varlıklarının ve mahsullerinin en az üçte birini kaybedenler adına tahakkuk ettirilmiş ve afetlerin zarar verdiği gelir kaynakları ile ilgili amme alacakları İcra Vekilleri Heyeti kararıyla kısmen veya tamamen terkin olunur.

Bu madde hükmünden faydalanmak için afetin vukuu tarihinden itibaren 6 ay içinde ilgili amme idaresine yazı ile müracaat edilmesi şarttır.

Bu madde şümülüne giren bir zararın mevcut olup olmadığı mahalli il veya ilçe idare kurullarınca, zararın derecesi, Maliye Vekaletince genel olarak belirtilecek esaslar dahilinde ilgili amme idarelerince tespit olunur.

Vergi Usul Kanunu mevzuuna giren amme alacakları hakkında mezkûr kanunun 105 inci maddesi hükümleri tatbik olunur.

• Tahsil imkânsızlığı sebebiyle terkin:

Yapılacak takip sonunda tahsili imkânsız veya tahsili için yapılacak giderlerin alacaktan fazla bulunduğu anlaşılan ve 213 sayılı Kanun kapsamına giren amme alacaklarında 10 Türk Lirasına (10 Türk Lirası dahil), diğer amme alacaklarında 20 Türk Lirasına (20 Türk Lirası dahil) kadar amme alacakları, amme idarelerinde terkin yetkisini haiz olanlar tarafından tahsil zamanaşımı süresi beklenilmeksizin terkin olunabilir. Bakanlar Kurulu, bu tutarları topluca veya ayrı ayrı on katına kadar artırmaya yetkilidir.

2.3. Ücret Gelirlerinin Terkini

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18 inci maddesi (h) bendi ile 34 üncü maddesi (f) bentleri gereğince; belediyelerin vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek konusunda 5.000-TL'ye kadar belediye encümeni, 5.000-TL'yi geçen tutarlar için ise belediye meclisi yetkilidir.³

Burada dikkat edilmesi gereken husus ise bu tür alacaklardan vazgeçilebilmesinin şartı dava konusu yapılmasıdır. Dava konusu yapılmamış olan bu tür alacaklar hakkında nasıl işlem yapılacağına dair bir hüküm bulunmamaktadır.

3 13/7/2005 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 5393 sayılı Belediye Kanununun Belediye Encümeninin görev ve yetkilerinde 5 bin TL limiti 2019 yılına kadar Yeniden değerlendirme oranıyla artırılması sonucu 16.517,53 TL'ye yükselmiştir.

Ayrıca, dava konusu her uyuşmazlığının tamamının terkin edilmesi mümkün değildir. Konularının tetkik edilerek Belediyelere dava sonucunda daha fazla bir mali yük getirileceğine kanaat getirilen alacaklar terkin edilmelidir. Aksi halde kamu zararının oluşacağı da unutulmalıdır.

3. SONUÇ

Makalemizde açıkladığımız üzere, belediyelerin vergi, resim ve harçlardan kaynaklanan alacaklarının terkinin ancak alacağın belirli bir tutarın altında kalması ve mücbir sebep durumlarında mümkündür.

Belediyenin vergi, resim ve harçlar dışında kalan alacaklarında ise dava konusu olması şartı ile 16.517,53-TL -TL'ye kadar olan alacakların tasfiyesi belediye encümeni kararı ile 16.517,53-TL'yi aşan alacaklarının tasfiyesi ise ancak belediye meclisinin kararıyla mümkündür.

Terkin işlemi ciddi şekilde sınırlanmış olup kamu alacaklarının tahsil edilmesi esastır. Bu nedenle terkin işle-

mine karar verilmeden önce araştırmanın detaylıca yapılması ve kamu zararına sebebiyet verilmemesi önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

213 sayılı Vergi Usul Kanunu Kabul Tarihi : 4/1/1961 Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih : 10/1/1961 Sayı : 10703 11/1/1961 10704 12/1/1961 10705 Yayımlandığı Düstur : Tertip : 4 Cilt : 1 Sayfa : 1037

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu Kabul Tarihi : 26/5/1981 Yayımlandığı Resmî Gazete: Tarih: 29/5/1981 Sayı : 17354, Yayımlandığı Düstur :Tertip : 5 Cilt : 20 Sayfa : 280

5393 sayılı Belediye Kanunu Kabul Tarihi : 3/7/2005 Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih : 13/7/2005 Sayı : 25874 Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 44

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun Kabul Tarihi : 21/7/1953 Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih : 28/7/1953 Sayı : 8469 Yayımlandığı Düstur : Tertip : 3 Cilt : 34 Sayfa : 1658

Ali AYYILDIZ

Sayıştay Başkanetçisi

TAŞINMAZLARIN İZ BEDELİ ÜZERİNDEN KAYIT ALTINA ALINMASI VE KARŞILAŞILAN BAZI SORUNLAR

1. GİRİŞ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kayıt altına alınması, sağlıklı bir şekilde envanter işlemlerinin yapılması taşınmaz yönetimi açısından önem taşımaktadır. Taşınmazların edimi ve elden çıkarılması, yönetimi, tabiki ve kontrolü ile belirlenen amaçlar doğrultusunda kullanımı, Kanunlar ve ikincil düzenlemeler çerçevesinde yerine getirilmektedir.

Taşınmaz yönetiminde birliğin sağlanması, kurumlar arası uygulamalardaki farklılıkları azaltmak ve ülke genelinde taşınmazların belirlenmesi ve envante-

rinin çıkarılması amacıyla 02.10.2006 tarih ve 26307 sayılı Resmi Gazete’de *Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik* yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Yönetmelik ile genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile bu idarelere bağlı ve Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmal cetvellerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

Bu çerçevede, taşınmazların kayıt altına alınmasında ölçüt olan ve mevzuatın belirlediği durumlarda kullanılan “iz bedeli” üzerinden kaydedilme hususu, kapsamı, uygulanabilirliği ve bazı taşınmazların “iz bedeli” üzerinden kaydedil-

mesi halinde taşınmaz envanteri- mali tablo uyumsuzluğu ele alınacaktır. Öncelikle taşınmaz mal kavramı sonrasında taşınmaz kayıt ve iz bedeli uygulaması ve bunun mali tablolarındaki yansımaları açıklanacaktır.

2. TAŞINMAZ MAL KAVRAMI

Kamu idareleri, belirlenen hizmet ve görevlerin yerine getirilmesinde, kamuya yararlı addedilen faaliyetlerin ifa edilmesinde kamu kaynaklarından yararlanır. Kamu kaynağının kullanım ölçütü ve sınırı yasal düzenlemeler ile çizilmiştir.

Kamu kaynağı tabiri 5018 sayılı Kanun'a göre, "*Borçlanma suretiyle elde edilen imkânlar dâhil kamuya ait gelirler, taşınır ve taşınmazlar, hesaplarda bulunan para, alacak ve haklar ile her türlü değerleri*" ifade etmektedir.

Kamu kaynağı kapsamında bulunan taşınmazlar, taşınır mal ile birlikte genel olarak mal kavramı içinde değerlendirilmekte ve doktrinde **dar anlamda**, devletin hüküm ve tasarrufu altında olan yerler ile kamu idarelerinin özel mülkiyetindeki taşınmazlar; **geniş anlamda** bütün kamu kurum ve kuruluşlarının yönetim ve mülkiyetindeki taşınmazlar olarak tanımlanmaktadır. **Diğer bir tasnif ile de taşınmazları**; kamunun hizmetine sunulan ve tahsis edilen taşınmazlar (Kamu) ile özel mülkiyete tabi olan, gelir getirmek amacıyla ya da kamu hizmeti dışında tasarruf konusu edilen taşınmazlar (Özel) olarak ayırabiliriz. Özel mülkiyete tabi olan taşınmazlar, özel hukuk hükümlerine tabidir.

3402 sayılı Kadastro Kanunu'nun 16 ncı maddesinde kamu malları 3'lü bir kategori altında toplanmıştır.

- **Hizmet Malları:** Bir kamu hizmetinin görülmesine ayrılan mallar (İdare binaları, sağlık amaçlı binalar, tarihi ve sanatsal yapılar vs.),
- **Orta Malları:** Kamunun ortak kullanılmasına ayrılan yerler (Meralar, yaylaklar, harman yerler, otlaklar vs.),
- **Sahipsiz Mallar:** Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerler (Dağ, tepe, orman vs.).

Devlete ve Kişilere Memurlarca Verilen Zararların Nevi ve Miktarlarının Tespiti, Takibi, Amirlerinin Sorumlulukları, Yapılacak Diğer İşlemler Hakkında Yönetmelik'te devlet malı ibaresine vurgu yapılmış ve devletin malik olduğu her çeşit taşınır ve taşınmaz varlıklar, devlet malı kapsamında değerlendirilmiştir.

Netice itibariyle taşınmazlar, kamu idarelerinin idaresi ve yönetimi veya kullanımı altında olan, belirli amaç ve hizmet doğrultusunda kullanılan mallar olarak tarif edilebilir.

3. BELEDİYELERDE TAŞINMAZ KAYDI VE YASAL DAYANAĞI

5018 sayılı Kanun'a göre genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri; "*Uluslararası sınıflandırmalara göre belirlenmiş olan, merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idareleri*" ihata eden bir kavram olup Kanun'un uygulaması ve amir hükümleri bakımından mahallî idareler de bu kapsama girmektedir. Bu bağlam-

da, yerel yönetim birimleri arasında yer alan belediyeler, taşınmaz işlemlerinin yerine getirilmesinde çerçeve Kanun olan 5018 sayılı Kanun'a, özel mevzuat niteliğindeki 5393 sayılı Belediye Kanunu'na, ilgili diğer Kanun ve ikincil düzenlemelere tabi olmaktadır.

Taşınmaz yönetiminin ilk aşaması, taşınmaz envanterinin oluşturulması yani taşınmazların kayıt altına alınmasıdır. **Kayıt altına alma**; taşınmazın ekonomik ve fiziki özelliği, cinsi, niteliği, edinme şekli gibi hususları kapsayacak şekilde bilgisayara ya da deftere kaydının yapılmasını ifade etmektedir. Bu süreç, taşınmazların muhasebeleştirilmesi ve etkili bir şekilde tayin olunan amaçlar doğrultusunda yönetilmesi açısından önem taşımaktadır. Belediyelerin, taşınmazlar üzerindeki kullanım, tasarruf yetkisi ve hakkı, sağlıklı bir kayıt ortamının mevcudiyetiyle etkin hale gelecektir.

Taşınmazların kayıt altına alınması ve icmal cetvellerinin düzenlenmesine ilişkin temel mevzuat "*Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik*" dir. Yönetmelik gereği genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri, taşınmazlarını, belirtilen kriterler doğrultusunda kayıt altına alacak, kontrol ve takip işlemlerini yerine getirecektir. Bu görev, 5018 sayılı Kanun'un 48 inci maddesinde açıklanan,

"...*Kamu idarelerine ait malları edinme, kiralama, tahsis, yönetim, kullanma ve elden çıkarma işlemleri, mevzuatında öngörülen kurallar dâhilinde hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapılır...*" hükmü-

ne binaen kamu idarelerine verilmiştir. Belediyeler açısından, 5393 sayılı Kanun'un 38 inci maddesine göre **Belediye Başkanı, taşınmazların idaresinden sorumlu olmakla birlikte bu sorumluluğunu harcama yetkilileri, mali hizmetler birimi ile ilgili personel aracılığıyla yerine getirmektedir**. Nitekim, idarenin mülkiyetinde veya kullanımında bulunan taşınmazlara ilişkin icmal cetvellerini düzenlemek mali hizmetler biriminin görev ve sorumlulukları arasında yer alırken, yine taşınmazların kayıt ve kontrolü işlemlerini yürüten personel ile harcama yetkililerinin de yasal ve idari sorumluluğu söz konusu olmaktadır. İfade edilmesinde yarar olan husus şudur ki yalnızca mülkiyet konusu edilen değil, yönetim veya kullanımda bulunan taşınmazların da kayıt altına alınması ve envanterinin oluşturulmasıdır. Bu anlamda taşınmaz yönetimi; en alt kademedeki üst yöneticiye kadar tüm ilgililerin sorumluluğu altında gerçekleşen, tüm taşınmazlarının takip edildiği, kayıtlarla erişilebilir olduğu bir sistemi öngörmektedir.

4. TAŞINMAZLARIN İZ BEDELİYLE KAYDEDİLMESİ

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmeliğin 5 inci maddesine göre taşınmazların değer tespitinde; *maliyet bedeli, rayiç değer ve iz bedeli* olmak üzere 3 yöntem bulunmaktadır. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 262 nci maddesine göre *maliyet bedeli*, iktisadi bir kıymetin iktisap edilmesi veyahut değerinin artırılması münasebetiyle yapılan ödemelerle bunlara

müteferri bilümmü giderlerin toplamını ifade etmektedir. 17 numaralı Maddi Duran Varlıklara İlişkin Devlet Muhasebe Standardına göre de maliyet bedeli aynı şekilde tanımlamaya tabi tutulmuştur. Esas olan taşınmazlar için maliyet bedellerinin belirlenerek gerçek değer ortaya konulmasıdır.

Rayıç değer yine 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nunmükerrer 266'ncı maddesine göre, normal alım satım değeridir. Rayıç değer, malik idare tarafından, yönetimde veya kullanımda olan taşınmazlar için bunların maliki idarelerce belirlenecektir. Örnek, (A) Belediyesinin kullanımında olan binanın değeri, malik idarece tespit edilecek ve (A) Belediyesinin taşınmaz envanterine alınacaktır. **Rayıç değer** piyasa değeri olduğu için emlak ve danışma ofisleri, ticaret odası, sanayi odası, borsa gibi kuruluşlardan veya bilirkişilerden yararlanmak suretiyle saptanabilecektir. Rayıç değer, 17 numaralı Maddi Duran Varlıklara İlişkin Devlet Muhasebe Standardında ve 2016 yılından itibaren muhasebe yönetmeliklerinde gerçeğe uygun değer olarak karşılık bulmaktadır. Ancak, Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'te rayıç değer mefhumu yer almaya ve kullanılmaya devam etmektedir. Standart gereği, piyasa koşullarında muvazaasız bir işlemde bilgili ve istekli taraflar arasında bir varlığın el değiştirmesi veya bir borcun ödenmesi için belirlenen tutar olarak tanımlanmaktadır. Standardın özünde taşınmazların öncelikle maliyet bedeli üzerinden tespit ve ölçüm yapılamaması halinde rayıç değer bir başka ifadeyle gerçeğe uygun değer

üzerinden muhasebeleştirilmesi, kayıtlara alınması ve yeniden değerlendirme işlemlerinin yapılması yatmaktadır.

İz bedeli ise, gerçek değeri tespit edilemeyen veya edilmesi uygun görülmeyen ancak hesaplarda izlenmesi gereken iktisadi kıymetlerin muhasebeleştirilmesinde kullanılan ve muhasebe kayıtlarında yer verilen en düşük tutardır. Muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri ile Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinde iz bedeli,

“Ekonomik ömrünü tamamladığı halde fiilen kullanılmasına devam edilen iktisadi kıymetler ile gerçek değeri tespit edilemeyen veya edilmesi uygun görülmeyen ancak, hesaplarda izlenmesi gereken iktisadi kıymetlerin muhasebeleştirilmesinde kullanılan ve muhasebe kayıtlarında yer verilen en düşük tutarı” şeklinde tanımlanmaktadır. Aynı Yönetmeliğin 26 ncı maddesinde; gerek yatırım ve gerekse kullanım amacıyla edinilen maddi duran varlıkların maliyet bedeliyle muhasebeleştirileceği, tespit ve ölçüm ya da maliyet değeriyle belirlenememe (örneğin, hibe edilen ya da bedelsiz devredilen taşınmazlar) durumunda rayıç değer üzerinden takip edileceği vurgulanmaktadır. Bu açıklamaların özeti, iz bedeliyle kayıt ve takip işleminin sınırlı ve özellik arz eden varlıklar için uygulanacağıdır. 13 sıra Numaralı Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğinde iz bedeli, 0,01 TL olarak belirlenmiştir ve uygulamanın bu şekilde yürütülmesi doğru olacaktır.

Değerlendirmelerden anlaşılacağı üzere, taşınmaz kaydına ilişkin yapıla-

cak işlemlerde iz bedeline, taşınmazların herhangi bir maliyet veya rayiç değerleri tespit edilemediği takdirde ya da taşınmazların kendi özel durumundan kaynaklanan nedenlerle başvurulması gerekmektedir. Muhasebede bir varlığın sadece kayda alınması yeterli olmayıp, ilgili varlığın gerçeğe uygun değer üzerinden kayda alınması ve nihayetinde mali tabloların ilgili varlık hesapları yönüyle gerçeği yansıtması esastır. Bu açıdan bakıldığında hem Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde yapılan tanımda hem de Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'de genel olarak bu husus gözetilerek iz bedelinin kullanılmasında “ekonomik ömrünü tamamlama veya maliyet ya da rayiç değerleri belirlenememe” kriterleri benimsenmiştir.

Buradan hareketle, Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmeliğin 5 inci maddesi aşağıdaki esasları tayin etmiştir.

“... ”

Ek 1'deki Kayıt Planının “Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar” başlığı altında yer alan taşınmazlar maliyet bedeli üzerinden, bu taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenler ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınır. Ancak;

a)Ek 1'deki Kayıt Planının “Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar” başlığı altında yer alan taşınmazlardan maliyet ve rayiç bedeli belirlenemeyen taşınmazlar,

b)Ek 1'deki Kayıt Planının “Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar” başlığı altında yer alan taşınmazlardan sadece ekonomik olarak değerlendirmeye konu olanlar ile kamusal ihtiyaçlarda kullanılan taşınmazlar,

c)Ek 1'deki Kayıt Planının “Orta Malları” başlığı altında yer alan taşınmazlar,

ç)Ek 1'deki Kayıt Planının “Genel Hizmet Alanları” başlığı altında yer alan taşınmazlar,

d)Bakanlık tarafından iz bedeli ile takip edilmesine karar verilen taşınmazlar, iz bedeli üzerinden kayıtlara alınır.”

Bu esaslara dayanılarak tapuda kayıtlı olan taşınmazların maliyet ve rayiç bedeli (gerçeğe uygun değer) belirlenemeyenlerin, tapuda kayıtlı olmayan ve sadece ekonomik olarak değerlendirmeye konu olanlar ile kamusal ihtiyaçlarda kullanılan taşınmazların, orta malları ve genel hizmet alanları kapsamında yer alan taşınmazların her halükarda iz bedeli üzerinden kaydedilmesi zorunluluk taşımaktadır. Orta malları ve genel hizmet alanlarının muhtevası şöyledir;

ORTA MALLARI	GENEL HİZMET ALANLARI
Meralar, Yaylaklar (Yaylalar), Kışlaklar, Umumi Çayır ve Otlaklar, Harman Yerleri, Panayır Yeri, Sıvat ve Eyrek Yeri, Umuma Ait Çekek Yerleri	Meydanlar, Parklar ve Yeşil Alanlar, Mesire Yerleri, Rekreasyon Alanları, Otoparklar, Pazar Yeri, Genel Mezarlıklar, Umuma Ait Binalar

Uygulamada ve taşınmaz envanteri-mali tablo uyumsuzluğunun oluşmasında sorun burada karşımıza çıkmaktadır. Maliyet değeri ve rayiç bedeli (gerçeğe uygun değer) tespit edilemeyen taşınmazların iz bedeliyle kayıt altına alınması anlaşılabilir bir durumken orta malları ve genel hizmet alanları kapsamına giren taşınmazların iz bedeli üzerinden izlenmesi çoğu zaman gerçekçi ve sağlıklı olmayacaktır. Bu hususun değerlendirmesi örnekler ve muhasebe kayıtları üzerinden aşağıda yapılacaktır.

5. TAŞINMAZLARIN İZ BEDELİYLE KAYDEDİLMESİNİN UYGULAMADA YOL AÇTIĞI SORUN VE MALİ TABLOLARLA İLİŞKİSİ

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in temel eksenini çizdiği kayıt yöntem ve ölçütleri, uygulamada ve taşınmaz envanteriyle mali tablolar arasındaki bütünlüğün sağlanmasında birtakım handikaplar doğurmaktadır. Bunlardan birisi iz bedeli ile kayıt altına alınmalıdır. Maliye bedeli ve rayiç değeri saptanamayan taşınmazların iz bedeliyle kayıtlarda izlenmesi doğru bir yaklaşımdır. Şöyle ki; orta malları kategorisi içinde bulunan yaylaklar, kışlaklar ya da meralar üzerinde maliyet veyahut rayiç bedel tespiti

çoğu zaman yapılamayacak ve iz bedeli ölçütüyle izlenmesi gerekebilecektir. Çünkü bu taşınmazlar mülkiyete ya da alım-satım konu olmayan, ortak kullanıma hasredilmiş taşınmazlardır. Ancak, genel hizmet alanları kategorisinde yer alan taşınmaz türleri için aynı durum geçerli olmayabilecektir. Örnek üzerinden açıklarsak;

- (A) Belediyesi 1000 m² yüz ölçüme sahip pazar yeri yapımına karar vermiş, gerçekleştirilen ihale neticesinde 2.000.000,00 TL bedelle kapalı pazar yeri yapılmıştır. (KDV ihmal edilmiştir.) Bu harcamanın muhasebe birimince muhasebeleştirilmesi ve kayıtlara alınmasıyla mali kayıt; ilgili taşınmaz birimince taşınmaz envanterine alınmasıyla da envanter kaydı yapılacaktır. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 50'nci maddesinde yer alan "Bir ekonomik değer yaratıldığında, başka bir şekle dönüştürüldüğünde, mübadeleye konu edildiğinde, el değiştirdiğinde veya yok olduğunda muhasebeleştirilir. Bütün malî işlemlerin muhasebeleştirilmesi ve her muhasebe kaydının belgeye dayanması şarttır." hükmü gereği, mali tablolarda muhasebe kaydı 'maliyet bedeli' üzerinden ve detaylı hesap planına göre şöyle yapılacaktır;

251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı	2.000.000,00	
01.20.06. Pazar Yeri		
103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı		2.000.000,00
830 Bütçe Giderleri Hesabı	2.000.000,00	
835 Gider Yansıtma Hesabı		2.000.000,00

Diğer taraftan taşınmaz envanterinde pazar yerinin kayıtlı değeri iz bedeli olan 0,01 TL üzerinden izlenecektir.

Taşınmaz Niteliği	Yüzölçümü (m2)	Taşınmaz Değeri (TL)	Muhasebe Kodu
Pazar yeri	1000	0,01	251.01.20.06

Bunun sebebi, Yönetmeliğin “Genel Hizmet Alanları”nın iz bedeliyle izlenmesi gerektiği yönündeki amir hükmüdür. Diğer taraftan ise pazar yeri için Belediye bir harcamaya, maliyete katlanmış, bunu da maliyet bedeli üzerinden mali tablolarında muhasebeleştirmiştir. Mali tablolarda 2.000.000,00 TL’lik bir kayıt yer alırken, taşınmaz envanterinde ise 0,01 TL bir tutar görülecektir. İşte bu durum hem envanter-mali tablo uyumsuzluğuna yol açacak hem de dönem sonu mali raporlama ya da taşınmaz hesabının sağlıklı ve güvenilir sonuç ver-

memesine neden olacaktır. Yönetmelik hükümleri taşınmaz için yapılan gerçek değer göz ardı edilmesine yol açacaktır. Örneğimiz tek bir taşınmaz üzerinden verilmiş olup geneline mal edildiği vakit kayda değer bir sorun olarak karşımıza çıkacaktır.

- (B) Büyükşehir Belediyesi tarafından mülkiyete geçirilen 500 m2 alana sahip otopark için 250.000,00 TL ödeme yapılmıştır.(KDV ihmal edilmiştir.) Bu taşınmazın, muhasebe kaydı ve taşınmaz envanterinde görünümü şu şekilde olacaktır;

251	Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı 01.20.05-01 Otopark	250.000,00	
103	Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı		250.000,00
830	Bütçe Giderleri Hesabı	250.000,00	
835	Gider Yansıtma Hesabı		250.000,00

Taşınmaz Niteliği	Yüzölçümü (m2)	Taşınmaz Değeri (TL)	Muhasebe Kodu
Otopark	500	0,01	251.01.20.05

Daha sonra bu otopark için 100.000,00 TL tutarında zemin yenilemesi, çevre düzenlemesi ve çatı sisteminin güçlendirilmesi kapsamında harcama yapıldığını varsayalım. (KDV ihmal edilmiştir.) Bu

harcamalar maliyet unsuru oluşturduğu ve değer artırıcı nitelik arz ettiğinden taşınmazın kayıtlı değerine ilave edilmesi gerekmektedir. Muhasebe kaydı ve mali tablolarda yansıtması şöyle olacaktır;

251	Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı 01.20.05-01 Otopark	100.000,00	
103	Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı		100.000,00
830	Bütçe Giderleri Hesabı	100.000,00	
835	Gider Yansıtma Hesabı		100.000,00

Otoparkın toplam kayıtlı değeri mali tablolarda 350.000,00 TL olarak yer alacakken, taşınmaz envanterinde yine değer artırıcı harcama dikkate alınmayacak ve iz bedeliyle kaydedilmeye devam edecektir. Karşı karşıya kalınan sorun, maliyet bedeli olan ya da değer artırıcı harcamayla maliye bedeli etkilenen veya değişen taşınmazın, taşınmaz envanterinde güncellenmemesi ve iz bedeliyle izlenmeye devam edilmesidir. Bu durum

taşınmaz envanteri, mali tablolar uyumsuzluğu ve kopukluğuna, taşınmazların gerçek durumlarının eksik sunulmasına yol açacaktır.

- (C) Büyükşehir Belediyesinin sorumluluğunda bulunan (D) rekreasyon alanının 'Genel hizmet alanı' başlığı altında ve Yönetmelik hükmü gereği iz bedeli üzerinden taşınmaz envanterinde izlendiğini varsayalım.

Taşınmaz Niteliği	Yüzölçümü (m2)	Taşınmaz Değeri (TL)
(D) Rekreasyon alanı	10000	0,01

Sonraki bir süreçte rekreasyon alanı içinde çevre düzenlemesi, yeşil alanların bakımı ile 20 adet oyun grubu, 30 adet kamelya ve 3 takım fitness grubu alınmak suretiyle toplam da 5.000.000,00 TL harcama yapılmıştır. Genel Yönetim Muhasebe ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği gereği, yapılan değer artırıcı harcamalar ile maddi duran varlıkların bütünleyici parçaları ve

eklentileri, ilgili maddi duran varlıkla birlikte değerlendirilir başka bir ifadeyle kayıtlı değerine ilave edilir. Yukarıdaki örnekte, rekreasyon alanına yönelik değer artırıcı harcamalarla eklentilerin, rekreasyon alanının değerine ilave edilerek 251.01.20.04 Rekreasyon Alanları muhasebe kodunda izlenmesi gerekmektedir.

251	Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı	5.000.000,00	
	01.20.04. Rekreasyon Alanı		
103	Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı		5.000.000,00
830	Bütçe Giderleri Hesabı	5.000.000,00	
835	Gider Yansıtma Hesabı		5.000.000,00

Ancak bir taraftan mali tablolarda 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabının 01.20.04 Rekreasyon Alanları ekonomik kodunda 5.000.000,00 TL harcama izlenecekken, Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetme-

lik gereği bu harcama taşınmaz envanterinde izlenmeyecek ve iz bedeliyle takip edilmeye devam edecektir. Yine bu durum taşınmaz envanteri-mali tablo farklılığına sebep olacaktır.

Neticede, verilen örneklerin çoğaltılabileceği gibi Yönetmelik'in "iz bedeliyle" kaydı zorunlu tuttuğu diğer taşınmazlar üzerinden de çeşitlendirilebilecektir. Burada anlatılmak istenen nokta özetle şudur;

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmeliğin maliyet bedeli veya rayiç değeri bilenen, saptanabilen ya da tespit edilebilen bazı taşınmazların iz bedeliyle kaydedilmesini zorunlu kılması doğru olmakla birlikte muhasebe yönetmelikleri ile muhasebenin kavramsal çerçevesi ve genel kabul görmüş muhasebe ilkelerinin "maliyet esası" kavramına da uygun düşmemektedir. Mevzuatın öngördüğü bu düzenleme, muhasebe sistematiği ve mali tabloların sunumuyla örtüşmemekte, taşınmaz envanterinin oluşturulmasında ve dönem sonu raporlamada eksikliğe ve farklılığa sebebiyet vermektedir.

Söz konusu durum orta malları ve genel hizmet alanları kapsamındaki taşınmazlardan özellikle maliyet değerleri net olarak belirlenebilenlerin dahi iz bedeli ile takip edilmesinin öngörülmesi, bu kapsamdaki taşınmazların gerçek değeri ile kayda alınmasına engel teşkil edeceği gibi ilgili taşınmaz varlıklarının gerçek değeriyle taşınmaz envanterinde yer almasını da önleyici mahiyette olacaktır. Buradan hareketle, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 5 inci maddesinde hüküm altına alınan ve temel muhasebe kavram ve ilkelerinden sayılan maliyet esası, tam açıklama, tutarlılık temel kavramları ile aynı Yönet-

meliğin 9 uncu maddesinde belirtilen varlıklara ilişkin ilkelere uygun biçimde mali tabloların okunabilmesi gerekliliği göz önünde bulundurulmalıdır. Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümleri ile temel muhasebe kavram ve ilkelerine de uygun olarak; maliyet bedeli ve rayiç değeri belirlenemeyen orta malları ve genel hizmet alanlarının iz bedeliyle kayıtlara alınması, bilinenlerin ise bu bedeller üzerinden kayıtlara alınmasının uygun olacağı kanaatimizce doğru bir yaklaşım olacaktır. Bu durum Taşınmaz Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümlerine aykırı olsa da genel muhasebe ilkeleri çerçevesinde, taşınmazın kayıt ve tablolarda gerçeğe uygun değer üzerinden görünmesini ve denetime imkân sağlamak ve taşınmaz envanteri-mali tablo uyumu açısından doğru olacaktır. Bu yüzden yukarıda ele alınanlar doğrultusunda; Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmeliğin uygulamada sorun ve farklılığa yol açmaması, taşınmazların gerçek değeriyle hem kayıtlara hem de taşınmaz envanterine alınmasının sağlanması ve mali raporlamanın bütünlüğü açısından, ilgili hükümler itibarıyla revize edilmesi ya da değiştirilmesi yerinde olacaktır.

6. SONUÇ

Etkin bir taşınmaz yönetimi; envanter oluşturma, muhasebeleştirme ve varlık/varlıkların yönetimi fonksiyonlarını içermektedir. Öncelikle tüm taşınmazların eksiksiz ve kriterlere uygun şekilde kayıt altına alınması gerekmektedir. Bu süreç, sonraki adımların da dayanağını

oluşturmaktadır. Taşınmazların sağlıklı ve gerçeğe uygun şekilde muhasebe kayıtlarına alınması, dönem sonunda ya da mali tabloların hazırlanması sırasında taşınmaz hesabının güvenilir ve standartlara uygun olarak sunulması büyük önem taşımaktadır. Bu sayede, mali tabloların temel niteliklerinden olan gerçeğe uygun sunuş, doğruluk ve ihtiyaca uygunluk sağlanmış olacaktır. Bu sürecin bir parçası olan özellik taşıyan durumlar için bazı taşınmazların “iz bedeli” üzerinden kayıt altına alınması ve taşınmaz envanterinde bu şekilde izlenmeye devam etmesi, uygulamada ve mali tablolarla uyum yönünden sakıncalar ve farklılıklar doğurmaktadır. Bunun bertaraf edilmesi için ilk planda Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmeliğin gözden geçirilerek muhasebe yönetmelikleri başta olmak üzere kavramsal çerçeve, genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri ile standart-

larına paralel düzenlemeler yapılması uygun olacaktır. Diğer türlü açıkladığımız ve örneklendirdiğimiz hususların ve daha farklı problemlerin yaşanması kaçınılmaz olacaktır.

KAYNAKÇA

13 sıra Numaralı Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği

17 numaralı Maddi Duran Varlıklara İlişkin Devlet Muhasebe Standardında

213 sayılı Vergi Usul Kanunu

3402 sayılı Kadastro Kanunu

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği

Mahalli İdareler Detaylı Hesap Planı

Cumhur Sinan ÖZDEMİR

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
İş Başmüfettişi

BELEDİYE İŞYERİNDE MOBBİNG VE TAZMİNAT

1. GİRİŞ

Uluslararası Çalışma Örgütüne göre mobbing, bir veya bir grup işçiyi sabote etmek için yapılan, zalimce, kötü niyetli, intikamcı, aşağılayıcı ve eleştirici tavırlarla kendini gösteren davranış biçimi, şeklinde tanımlanmaktadır. **Mobbingi**; stres, tükenmişlik sendromu, işyeri kaballığı, iş tatminsizliği ya da doyumumsuzluğu gibi olgulardan ayıran husus, belli kişinin belli bir amaca yönelik olarak hedef alınması, yapılan haksızlığın sürekli, sistematik ve sık oluşudur. Bir olay nedeniyle kişilik haklarının zarar görmüş olması, acı çekilmesi halinde, bu acı karşılığı ödenmesi uygun görülen paraya manevi tazminat denilir. Kişilik haklarının ihlali hallerinde manevi tazminata hükmedilir. Mobbing kavramının etimolojik

anlamına ve tarihsel gelişimine bakıldığında; aynı ortamda bulunan veya aynı organizasyona bağlı olan bir veya birden fazla kimsenin bir kişiye belli bir amaçla, **sistematik bir şekilde, yılmılık, korku, tedirginlik, endişe, bunalım, bıkkınlık, sıkıntı veya kaygı oluşturacak söz, tutum veya davranışlarla psikolojik ve duygusal baskı kurarak onu belli şekilde davranmaya ya da davranmamaya, ortak alandan uzaklaştırmaya, güçsüzleştirmeye, değersizleştirmeye, aşağılamaya, küçük düşürmeye veya pasifize etmeye yönelik çabalarına mobbing denilir.** İşyerinde psikolojik taciz ya da İngilizce deyimıyla mobbing, çalışma hayatında işyerlerinde işçi ile işveren arasında ya da işçilerin kendi aralarında ki psikolojik şiddeti ifade eden bir kavram olarak nitelendirilmektedir.

2. MOBBİNG

İşyerinde psikolojik şiddet, işyeri zorbalığı anlamına gelen mobbing, kendine güveni olmayan yöneticilerin uyguladığı bir yöntem olarak tanımlanır. Psikolojik taciz, çalışanların itibarını ve onurunu zedelemekte, verimliliğini azaltmakta ve sağlığını kaybetmesine neden olarak çalışma hayatını olumsuz etkilemektedir. Mobbing, kültür farkı gözetmeksizin tüm işyerlerinde ortaya çıkabilen bir olgudur. Mobbing mağduru olmaya aday bireyleri tanımlayan bir sınıflama, henüz geliştirilmiş değildir. Herkes, potansiyel bir mobbing mağdurudur. Çalışma yaşamında ise mobbing kavramının ilk kez, 80'li yılların başında İsveçli endüstri psikoloğu Heinz Leymann tarafından kullanıldığı bilinmektedir. Leyman'ın çalışanlar arasında benzer tipte uzun dönemli düşmanca ve saldırgan davranışların varlığına dair yaptığı saptamalar sonucunda, bu kavramı kullandığı görülmektedir. Mobbing, sistematik olarak bireyin iş yaşamında psikolojik tacize uğramasıdır. Burada, ***davranışın kaynağı bir olaya değil, bir kişiye odaklanmıştır. Mobbingin belirleyici özellikleri; kasıtlı olarak yapılması, sistematik olarak tekrarlanması ve uzun bir zamandan beri (en azından altı ay) devam ediyor olmasıdır.*** Yöneticiler sürekli baskı, haksız eleştiri, hata bulma, tecrit etmek, iftira, çarpıtma, hakaret, alay gibi yöntemlerle kurbanın özgüvenini zayıflatır. Sonuçta mağdur psikolojik rahatsızlık yaşamaya başlar.

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 417 nci maddesi gereği; işveren, hizmet

ilişkisinde işçinin kişiliğini korumak ve saygı göstermek ve işyerinde dürüstlük ilkelerine uygun bir düzeni sağlamakla, özellikle işçilerin psikolojik ve cinsel tacize uğramamaları ve bu tür tacizlere uğramış olanların daha fazla zarar görmemeleri için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür. İşveren, işyerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmak; işçiler de iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdür. İşverenin yukarıdaki hükümler dâhil, kanuna ve sözleşmeye aykırı davranışı nedeniyle işçinin ölümü, vücut bütünlüğünün zedelenmesi veya kişilik haklarının ihlaline bağlı zararların tazmini, sözleşmeye aykırılıktan doğan sorumluluk hükümlerine tabidir.

İşverenlik kasıtlı olarak mobbing uygulayabilir ve bunu işyeri yönetim stratejisi olarak seçebilir. İşverenlerin bu tarz bir stratejiye başvurmasındaki *ilk akla gelen gerekçe ekonomik nedenlerdir.* Özellikle, ekonomik kriz dönemlerinde, işverenlerin ilk başvurdukları yol genellikle personel sayısında azaltmaya gitmeleridir. Küçülme politikası nedeniyle istihdamın daraltılması, işgücünün genç çalışanlardan oluşturulması ekonomik nedenlerle yapılan mobbinge örnek oluşturabilir.

Bir işyerinde mobbingin varlığına işaret eden belirtiler, *davranışsal* düzeyde ve *fizyolojik* düzeyde olmak üzere iki grupta irdelenmektedir.

Davranışsal Belirtiler: Telefon, bilgisayar ve lamba gibi işyerinde bulunan

kişiye ait eşyalar, birdenbire kaybolur veya bozulur; yerine yenileri konulmaz. Çalışma arkadaşlarıyla aralarında çıkan tartışmalar, her zamankinden çok daha fazla olmaya başlar. Kişinin sigara kokusu ve dumandan çok rahatsız olduğunu bile bile yanındaki masaya çok sigara içen biri yerleştirilir. Kişi, başkalarının ofisine girdiğinde konuşma hemen kesilir; konu değiştirilir. Kişi, işle ilgili önemli gelişmeler ve haberlerin dışında bırakılır. Kişinin arkasından çeşitli söylentiler çıkarılır; kulaktan kulağa fısıltılar yayılır. Kendisine yetenek ve becerilerinin çok altında veya uzmanlık alanına girmeyen işler verilir. Birey, her yaptığı işin ince ince gözlendiğini hisseder. İşe geliş gidiş saatleri, telefon konuşmaları, çay ya da kahve molasında geçirdiği zaman ayrıntılarıyla kontrol edilir. Birey, diğerleri tarafından sürekli eleştirilir veya küçümsenir. Birey, sözlü veya yazılı soru ve taleplerine yanıt alamaz. Birey, üstleri veya iş arkadaşları tarafından kontrol dışı tepki göstermeye kıskırtılır. Birey, şirketin özel kutlamaları veya diğer sosyal etkinliklerine kasıtlı olarak çağrılmaz. Bireyin dış görünüşü veya giyim tarzıyla alay edilir. Bireyin işle ilgili tüm önerileri reddedilir. Kendisinden daha alt düzeydeki görevlerde çalışanlardan daha düşük ücret alır.

Fizyolojik Belirtiler: Beyinle ilgili; sıkıntı, panik atak, depresyon, yarım baş ağrısı, baş dönmesi, hafıza kaybı, dikkati toplayamama ve uykusuzluk. Deriyle ilgili; kaşınma, kızarma, pullanma veya döküntü gibi deri hastalıkları.

Gözlerle ilgili; ansızın göz kararması, görmede bulanıklık. Boyun ve sırtla ilgili; boyun kaslarında ve sırtta ağrı. Kalple ilgili; hızlı ve düzensiz çarpıntılar, kalp krizi. Eklemlerle ilgili; titreme, terleme, bacaklarda halsizlik hissetme, kas ağrıları. Sindirim sistemiyle ilgili; yanma, ekşime, hazım zorluğu gibi mide rahatsızlıkları, ülser. Solunum sistemiyle ilgili; nefessiz kalma, nefes alamama gibi solunum sorunları. Bağışıklık sistemiyle ilgili; organizmanın savunma yapılarında zayıflama, hastalıklara çok çabuk yakalanabilme.

3. BELEDİYE İŞYERİNDE MOBİNG VE TAZMİNAT

Birçok olguda işyeri stresinin çalışanların sağlığı üzerinde mobbinge benzer etkiler oluşturduğu bilinen bir husustur. Mobbingin varlığı ve kabulü için mağdurda psikolojik rahatsızlığın meydana gelmesi zorunlu olmadığı gibi, her psikolojik rahatsızlığın nedeni de mobbing değildir. Çalışanlar üzerinde olumsuz etki yaparak, onların davranışlarını, verimliliklerini ve sosyal ilişkilerini etkileyen olgu, stres olarak tanımlanır ve rahatsızlık belirtileri birçok yerde mobbinge benzerdir. Mobbing oluşturan eylemler, mağdur üzerinde psikolojik baskı oluştursa ve bunun sonucunda bir kısım sağlık sorunlarına neden olsa da, her psikolojik baskıyı ve rahatsızlığı mobbinge bağlamak doğru değildir. Bir işyerinde yaşanan belli yoğunluktaki stres, kaba, kırıcı ve küçümseyici davranışlar, çalışanları mutsuz yapsa, onların psikolojik ve ruhsal sağlığında bozulmalar meydana getirirse de, kanaatimce

diğer unsurlara bakılmadan mobbing olarak kabul edilemez. Örneğin, nezaket ve saygının yokluğu olan işyeri kabalığı, doğal olarak kişiye bağlı, beğenilmeyen, çirkin görülen, rahatsız edici ve hoş karşılanmayan söz, tutum ve davranışlardan oluşmaktadır. Yargıtay kararına göre bir işyerinde yaşanan belli yoğunluktaki stres, kaba, kırıcı ve küçümseyici davranışlar, çalışanları mutsuz yapsa, onların psikolojik ve ruhsal sağlığında bozulmalar meydana getirirse dahi diğer unsurlara bakılmadan mobbing olarak kabul edilemez. İşçiye haklı nedenle, derhal fesih hakkı veren 4857 sayılı İş Kanunu'nun 24/II(b) maddesinde *"işveren işçinin veya ailesi üyelerinden birinin şeref ve namusuna dokunacak şekilde sözler söyler, davranışlarda bulunursa veya işçiye cinsel tacizde bulunursa"* hükmünde yer alan davranışlar kapsamında, işverenin işçiye uyguladığı psikolojik şiddet ve saldırılarda (mobbing) kanaatimce yer alır. İşverenin işçiye uyguladığı baskı, şiddet, psikolojik (manevi) taciz bu kapsamda değerlendirilmelidir. İşveren tarafından mobbinge uğrayan işçi, İş Kanunu'nda öngörülen süre içerisinde iş sözleşmesini haklı nedenle derhal feshedebilecek, kendisine mobbing uygulandığını ispat etmesi ve kıdem tazminatına hak kazanma şartlarını taşıması halinde işverenden kıdem tazminatını isteyecektir. İş Kanunu'nun 26 ncı maddesi gereğince, 24 üncü maddede gösterilen ahlak ve iyiniyet kurallarına uymayan hallere dayanarak işçiye tanınmış olan sözleşmeyi fesih yetkisi, işçinin işverenin bu çeşit davranışlarda bulunduğunu öğrendiği günden başlayarak altı iş günü geçtikten

ve her halde fiilin gerçekleşmesinden itibaren bir yıl sonra kullanılamayacaktır. İşçinin kıdem tazminatı ile karşılanamayan ek zararları varsa genel hükümlere göre bu zararların tazminini talep etme hakkı da bulunmaktadır. Mobbing işçinin kişilik haklarını ihlal etmiş, onurunu zedelemişse bu durumlarda Borçlar Kanunu hükümlerine göre ayrıca manevi tazminat talebinde bulunabilecektir. **Uygulamada sıkça rastlanılan çalışma koşullarının ağırlaştırılması ve kişinin aşırı bir yük altına sokulması manevi taciz türüdür.**

Bir olay nedeniyle kişilik haklarının zarar görmüş olması, acı çekilmesi halinde, bu acı karşılığı ödenmesi uygun görülen paraya manevi tazminat denilir. Manevi zarar, kişilik değerlerinde oluşan eksilmedir. Manevi zararın tazmini için öncelikle sorumluluk sebeplerinden birinin gerçekleşmesi gerekir. Bu kusur sorumluluğu olabileceği gibi kusursuz sorumluluk halide olabilir. Hangi sorumluluk sözkonusu ise onun şartları gerçekleşmiş olmalıdır. Manevi tazminat için ayrıca özel bir kusur şartı aranmamaktadır. Aynı ortamda bulunan veya aynı organizasyona bağlı olan bir veya birden fazla kimsenin, bir kişiye belli bir amaçla, sistematik bir şekilde, yılgınlık, korku, tedirginlik, endişe, bunalım, bıkmıklık, sıkıntı veya kaygı oluşturacak söz, tutum veya davranışlarla psikolojik ve duygusal baskı kurarak onu belli şekilde davranmaya ya da davranmamaya, ortak alandan uzaklaştırmaya, güçsüzleştirmeye, değersizleştirmeye, aşağılamaya, küçük düşürmeye veya pasifize etmeye yönelik çabalarına mobbing denilir. İşye-

rinde mobing, belirli kişi ya da kişilerin zarar verici söz, tutum ve davranışlarına maruz kalınmasıyla başlayan yıldırma, yıpratma, sindirme, bıktırma ve belli şekilde davranmaya mecbur bırakma sürecini içermektedir. Bu sürecin başından sonuna kadar hedef alınan kişi veya kişilere sistemli bir şekilde psikolojik, duygusal ve sosyal saldırı gerçekleştirilmektedir. Hedef alınan kişinin şeref, kişilik, karakter, inanç, değer, yetenek, tecrübe, düşünce, tercih, yaşam biçimi ve kültür gibi yönlerine topluca bir saldırı söz konusudur. Bu saldırı, dedikodu ve söylenti çıkarma, iftira atma, çalışanlar önünde küçük düşürme, hafife alma, karalama, kötüleme ve yok sayma gibi kişiyi zihinsel, ruhsal, fiziksel ve bedensel olarak etkileyebilecek eylemlerle yapılmaktadır. **Uluslararası Çalışma Örgütüne göre mobing, “bir veya bir grup işçiyi sabote etmek için yapılan, zalimce, kötü niyetli, intikamcı, aşağılayıcı ve eleştirici tavırlarla kendini gösteren davranış biçimi” şeklinde tanımlanmaktadır.** Mobingi; stres, tükenmişlik sendromu, işyeri kabalığı, iş tatminsizliği ya da doyumсуzluğu gibi olgulardan ayıran husus, belli kişinin belli bir amaca yönelik olarak hedef alınması, yapılan haksızlığın sürekli, sistematik ve sık oluşudur. Süreklilik göstermeyen, belli aralıklarla sık sık tekrarlanmayan, ara sıra münferit olarak meydana gelmiş birkaç haksız, kaba, nezaketsiz veya etik dışı davranış mobing olarak nitelendirilemez. Mobingin varlığı için kişilik haklarının ağır şekilde ihlaline gerek yoktur. Kişilik haklarına yönelik bir haksızlığın varlığı yeterlidir. Ayrıca, mobing gibi

diğer dava türlerine göre ispatı nispeten daha zor olan bir konuda, kesin ve mutlak bir ispat şartı aranmamalıdır. *İşçinin, kendisine işyerinde mobing uygulandığına dair kuşku uyandıracak olguları ileri sürmesi yeterlidir.* İşyerinde mobingin varlığını gösteren olguların mahkemeye sunulması halinde, işyerinde mobingin gerçekleşmediğini ispat külfetinin işverene düştüğü kabul edilmelidir. Konuya ilişkin Yargıtay¹ “...Davacı, *belediye başkan yardımcısı olduğunu, davalının Belediye Başkanlığına seçilmesini müteakip kendisi ile çalışmak istemediğini söyleyerek istifa etmesini istediğini, istifa etmeyi kabul etmeyince farklı görevlere atamasının yapıldığını, her atama kararından sonra işlemin iptali istemiyle idare mahkemesinde açılan davaların kabul edilerek görevine iade edildiğini, davalının anılan eylemleri ile kamu hizmeti yapmasını engellediğini, mahkeme kararlarını yerine getirmediğini, psikolojik baskı ve mobing uyguladığını, özlük, mali, idari ve sosyal haklarını vermediğini belirterek uğradığı manevi zararın davalıya ödetilmesi isteminde bulunmuştur.* Davalı ise, davanın reddine karar verilmesini istemiştir. Mahkemece; manevi tazminat isteminin kısmen kabulüne karar verilerek 10.000 TL manevi tazminatın davalıdan tahsiline karar verilmiştir. Kişilik hakları hukuka aykırı olarak saldırıya uğrayan kimse manevi tazminat ödetilmesini isteyebilir. Yargıç, manevi tazminatın tutarını belirlerken, saldırı oluşturan eylem ve olayın özelliği yanında tarafların kusur oranını, sıfatını, işgal ettikleri makamı ve diğer sosyal ve ekonomik du-

1 Yargıtay 4.HD-E:2013/18184-K:2014/12151-T:24.09.2014

rumlarını da dikkate almalıdır. Tutarın belirlenmesinde her olaya göre değişebilecek özel durum ve koşulların bulunacağı da gözetilerek takdir hakkını etkileyecek nedenleri karar yerinde nesnel (objektif) olarak göstermelidir. Çünkü yasanın takdir hakkı verdiği durumlarda yargıcın, hukuk ve adalete uygun (hak ve nasfetle) karar vereceği Medeni Yasanın 4'üncü maddesinde belirtilmiştir. Takdir edilecek bu para, zarara uğrayanda manevi huzuru doğurmayı gerçekleştirecek tazminata benzer bir işlevi (fonksiyonu) olan özgün bir nitelik taşır. Bir ceza olmadığı gibi malvarlığı hukukuna ilişkin bir zararın karşılanmasını da amaç edinmemiştir. O halde bu tazminatın sınırı onun amacına göre belirlenmelidir. Takdir edilecek tutar, var olan durumda elde edilmek istenilen doyum (tatmin) duygusunun etkisine ulaşmak için gerekli olan kadar olmalıdır. Davaya konu olayda, olay tarihi, olayın gelişimi, tarafların konumu ile yukarıda anılan ilkeler gözetildiğinde davacı yararına takdir edilen 10.000 TL manevi tazminat fazladır. Daha alt düzeyde manevi tazminat takdir edilmek üzere kararın bozulması gerekmiştir...” kararında da belirtildiği üzere kişilik haklarının ihlali hallerinde manevi tazminata hükmedilebilecektir.

5. SONUÇ

İşyerinde psikolojik şiddet, işyeri zorbalığı anlamına gelen mobbing, kendine güveni olmayan yöneticilerin uyguladığı bir yöntem olarak tanımlanır. Mobbing, kültür farkı gözetmeksizin tüm işyer-

lerinde ortaya çıkabilen bir olgudur. Mobbing mağduru olmaya aday bireyleri tanımlayan bir sınıflama, henüz geliştirilmiş değildir. Herkes, potansiyel bir mobbing mağdurudur. Mobbingin varlığı için kişilik haklarının ağır şekilde ihlali ne gerek yoktur. Kişilik haklarına yönelik bir haksızlığın varlığı yeterlidir. Ayrıca, mobbing gibi diğer dava türlerine göre ispatı nispeten daha zor olan bir konuda, kesin ve mutlak bir ispat şartı aranmalıdır. Belediye çalışanının, kendisine işyerinde mobbing uygulandığına dair kuşku uyandıracak olguları ileri sürmesi yeterlidir. İşyerinde mobbingin varlığını gösteren olguların mahkemeye sunulması halinde, işyerinde mobbingin gerçekleşmediğini ispat külfetinin işverene düştüğü kabul edilmelidir. Manevi zarar, kişilik değerlerinde oluşan eksilmedir. Manevi zararın tazmini için öncelikle sorumluluk sebeplerinden birinin gerçekleşmesi gerekir. Bu kusur sorumluluğu olabileceği gibi bir kusursuz sorumluluk halinde olabilir. Hangi sorumluluk sözkonusu ise onun şartları gerçekleşmiş olmalıdır. Manevi tazminat için ayrıca özel bir kusur şartı aranmamaktadır.

KAYNAKÇA

4857 sayılı İş Kanunu

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu

Yargıtay 4.HD-E:2013/18184-K:2014/12151-T:24.09.2014

ÖZDEMİR, Cumhur Sinan, Soru-Cevap ve İçtihatlı İş Mevzuatı Rehberi, Ankara, Adalet Yayınevi, Mayıs-2018

Gürkan GÜVEN

Mühendis-İhale Uzmanı

PERSONEL ÇALIŞTIRILMASINA DAYALI OLMAYAN İHALELERDE İŞÇİLERİN TAZMİNAT ÖDEMELERİ

1. GİRİŞ

Hizmet alım ihalelerinde çalışan personelin yıllık izin, kıdem tazminatı ve kadroya geçiş gibi talepleri son 5 yıldır ülkemizin gerek politik gerekse ekonomik gündemini meşgul etmektedir.

Geçtiğimiz yıl çıkarılan 696 sayılı KHK ile personel çalıştırılmasına dayalı ihalelerde çalışan personelin sürekli kadroya geçirilmesi sonucu tartışmalar biraz azalmış gibi gözükmemektedir.

Ancak personel çalıştırılmasına dayalı olmayan hizmet alım ihalelerinde sorunlar halen devam etmektedir.

Personel çalıştırılmasına dayalı olmayan hizmet alımlarında kıdem tazminatının kim tarafından ödeneceğine ilişkin tartışma makalemizin konusunu teşkil edecektir.

2. HİZMET ALIM İHALELERİNDE KIDEM TAZMİNATI SORUNU ÇÖZÜM SÜRECİ

Hizmet alım ihalelerinde çalışan personele ilişkin kıdem tazminatının kim tarafından ödeneceğine ilişkin tartışmaların başlangıç süresi 10 yılı aşmıştır. İşten çıkarılan personellerin kıdem tazminatlarının ihaleyi gerçekleştiren idaremi yoksa işçileri çalıştıran şirketler tarafından mı ödeneceği uzun süre tartışma konusu olmuştur.

Kamu İhale Kurumu aşağıdaki hümmü gerekçe göstererek kıdem tazminatlarının ihaleye çıkılırken ki firma tekliflerinin içerdiği doğrultusunda görüş vermiştir.

“79.1. Personel çalıştırılmasına dayalı olan hizmet alımı ihalelerinde, tekliflerin değerlendirilmesinde;

İhale ve sözleşmeye ilişkin damga vergileri, Kamu İhale Kurumu payı ve noter masrafları gibi sözleşme giderleri ile amortisman, kıdem tazminatı, iş yeri hekimliği ücreti, oryantasyon (ihale konusu işe uyum) eğitimi gideri, yaka kartı ve bu mahiyetteki genel giderleri karşılamak üzere birim fiyat teklif cetvelinde yer alan her bir işçilik kalemindeki (yol, yemek ve giyecek dahil brüt asgari ücret veya brüt asgari ücretin yüzde (%)) fazlası üzerinden ücret hesaplanan işçilik kalemi ile ulusal bayram ve genel tatil günleri ve fazla çalışma saatlerine ilişkin işçilik hesaplaması modülü kullanılarak % 3 oranında sözleşme giderleri ve genel giderler hesaplanacaktır. % 3 oranındaki sözleşme giderleri ve genel giderler, toplam asgari işçilik maliyeti üzerinden hesaplanmayacaktır.”

Yukarıdaki düzenleme uyarınca Kamu İhale Kurumu kıdem tazminatı ve ihbar tazminatı gibi işverenler açısından maliyetleri %3'lük sözleşme ve genel giderler oranı içerisinde görmektedir. Ancak kıdem tazminatı ve ihbar tazminatının yukarıdaki düzenleme içerisinde sayılan bir çok maliyet kalemi içerisinde sayılması ve hepsi için sadece % 3 gibi bir oran belirlenmesi personele dayalı hizmet ihalelerindeki kıdem tazminatı ve ihbar tazminatı sorununu çözmemiştir.

Art arda açılan davalarda kamu idarelerinin üst işveren olduğu doğrultusunda içtihatlar oluşmaya başlamış ve hizmet alım ihalelerinde çalışan personelin sayısının 1 milyonu geçmesi ile 2015 yılında kıdem tazminatlarının kamu idareleri tarafından ödenmesine yönelik düzenlemeler yürürlüğe girmiştir.

3. YENİ ÇÖZÜM, YENİ SORUN: PERSONEL ÇALIŞTIRILMASINA DAYALI İHALE KAVRAMI

Kamudan iş alan alt işveren işçilerinin kıdem tazminatlarına kamu güvenesi getiren düzenleme 6552 sayılı Kanun ile 11 Eylül 2014 tarihinde gerçekleşti. 4857 sayılı İş Kanunu'nun kıdem tazminatını ilgilendiren 112 nci maddesinde yeni düzenlemeler yapıldı. Düzenlemeyle ilgili yönetmelik de 8 Şubat 2015 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlandı.

3.1. 6552 sayılı Kanun'un Getirdikleri:

6552 sayılı İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 8 inci maddesinde;

“4857 sayılı Kanununun 112 nci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

a) *Alt işverenlerinin değişik değişikliğine bakılmaksızın aralıksız olarak aynı kamu kurum veya kuruluşuna ait işyerlerinde çalışmış olanların bu şekilde çalışmış oldukları sürelerle ilişkin kıdem tazminatına esas hizmet süreleri, aynı kamu kurum veya kuruluşuna ait işyerlerinde geçen toplam çalışma süreleri esas alınarak tespit olunur. Bunlardan son alt işverenleri ile yapılmış olan iş sözleşmeleri 1475 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesine göre kıdem tazminatı ödenmesini gerektirecek şekilde sona ermiş olanların kıdem tazminatları ilgili kamu kurum veya kuruluşları tarafından,*

b) *Aynı alt işveren tarafından ve aynı iş sözleşmesi çerçevesinde farklı kamu kurum veya kuruluşlarında çalıştırılmış olan işçilerden iş sözleşmeleri 1475 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesine göre*

kıdem tazminatı ödenmesini gerektirecek şekilde sona ermiş olanlara, 4734 sayılı Kanununun 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında farklı kamu kurum ve kuruluşuna ait işyerlerinde geçen hizmet sürelerinin toplamı esas alınarak çalıştırıldığı son kamu kurum veya kuruluşu tarafından, işçinin banka hesabına yatırılmak suretiyle ödenir.” hükmü yer almaktadır.

Torba Yasa'nın ardından 08.02.2015 tarihinde yayınlanan “Kamu İhale Kanununa Göre İhale Edilen Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımları Kapsamında İstihdam Edilen İşçilerin Kıdem Tazminatlarının Ödenmesi Hakkında Yönetmelik” (ile ayrıntıları daha da net düzenlenmiştir.

Aynı tarihte Kamu İhale Genel Tebliğinde de yeni değişiklikler yapılmış ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 62 nci maddesi (e) fıkrasında yer alan personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım ihalesi kavramı aşağıdaki şekilde açıklanmıştır.

“Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımlarında Teklif Fiyata Dahil Olacak Giderler” başlıklı 78 inci maddesinin (71.1) bendinde “Personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımları; ihale konusu işte çalıştırılacak personel sayısının ihale dokümanında belirlendiği, bu personelin çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı ve yaklaşık maliyetinin en az % 70’lik kısmının asgari işçilik maliyeti ile varsa ayni yemek ve yol giderleri dahil işçilik giderinden oluştuğu hizmetlerdir” denilmektedir.

Ayrıca, aynı gün yapılan değişikliklerle Kamu İhale Kurulu'nun kıdem tazminatlarının kamu idareleri tarafından

ödenemeyeceğine ilişkin görüşüne temel tesis ettiği Tebliğin 78.30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde yer alan “kıdem ve ihbar tazminatları,” ibaresi 11/9/2014 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlükten kaldırılmıştır.

3.2. Sorun Yaratan Kavram: Personel Çalıştırılmasına Dayalı İhale Kavramı

Görülmektedir ki, hizmet alım ihalelerinde kıdem tazminatının ödenmesine ilişkin düzenleme sadece personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım ihalelerini kapsamıştır.

Kamu İhale Genel Tebliğindeki ifade doğrultusunda bir ihalenin personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım ihalesi sayılabilmesi için ise 3 kriter getirilmiştir.

- **İhale konusu işte çalıştırılacak personel sayısının ihale dokümanında belirlendiği,**
- **Bu personelin çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı,**
- **Yaklaşık maliyetinin en az % 70’lik kısmının asgari işçilik maliyeti ile varsa ayni yemek ve yol giderleri dahil işçilik giderinden oluştuğu hizmetlerdir**

Taşeron işçilerin kadroya geçiş sürecini düzenleyen 696 sayılı KHK’da da aynı kriter gözetilmiştir. Personel çalıştırılmasına dayalı ihalelerde çalışanlar sürekli kadrolu işçi olarak çalışma imkanına sahip olmuşlardır. (Buradaki tek istisna 696 sayılı KHK’daki özel hükümler şehir içi temizlik işlerinde çalışan personeldir)

Personel çalıştırılmasına dayalı olmayan ihalelere aşağıdaki ihaleler kapsamında çalışan personel örnek olarak verilebilir;

- *Şöförü araç kiralama ihalelerinde çalışanlar,*
- *Personel taşıma ihalelerinde çalışanlar,*
- *Yemek hizmet alımlarında çalışanlar,*
- *Danışmanlık hizmet alımlarında çalışanlar,*

Bu ihalelerde çalışan personel ya çalışma saatlerinin tamamını kamu idarelerinde geçiremediklerinden ya da taşıt veya gıda bedeli nedeniyle işçilik bedelinin yaklaşık maliyetin %70'ini geçemesi sebebiyle bu sorunla karşı karşıya kalmaktadırlar.

4. PERSONEL ÇALIŞTIRILMASINA DAYALI OLMAYAN İHALELERDE KIDEM TAZMİNATINI KİM ÖDEYECEKTİR?

6552 sayılı Kanun ve bu Kanuna dayanarak yürürlüğe konulan yönetmelikte kıdem tazminatlarının personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarında çalışanlara ödeneceği düzenlenmiştir. Konuya ilişkin Aile Bakanlığı ve Sayıştay farklı görüşler sunmuşlardır.

4.1. Aile Ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın Görüşü

Aile Ve Sosyal Politikalar Bakanlığı 26.03.2015 tarihli ve 96007696-045.03-49500 sayılı görüşünde;

a) Personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarında çalışanların kıdem tazminatlarının ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından,

b) Personel çalıştırılmasına dayalı olmayan hizmet alımlarında çalışanların kıdem tazminatlarının ise ödenmesinin Bakanlık tarafından yapılmayıp, alt işverenlerce (yüklenici şirketler) ödenmesi gerektiğine yönelik bir karar verilmiştir.

Görülmektedir ki Bakanlık mevzuat doğrultusunda bir karar vermiştir.

4.2. Sayıştay'ın Konuya İlişkin Farklı Bakış Açısı

Ancak Sayıştay konuya ilişkin farklı bir bakış açısı sergilemiştir. Sayıştay 5. Dairesi tarafından alınan 19.01.2017 tarih ve 228 karar, 117 ilam no'lu kararında "Belediye tarafından, personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı kapsamında olmayan çöp toplama hizmet alımı işlerinde çalışan işçilere yersiz kıdem tazminatı ödenmesi neticesinde .....TL kamu zararına sebebiyet verildiği hususu ile ilgili olarak,

Her ne kadar Kamu İhale Genel Tebliğinin yukarıda belirtilen bendine, personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımları için yaptığı tanıtımda, yaklaşık maliyetin en az %70 lik kısmının asgari işçilik maliyetini içermesi gerektiği belirtilmişse de; yukarıda sözü edilen 6552 sayılı Kanun ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanunda, idarelere mahiyetlerinde çalışan taşeron işçilerin kıdem tazminatlarını ödeme yükümlülüğü getirilirken, söz konusu işçilerin, yaklaşık maliyet içinde asgari işçilik maliyetine bakılmaksızın, mesailerinin tamamının idare için sarf etmeleri temel alınmıştır. Kaldı ki çöp toplama işine ilişkin ihalelerde, işçilik maliyeti dışında ağırlıklı olarak çöp toplama araçlarının kullanımı ve yakıt maliyetleri yüklü bir tutar içerdiğinden, asgari işçilik maliyetinin yaklaşık maliyetin %70 lik kısmını

ihtiva etmesi daima mümkün değildir. Dolayısıyla burada önemli olan işçilerin çalışma saatlerinin tamamını idare için kullanmaları olduğundan, idarenin, işçilerin müstehak oldukları kıdem tazminatını ödemesinde mevzuata aykırı bir durum yoktur.

Bu itibarla, Belediye tarafından, personel çalıştırılmasına dayalı çöp toplama hizmet alımı işlerinde çalışan işçilere kıdem tazminatı ödenmesi hususunda mevzuatına uygun olduğu anlaşılan ..... TL ile ilgili olarak ilişilecek husus bulunmadığına,”

Yönelik karar vererek personel çalıştırılmasına dayalı olmayan hizmet alımlarında (çöp toplama, araç kiralama, yemek hizmet alımları vb.) kıdem tazminatının idarelerce ödenmesi kamu zararı olarak ele alınmamıştır. Bu durum idarelerin ve firmaların konuya bakışları açısından önemli sonuçlar ortaya çıkarabilecektir.

Ancak Sayıştay'ın vermiş olduğu kararda şu noktayı atlamamak gerekmektedir. Sayıştay Daire Kararları kesin kararlar değildir. Temyiz Kurulu kararı beklenmesi gerekmektedir.

Ayrıca Sayıştay kararında dikkat edildiğinde görülmektedir ki kıdem tazminatlarının ödenmesinin kamu zararı olmadığı doğrultusundaki karar çöp toplama ihalelerinde çalışan personel için verilmiştir. Makalemizde de belirttiğimiz üzere 696 sayılı KHK kapsamında çöp toplama ihalelerinde çalışan personelde personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım ihalelerinde çalışan personel olarak değerlendirilmiştir.

5. SONUÇ

Anayasa'nın “Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler” başlıklı üçüncü bölümünün “Çalışma Hakkı ve Ödevi Başlıklı” 49 uncu maddesinin 2 nci fıkrasındaki düzenlemede; **“Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alır.”** düzenlemesi yer almaktadır.

Personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım ihalelerinde kıdem tazminatı, yıllık izin, kadro vb sıkıntılar çözülmüştür. Ancak soförlü araç, yemek hizmeti, personel taşıma gibi ihaleler kapsamında çalışan personelin sorunları devam etmektedir.

Anayasa hükmünden anlaşıldığı üzere hizmet alım ihalelerinde çalışan işçilerin sorununu çözmekle görevli olan mercii devlettir. **Önümüzdeki yıllarda bu sorun kangren haline gelmeden nasıl ki personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarında önemli adımlar atılmış ise; bu kapsamdaki ihalelerde de gerekli girişimlerin yapılması çalışma barışı açısından bir zorunluluktur.**

KAYNAKÇA

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, www.mevzuat.gov.tr/Kanunlar,

6552 sayılı Kanun, www.mevzuat.gov.tr/Kanunlar,

Kamu İhale Genel Tebliği, www.kik.gov.tr/mevzuat

Sayıştay Kararları, www.sayistay.gov.tr

Selim SALTAN

*Kocaeli Büyükşehir Belediyesi
Bordro ve Tahakkuk Şube Müdürü*

İNSAN SAĞLIĞINA İLİŞKİN İŞLERDE ÇALIŞAN SAĞLIK PERSONELİ FİİLİ HİZMET SÜRESİNİN SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA BİLDİRİMİ

1. GİRİŞ

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 40 ıncı maddesi ile bazı işlerde çalışanlara fiili hizmet süresi öngörülmüştür. Kanun ilk çıktığında insan sağlığı ile ilgili işte çalışan sağlık personeli fiili hizmet süresi kapsamında olmamasına rağmen 03.08.2018 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan 7146 sayılı Kanunun 11 inci maddesi ile 360 gün çalışmaya karşı yılda 60 gün fiili hizmet süresi uygulanması kararlaştırılmıştır. **Kanunla verilen bu haktan yerel yönetimlerde;** genelde belediyelerin Sağlık ve Sosyal Hizmetler biriminde çalışan sağlık çalışanları faydalanmaktadır. Her ne kadar Kanunla **insan sağlığı ile ilgili**

işte çalışan sağlık personellerine bu hak tanınmış olsa da; Sosyal Güvenlik Kurumuna Fiili Hizmet Bildirimlerini yapması gereken bazı yerel yönetim birimlerinde Mali Hizmetler Birimine bağlı, bazı yerel yönetimlerde ise İnsan Kaynakları birimine bağlı Bordro servisinin bu **bildirimleri doğru ve zamanında yapması ile mümkündür.**

2. FİİLİ HİZMET GÜN SAYISININ BULUNMASI

6283 sayılı Hemşirelik Kanunu ve 6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanun kapsamında sağlık meslek mensubu sayılan ve insan sağlığı için koruyucu, teşhis, tedavi ve rehabilite edici hizmetlerde çalışan memur, sözleşmeli

memur ve işçi statüsündeki personellerin fiilen çalışılan süreleri dönem/ay sonunda puante edilerek maaş hazırlama birimine gönderilmelidir. **Burada esas olan çalışanın fiilen insan sağlığı ile ilişki bir işte çalışmasıdır.**

Örneğin, 5510 sayılı Kanuna tabi Memur statüsünde hemşire olan ancak büro memurluğu yapan çalışan fiili hizmet süresinden faydalandırılması uygun değildir. Ayrıca, ilgili Kanun ve Fiili Hizmet Süresi Zammı Uygulanmasının Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik gereği **hafta sonları ve diğer izin günleri için fiili hizmet günü bildirilmeyecektir.** Çalışma dönem aralığı da 1-31 olabileceği gibi 15-14 olarak da belirlenebilir. Ancak, bizim önerimiz uygulama kolaylığı açısından 1-31 dönem aralığıdır. Örneğin, 1 Nisan – 30 Nisan tarihleri arasında Hemşire unvanlı ve Fiilen hemşirelik işinde çalışan Nisan ayında 20 fiili çalışma günü ve 10 gün hafta sonu tatili kabulü ile 20 gün fiili hizmet süresine tabi çalışması vardır.

1 Eylül 2012 tarih ve 2898 sayılı Resmi Gazete’de Yayınlanan İşveren Uygulama Tebliğinde Fiili hizmet sürelerinin hangi tarihler arasında bildirileceği belirtilmiştir. İstisnai durumlar hariç olmak üzere 5510 sayılı Kanuna tabi, ayın 15 – 14 dönem aralığında maaş alan memur personel için kesenek bilgi sisteminden takip eden ayın 14’üne kadar bildirim yapılmalıdır. Ancak, kesenek bildirimlerini ilgili ayın 25’i son gün olduğundan ve herhangi bir karışıklığa sebebiyet vermemek için fiili hizmet bildirimlerinin kesenek bilgi sistemi ile bildirilmesinin

uygun olacağı tarafımızca değerlendirilmektedir. Sözleşmeli memur ve işçi personel içinse fiili hizmet bildirimleri aylık prim ve hizmet belgesi ile ayın 23’üne kadar aylık prim hizmet belgesi ile bildirilmelidir.

5434 sayılı Kanuna tabi memurlar için de o yıl içinde fiilen çalışılan günler toplanarak takip eden yılın Mart ayı sonuna kadar SGK bildirge verilmelidir. Örneğin, 2018 yılı için Ocak 15 + Şubat 15 + Mart 17 + Nisan 18.....= 2018 yılında fiilen 180 gün çalışması varsa 30 gün fiili hizmet günü primi bildirilecektir. Bildirge esnasında 180 gün girildiğinde sistem otomatik olarak 30 gün (toplam gün/6) olarak getirecektir.

Fiili hizmet çalışma süresi puan-tajlarının mutlaka suretle saklanması ilerde doğabilecek Sosyal Güvenlik Kurumu ile ihtilafları giderecektir.

3. FİİLİ HİZMET ZAMMI KAPSAMINDAKİ PERSONELİN SİGORTA PRİMLERİ VE HESAPLANMASI

5510 Sayılı Kanununun 81 inci maddesinde ve Fiili Hizmet Zammı Yönetmeliği’nin 7 nci maddesinde belirtildiği üzere;

Fiili hizmet süresi zammı kapsamındaki işyeri ve işlerde veya unvanlarda çalışan sigortalıların primleri

MADDE 7 – (1) Fiili hizmet süresi zammı kapsamındaki işlerde çalışan sigortalılardan tahsil edilecek malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi;

a) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine tabi olanlardan;

1) 60 gün ekleneceklere % 9 sigortalı, % 12 işveren hissesi olmak üzere % 21,

2) 90 gün ekleneceklere % 9 sigortalı, % 12,5 işveren hissesi olmak üzere %21,5,

3) 180 gün ekleneceklere % 9 sigortalı, % 14 işveren hissesi olmak üzere % 23,

b) Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine tabi olanlardan;

1) 60 gün ekleneceklere % 9 sigortalı, % 14,33 işveren hissesi olmak üzere % 23,33

2) 90 gün ekleneceklere % 9 sigortalı, % 16 işveren hissesi olmak üzere % 25,

3) 180 gün ekleneceklere % 9 sigortalı, % 21 işveren hissesi olmak üzere % 30, oranında tahsil edilir.

(2) Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan tabloda belirtilen işyeri ve işlerde ay içerisinde geçen çalışmaların gün sayısı dikkate alınmak suretiyle, günlük prime esas kazanç ile bu kapsamda çalışılan gün sayısı çarpımı üzerinden malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim tutarı karşılığı hesaplanır.

A) 5510 sayılı Kanuna tabi Memur statüsünde çalışanların malullük, yaşlılık ve ölüm prim oranı;

% 9 sigortalı - %14,33 işveren, (Normal Prim oranı 3,33 artırılmıştır)

B) İşçi ve sözleşmeli memur içinse,

%9 sigortalı - % 12 işveren (%1 artırılmıştır)

olarak belirlenmiştir.

4. PRİM TUTARININ HESAPLANMASINDA ÖRNEKLER

1) 5510 Tabi Memur İçin,

Hemşire unvanında 5510 sayılı Kanuna tabi (yeni memur) memur olan ve hemşirelik yapan çalışan Nisan ayında 18 gün çalışmış 10 gün hafta sonu tatili ve 2 gün yıllık izin yapmıştır. Bu memur 7/3 kadro işgali ve 12 yıl kıdemi ve sağlık lisesi mezunu olması nedeni ile emekli kesenek matrahı 3.040,64 TL olarak bulunmuştur.

Normal şartlarda işveren

$3.040,64 \times 0,11$ (%11) =334,47 TL prim ödenmesi gerekirken çalışanın fiili hizmeti devreye girerek,

Aylık matrah 30 güne bölünerek günlük matrah bulunur.

$3.040,64 / 30 = 101,35$

Bulunan günlük matrah fiili hizmet günü ile çarpılır.

$101,35 \times 18 = 1,824,38$ TL fiili hizmet süresi matrahıdır.

$1.824,38 \times 0,033$ (%3,3) = 60,75 TL dir

Normalde 30 gün için 334,47 TL.ödenmesi gerekirken 60,75 TL daha fazla malullük yaşlılık ve ölüm primi yatırılacaktır.

Kişi adına kesenek bilgi sisteminden 334,47 normal sigorta primi ve 60,75 Fiili hizmet primi olmak üzere toplam $334,47 + 60,75 = 395,22$ TL. prim yatırılacaktır.

2) 5510 Sayılı Kanuna Tabi Sözleşmeli Memur ve İşçi için;

Sözleşmeli Memur; Sözleşmeli Tabip unvanı ile çalışan ve fiilen tabiplik yapan çalışan yukarıdaki örnekten hareketle 18 gün çalışmış, 10 gün hafta sonu ve 2 gün yıllık izin yaptığı kabulü ile SGK matrahı 7.517,00 TL. olarak bulunmuştur. Bu çalışan adına fiili hizmet olmadığı durumlarda

Malullük Yaşlılık ve Ölüm sigorta primi için;

$7.517,00 \times 0,09 = 676,53$ Sigortalı hissesi

$7.517,00 \times 0,11 = 826,87$ İşveren hissesi olmak üzere toplam 1.503,40 TL ödemesi gerekirken, fiili hizmet devreye girerek,

$7.517,00 / 30 = 250,58 \times 18 \text{ gün} = 4.510,44$ fiili hizmet matrahı $4.510,44 \times 0,01 = 45,10$ TL. fiili hizmet için fazla ödeme olmak üzere toplam $1.503,40 + 45,10 = 1.548,50$ TL. ödenecektir.

Genel Sağlık Sigortası primini ve İş Kazası Primini de dahil ettiğimizde

$7.517,00 \times 14,5 (7,5 + 5+2) = 1.089,97$ TL. olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumuna $1.548,00 + 1.089,97 = 2.637,97$ TL prim ödenecektir.

İşçi; İşçi statüsünde insan sağlığı ile ilgili işte çalışan hemşire unvanlı personelin Mayıs ayında 20 gün çalıştığı ve 10 gün izinli olduğu kabulü ve mayıs ayı matrahının 6.500 TL olduğu kabulü ile;

Normalde ödemesi gereken primler $6.500 \times 0,205 = 1.332,50$ İşveren Payı

$6.500 \times 0,14 = 910,00$ İşçi payıdır. Toplamda $1.332,50 + 910,00 = 2.242,50$ TL.dir. Ancak, personelin 20 fiili hizmet günü olduğundan;

$6.500 / 30 = 216,67$ günlük matrah,

$216,67 \times 20$ fiili hizmet günü = $4.333,33$ fiili hizmet matrahı

$4.333,33 \times 0,01 = 43,33$ TL daha fazla MYO primi ödenecektir.

18 Ağustos 2011 tarih ve 28029 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “**Aylık Prim Ve Hizmet Belgesinin Sosyal Güvenlik Kurumuna verilmesine Ve Primlerin Ödenme Sürelerine Dair Usul Ve Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik yapılmasına Dair Tebliğ**” gereğince SGK’ya Aylık Prim ve Hizmet Belgesi ile bildirim yapılırken de belge kodu **sözleşmeli memurlar için 30, işçiler için 29** seçilmelidir.

Fiili hizmete tabi günlerin ve fiili hizmet ödeme tutarının kişi özlük bordrolarında gösterilmesi de tereddütleri ortadan kaldıracaktır.

3) 5434 Sayılı Kanuna Tabi Memur için;

Tabip olarak fiilen 2018 yılında; insan sağlığı ile ilgili işte 89 gün çalışan tabip için 2019 Mart ayı sonuna kadar bildirim yapılmalıdır. Bildirim yapılırken 2018 yılı Aralık ayı matrahı dikkate alınarak;

2018 Aralık Emekli Matrahı 4.131,18 TL kabulü ile 89 gün çalıştığı bilgisi ve 360 güne 60 gün ise 89 güne 14,83 gün fiili hizmet formülü ile;

$4.131,18 \times 0,36 = 1487,22$ aylık kesinti tutarı olup,

Günlük $1487,22/30 = 49,57$ TL.dir.

$49,57 \times 14,83 = 735,19$ TL fiili hizmet tutarı SGK ya bildirilerek ödenmelidir.

5. SONUÇ

Fiili hizmet zammı uygulaması şüphesiz memurlar için bir kazanımdır. **SGK açısından kazanımların doğru olarak memurlara yansıtılması da Kurumların SGK ya doğru bildirimler yapması ile mümkün olmaktadır. Zamanında ve doğru yapılmayan bildirimler için personeller yargı yoluna başvurmakta çoğunlukla da davaları kazanmaktadırlar. Kurumları gereksiz yere yargı masrafına sokmamak, ilave işgücüne sebebiyet vermemek için fiili hizmet bildirimlerini zamanında bildirilmiştir.** Fiili hizmet uygulamasından fiilen yangın söndürme işinde çalışan itfaiye çalışanları da faydalanmaktadır. Onlarla ilgili çalışmamız da önümüzdeki dönemlerde yapılacaktır.

KAYNAKÇA

5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu,

5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu,
Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği

Fiili Hizmet Süresi Zammı Uygulamasının Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik,

İşveren Uygulama Tebliği

https://kesenek.sgk.gov.tr/KesenekWeb/doc/Saglik_Meslek_Mensuplari_FHZ.pdf internet adresli Sosyal Güvenlik Kurumunun “5510 SAYILI KANUNUN 4 ÜNCÜ MADDESİNİN BİRİNCİ FIKRASININ (C) BENDİ KAPSAMINDA SİGORTALI OLANLARDAN SAĞLIK MESLEK MENSUBU SAYILAN VE İNSAN SAĞLIĞINA İLİŞKİN İŞLERDE ÇALIŞANLARIN FİİLİ HİZMET SÜRESİ ZAMMI PRİM BELGELERİNİN GÖNDERİLMESİ VE PRİMLERİN ÖDENMESİ HAKKINDA”duyuru.

Mahmut ÇOLAK

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Sosyal Güvenlik Başmüfettişi

MAHALLİ İDARELERDE KISMİ ZAMANLI SÖZLEŞMELİ PERSONELİN ÇALIŞTIRILMA ESASLARI

1. GİRİŞ

“Sözleşmeli personel” kavramı; 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (B) bendine göre; “kalkınma planı, yıllık program ve iş programlarında yer alan önemli projelerin hazırlanması, gerçekleştirilmesi, işletilmesi ve işlerliği için şart olan, zaruri ve istisnai hollere münhasır olmak üzere özel bir meslek bilgisine ve ihtisasına ihtiyaç gösteren geçici işlerde, Cumhurbaşkanınca belirlenen esas ve usuller çerçevesinde, ihdas edilen pozisyonlarda, mali yıla sınırlı olarak sözleşme ile çalıştırılmasına karar verilen ve işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlileridir.”- şeklinde tanımlanmıştır.

“Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar”ın¹ 1 inci maddesinde, “bu Esasların; 657 sayılı Kanunun 4/B hükmü uyarınca kamu idare, kurum ve kuruluşlarında mali yıla sınırlı olarak sözleşme ile çalıştırılan ve işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlileri hakkında uygulanacağı” düzenlenmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 49 uncu maddesinin (4) ve (5) numaralı fıkralarına göre;

(4) Avukat, mimar, mühendis (inşaat mühendisi ve harita mühendisi olmak kaydıyla) ve veteriner kadrosu bulunmayan veya işlerin azlığı nedeniyle bu

¹ 28.06.1978 tarih ve 16330 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

unvanlarda kadrolu personel istihdamına ihtiyaç duyulmayan belediyelerde, bu hizmetlerin yürütülmesi amacıyla, haftanın ya da ayın belirli gün veya saatlerinde kısmi zamanlı olarak sözleşme ile personel çalıştırılabilir. Kısmi zamanlı olarak çalıştırılacak personel sayısı yukarıda belirtilen her unvan için birden fazla olamaz ve bunlarla yapılacak sözleşme süresi takvim yılını aşamaz. Bunlara ödenecek net ücret, aynı unvanlı kadroların birinci derecesinin birinci kademesi için yapılması gereken bütün ödemeler toplamının net tutarının yarısını geçmemek ve çalıştırılacak süre ile orantılı olmak üzere belediye meclisi kararı ile tespit edilir. Bu fıkra uyarınca sözleşmeli personel olarak çalıştırılanlar için iş sonu tazminatı ödenmez ve işsizlik sigortası primi yatırılmaz. Bunlardan yaptıkları başka işler sebebiyle herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna tâbi olanlar için sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primi yatırılmaz ve aynı kişi birden fazla belediye veya bağlı kuruluştaki çalıştırılmaz.

(5) Üçüncü ve dördüncü fıkra hükümleri uyarınca çalıştırılacak personele her ne ad altında olursa olsun sözleşme ücreti dışında herhangi bir ödeme yapılmaz ve ücret mahiyetinde aynı ya da nakdi menfaat temin edilmez. Bu personel hakkında bu Kanunla düzenlenmeyen hususlarda vize şartı aranmaksızın 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre istihdam edilenler hakkındaki hükümler uygulanır. Bu personele ait sözleşme örnekleri sözleşmenin imzalanmasını izleyen 30 gün içinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderilir. (Ek cümle: 29.6.2012-6338/16 md.)

Dördüncü fıkroda sayılan unvanlara ilişkin hizmetler dışında kalmak ve o hizmet için ihdas edilmiş kadro bulunmamak kaydıyla, Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca üçüncü fıkra çerçevesinde sözleşmeli personel istihdamı uygun görülmüş olan kadro unvanlarına ilişkin görevlerde, 657 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre münhasıran kısmi süreli olarak sözleşmeli personel çalıştırılabilir.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 36 ncı maddesinin üçüncü fıkrası hükümüne göre; (Ek üçüncü fıkra: 3/7/2005-5393/85 md.) İl özel idarelerinde sözleşmeli personel ile kısmi zamanlı sözleşmeli personel çalıştırılması hususunda Belediye Kanununun 49 uncu maddesi hükümleri uygulanır.

Gerek 657 sayılı Kanun gerekse de Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar'a göre, mahalli idarelerde istihdam edilen sözleşmeli personel, mali yılla sınırlı olarak sözleşme ile çalıştırılan ve işçi sayılmayan kamu görevlileridir. Nitekim Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin bir kararında²; 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49/3. maddesi kapsamında çalışanlarla yapılan sözleşmelerin iş sözleşmesi olmadığı, 657 sayılı Kanunun 4/B maddesi uyarınca bu şekilde çalıştırılan kişilerin sözleşmeli personel olduğu, işçi sayılmayacaklarından çalıştıkları kurumla aralarında çıkan uyuşmazlıklarda idari yargının görevli olduğuna karar verilmiştir.

Bu çalışmamızda, mahalli idarelerde haftanın ya da ayın belirli gün veya sa-

² Yargıtay 9. Hukuk Dairesinin 03/11/2011 T., 2009/22356 E., 2011/34266 K.

atlerinde kısmi zamanlı olarak sözleşme ile personel çalıştırılmasının esasları, iş ve sosyal güvenlik mevzuatı boyutu örneklerle değerlendirilecektir.

2. 5393 SAYILI KANUNDA YAPILAN DÜZENLEMELER

a) Kısmi zamanlı olarak sözleşme ile çalıştırılacak kadro unvanları

- Avukat,
- Mimar,
- İnşaat Mühendisi,
- Harita Mühendisi,
- Veteriner,

kadrosu bulunmayan veya işlerin azlığı nedeniyle bu unvanlarda kadrolu personel istihdamına ihtiyaç duyulmayan mahalli idarelerde, bu hizmetlerin yürütülmesi amacıyla, haftanın ya da ayın belirli gün veya saatlerinde kısmi zamanlı olarak sözleşme ile personel çalıştırılabilir.

Yukarıda sayılan unvanlara ilişkin hizmetler dışında kalmak ve o hizmet için ihdas edilmiş kadro bulunmamak kaydıyla, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca aşağıda belirtilen sözleşmeli personel istihdamı uygun görülmüş olan kadro unvanlarına ilişkin görevlerde de, 657 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre münhasıran kısmi süreli olarak sözleşmeli personel çalıştırılabilir.

- Çevre,
- Sağlık,
- Teknik, ekonomi, bilişim ve iletişim, plânlama, araştırma ve ge-

liştirme, eğitim ve danışmanlık alanlarında şehir ve bölge plâncısı, çözümleyici ve programcı, tabip, uzman tabip, ebe, hemşire, veteriner, kimyager, teknisyen ve tekniker gibi uzman ve teknik personel.

Madde hükmünün aradığı, bu personelin, yürütecekleri hizmetler için ihdas edilmiş kadro unvanının gerektirdiği nitelikleri taşımaları şarttır.

Örneğin; mühendis sözleşmeli çalıştırılacaksa üniversitelerin mühendislikle ilgili bölümünden (yükseköğretim kurumlarının ilgili bölümlerinden mezun olmak gerekir); avukat sözleşmeli çalıştırılacaksa üniversitelerin hukuk fakültesinden mezun olması (avukatlık ruhsatına sahip olmak gerekir) gerekir.

b) Kısmi zamanlı olarak sözleşme ile çalıştırılacak personel sayısı ve sözleşme süresi

Kısmi zamanlı olarak çalıştırılacak personel sayısı yukarıda belirtilen her unvan için birden fazla olamaz.

Bunlarla yapılacak sözleşme süresi takvim yılını aşamaz.

Kısmi zamanlı çalışacak sözleşmeli personelin sözleşme süresi yıllıktır ve takvim yılı ile sınırlıdır. Diğer bir ifade ile 01 Ocak ile 31 Aralık arasında bir zaman dilimini kapsar. 31 Aralık tarihini geçecek şekilde sözleşme yapılamaz. Sözleşmeler bir bütçe yılı ile sınırlı olduğundan, sözleşmelerde sözleşmenin sona erme tarihi olarak bütçe yılının (takvim yılının) bitimini aşacak şekilde tarih belirlenemez.

c) Kısmi zamanlı olarak sözleşme ile çalıştırılacak personele ödenecek ücret

Bunlara ödenecek net ücret, aynı unvanlı kadroların birinci derecesinin birinci kademesi için yapılması gereken bütün ödemeler toplamının net tutarının yarısını geçmemek ve çalıştırılacak süre ile orantılı olmak üzere ilgili mahalli idare meclisi kararı ile tespit edilir.

Örneğin; (A) Belediyesi kadro karşılığı sözleşmeli olarak bir adet inşaat mühendisi çalıştırmak istiyor. Birinci derecenin birinci kademesinde (1/1) bulunan devlet memuru bir inşaat mühendisinin 2019/Temmuz ayı net ücretinin 4.954,83TL olduğunu varsaydığımızda, kısmi zamanlı sözleşmeli olarak çalışacak olan inşaat mühendisine meclis kararı ile en fazla 1.981,93 TL net ücret ödenebilecektir. Bu örnekte yer alan tutarlar, Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın 08.07.2019 tarih ve 210975 sayılı mahalli idare sözleşmeli personel ücret tavanları konulu Genelgesinden alınmış olup, söz konusu Genelge her yılın birincisi Ocak ayında ikincisi Temmuz ayında olmak üzere katsayılara göre güncellenerek yayımlanmaktadır. Söz konusu Genelgenin mahalli idareler tarafından takip edilmesi önemlidir.

Yukarıda bahsedilen ücret TAVAN olup, TABAN ücret belirtilememiştir. Çalışma hayatında genel uygulamalara göre TABAN ÜCRET, hiçbir şekilde CARİ GÜNLÜK BRÜT/NET ASGARİ ÜCRETİN ALTINDA OLMAMASI İÇAP EDER. 2019 yılı aylık asgari brüt ücret 2.558,40 TL, günlük asgari brüt

ücret 85,29 TL, aylık asgari net ücret (AGİ hariç) 1.829,02 TL, günlük asgari net ücret 60,96 TL'dir.

Bu personele her ne ad altında olursa olsun sözleşme ücreti dışında herhangi bir ödeme yapılmaz ve ücret mahiyetinde aynı ya da nakdî menfaat temin edilmez.

Mahalli idare meclisleri tarafından ücret tespiti yapılmaksızın sözleşme imzalanamaz ve sözleşmelerin başlangıç tarihi meclis kararından daha önceki bir tarih olarak belirlenemez. İlgililere sözleşmenin başlangıç tarihinden önceki dönemlere ilişkin olarak herhangi bir ücret veya başka bir mali hak verilemez.

Ücretler, sözleşmede mutlaka net tutar olarak belirtilecek ve her ayın başında peşin olarak ödenecektir.

Sözleşmeli personele fazla mesai karşılığı olarak herhangi bir ücret ödenmeyecektir.

ç) Kısmi zamanlı olarak sözleşme ile çalıştırılacak personele işsizlik sigortası primi ve iş sonu tazminatı

Bu kapsamda sözleşmeli personel olarak çalıştırılanlar için iş sonu tazminatı ödenmez ve işsizlik sigortası primi yatırılmaz.

d) Kısmi zamanlı olarak sözleşme ile çalıştırılacak personelin başka işlerde çalışması

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü (yeni durumda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü) tarafından 2005 yılında yayımlanan "sözleşmeli personel istihdamı" konulu Genelgeye göre;

5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesi çerçevesinde sözleşmeli personel olarak istihdam edilecek kişiler hakkında kurumlar ile ilgililer arasında imzalanacak sözleşmelerde;

- Kısmi zamanlı olarak istihdam edilenlerden halen bir sosyal güvenlik kurumuna tabi olarak çalıştığını belgelendirenler için Ek: 2 Sayılı Tip Sözleşme Örneğinin,
- Kısmi zamanlı olarak istihdam edilenlerden halen bir sosyal güvenlik kurumuna tabi olarak çalışmadığını belgelendirenler için Ek: 3 Sayılı Tip Sözleşme Örneğinin,

kullanılması gerekmektedir.

Bunlardan yaptıkları başka işler sebebiyle herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna tâbi olanlar için sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primi yatırılmaz. Bu kapsamda olanlar için Genelge eki EK:2'de yer alan “5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 49’uncu Maddesinin Dördüncü Fıkrası Gereğince Kısmi Zamanlı Olarak Çalıştırılacak Sözleşmeli Personele İlişkin Hizmet Sözleşmesi (Bu Sözleşme Sebebiyle SSK ile İlişkilendirilmesi Gerekmeyenler İçin)” Tip Sözleşme yapılacaktır.³

Başka işler sebebiyle herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna tabi olmayanlar için Genelge eki EK:3'te yer alan “5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 49’uncu Maddesinin Dördüncü Fıkrası Gereğince Kısmi Zamanlı Olarak Çalıştı-

³ <http://www.bumko.gov.tr/TR,1988/5393-sayili-kanunun-49-maddesi-uyarinca-kullanilmasi-gereken-sozlesme-orneklere-ek-2.html>

rılacak Sözleşmeli Personele İlişkin Hizmet Sözleşmesi (Bu Sözleşme Sebebiyle SSK ile İlişkilendirilmesi Gerekenler İçin)” Tip Sözleşme yapılacaktır.⁴

e) Kısmi zamanlı olarak sözleşme ile çalıştırılacak personelin tek bir belediyede çalışması

Aynı kişi birden fazla belediye veya bağlı kuruluşta çalıştırılmaz.

Bir belediyede kısmi zamanlı sözleşme ile çalışan kişi birden fazla belediye veya bağlı kuruluşta (ASKİ, İSKİ, EGO, İETT gibi) çalışamaz. Ancak, bu kişiler belediye veya bağlı kuruluş dışındaki idarelerde (il özel idaresi, birlikler gibi) kısmi zamanlı sözleşme ile çalışması mümkündür.

f) Kısmi zamanlı olarak sözleşme ile çalıştırılacak personel hakkında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerinin uygulanması

Bu personel hakkında 5393 sayılı Kanunla düzenlenmeyen hususlarda vize şartı aranmaksızın 657 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre istihdam edilenler hakkındaki hükümler uygulanır.

g) Sözleşme örneklerinin ilgili makama gönderilmesi

Bu personele ait sözleşme örnekleri sözleşmenin imzalanmasını izleyen 30 gün içinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na gönderilir.

⁴ <http://www.bumko.gov.tr/TR,1987/5393-sayili-kanunun-49-maddesi-uyarinca-kullanilmasi-gereken-sozlesme-orneklere-ek-3.html>

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na belediyelerin sözleşmeli personel çalıştırmasına vize vermesi söz konusu olmayıp, sadece sözleşmelerinde mevzuata aykırı olan hususlar tespit edilmesi durumunda, bu aykırılıkların düzeltilmesi konusunda ilgili belediyeye bildirme yetkisi bulunmaktadır.

h) Sınav zorunluluğu olmaması

Kısmi zamanlı sözleşmeli personel alımında sınav yapılması zorunluluğu olmadığı gibi bunların daha önce memuriyet veya başka hizmetlerde çalışma şartı bulunmamaktadır.

5393 sayılı Kanununun 49 uncu maddesi kapsamında istihdam edilen sözleşmeli personel alımında ilan ve sınav şartı zorunluluğu uygulanmayacağı gibi, KPSS puanı da aranmamaktadır. Ancak, kamu personeli alımı ilanları konulu 2014/4 sayılı (dönemin Başbakanlık Makamının) Başbakanlık Genelgesine⁵ göre; kamu kurum ve kuruluşlarının, statü ayrımı yapılmaksızın; işçi, memur, sözleşmeli vb. bütün personel alım ilanlarının (mülga) Devlet Personel Başkanlığının internet sitesinde yayımlanacağı duyurulmuştur.

3. KISMİ ZAMANLI OLARAK SÖZLEŞME İLE ÇALIŞTIRILANLARIN İŞ VE SOSYAL GÜVENLİK DURUMU

a) Sigortalılık Durumunun Ortaya Konulması: Mahalli idarelerde 5393 sayılı Kanun gereğince kısmi zamanlı olarak sözleşme ile çalıştırılacak personel,

⁵ 16.04.2014 tarih ve 28974 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanmıştır

5510 sayılı Kanununun 4/1-a (eski SSK=Mülga 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu) kapsamında sigortalı sayılmaktadır. Şöyle ki; 5510 sayılı Kanun sigortalı sayılmada hizmet akdinin varlığını yeterli görmektedir. Yapılan sözleşme karşılığında mesaisini mahalli idarenin emrine hasreden, işveren mahalli idarenin gösterdiği yerde ve belirlenen saatlerde ücreti karşılığı çalışan öğretmenin avukat ile mahalli idare arasındaki hukuki ilişki hizmet akdidir. Bu itibarla, yapılacak sözleşmelerde, sözleşmeli personelin 4/1-a kapsamı dışında bir sigortalılık hali ile ilişkilendirilmesi yönünde herhangi bir hükme yer verilmeyecektir.

b) İş Kanununa Tabi Olmadığının Ortaya Konulması: Mahalli idarelerde istihdam edilen sözleşmeli personel; 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında işçi sayılmayan veya 657 sayılı Kanun kapsamında memur sayılmayan yıllık sözleşme ile istihdam edilen kamu görevlileridir. Bu nedenle, sözleşmeli personel hakkında İş Kanunu hükümleri uygulanmaz, ancak 5393 sayılı Kanunda düzenlenmeyen hususlarda 657 sayılı Kanununun 4/B kapsamında tanımlanan sözleşmeli personel hakkındaki hükümleri uygulanır.

c) Sigortalı Hizmet Bildiriminin Ortaya Konulması: Kısmi zamanlı sözleşme; saat ücreti mukabili düzenlendiği gibi aylık ücret mukabili yani haftanın/ayın belli günleri mukabili olarak ta düzenlenebilmektedir. **Tam süreli iş sözleşmesi ile yapılan emsal çalışmanın üçte ikisi oranına kadar yapılan çalışma kısmi süreli çalışmadır. Çalışma**

saatleri haftada 45 saat olarak belirlenen bir belediyede $45 \times 2/3 = 30$ saat ve altındaki çalışma kısmi süreli çalışma olarak nitelendirilecektir.

c1) Saat Ücreti Mukabili Çalışma

Ay içerisinde her yedibuçuk (7,5) saatlik çalışma süresi bir (1) gün kabul edi-

lin. Aylık prim ve hizmet belgesi, sigorta primine esas kazancın alt ve üst sınırları göz önünde tutularak düzenlenir. 7,5 saat altındaki çalışmalar tam bir (1) güne tamamlanır.

Hesaplama yöntemini aşağıdaki şekilde formülüze edebiliriz:

Ay İçindeki Toplam Çalışma Saati =	Günlük Çalışma Saati x 30 gün
Aylık Çalışılan Gün Sayısı (Prim Ödeme Gün Sayısı) =	Ay İçindeki Toplam Çalışma Saati : 7,5 Saat

Örneğin;

A Belediyesi, avukat B ile her gün 3 saat, saatlik ücreti 60 TL üzerinden çalıştırmak üzere kısmi süreli sözleşme imzalamıştır.

Bu sigortalının ay içindeki prim ödeme gün sayısı

$$3 \text{ saat} \times 30 \text{ gün} = 90 \text{ saat}$$

$$90 \text{ saat} : 7,5 = 12 \text{ gün}$$

Bu sigortalının ay içindeki sigorta primine esas kazancı $60 \text{ TL} \times 90 \text{ saat} = 5.400 \text{ TL}$

Olarak hesaplanmaktadır.

Belediye, ilgili Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne göndereceği aylık prim ve hizmet belgelerinde (01.01.2020 tarihinde tüm illerde uygulamaya geçecek olan muhtasar ve prim hizmet beyannamesi) anılan avukat için gün sayısını 12 gün, prime esas kazanç tutarını 4.500 TL üzerinden düzenlemesi gerekir.

Aylık prim ve hizmet belgesinde ek-sik gün nedeni 06 kod numaralı Kısmi İstihdam belirtilecektir.

c2) Aylık Ücret Mukabili Çalışma

Bu durumda sigortalının ayda kaç gün çalışacağı ve ne kadar ücret alacağı sözleşmede ayrıca belirtilir. Sigortalı günde örneğin 3 saat çalışacağı kararlaştırılıp ta isterse bir (1) saat çalışsa veya 5 saat çalışsa bile tam gün bildirilir.

Örneğin;

B İl Özel İdaresi, inşaat mühendisi Y ile haftada her salı günleri 2'şer saat olarak aylık 5.000 TL ücret ödemek üzere kısmi süreli sözleşme imzalamıştır.

İnşaat mühendisinin ayda toplam 5 gün 10 saat çalışacağı açıktır. Bu mühendisin ay içindeki prim ödeme gün sayısı, haftada 2'şer saat çalışsa bile 5 gün olarak kabul edilecektir. İl Özel İdare, ilgili Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğüne aylık prim ve hizmet belgesinde gün sayısını 5 gün, sigorta primine esas kazanç tutarını 5.000 TL üzerinden bildirimini yapacaktır.

Aylık prim ve hizmet belgesinde ek-sik gün nedeni 06 kod numaralı Kısmi İstihdam belirtilecektir.

ç) Emeklilerin Kısmi Zamanlı Sözleşme İle Çalıştırılmasının Ortaya Konulması: 5393 sayılı Kanunun 49 ila 5335 sayılı Kanunun 30'uncu maddesinin ikinci fıkrası hükmü birlikte değerlendirildiğinde; herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı almakta olan kişilerin bu aylıkları kesilmeksizin diğer kamu kurum ve kuruluşları ile birlikte mahalli idarelerde de sözleşmeli personel statüsünde veya başka bir statüde istihdam edilmesine imkân yoktur. Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emekli olanların, belediyelerde sözleşmeli personel olarak istihdam edilebilmeleri, söz konusu kişilerin almakta oldukları emeklilik veya yaşlılık aylıklarının kesilmesi halinde mümkündür.

d) Prime Esas Kazanç İşlemlerinin Ortaya Konulması: 5510 sayılı Kanunun "prime esas kazançlar" başlıklı 80'inci maddesinin birinci fıkrasında, 4'üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki sigortalıların prime esas kazançları düzenlenmiştir. Sözleşmeli personel tanımı gereği ne devlet memurudur ne de işçi olup sosyal güvenliği 4/1-a kapsamında sağlanmaktadır. İşçiler için geçerli olan prime esas kazanç sistemi aynen sözleşmeli personel için uygulanmamaktadır. Dolayısıyla, sözleşmeli personel açısından prime esas kazançların hesabı, sözleşmeli personelin özlük hakları dikkate alınarak yapılacaktır. Buna göre, prime esas kazançların hesabında aşağıdaki ödemelerin brüt toplamı esas alınır.

"Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar" gereğince, sözleşme ile çalıştırılacak personele **sözleşme ücreti** dışında herhangi bir ad altında ödeme yapılamaz ve sözleşmelere bu yolda hüküm konulamaz. Bu ücretlerin prime esas kazanca dâhil edilebilmesi için 5510 sayılı Kanunun 80 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre **hak edilmesi yeterli** olup, sigortalıların ay içindeki prime esas kazanç tutarlarının hesaplanması sırasında, söz konusu ücretlerin, ödenip ödenmediğine veya ne zaman ödendiğine bakılmaksızın, hak edildiği ayın prime esas kazancına dâhil edilmek suretiyle prime tabi tutulması gerekmektedir.

Sözleşmeli personele; sözleşme ücreti, avukatlar için sözleşme ücretinin yanında ayrıca vekâlet ücreti ödenir. Sözleşme ve avukatlık vekâlet ücretinin sigorta primine esas kazanca dâhil edilebilmesi için, 5510 sayılı Kanunun 80 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre hak edilmesi yeterli olup, sigortalıların ay içindeki prime esas kazanç tutarlarının hesaplanması sırasında, söz konusu ücretlerin, ödenip ödenmediğine veya ne zaman ödendiğine bakılmaksızın, hak edildiği ayın prime esas kazancına dâhil edilmek suretiyle prime tabi tutulması gerekmektedir. Kısaca, sözleşme ücreti ile avukatlık vekâlet ücreti sigorta primine esas kazanç matrahına hak edilen aya mal edilmek suretiyle ilave edilmektedir.

4. SONUÇ

Mahalli idarelerde şartların varlığı halinde kısmi süreli avukat, mimar, in-

MAHALLİ İDARELERDE KISMİ ZAMANLI SÖZLEŞMELİ PERSONELİN ÇALIŞTIRILMA ESASLARI

şaat mühendisi, harita mühendisi ile veteriner çalıştırılması 5393 sayılı Kanun gereğidir. Bu nitelikteki personel 4857 sayılı Kanun gereğince **işçi sayılmaz**, 5510 sayılı Kanun gereğince 4/1-a kapsamında **sigortalı** sayılır.

Kısmi zamanlı sözleşmeli personel olarak çalıştırılanlar için iş sonu tazminatı ödenmemekte ve işsizlik sigortası primi ödenmemektedir.

Kısmi zamanlı sözleşmeli personel yaptıkları başka işler sebebiyle sigortalı sayılması halinde belediyeler bu kapsamda olanları sigortalı kapsamına almayacak ve dolayısıyla sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası primi ödemeyecektir. Ancak, başka bir işyerinde çalış-

mıyorsa veya kendi işyeri bulunmuyorsa belediyeler sigortalı girişi yaparak işsizlik sigortası primi hariç diğer tüm sigorta kollarına ait primleri ödeyecektir.

KAYNAKÇA

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu

5393 sayılı Belediye Kanunu

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu

5335 sayılı Kanun

Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar

Yargıtay Kararı

Başbakanlık Genelgesi

Tip Sözleşme Örnekleri

Erdoğan DEDEOĞLU

Sayıştay Uzman Denetçisi
Kamu Yönetimi Uzmanı

MEMURLARA YIYECEK YARDIMI OLARAK YEMEK YERİNE KUPON KART FİŞ TİCKET VE SODEXO KARTI VERİLEBİLİR Mİ?

1. GİRİŞ

Anayasamızın 128 inci maddesinde kamu görevlileri; Kamu kuruluşlarında asli ve sürekli görevleri yürüten, durumları yönetim hukukunca belirlenmiş olan görevliler olarak tanımlanmıştır. Maddede yer alan kamu görevlilerinin önemli bir kısmını Devlet memurları oluşturmaktadır.

Devlet memurları ile ilgili temel yasal düzenlemeler 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda yer almaktadır. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinde memur; mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, Devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenler olarak tanımlanmıştır. Maddede

tanımlananlar dışında, kurumlarda genel politika tespiti, araştırma, planlama, programlama, yönetim ve denetim gibi işlerde görevli ve yetkili olanlar da memur sayılacaklardır.

Devlet memurlarına 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile bir takım sosyal haklar ve yardımlar sağlanmıştır. Devlet memurlarına sağlanan bu sosyal haklar ve yardımlardan bazıları; emeklilik hakkı, izin hakkı, aile yardımı, doğum ve ölüm yardımı, tedavi yardımı, giyecek ve yiyecek yardımı gibi hak ve yardımlardır. Görüleceği üzere Devlet memurlarına sağlanan sosyal yardımlardan bir diğeri de yiyecek yardımudur.

Yiyecek yardımı personele yemek verme şeklinde yapılır. Yiyecek yardımı haftalık çalışma süresi 40 saati aşmayan

yerlerde öğle yemeği olarak verilir. Günün 24 saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde çalışan memurlara, görevlerinin diğer yemek saatlerinde de devam etmesi şartıyla üç öğüne kadar yemek verilebilir.

Yiyecek yardımının gerektirdiği giderler, yemek maliyetlerinin Ankara, İstanbul ve İzmir illeri için üçte ikisini, diğer iller için yarısını aşmamak üzere, memur kadrosuna göre kurum bütçelerine konulacak ödeneklerle karşılanır. Ödenek dağıtımı yemek servisi kurulacak kurumdaki memur sayısı dikkate alınmak suretiyle yapılacaktır.

Devlet memurlarına sosyal yardım kapsamında sağlanan yemek yardımının bütçeden karşılanmayan kısmı personelden alınmakta olup, personelden alınacak bedeller Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından her yıl yeniden belirlenerek yürürlüğe konulan Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği Uygulama Tebliği ile yeniden düzenlenmektedir.

Bu makalemizde kısaca memurlara yiyecek yardımı olarak yemek yerine kupon kart fiş ticket sodexo kartı verilmesinin mümkün olup olmadığı konusu incelenecektir.

2. DEVLET MEMURLARINA YAPILACAK YİYECEK YARDIMI

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun “Yiyecek Yardımı” başlıklı 212 nci maddesinde “Devlet memurlarının hangi hallerde yiyecek yardımından ne şekilde faydalanacakları ve bu yardımın uygulanması ile ilgili esaslar Maliye Bakanlığı ile Başbakanlık Devlet Personel

Başkanlığının birlikte hazırlayacakları bir yönetmelik ile tespit olunur.” denilmektedir.

Devlet Memurları Kanununun 212 nci maddesi uyarınca hazırlanan “Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği”¹ ile Devlet Memurlarının yiyecek yardımından hangi hallerde, ne şekilde faydalanacaklarını ve bu yardımın uygulanması ile ilgili esaslar belirlenmiştir.

Bu Yönetmelik, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi memurlar hakkında uygulanır. 2155 sayılı Bazı Kamu Personeline Tayın Bedeli Verilmesi Hakkında Kanuna göre tayın bedeli verilen personel bu yardımdan faydalanamaz. Ancak Emniyet Genel Müdürlüğü özel hareket birimi personeli ile çevik kuvvet birimlerinde çalışan personel ve bunlarla birlikte görev ve harekate katılan diğer personele yiyecek yardımı yapılacaktır.

Yönetmeliğe göre yiyecek yardımı sadece yemek verme şeklinde yapılır. Bu yardım, nakten veya kupon, kart, fiş, bilet ya da bu mahiyette bir ödeme aracı verilmek suretiyle yapılamaz. Bu yardım karşılığında personele nakdi bir ödemede bulunulmaz. Yiyecek yardımı haftalık çalışma süresi 40 saati aşmayan yerlerde öğle yemeği olarak verilir. Günün 24 saatinde devamlılık gösteren hizmetlerde çalışan memurlara, görevlerinin diğer yemek saatlerinde de devam etmesi şartıyla üç öğüne kadar yemek verilebilir.

Yiyecek yardımının gerektirdiği giderler, yemek maliyetlerinin Ankara, İstanbul ve İzmir illeri için üçte ikisini,

1 Sözkonusu Yönetmelik 11.12.1986 tarih ve 19308 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

diğer iller için yarısını aşmamak üzere, bu Yönetmelik kapsamına dahil memur kadrosu adedine göre kurum bütçelerine konulacak ödeneklerle karşılanır. Ödenek dağıtımı yemek servisi kurulacak kurumdaki memur sayısı dikkate alınmak suretiyle yapılacaktır.

Yemek bedelinin bütçeden karşılanamayan kısmı yemek yiyeceklerden alınacaktır. 2155 sayılı Bazı Kamu Personeline Tayın Bedeli Verilmesi Hakkında Kanun'a göre tayın bedeli verilen personel ile sözleşmeli olarak çalıştırılanların, bu Yönetmeliğe göre yiyecek yardımı yapılan yemek servislerinde yemek yemekleri halinde, yemek bedelinin tamamının kendilerinden alınması gerekmektedir.

Kurum bütçelerine yiyecek yardımı karşılığı olarak konulan ödenek, memurlara yemek vermek üzere kurulan yemek servisi, yardım sandığı, dernek veya bu mahiyetteki kuruluşu ödenir.

Yiyecek yardımının gerektirdiği giderler sadece yemek servisi, yardım sandığı, dernek veya bu mahiyetteki kuruluş tarafından yapılır.

Yemek servisi, yiyecek yardımından faydalanabilecek personel sayısının asgari 50 olması ve yemekhane için elverişli yer bulunması şartıyla atamaya yetkili amirin onayı ile kurulabilir.

Yiyecek yardımı bu şekilde kurulan yemek servislerinde yapılır. Yemek servisi için gerekli bina, tesis ve demirbaş eşya kurumlarca sağlanır. Bunlara karşılık memurlardan ücret alınmaz.

Hastane, pansiyonlu okul ve işçi ile birlikte çalışan iş yerlerindeki memurlar,

birim büyüklüğü ve personel sayısına bakılmaksızın hasta, öğrenci ve işçiler için mevcut yemek servislerinden faydalanırlar.

Yemek servisinin yönetiminden kurumun idari ve mali işlerle görevli birimi sorumludur. Servis hizmetleri biri müdür, biri satın alma veya ambar memuru ve biri de muhasebe memuru olmak üzere en az üç kişilik bir komisyonca yürütülür. Ayrıca hizmetin gerektirdiği diğer personel kurum içinden sağlanabilir. Servisin işlem ve hesapları kurumun tefişe yetkili amir ve elemanları tarafından yılda bir defadan az olmamak kaydıyla denetlenir.

Kurum kadrolarında olup da yemek servisinde görevlendirilen personel giderleri, kira, amortisman, su, elektrik ve havagazı giderleri yemek maliyetine dahil edilmez.

3. MEMURLARA YİYECEK YARDIMI OLARAK YEMEK YERİNE KUPON KART FİŞ TİCKET SODEXO KARTI VERİLMESİ

Yukarıda da belirtildiği üzere 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 212 nci maddesinde; "Devlet memurlarının hangi hallerde yiyecek yardımından ne şekilde faydalanacakları ve bu yardımın uygulanması ile ilgili esaslar Maliye Bakanlığı ile Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının birlikte hazırlayacakları bir yönetmelik ile tespit olunur." hükmüne yer verilmiş ve bu hüküm uyarınca hazırlanan Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği'nin "Amaç" başlıklı 1'inci maddesinde, bu Yönetmeliğin amacının, Devlet Memurlarının yiyecek

yardımından hangi hallerde, ne şekilde faydalanacaklarını ve bu yardımın uygulanması ile ilgili esasları belirlemek olduğu; “Kapsam” başlıklı 2 nci maddesinde, bu Yönetmeliğin 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’na tabi memurlar hakkında uygulanacağı; “Yardım Şekli” başlıklı 3’üncü maddesinde, yiyecek yardımının yemek verme şeklinde yapılacağı, bu yardım karşılığında nakden bir ödemede bulunulamayacağı; “Yardımın Şartları” başlıklı 5 inci maddesinde; Kurum bütçelerine yiyecek yardımı karşılığı olarak konulan ödeneğin, memurlara yemek vermek üzere kurulan yemek servisi, yardım sandığı, dernek veya bu mahiyetteki kuruluşa ödeneceği, yemek servisi, yiyecek yardımından faydalanabilecek personel sayısının asgari 50 olması ve yemekhane için elverişli yer bulunması şartıyla atamaya yetkili amirinin onayı ile kurulabileceği hükümlerine yer verilmiştir.

Söz konusu Yönetmelik’te yer alan düzenlemeler göz önünde bulundurulduğunda, 657 sayılı Kanun’a tabi personele yapılacak yiyecek yardımının kupon, kart, fiş, ticket gibi para temsili araçlar sağlanarak dışarıdan temin edilmesi şeklinde yapılması mümkün değildir. Bu yardım, nakten veya kupon, kart, fiş, bilet ya da bu mahiyette bir ödeme aracı verilme suretiyle yapılamaz. Ayrıca bu yardım karşılığında personele nakdi bir ödemede bulunulamaz.

Öte yandan Kamu hukukuna tâbi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan

kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usuller 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda düzenlenmiştir.

Kamu İhale Kanunu’nun “Kapsam” başlıklı 2 nci maddesinde, mal veya hizmet alımları ile yapım işleri ihalelerinin bu Kanun hükümlerine göre yürütüleceği hükme bağlanmıştır. Aynı Kanunun “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinde de, *“Bu Kanunun uygulanmasında Hizmet: Bakım ve onarım, taşıma, haberleşme, sigorta, araştırma ve geliştirme, muhasebe, piyasa araştırması ve anket, danışmanlık, tanıtım, basım ve yayım, temizlik, yemek hazırlama ve dağıtım, toplantı, organizasyon, sergileme, koruma ve güvenlik, mesleki eğitim, fotoğraf, film, fikri ve güzel sanat, bilgisayar sistemlerine yönelik hizmetler ile yazılım hizmetlerini, taşınır ve taşınmaz mal ve hakların kiralanmasını ve benzeri diğer hizmetleri, .. ifade eder.”* şeklinde tanımlanmıştır.

Görüleceği üzere maddede yer alan tanımda “yemek hazırlama ve dağıtım” ifadesine de yer verilmiştir. Ancak, tanımda yer alan “yemek hazırlama ve dağıtım” ifadesinin, Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliğinin 3 üncü maddesinde yer alan yemek verme hizmetinin yine bu amaçla kurulan yemek servisi, yardım sandığı veya bu mahiyetteki kuruluşun dışarıda veya kurumun bina ve eklentilerinde yapılacağı yemek hazırlama ve dağıtım hizmetlerini kapsadığı açıktır. Bu ifadenin para temsili araçları kapsamadığı aynı bir yardım olduğu anlaşılmaktadır.

Bu nedenle 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda yer alan hükme aykırı olarak, personele aynı olarak verilmesi öngörülen yiyecek yardımının kupon, kart, fiş, ticket gibi para benzeri temsil araçlarla dışarıdan hizmet alım ihalesi yoluyla temin edilmesi mümkün değildir.

Kaldı ki Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliğinin 3 üncü maddesinde yapılan değişiklik ile yiyecek yardımının sadece yemek verme şeklinde yapılacağı, bu yardımın, nakden veya kupon, kart, fiş, bilet ya da bu mahiyette bir ödeme aracı verilmek suretiyle yapılamayacağı belirtilerek konu bu yönüyle de açıklığa kavuşturulmuştur.

Yemek kartları; Bir nevi ön ödeme- li debit kart gibi çalışmaktadır. İşverenler personellerine yemek sağlamak için aylık belirli miktarda parayı karta yükleme yaparlar, çalışanlar da anlaşması olan işletmelerde yemek yiyerek yemek ödemelerini bu kartla gerçekleştirirler.² Kısaca işletmeler tarafından çalışanlara verilen bu kartlar ile personel anlaşmalı yerlerden yemek ihtiyacını karşılamaktadır.

Personele verilen bu kartlar para temsili bir kart mahiyetindedir. Bu kartlar ile personel anlaşmalı restoranlarda yemek yemektedir. Bu sistemde yemek, kurum bünyesinde verilmediği gibi kurum tarafından da hazırlanmamaktadır. Ayrıca, personele doğrudan yemek verilmemekte, bunun yerine yemek ihtiyacını dışarıda bir restoranda karşılayabilmesi için para temsili mahiyette bir kart verilmektedir.

² <https://duzensiz.org/yemek-karti-vergi-9e48c614c3eb>

Bu durumda mevzuat gereği personele aynı olarak verilmesi öngörülen yiyecek yardımının kupon, kart, fiş, ticket sodexo kart gibi para benzeri temsil araçlarla yapılması mümkün değildir.

Konu ile ilgili olarak Sayıştay 1. Dairesinin 05.03.2019 tarihinde verdiği Karar No: 2017/10747 ve İlam No:151 nolu kararında da; Para temsili araçlar ile yemek ihtiyacının dışarıdan karşılanması ile ilgili idare işleminin, Yiyecek Yardımı Yönetmeliği ve Kamu İhale Kanununa aykırı olduğundan, bu işlem neticesi yapılan ödemenin, mevzuatta öngörülmemeyen bir ödeme mahiyetinde olduğuna ve oluşan kamu zararının sorumlulara ödettilmesine karar verilmiştir.

Sayıştay 1. Dairesinin 05.03.2019 tarihli ve 2017/10747 Karar, 151 İlam Nolu kararı³ aynen şöyledir:

“.. İl Özel İdaresi personeline yiyecek yardımı, yemek vermek yerine para ile temsil edilen araçlar (kart) vasıtasıyla ... A.Ş.den satın alma yolu ile verilmiştir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 212'nci maddesinde; “Devlet memurlarının hangi hallerde yiyecek yardımından ne şekilde faydalanacakları ve bu yardımın uygulanması ile ilgili esaslar Maliye Bakanlığı ile Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının birlikte hazırlayacakları bir yönetmelik ile tesbit olunur.” hükmüne yer verilmiş ve bu hüküm uyarınca hazırlanan Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği'nin “Amaç” başlıklı 1'inci maddesinde, bu Yönetme-

³ <https://www.sayistay.gov.tr/tr/kararlar/dk/?krr=29409>

liğin amacının, Devlet Memurlarının yiyecek yardımından hangi hallerde, ne şekilde faydalanacaklarını ve bu yardımın uygulanması ile ilgili esasları belirlemek olduğu; “Kapsam” başlıklı 2’nci maddesinde, bu Yönetmeliğin 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’na tabi memurlar hakkında uygulanacağı; “Yardım Şekli” başlıklı 3’üncü maddesinde, yiyecek yardımının yemek verme şeklinde yapılacağı, bu yardım karşılığında nakden bir ödemede bulunulamayacağı; “Yardımın Şartları” başlıklı 5’inci maddesinde; Kurum bütçelerine yiyecek yardımı karşılığı olarak konulan ödeneğin, memurlara yemek vermek üzere kurulan yemek servisi, yardım sandığı, dernek veya bu mahiyetteki kuruluşa ödeneceği, yemek servisi, yiyecek yardımından faydalanabilecek personel sayısının asgari 50 olması ve yemekhane için elverişli yer bulunması şartıyla atamaya yetkili amirin onayı ile kurulabileceği hükümlerine yer verilmiştir.

Söz konusu Yönetmelik’te yer alan düzenlemeler göz önünde bulundurulduğunda, 657 sayılı Kanun’a tabi personele yiyecek yardımının kupon, kart, fiş, ticket gibi para temsili araçlar sağlanarak dışarıdan temin edilmesi şeklinde yapılması mümkün değildir.

Yine, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun “Kapsam” başlıklı 2’nci maddesinde, mal veya hizmet alımları ile yapım işleri ihalelerinin bu Kanun hükümlerine göre yürütüleceği hükme bağlanmıştır. Aynı Kanunun “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinde de, “Bu Kanunun uygulanmasında Hizmet: Bakım ve onarım, taşıma, haberleşme, sigorta, araştırma ve

geliştirme, muhasebe, piyasa araştırması ve anket, danışmanlık, tanıtım, basım ve yayım, temizlik, yemek hazırlama ve dağıtım, toplantı, organizasyon, sergileme, koruma ve güvenlik, mesleki eğitim, fotoğraf, film, fikri ve güzel sanat, bilgisayar sistemlerine yönelik hizmetler ile yazılım hizmetlerini, taşınır ve taşınmaz mal ve hakların kiralanmasını ve benzeri diğer hizmetleri, .. ifade eder.” şeklinde tanımlanmıştır.

Maddede yer alan “yemek hazırlama ve dağıtım” ifadesinin, Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliğinin 3’üncü maddesinde yer alan yemek verme hizmetinin yine bu amaçla kurulan yemek servisi, yardım sandığı veya bu mahiyetteki kuruluşun dışarıda veya kurumun bina ve eklentilerinde yapacağı yemek hazırlama ve dağıtım hizmetlerini kapsadığı, bunun dışarıda para temsili araçları kapsamadığı aynı bir yardım olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle 4734 sayılı Kanunda yer alan hükme aykırı olarak, personele aynı olarak verilmesi öngörülen yiyecek yardımının kupon, kart, fiş, ticket gibi para benzeri temsil araçlarla dışarıdan hizmet alım ihalesi yoluyla temin edilmesi imkanı bulunmamaktadır.

Kaldı ki 10.02.2018 tarih ve 30328 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliğinin 3’üncü maddesinde yapılan değişiklik ile yiyecek yardımının sadece yemek verme şeklinde yapılacağı, bu yardımın, nakden veya kupon, kart, fiş, bilet ya da bu mahiyette bir ödeme aracı verilme suretiyle yapılamayacağı belirtilerek konu bu yönüyle de açıklığa kavuşturulmuştur.

5018 sayılı Kanununun 71'inci maddesinin 1'inci fıkrasında kamu zararı tanımlanmış, 2'nci fıkrasında da bu zararın belirlenmesinde esas alınacak kriterler düzenlenmiştir. 5018 sayılı Kanun'da, "Mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması" da kamu zararının belirlenmesinde esas alınacak kriterlerden birisi olarak sayılmıştır.

Yukarıdaki açıklamalardan anlaşılacağı üzere, para temsili araçlar ile yemek ihtiyacının dışarıdan karşılanması ile ilgili idare işlemi, Yiyecek Yardımı Yönetmeliği ve Kamu İhale Kanununa aykırı olduğundan, bu işlem neticesi yapılan ödeme, mevzuatta öngörülmeyen bir ödeme mahiyetindedir. Bu nedenle yüklenici ... A.Ş.'ye yapılan ödemeler kamu zararıdır.

Bu itibarla, ayrıntısı aşağıdaki tabloda gösterilen toplam ... TL kamu zararının;

... TLsinin Harcama Yetkilisi ve İhale kararını onaylayan/ Sözleşmeyi imzalayan (İnsan Kayn. ve Eğ. Md.) ... , Gerçekleştirme Görevlisi ve İhale Komisyonu Üyesi (Şef) ... , İhale Komisyonu Başkanı (Makine Teknikeri) ... , İhale Komisyonu Üyeleri ... (Ayniyat Saymanı), ... (Muhasebeci) ve Şef ... 'a,

... TLsinin Harcama Yetkilisi ve İhale kararını onaylayan/ Sözleşmeyi imzalayan (İnsan Kayn. ve Eğ. Md.) ... , Gerçekleştirme Görevlisi (Bilgisayar İşletmeni) ... , İhale Komisyonu Başkanı (Makine Teknikeri) ... , İhale Komisyonu Üyeleri ... (Ayniyat Saymanı), ... (Şef), ... (Muhasebeci) ve Şef ... 'a,

... TLsinin Harcama Yetkilisi (İnsan Kayn. ve Eğ. Md.) ... , Gerçekleştirme Gö-

revlisi ve İhale Komisyonu Üyesi (Şef) ... , İhale kararını onaylayan/ Sözleşmeyi imzalayan (İnsan Kayn. ve Eğ. Md.) ... , İhale Komisyonu Başkanı (Makine Teknikeri) ... İhale Komisyonu Üyeleri ... (Ayniyat Saymanı), ... (Muhasebeci) ve Şef ... 'e,

... TLsinin Harcama Yetkilisi (İnsan Kayn. ve Eğ. Md.) ... , Gerçekleştirme Görevlisi ve İhale Komisyonu Üyesi (Şef) ... , İhale kararını onaylayan/ Sözleşmeyi imzalayan (İnsan Kayn. ve Eğ. Md.) ... İhale Komisyonu Başkanı (Makine Teknikeri) ... , İhale Komisyonu Üyeleri ... (Ayniyat Saymanı), ... (Muhasebeci) ve Şef ... 'a,

Müştereken ve müteselsilen, 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 53'üncü maddesi gereği işleyecek faizleri ile birlikte ödetilmesine,

Karar verilmiştir.

4. SONUÇ

Devlet memurlarına 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile bir takım sosyal haklar ve yardımlar sağlanmış olup sağlanan bu sosyal yardımlardan biri de yiyecek yardımudur.

Yiyecek yardımı personele yemek verme şeklinde yapılır. Yiyecek yardımının gerektirdiği giderler, yemek maliyetlerinin Ankara, İstanbul ve İzmir illeri için üçte ikisini, diğer iller için yarısını aşmamak üzere, memur kadrosuna göre kurum bütçelerine konulacak ödeneklerle karşılanır.

Devlet memurlarına sosyal yardım kapsamında sağlanan yemek yardımının bütçeden karşılanmayan kısmı personelden alınmakta olup, personelden alına-

cak bedeller Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından her yıl yeniden belirlenerek yürürlüğe konulan Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği Uygulama Tebliği ile yeniden düzenlenmektedir.

Kurum bütçelerine yiyecek yardımı karşılığı olarak konulan ödenek, memurlara yemek üzere kurulan yemek servisi, yardım sandığı, dernek veya bu mahiyetteki kuruluşa ödenir. Yiyecek yardımının gerektirdiği giderler sadece yemek servisi, yardım sandığı, dernek veya bu mahiyetteki kuruluş tarafından yapılır.

Yemek servisi, yiyecek yardımından faydalanabilecek personel sayısının asgari 50 olması ve yemekhane için elverişli yer bulunması şartıyla atamaya yetkili amirin onayı ile kurulabilir.

Yiyecek yardımı bu şekilde kurulan yemek servislerinde yapılır. Yemek servisi için gerekli bina, tesis ve demirbaş eşya kurumlarca sağlanır. Bunlara karşılık memurlardan ücret alınmaz.

Yiyecek yardımı personele sadece yemek verme şeklinde yapılır. Bu yardımın, nakden veya kupon, kart, fiş, bilet, ticket, sodexo kart ya da bu mahiyette

bir ödeme aracı verilmek suretiyle yapılması mümkün değildir.

Kısaca mevzuat gereği personele aynı olarak verilmesi öngörülen yiyecek yardımının kupon, kart, fiş, ticket, sodexo kart gibi para benzeri temsil araçlarla yapılması mümkün değildir.

Sayıştay 1. Dairesinin 05.03.2019 tarihli ve 2017/10747 Karar, 151 ilam nolu kararında da; **Para temsili araçlar ile yemek ihtiyacının dışarıdan karşılanması ile ilgili idare işleminin, Yiyecek Yardımı Yönetmeliği ve Kamu İhale Kanununa aykırı olduğundan, bu işlem neticesi yapılan ödemenin, mevzuatta öngörülmeyen bir ödeme mahiyetinde olduğuna ve oluşan kamu zararının sorumlulara ödettilmesine karar verilmiştir.**

KAYNAKÇA

11.12.1986 tarih ve 19308 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği

<https://duzensiz.org/yemek-karti-vergi-9e48c614c3eb>

Sayıştay 1. Dairesinin 05.03.2019 tarihli ve 2017/10747 Karar, 151 İlam Nolu kararı

Av. Necati TORUN

İŞ DENEYİM BELGESİ OLMAYAN MÜHENDİS VE MİMARLARIN DİPLOMALARI İLE İHALEYE KATILIMI

1. GİRİŞ

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda yapım işi ihaleleri kapsamında sayılan bina, karayolu, demiryolu, otoyol, havalimanı, rıhtım, liman, tersane, köprü, tünel, metro, viyadük, spor tesisi, alt yapı, boru iletim hattı, haberleşme ve enerji nakil hattı, baraj, enerji santrali, rafineri tesisi, sulama tesisi, toprak ıslahı, taşkın koruma ve dekapaj gibi her türlü inşaat işleri ve bu işlerle ilgili tesisat, imalat, ihzarat, nakliye, tamamlama, büyük onarım, restorasyon, çevre düzenlemesi, sondaj, yıkma, güçlendirme ve montaj işleri ile benzeri yapım işlerinin hepsi yapım işi ihalesi kapsamında değerlendirilmektedir.

Tüm bu alımlar vatandaşın toplanan vergilerle oluştuğundan yani öz olarak

kamu kaynağına ilişkin olunca Kanun koyucu da her kişinin ihalelere katılmasını engellemek ancak nitelikli olan gerçek veya tüzel kişilerin ihaleye katılmasını sağlayabilmek amacıyla bu Kanunlarda bazı kriterlere yer vermiştir. Bu kriterlerden bir tanesi de ihale sürecini tamamlayabilecek iş deneyime sahip olunmasıdır.

İş deneyim belgesine sahip olmayan mühendis ve mimarların kamu ihalelerine katılmasına imkan veren 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'ndaki düzenlemeler makalemizin konusunu teşkil edecektir.

2. İŞ BİTİRME BELGELERİ

Kamu ihalelerinde mal, hizmet ve yapım işi ihtiyaçlarını karşılamak isteyen idareler harcayacakları bütçeleri vatandaşlardan toplanan vergilerle oluşmaktadır. İşte Kanun koyucu vatandaşlardan

toplanan bu vergilerle en iyi kalitede en ucuz olacak şekilde tedarikliğini sağlamak istemekte bu nedenle de kamu ihalelerine katılan isteklilerden bazı şartları sağlamalarını istemektedir.

Sosyal güvenlik borcu, vergi borcunun olmaması, ihalelerden yasaklanmamış olma, ihaleye girdiği alanda faaliyet gösteriyor olma vb. şartlar bu şartlardır.

Ayrıca kamu idarelerinin ihtiyaç duydukları tedarikliğini bu konuda uzman olan isteklilerden tedarik etmeleri beklenen bir taleptir. Bir nevi olarak işin ustasından söz konusu tedarikliğin sağlanması söz konusudur. İşte bu ustalığı istekliler iş deneyim belgeleri ile ispatlamaktadırlar.

2.1. İş Bitirme Belgeleri Ne Kadar Süre İle Geçerlidir?

Hizmet, mal ve yapım işi ihale uygulama yönetmeliklerindeki düzenlemeler doğrultusunda idareler tarafından isteklilerden mesleki yeterliliklerini kanıtlamak için sunmak zorunda oldukları belgelere iş deneyim belgeleri denilmektedir. Mal ve hizmet alım ihalelerinde iş bitirme; yapım işi ihalelerinde ise iş bitirme, iş yönetme ve iş denetleme gibi belgeler 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda isteklilerden idarelerce talep edilen iş deneyimlerini ispat etmek üzere sunulan belgelerdir.

2.2. İş Bitime Belgelerinde Süre Ne Zaman Başlamaktadır?

Kamu ihale mevzuatında iş deneyim belgeleri alındıkları tarihten itibaren geçerli olmaktadır. Verilen iş deneyim belgeleri ancak belirli bir süre kullanılabilir.

Mal ve hizmet alımlarında bu süre 5 yıl, yapım işlerinde ise 15 yıldır. Bu süre başlangıcı belgenin veya diplomanın düzenleme tarihi ile başlamaktadır.

2.3. İş Bitirme Belgesi Usule Aykırı Olduğu Ortaya Çıkması Durumunda Nasıl Hareket Edilmesi Gerekmiştir?

Zaman zaman iş bitirme belgelerindeki tutar veyahut tarih hataları ortaya çıkabilmektedir. *Eğer ihale sürecinde bu hata tespit edilirse isteklinin hem iş bitirme belgesinde gerekli düzeltmeler gerçekleştirilmeli hem de isteklinin iş deneyim tutarı yetersiz ise istekli değerlendirme dışı bırakılmalıdır.*

Eğer iş deneyim belgesi yanlış hesaplanarak sözleşme imzalanmış ise yüklenici ile sözleşme söz konusu hukuka aykırılığın tespit tarihi itibarıyla feshedilmelidir.

3. YAPIM İŞİ İHALELERİNDE İŞ BİTİRME BELGESİ İSTENİLMEKTE MİDİR?

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda hizmet, mal ve yapım işlerine ilişkin olarak hangi işlerde iş deneyim belgesinin sunulup hangi ihalelerde sunulmayacağına yönelik ayrıntılı bir düzenleme yapılmamıştır.

Yasa koyucu alt mevzuatı düzenleyen ihale süreçlerinde iş deneyim belgesi sunulmasına yönelik olarak hizmet ve mal alım ihalelerinde farklı bir düzenlemeye yer vermiştir.

Şöyle ki; hizmet ve mal alım ihalelerinde istekli firmaların özel sektöre yap-

miş oldukları işlere ilişkin sözleşme ve faturalar iş deneyim belgesi yerine geçebilirken; yapım işleri ihaleleri uygulama yönetmeliğinin 30 uncu maddesinde yapım işlerinde iş deneyim belgesinin istenilmesi zorunlu tutulmuştur.

3.1. Yapım İşi İhalelerinde Talep Edilen İş Deneyim Belgeleri

Bu kapsamda 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında ihalesi gerçekleştirilen yapım işine teklif verecek isteklilerin iş deneyim belgesi sunmaları gerekmektedir.

İstekliler iş deneyim belgesi olarak, yurt içinde veya yurt dışında, kamu veya özel sektöre bedel içeren bir sözleşme kapsamında gerçekleştirdikleri, ihale konusu iş veya benzer işlerdeki deneyimlerini gösterebilirler.

İstekli firmalar tarafından **iş deneyim belgesi** olarak “**Yüklenici İş Bitirme, Alt Yüklenici İş Bitirme, İş Durum, İş Denetleme, İş Yönetme**” belgelerini sunabilirler. İş deneyim belgelerinin düzenlenme koşulları ve yöntemleri Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin Beşinci Bölümün de detaylı biçimde anlatılmıştır.

Yapım işi ihalesine katılacak olan isteklilerin aşağıdaki belgelerden bir tanesini iş deneyim olarak sunmaları zorunludur.

Geçici kabulü yapılmış işlerde, “**yüklenici iş bitirme belgesi**”;

Devam eden işlerde; işin, ilk sözleşme bedelinin tamamlanması ve gerçekleştirme oranının toplam sözleşme bedelinin en

az % 80'ine ulaşarak kusursuz olarak gerçekleştirilmesi halinde, “**yüklenici iş durum belgesi**”;

İş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara taahhütte bulunan yükleniciye karşı bedel içeren bir sözleşme ile taahhüt edilen iş bölümünün tamamen bitirilmesi ve söz konusunun kısmının idare tarafından kısmi kabulünün yapılması veya asıl sözleşmeye ilişkin işin geçici kabulünün yapılması şartıyla “**alt yüklenici iş bitirme belgesi**”;

Geçici kabulü yapılmış işlerde, ilk sözleşme bedelinin en az % 80'i oranında denetleme ve yönetme görevinde bulunan mimar veya mühendisler “**iş denetleme belgesi**” veya “**iş yönetme belgesi**”;

Devam eden işlerde; işin, ilk sözleşme bedelinin tamamlanması ve gerçekleştirme oranının toplam sözleşme bedelinin en az % 80'ine ulaşarak kusursuz olarak gerçekleştirilmesi halinde, ilk sözleşme bedelinin en az % 80'i oranında denetleme ve yönetme görevinde bulunan mimar veya mühendisler “**iş denetleme belgesi**” veya “**iş yönetme belgesi**”

3.2. Yapım İşi İhalesinde İş Deneyim Belgesinin Örnek İle Açıklanması

İş deneyim belgesinin daha iyi anlaşılabilmesi için gerçekleştirilen bir ihale için örnek verelim.

2018/648444 İhale Kayıt Numaralı “Saray İlçesi Örenburç Mahallesi 8 Derslikli İlköğretim Okulu + Foseptik Ve Çevre Düzenleme Yapım İşİ” ihalesi 18.02.2019 tarihinde gerçekleştirilecektir.

Bu ihalenin ilanında iş deneyim belgesi ile ilgili düzenleme aşağıdaki gibidir:

“4.3. Mesleki ve Teknik yeterliğe ilişkin belgeler ve bu belgelerin taşınması gereken kriterler:

4.3.1. İş deneyim belgeleri:

Son on beş yıl içinde bedel içeren bir sözleşme kapsamında taahhüt edilen ve teklif edilen bedelin % 50 oranından az olmamak üzere ihale konusu iş veya benzer işlere ilişkin iş deneyimini gösteren belgeler.”

İhale ilanındaki düzenleme uyarınca eğer ihaleye katılmak isteniliyorsa teklif edeceği bedelin en az yüzde 50'si oranında iş deneyimi gösteren belgesi olması gerekmektedir.

Eğer ihaleye 4 milyon TL tutarında bir teklif verilecekse; en az 2 milyon TL tutarında iş deneyim belgesinin ihalede sunulması gerekmektedir.

4. YAPIM İŞİ İHALELERİNDE İŞ BİTİRME YERİNE GEÇEN BELGE: DİPLOMA

Görüleceği üzere 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda iş bitirme belgesi olmayan mühendis ve mimarlar için özel bir hüküm düzenlenmiştir. Kanunu'nun 62'nci maddesi (h) bendi aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir;

“İş deneyimi bulunmayan mühendis veya mimarların, aldıkları lisans eğitimi-ne uygun yapım işi ihalelerine başvurularında, toplam süresi onbeş yılı geçmemek kaydıyla mezuniyetlerinden sonra geçen her yıl, yüzyirmiki bin üç yüz seksen yedi Yeni Türk Lirası olarak hesaplanmak üzere

10 uncu madde kapsamındaki benzer iş deneyimi olarak dikkate alınır. Bu süre iş deneyimi bulunan mimar ve mühendisler için uygulanmaz. Bu bent kapsamında elde edilen deneyim mühendis ve mimarın beş yıldır en az % 51 hissesine sahip olduğu tüzel kişiler tarafından da kullanılabilir.”

Yapım işi ihalelerinde iş deneyim belgesi sunulması zorunlu olunca Kanun koyucu iş deneyim belgesi olmayan ancak yapım işi ihalelerinde işin uzmanı diyebileceğimiz mühendis ve mimarların diplomalarının iş deneyim belgesi olarak sayılabilesine imkan vermiştir. Bu düzenlemeyle mezuniyet tarihi esas olmak üzere her yıl belirli bir iş deneyime karşılık gelecektir.

Kanunda belirtilen tutar her yıl güncellenmektedir. Mühendis ve mimar diplomasının, yapım işi ihalelerinde benzer iş deneyimi olarak belirlenen tutarı artırıldı. 2018 yılında 250.201,00 TL olan tutar, 2019 yılı için 309.573,70 TL'ye çıkarıldı.

4.1. Diploma Sahibi Mühendis ve Mimarların Şahıs Olarak Girmeleri Durumunda İş Deneyiminin Hesaplanması

Kamu İhale Kanunu ve ihale uygulama yönetmeliklerinde ayrıca bir şart bulunmamakla birlikte, mezuniyet tarihi ile her yıl belirlenen tutar çarpılarak hareket edilmektedir.

Örneğin

1 Yıllık mezun mühendis veya mimarın iş deneyim belgesi 309.573,70 TL'lik iş bitirme yerine geçebilirken

10 yıl önce mezun olmuş mühendis veya mimarın diploması 10 x 309.573,70 = 3.095.737,00 TL'lik iş bitirme belgesi olarak geçebilmektedir.

4.2. Diploma Sahibi Mühendis veya Mimarlar Şirket Olarak İhaleye Girmek İsterlerse

Bu noktada durum biraz farklılaşmaktadır. Gerek 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62 nci maddesindeki düzenleme gerekse de Yapım İşleri İhaleleri İhale Uygulama Yönetmeliğinin 39 uncu maddesindeki hüküm uyarınca

Mimar veya mühendisin ortağı olduğu veya yüzde yüzüne sahip olduğu tüzel kişilikte iş deneyim belgesini (iş bitirme, iş durum, iş denetleme, iş yönetme) kullanması durumunda; **Tüzel kişilikte en az bir yıldır % 51 veya daha fazla hissesine sahip olması gerekmektedir.** İlk ilan veya davet tarihinden sonra düzenlenen ve düzenlendiği tarihten geriye doğru son bir yıldır kesintisiz olarak bu şartın korunduğunu gösteren belgenin sunulması zorunludur.

4.3. Diploma Tutarının Hesabında Bir Üst Sınır Var mıdır?

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62 nci madde hükmü uyarınca diplomalarda maksimum 15 yıl mezuniyet iş bitirme olarak hesaplanmaktadır. Benzer iş olarak inşaat mühendisi veya mimar diplomasının iş deneyim, iş bitirme belgesi olarak kullanılmasında, her bir yıl için 309.573,70 TL olan tutar 15 yıl için geçerli olup, 15 yıldan sonra sabit 15 yıllık olarak yani 4.643.605,50 TL'ye kadar teklif verilebilmektedir.

4.4. Mezuniyette Yıl Hesabı Mı Yoksa Ay Hesabı mı Yapılmaktadır?

İş deneyimini tevsik etmek üzere mezuniyet belgesi (Diploma) sunulması durumunda, mezuniyetten sonra geçen süreye ilişkin deneyimin tespiti ile ilgili Kamu İhale Kurulunun 31.08.2016 tarih ve 2016/DK.D-179 sayılı düzenleyici kararı ile açıklığa kavuşturulmuştur. Söz konusu kararda;

4734 sayılı Kanun'un bahse konu hükmünün, mühendis ve mimarların yapım müteahhitliği sektörüne girişlerini kolaylaştırmak ve ihalelerdeki rekabet ortamını arttırmak amacını taşıdığı hususu ile birlikte değerlendirildiğinde "mezuniyetten sonra geçen her yıl" ifadesi uyarınca, mezuniyet tarihinden ihale tarihine kadar geçen sürenin tespitinde yıl, ay, gün üzerinden kıst hesaplama yapılması gerektiği, aksi durumda sadece yıl üzerinden hesaplama yapılmasının eşit muamele ilkesine aykırılık teşkil edeceği sonucuna varılmıştır.

Bu kapsamda, mezuniyet tarihinden ihale tarihine kadar geçen süreye ilişkin deneyimin tespitinde yıl, ay, gün üzerinden hesaplama yapılması gerekmektedir.

Bu hesaplama da 1 yıl 2019 yılı için 309.573,70 TL iken;

1 ay 309.573,70 / 12'den = 25.797, 80 TL

1 gün 309.573,70 / 365'den = 848, 15 TL olarak hesaplanmaktadır.

5. SONUÇ

Kamu ihaleleri özellikle yapım işi ihaleleri ülkemizdeki yaygınlığına dik-

kat edildiğinde ilgi çeken bir alandır. Kanun koyucu ve Kamu İhale Kurulu tarafından yapım işlerine ilişkin olarak hizmet ve mal alım ihalelerinden daha farklı kurallar oluşturmuşlardır.

Yapım işi ihalelerinde, iş deneyimi gösteren belge sunulma zorunluluğu bu farklı düzenlemelerden bir tanesidir. Hal böyle olunca da, iş deneyim belgesi olmayan isteklilerin kamu ihalelerine katılmasına engel olunması söz konusu olacaktır. Bu durumda 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel İlkeler" başlıklı 5'inci maddesinde yer alan kamu alımları piyasasının en temel ilkesi olan rekabet ilkesine aykırı bir düzenleme olarak değerlendirilebilir.

İşte gerek Kanun koyucu gerekse de Kamu İhale Kurulu yapım işi ihalelerinde uzman olan isteklilerin ihaleye katılmasını sağlamak için iş deneyimi zorunlu tutmuş, iş deneyim belgesi olmayan mimar ve mühendislerin ihaleye katılabilmeleri ve rekabeti arttırılabilmek için de diplomalarının makalemizde ayrıntılarına yer verdiğimiz şartlarla iş deneyim belgesi yerine sayılabilmesine imkan tanımıştır.

KAYNAKÇA

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu,
www.mevzuat.gov.tr

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği, Resmî Gazete Tarihi: 04.03.2009 Resmî Gazete Sayısı: 27159 Mükerrer

M.Lamih ÇELİK

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi
Teftiş Kurulu Başkanı

HAKKINDA İCRA TAKİBİ YAPILAN BELEDİYE PERSONELİNE DİSİPLİN CEZASI VERİLEBİLİR Mİ?

1. GİRİŞ

Devlet memuru olarak çalışan kişilerin memurlukları devam ederken borçlarından dolayı disiplin cezası ile karşı karşıya kalmaları mümkündür. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 125 inci maddesinde kınama cezası verilmesi gereken fiillerin anlatıldığı bölümde “Borçlarını kasten ödemeyerek hakkında yasal yollara başvurulmasına neden olmak,” fiilinin kınama cezası ile cezalandırılması öngörülmüştür. Bu yazımızda belediye personelinin hangi durumlarda borcundan dolayı ceza alabileceğini, her maaşına haciz gelen memura disiplin cezası verilmesi gerekip gerekmediğini açıklamaya çalışacağız.

Disiplin suçu, özel bir yükümlülükle kamusal makamlara bağlı olan kişilerin bu yükümlülüklerini yerine getirmemesidir.¹ Bu suç, öğrencinin kopya çekmesi, polislin görev başında uyuması şeklinde

olabileceği gibi, memurun kamu düzeninin işleyişini bozması şeklinde de olabilir.

657 sayılı Kanun’a tâbi memurlar için ilgili kanunun 125 inci maddesinde; yargı mensupları, silahlı kuvvetler ve üniversite mensupları gibi 657 sayılı DMK’dan ayrı personel kanunları bulunanlar için kendi personel kanunlarında disiplin suç ve cezaları belirtilmiştir.² Devlet Memurları Kanunu’nda *kamu hizmetlerinin etkin bir şekilde yürütümünü sağlamak üzere mevzuatın emrettiği görevleri yerine getirmeyen, uyulması zorunlu olan hususlara uymayan, yasaklanan eylemleri yapan devlet memurlarının disiplin suçu işlemiş sayılacağı* ve bu suçu işleyen memurlara idare tarafından durumun niteliği ve ağırlık derecesine göre “*uyarma, kınama, aylıktan kesme, kademe ilerlemesinin durdurulması, devlet memurluğundan çıkarılması*” şeklindeki

1 Kemal Gözler ve Gürsel Kaplan, İdare Hukuku Dersleri, 19. Baskı, Ekin Basım Yayın, Bursa, 2017, s. 658.

2 Bahtiyar Akyılmaz, “Anayasal Esaslar Çerçevesinde Kamu Personeli Disiplin Hukuku ve Uygulamadaki Sorunlar” (Disiplin Hukuku), Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ankara, 2002, C.6, S.1-2, ss.241-262, s.245.

disiplin cezalarından biri uygulanacağı düzenlenmiştir.³ Yine 657 sayılı Devlet memurları Kanununun 127 nci maddesi ile disiplin cezası verilmesi belli usul ve esaslara bağlanmış olup bu usul ve esaslardan biri de “disipline konu fiilin işlendiğinin öğrenildiği tarihten itibaren, uyarma, kınama, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarında; 1 ay içinde disiplin soruşturmasına başlanması gerektiği ve disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallerin işlendiği tarihten itibaren nihayet iki yıl içinde disiplin cezası verilmesi gerektiği aksi takdirde ceza verme yetkisinin zamanlaşımına uğrayacağı” kuralıdır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun; “Disiplin cezalarının çeşitleri ile ceza uygulanacak fiil ve haller” başlıklı 125 inci maddesinde, “Devlet memurlarına verilecek disiplin cezaları ile her bir disiplin cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır:... **B - Kınama** : Memura, görevinde ve davranışlarında kusurlu olduğunun yazı ile bildirilmesidir. Kınama cezasını gerektiren fiil ve haller şunlardır: k) Borçlarını kasten ödemeyerek hakkında yasal yollara başvurulmasına neden olmak.”

Devlet memurlarına borçlarından dolayı disiplin cezası ile verilebilmesi için kanun maddesinde yer alan **iki unsurun bir arada gerçekleşmiş olması gerekmektedir**. Bunlardan **birincisi** borcun kasten ödenmemesi **ikincisi** ise borcunu ödemeyen memura karşı yasal takip icra işlemlerinin başlatılmış olması gerekmektedir. Borcunu kasten ödemeyen memurun bu eyleminden idare yasal takip yapılması halinde haberdar olacaktır.

³ Cemil Kaya, “Memur Disiplin Suç ve Cezalarına ve Disiplin Soruşturmasına Hâkim Olan Temel İlkeler”, Amme İdaresi Dergisi, Ankara, 2005, C.38, S.2, ss.61-87, s.62.

Bu düzenlemeye göre, memura herhangi bir borcundan dolayı değil, kasten ödemediği için hakkında yasal yollara gidilen borcundan dolayı kınama cezası verilebilecektir.

Kanun maddesinde Borçlarını kasten ödemeyen memur dediği için İçinde bulunduğu maddi sıkıntılar sebebiyle ödeyemeyenler, maaşından kendisi ve ailesi için geçinebileceği miktardan sonra ödemeye yetecek gücü bulunmadığından dolayı ödeyemeyenlerin bunu ispatlamaları halinde bu maddeye göre ceza verilemeyeceği kanaatindeyiz.

Nitekim Danıştay 12. Dairesinin 16/12/2014 tarih ve 2014/9072 sayılı Kararında; “...davacı hakkında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 125/B-k maddesi uyarınca işlem tesis edilmiş olup; ilgili memura üzerine atılı disiplin suçunun oluşması yönünden kasıt unsurunun varlığı öngörülmüş iken, **madde kapsamında yer alan fiilin kasıt olarak işlendiğini gösterecek nitelikte, davacının borcunu ödeme imkanı bulunmasına rağmen ödemediği yönünde bir tespit yapılmadan hakkında tesis edilen disiplin cezasında hukuka uyarlık bulunmadığından, davanın reddi yönünde verilen İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir.**” şeklinde karar vererek borcunu ödemeyen memura ceza verilebilmesi için kasıt unsurunun varlığının tespitinin yapılmasını istemiş ,borcunu ödemeyen memura kasıt unsuru gözetilmeden verilen cezayı iptal etmiştir.

Danıştay benzer nitelikte Danıştay 8. Dairesinin 15/11/2005 tarihli ve E.2004/3126, K.2005/4666 sayılı ve yine Danıştay 12. Dairesinin 13/03/2009 tarihli ve E. 2007/342, K. 2009/1324 sayılı

ilamlarında da kasıt unsurunun tespiti- nin yapılması yönünde kararlar vermiş- tir.

Nitekim Kamu Denetçisi Sayı : |18745356-101.07.04-E.5669 Başvuru no : 2017/14413 T: 30/03/2018 sayılı kararında”, ... Devlet Hastanesi Başhe- kimliği tarafından yürütülmüş olan di- siplin soruşturmasında da kast unsuru araştırılmadan, sadece ifadeden yola çıkılarak “borcun kasten ödenmediği iddiasıyla” başvurana kınama cezası ve- rilmesi işleminin hukuka uygun olma- dığı değerlendirilmiştir. Aynı kararda ; darenin, işlem tesis ederken hukuka bağlı olması ve hukuk kuralları içinde hareket etmesi hukuk devleti ilkesinin bir gereğidir. Bu kapsamda, ...Devlet Hastanesi Başhekimliğinin, mutemetlik biriminden icra borcu olan personellere ilişkin bilgi istemesi üzerine mutemetlik birimince her bir personel için ayrı ayrı gönderilen cevabi yazılarda, idareleri bünyesinde birden çok kişinin icra borcu olduğu bilgisine yer verilmesine rağmen bunlardan sadece başvuran hakkında disiplin soruşturması başlatması ancak diğer icra borcu olan personeller hak- kında herhangi bir disiplin soruşturması başlatmaması işleminin, Anayasanın 10 uncu maddesinde ifadesini bulan “Dev- let organları ve idare makamları bütün işlemlerinde (...) kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zo- rundadırlar.” ilkesine de aykırılık oluş- turacağı açıktır. “ denilmiştir.“([https:// www.ombudsman.gov.tr/wp-content/ uploads/2018/03/karar_2017-14413. pdf](https://www.ombudsman.gov.tr/wp-content/uploads/2018/03/karar_2017-14413.pdf))

Disiplin cezalarının verilmesinde idareye verilen bir başka takdir yetki- si de, kamu görevlisine bazı hallerde bir derece hafif olan cezanın uygulanması-

na yönelik hükümdür. Bu yetkiye ilişkin 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’nun 125 inci maddesinde “Geçmiş hizmetle- ri sırasındaki çalışmalarını olumlu olan ve ödül veya başarı belgesi alan memurlar için verilecek cezalarda bir derece hafif olanı uygulanabilir” denilmektedir. Bu itibarla kanun koyucu derecelendirmeyi yaptıktan sonra idareye verdiği takdir yetkisiyle, kişinin geçmişindeki çalışmaları ve davranışlarına göre de değerlendirilerek makul bir cezanın verilmesini öngörmüştür.

Ayrıca, Devlet Memurları Kanu- nu’nun 125 inci maddesi, disiplin ceza- sı verilmesine sebep olmuş bir fiil veya halin cezaların sicilden silinmesine iliş- kin süre içinde tekerrüründe bir derece ağır ceza uygulanacağını hüküm altına almıştır. Borçlarını kasten ödemeyerek **“hakkında yasal yollara başvurulması- na neden olmak”** fiilinin Devlet Memur- ları Kanunu’nda karşılık gelen disiplin cezası **“kınama”** cezasıdır. Eğer memur söz konusu fiili, disiplin cezasının bir süre sonra sicilden silinmesini düzen- leyen süreler içinde yeniden işlemesi durumunda amirlerince bir derece ağır ceza olan **“aylıktan kesme”** cezası verile- bilmesi de mümkün bulunmaktadır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanu- nu’nun 124 üncü maddesine göre di- siplin hukukunun genel amacı **“kamu hizmetlerinin gereği gibi yürütülmesini sağlamak”** tır. Buradan yola çıkıldığında disiplin cezalarının temel amacı, kurum düzeni ve devlet saygınlığını, memur- lar üzerinde hukuksuz korku ve baskı oluşturmadan eğitim ve inanç merkezli olarak korumaktır.⁴ 108 bu nedenle, ida-

⁴ Oğuz Sancakdar, Disiplin Yaptırımı Olarak Devlet Memuriyetinden Çıkarma ve Yargısal Denetimi, Yetkin Yayınları, Ankara, 2001, s. 151-153.

re vereceği disiplin cezalarında ihlalin ağırlığı ile yaptırımın orantılı olmasına dikkat etmeli; idare takdir yetkisinin devreye girdiği durumlarda, disiplin cezası verilmesini gerektiren eylemin niteliğinin belirlenmesinde hataya düşmemelidir

Aylık ücretine haciz konulan işçinin, ihtara rağmen haczi kaldırmaması (ya da kaldıramaması) üzerine işverence iş sözleşmesinin geçerli nedenle feshedilip edilemeyeceği konusu;

Yargıtay 9. Hukuk Dairesi Esas No : 2008/10363 Karar No : 2008/6019 Tarihi : 24.03.2008 tarihli kararında⁵ ; objektif bir bakış açısı altında, işçinin ücretine sık sık haciz gelmesinin, işyerinin muhasebe veya hukuk servisi gibi bölümlerinde önemli zaman kaybına neden olacak şekilde çalışma sürecini veya işyeri organizasyonunu olumsuz yönde etkilediğinin kabul edilmesi gerektiğini gerekçe göstererek işçinin ücretinin borcu nedeniyle haczedilmesinin istisnaen davranış nedeniyle feshi geçerli kılması gerektiği sonucuna ulaşmış; ancak bunun için işçiye önceden ihtar çekilmesinin gerektiğine vurgu yapmıştır.” ILO’nun 166 sayılı İşverenin Girişimiyle İş İlişkisinin Sona Ermesine İlişkin Tavsiyesi’nin 7 nci maddesine göre, kusurlu davranışı nedeniyle işçi, yazılı olarak uyarılmasına rağmen bir veya birçok kereler kusurlu davranışını tekrarlaması koşuluyla işten çıkarılabilir⁶. Geçerli sebeple yapılan fesihlerin ilk adımı olan ihtar, hatalı davranışın belgelenmesi, işçinin ikaz edilmesi ve fesih tehdidi fonksiyonu içermektedir.⁷ İşçinin personel sicil dosyasına konu-

lacak ihtar, çalışana ihtarla konu olan davranışın kabul edilmediğini belirtmeli ve bu davranışın tekrarı halinde iş ilişkisinin fesih ile sonuçlanacağını açıkça ifade etmelidir. İşçi ihtar tebligatını almaktan kaçınırsa, durum bir tutanakla tespit edilir. Tutanakta, işçinin ihtarını almaktan veya ihtarını imzalamaktan kaçındığı tanık tarafından beyan edilir ve imzalanır (İş K.m.109).⁸

Yargıtay 9.HD., 20.10.2008 T., E. 2008/3737, K. 2008/27673, tarihli kararda ; “davacı işçi hakkında değişik alacaklılar tarafından çok sayıda icra takibi yapıldığı ve ücretine hacizler konulduğu, iş sözleşmesinin ihtara rağmen ücreti üzerindeki haczin kaldırılmasına yönelik işlem yapmaması nedeniyle savunması alınarak İş Kanunu’nun 17. maddesi uyarınca feshedildiği anlaşılmaktadır. Dosya içeriğine göre davalı şirket Genel Müdürlüğüne ücret ve diğer alacakları üzerine haciz konulan personelin durumlarını düzeltmeleri konusunda 16.3.2004 ve 10.1.2007 tarihli iki adet genelge yayınlandığı, davacıya da iş sözleşmesi feshedilmeden önce çalışma huzuru ve verimliliğinin sağlanması açısından ücreti üzerindeki hacizlerin 2 aylık süre içerisinde kaldırılması gerektiği yönünde uyarıda bulunduğu sabittir. Buna rağmen davacı ücreti üzerindeki hacizleri kaldırmaya yönelik işlem yapmamıştır. Davalı işverenin muhasebe servisinde görevli çalışan, mesaisini davacının borçları ve hakkındaki icra işlemleri nedeni ile bu işlemlere

2001 Yılı Toplantısı, s. 281-282

8 “Yazılı bildirim Madde 109 - Bu Kanunda öngörülen bildirimlerin ilgiliye yazılı olarak ve imza karşılığında yapılması gerekir. Bildirim yapılan kişi bunu imzalamazsa, durum o yerde tutanakla tespit edilir. Ancak, 7201 sayılı Kanun kapsamına giren tebligat anılan Kanun hükümlerine göre yapılır.” Doç. Dr. Murat ŞEN, Geçerli Fesih Nedeni Olarak Ücrete Sık Sık Haciz Konulması <http://www.muratsen.org/wp-content/uploads/ge%C3%A7erli-fesih-nedeni-olarak-%C3%BCrete-s%C4%B1k-s%C4%B1k-haciz-konulmas%C4%B1.pdf>

5 <http://www.calismatoplum.org/sayi18/abc/35.pdf>

6 Hamdi Mollamahmutoglu, İş Hukuku, Gözden Geçirilmiş Yenilenmiş 3. B., Ankara 2008, s. 729.

7 Polat Soyer, “158 Sayılı ILO Sözleşmesi Çerçevesinde Yapılması Gerekenler”, Galatasaray Üniversitesi/İstanbul Barosu,

harcamıştır. Davacının bu davranışı işyerinde olumsuzluklara yol açmıştır. İş ilişkisinin işveren açısından önemli ölçüde sürdürülme olanağı kalmamıştır. Davacının bu davranışı fesih için geçerli neden teşkil ettiği....” sonucuna ulaşmıştır.

İşçinin ödeme dengesini gözetmeden borç altına girmesi veya yakınları için kefil olması gibi durumlarda, borcunu ödeyememesi halinde aylık ücretine haciz gelmesi kaçınılmaz olacaktır. Ücretinden başka geliri olmayan işçinin toplu para bularak haczi kaldırmasının mümkün olmaması nedeniyle, işçinin aylık ücretine haciz konulmak suretiyle borcun ödenmesi çok uzun süreler alabilecektir. Bu gibi durumlarda işçinin işyeri dışındaki bir davranışının sonucu olarak ücretine haciz gelmek, işyerinde de muhtemelen muhasebe ve hukuk servisleri açısından ek bir işlem yapılması, önemli zaman kaybına neden olunması sonucu ortaya çıkmaktadır. Borçlu olan işçinin, işgörme borcunu yerine getirirken dikkatinin dağılabileceği, işe yoğunlaşmasının azalabileceği, performansının düşebileceği ileri sürülebilir. Ancak, ücretine haciz gelen işçinin işini kaybetme kaygısıyla daha iyi bir performans sergileyebileceği de düşünülebilir. Bunun her somut olay açısından ayrıca değerlendirilmesi gerekir. Diğer taraftan, işçinin davranışına dayanan fesihlerde, işçinin savunmasının alınması bir yasal zorunluluk olup işçinin bu davranışı nedeniyle savunması alınmamış ise, fesih salt bu nedenle geçersiz kabul edilecektir.

2. SONUÇ

Yasa koyucu kasten borcunu ödememeyi esas almış olup ekonomik kriz gibi durumlarda personelin icra takibine uğramış olması halinde disiplin cezası

verilemeyeceğini düzenlemiştir. Yapılacak disiplin soruşturmalarında bazı personelin maaşına haciz geldiği halde soruşturma dışında tutulması Anayasanın eşitlik ilkesine aykırılık teşkil edecektir. Aynı durumdaki personele aynı uygulama yapılmalı ancak icranın kaldırılması için uyarı yazısı yazılmalı ve savunma hakkı tanınmadan disiplin cezası verilmemelidir.

KAYNAKÇA

Bahtiyar Akyılmaz, “Anayasal Esaslar Çerçevesinde Kamu Personeli Disiplin Hukuku ve Uygulamadaki Sorunlar” (Disiplin Hukuku), Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Ankara, 2002, C.6, S.1-2,ss.241-262,

Cemil Kaya, “Memur Disiplin Suç ve Cezalarına ve Disiplin Soruşturmasına Hâkim Olan Temel İlkeler”, Amme İdaresi Dergisi, Ankara, 2005, C.38, S.2, ss.61-87.

Oğuz Sancakdar, Disiplin Yaptırımı Olarak Devlet Memuriyetinden Çıkarma ve Yargısal Denetimi, Yetkin Yayınları, Ankara, 2001.

Hamdi Mollamahmutoğlu, İş Hukuku, Gözden Geçirilmiş Yenilenmiş 3. B., Ankara 2008.

Kemal Gözler ve Gürsel Kaplan, İdare Hukuku Dersleri, 19. Baskı, Ekin Basım Yayın, Bursa, 2017

Polat Soyer, “158 Sayılı ILO Sözleşmesi Çerçevesinde Yapılması Gerekenler”, Galatasaray Üniversitesi/İstanbul Barosu, 2001 Yılı Toplantısı

Murat ŞEN, Geçerli Fesih Nedeni Olarak Ücrete Sık Sık Haciz Konulması <http://www.muratsen.org/wp-content/uploads/ge%C3%A7erli-fesih-nedeni-olarak-%C3%BCcreate-s%C4%B1k-s%C4%B1k-haciz-konulmas%C4%B1.pdf>

Ahmet ARSLAN

Denetçi

E. Muhasebat Başkontrolörü

İHALE KOMİSYONU ÜYESİ OLARAK GÖREVLENDİRİLEN PERSONEL UZMANLIK ALANI VEYA MESLEĞİNE GİRMEDİĞİ GEREKÇESİYLE BU GÖREVİ YAPMAKTAN KAÇINABİLİR Mİ?

Bilindiği üzere, kamu ihale mevzuatına göre ihale komisyonların en az 5 kişiden oluşması ve bunlardan en az ikisinin ihale konusu işin uzmanı ve bir üyenin de mali üye olarak görevlendirilmesi gerekmektedir.

Bazı idarelerde ihaleye seçilen kişilerin ihale konusu işin uzmanı olup olmadığı konusunda tereddütler oluşmakta ve hatta bu kişiler verilen görevi yapmaktan kaçınmaktadır.

Bu makalemizde ihale komisyonlarına seçilen personelin bu görevi yapmaktan kaçınıp kaçınmayacağı hususu ilgili mevzuat ve emsal Danıştay kararı doğrultusunda irdelenecektir.

1. İHALE KOMİSYONUNUN OLUŞUMU

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun “İhale Komisyonu” başlıklı 6 ncı maddesinde;

“İhale yetkilisi, biri başkan olmak üzere, ikisinin ihale konusu işin uzmanı olması şartıyla, ilgiliidare personelinin en az dört kişinin ve muhasebe veya mali işlerden sorumlu bir personelin katılımıyla kurulacak en az beş ve tek sayıda kişiden oluşan ihale komisyonunu, yedek üyeler de dahil olmak üzere görevlendirir.

İhaleyi yapan idarede yeterli sayı veya nitelikte personel bulunmaması halinde,

bu Kanun kapsamındaki idarelerden komisyona üye alınabilir.

Gerekli incelemeyi yapmalarını sağlamak amacıyla ihale işlem dosyasının birer örneği, ilân veya davetiizleyen üç gün içinde ihale komisyonu üyelerine verilir.

İhale komisyonu eksiksiz olarak toplanır. Komisyon kararları çoğunlukla alınır. Kararlarda çekimserkalmamaz. Komisyon başkanı ve üyeleri oy ve kararlarından sorumludur. Karşı oy kullanan komisyon üyeleri, gerekçesini komisyon kararına yazmak ve imzalamak zorundadır.

İhale komisyonunca alınan kararlar ve düzenlenen tutanaklar, komisyon başkanı ve üyelerinin adları, soyadları ve görev unvanları belirtilerek imzalanır.”

denilmektedir.

Söz konusu Kanun hükmüne göre ihale yetkilisi ihale konusu işin uzmanı iki personel ve muhasebe veya mali işlerden sorumlu bir personel dışında dilediği kişiyi ihale komisyonuna seçme yetkisine sahip bulunmaktadır.

Uygulamada genellikle karıştırılan hususlardan biri ihale konusu işin uzmanı olma ile ihale konusunda uzman (**tecrübeli**) olmadır. 4734 sayılı Kanun ihale komisyonuna seçilen üyelerin ihale konusunda uzman olması şartını aramamıştır. Bu üyelerden ikisinin ihale konusu işin uzmanı olması şartını aramıştır. Örneğin, bakım onarım hizmeti alımında tekniker, teknisyen, mühendis vb. unvana sahip olmak bu şartı rahatlıkla karşılamaktadır. Aynı durum yapım işleri için de geçerlidir. Tıbbi malzeme, yedek

parça veya özelliği olan makine, ekipman vb. mal alımları hariç olmak üzere mal alımlarında işin uzmanı olarak belli bir unvan veya mesleki tecrübeye sahip olmak da gerekmemektedir.

İhale konusu işin uzmanının ihale komisyonunda bulunması özellikle teknik şartnamenin uygunluğu, isteklilerin mesleki ve teknik yeterliliklerinin değerlendirilmesi ve numune değerlendirmesinde büyük bir önem arz etmektedir.

İhale mevzuatı konusunda bilgi veya ihale prosedürleri konusunda belli bir tecrübeye sahip olma şartı ne ihale komisyonunun uzman üyeleri ne de diğer üyeleri için bulunmamaktadır.

Öte yandan, ihaleyi yapan idarede yeterli sayı veya nitelikte personel bulunmaması halinde, bu Kanun kapsamındaki idarelerden komisyona üye alınabilir. İhaleyi yapan idarede ihale komisyonunda görev alacak personelin yeterli sayı ve nitelikte bulunup bulunmadığını belirleme yetkisi ihale yetkilisine ait bulunmaktadır.

Uygulamada özellikle idarede ihale konusu işin uzmanının yeterli sayı ve nitelikte olmaması sorunu bulunmaktadır. Bu tür durumlarda ihale yetkilisinin diğer idarelerden ihale konusu işin uzmanını talep etme yetkisi ve zorunluluğu bulunmakta olup söz konusu üyelerin idaredeki uzman olmayan diğer personel arasından seçilmesi yasal olarak mümkün değildir.

2. İHALE KOMİSYONU ÜYELERİNİN SORUMLULUĞU

İhale komisyonu üyelerinin sorumluluğu 4734 sayılı Kanunun “Görevlilerin ceza sorumluluğu” başlıklı 60 ıncı maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre;

- İhale yetkilisi ile ihale komisyonlarının başkan ve üyeleri ile ihale işlemlerinde sözleşme yapılmasına kadar ihale sürecindeki her aşamada görev alan diğer ilgililerin; 17 nci maddede belirtilen fiil veya davranışlarda bulduklarının, görevlerini kanuni gereklere uygun veya tarafsızlıkla yapmadıklarının, taraflardan birinin zararına yol açacak ihmalde veya kusurlu hareketlerde bulduklarının tespiti halinde, haklarında ilgili mevzuatları gereğince disiplin cezası uygulanır.

- Ayrıca, fiil veya davranışlarının özelliğine göre haklarında ceza kovuşturması da yapılır ve hükmolunacak ceza ile birlikte tarafların uğradıkları zarar ve ziyan genel hükümlere göre kendilerine tazmin ettirilir. Bu Kanuna aykırı fiil veya davranışlardan dolayı hüküm giyen idare görevlileri, bu Kanun kapsamına giren işlerde görevlendirilemezler.

- Bu Kanun kapsamına giren işlerden dolayı yargı organlarınca herhangi bir ceza verilmiş olanlar, bu Kanun kapsamına giren bütün kamu kurum ve kuruluşlarınca bu Kanunun ve ilgili diğer mevzuatın uygulanması ile görevli ve yetkili kadrolara atanamaz ve görev alamazlar.

- 5 inci maddede belirtilen ilkelere ve 62'nci maddede belirtilen kurallara aykırı olarak ihaleye çıkılmasına izin verenler ve ihale yapanlar hakkında da yukarıda belirtilen müeyyideler uygulanır.

İhale komisyonlarının görevlerini tarafsızlıkla yapmamları kastın varlığına işaret etmekle birlikte ihale mevzuatına aykırı şekilde işlem yapmaları kasıt, ku-

sur veya ihmalin varlığına işaret eder. Her iki halde de ilk olarak ihale komisyonu üyeleri hakkında;

1. Disiplin cezası (idari sorumluluk)
2. Tarafların uğradığı zararın kendilerine tazmini (mali ve hukuki sorumluluk)¹
3. Ceza kovuşturması (adli sorumluluk)

hükümleri uygulanır.

Öte yandan, ihale komisyonu üyeleri 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa göre gerçekleştirme görevlileri sıfatına sahip olduğundan bunların görevlerini kasıt, kusur veya ihmal suretiyle mevzuata aykırı şekilde yerine getirmeleri halinde kamu zararını tazmini yani mali sorumlulukları da söz konusu olacaktır.

İhale komisyonu üyeleri hakkında idari, mali, hukuki ve adli sorumluluk tayini için bunların görevlendirilme sürecinin incelenmesi gerekmektedir.

3. İHALE KOMİSYONU ÜYELİĞİ GÖREVİNE İTİRAZ VE İTİRAZIN SONUÇLARI

Devlet memuru amiri tarafından verilen görevi yapmakla yükümlü olmakla birlikte görevle ilişkin emre itiraz etme

¹ Kanun istekli veya istekli olabileceklerin değil tarafların uğradığı zarardan söz ettiğinden ihalenin kanuni gereklere aykırı veya taraflı olarak belli bir kişinin üzerinde bırakılması nedeniyle idarenin uğradığı zararın da ihale komisyonu üyelerine tazmin edilmesi söz konusudur. İhale komisyonu üyelerinin görevlerini kanuni gereklere uygun şekilde veya tarafsızlıkla yerine getirmemeleri nedeniyle istekli veya istekli olabileceklerin zarar görmesi halinde ise bu kişilerce idareye karşı tazminat davası açılması ve idarece ödenen tazminatların ihale komisyonu üyelerine tazmin edilmesi de söz konusu olacaktır.

hakkı ve imkanı bulunmaktadır. Zira, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun “Devlet memurlarının görev ve sorumlulukları” başlıklı 11 inci maddesinde;

“Devlet memurları kanun ve diğer mevzuatta belirtilen esaslara uymakla ve amirlertarafından verilen görevleri yerine getirmekle yükümlü ve görevlerinin iyi ve doğru yürütülmesinden amirlerine karşı sorumludurlar.

Devlet memuru amirinden aldığı emri, Anayasa, kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ve yönetmelik hükümlerine aykırı görürse, yerine getirmez ve bu aykırılığı emri verene bildirir. Amir emrinde ısrar eder ve bu emrini yazı ile yenilerse, memur bu emri yapmağa mecburdur. Ancak emrin yerine getirilmesinden doğacak sorumluluk emri verene aittir.

Konusu suç teşkil eden emir, hiçbir suretle yerine getirilmez; yerine getiren kimse sorumluluktan kurtulamaz.

Acele hallerde kamu düzeninin ve kamu güvenliğinin korunması için kanunla gösterilen istisnalar saklıdır.”

denilmektedir.

Söz konusu kanun hükmüne göre devlet memuru yazılı veya sözlü olarak verilen talimatın mevzuata aykırı olduğunu düşünüyorsa bu durumu emri veren makama bildirerek emre itiraz eder.² Emri veren makam emrini yazılı olarak

² 657 sayılı Kanunun 11 inci maddesi “itiraz edebilir” değil, “itiraz eder” ibaresini ihtiva ettiğinden örneğin, ihale konusu işin uzmanı olmayan personelin ihale konusu işin uzmanı olarak görevlendirilmesi halinde bu kişinin 4734 sayılı Kanunun ihale komisyonunun oluşumuna ilişkin 6 ncı maddesinden söz ederek söz konusu görevlendirmeye itiraz etmesi gerekli görünmektedir.

yenilerse memur emri yerine getirmek zorunda olup bu durumda sorumluluk tamamen emri veren makama ait olur.

Devlet memuru verilen emrin mevzuata aykırı olduğunu bildiği halde itiraz etmeden bu emri ifa ederse bu durumda sorumluluk hem kendisine hem de emri veren amire ait olur. Örneğin, ihale konusu işin uzmanı olmayan bir kişi ihale komisyonunda işin uzmanı olarak görevlendirildiğinde bu duruma itiraz etmeden ihale komisyonunda görev yapmaya devam eder ve doğal olarak örneğin, numune değerlendirmesini yanlış yapıp ihalenin yanlış kişi üzerinde bırakılması sonucunu doğurursa hem kendisi hem de kendisini görevlendiren ihale yetkilisi bu yanlışlıktan idari, mali, hukuki ve adli açıdan sorumlu olur.

Aynı kişi ihale konusu işin uzmanı olmadığını ihale yetkilisine yazılı olarak bildirir ve ihale yetkilisi görevlendirmede yazılı olarak ısrar eder veya itiraz yazısına cevap vermezse bu durumda söz konusu kişinin bilgi eksikliğinden kaynaklanan yanlış işleminden sadece ihale yetkilisi sorumlu olur. İhale yetkilisinin bu noktadaki sorumluluğu söz konusu ihale komisyonu üyesinin teknik bilgi noksanlığından ibaret olup ihale komisyonu üyesinin kasıtlı işlemi ve ihale mevzuatı konusundaki bilgi noksanlığından kaynaklanan yanlış işlemlerden sorumlu olması söz konusu değildir.

Öte yandan, konusu suç teşkil eden bir görevin yerine getirilmesi hiçbir surette mümkün olmayıp bu göreve itiraz edilmesi ve itirazın amir tarafın-

dan reddedilmesi görevi yerine getiren kamu personelini sorumluluktan kurtarmaz.

3.1. İhale Mevzuatı Konusunda Bilgi Sahibi Olmamak Göreve İtiraz Sebebi Olabilir mi?

Devlet memurları ve diğer kamu görevlileri görevlerini yasal mevzuata uygun şekilde yerine getirmek zorundadır. Bu zorunluluktan dolayı kamu personeli göreviyle ilgili tüm yasal mevzuatı bilmek ve öğrenmekle yükümlüdür. Nitekim, yukarıda da belirtildiği üzere 657 sayılı Kanunun 11 inci maddesine göre; Devlet memurları kanun ve diğer mevzuatta belirtilen esaslara uymakla yükümlüdür.

Bu nedenle, ilgili mevzuatı bilmek ve öğrenmekle yükümlü olan kamu personelinin mevzuat konusunda bilgi sahibi olmadığından bahisle ihale komisyonu üyeliğine itiraz etmesi söz konusu olmaz.

Bununla birlikte, ihale yetkilisinin ihale mevzuatı konusunda bilgi sahibi ve ihale prosedürleri konusunda tecrübeli personeli hem ihalenin sıhhati açısından gerekli hem de kendisinin de menfaatine uygun düşmektedir. Zira, 5018 sayılı Kanuna göre *bilgi eksikliğinden dahi olsa ihale komisyonu üyelerinin yanlış işlemlerinden dolayı üyelerle birlikte ihale yetkilisi de mali açıdan (kamu zararından) sorumludur.*

3.2. Amir İhale Komisyonu Üyelerinin İhale Mevzuatı Konusunda Bilgilenmesini Sağlamakla Yükümlü mü?

Devlet memurunun kendisini yetiştirilmesi esas olmakla birlikte amirlerin de memurların kendilerini yetiştirmeleri için gereken imkanları sağlama görevi bulunmaktadır.

Zira, 657 sayılı Kanunun “Amir durumunda olan devlet memurlarının görev ve sorumlulukları” başlıklı 10 uncu maddesinde;

“Devlet memurları amiri oldukları kuruluş ve hizmet birimlerinde kanun ve diğer mevzuatla belirlenen görevleri zamanında ve eksiksiz olarak yapmaktan ve yaptırmaktan, maiyetindeki memurlarını yetiştirmekten, hal ve hareketlerini takip ve kontrol etmekten görevli sorumludurlar.

Amir, maiyetindeki memurlara hak-kaniyet ve eşitlik içinde davranır. Amirlik yetkisini kanun ve diğer mevzuatta belirtilen esaslar içinde kullanır.”

hükmü bulunmaktadır.

Söz konusu kanun hükmüne göre, amir (ihale yetkilisi) ihtiyaç bulunması halinde birimindeki memurların örneğin, ihale mevzuatı konusundaki eğitim ve seminerlere katılmasını sağlamak veya hizmetiçi eğitim düzenleme görev ve sorumluluğuna sahip bulunmaktadır.

İhtiyaç bulunduğu halde memurların ihale mevzuatı konusunda bilgi sahibi olmasına imkan sağlanmaması nedeniyle ihale sürecinde görev alan memurların bilgi eksikliğinden kaynaklanan hatalı işlemler yapmaları sonucunda kendilerine yaptırım uygulan-

ması halinde söz konusu memurların amire karşı hukuki yollara (tazminat davası) başvurma hakkı bulunmaktadır.

3.3. Görevlendirildiği Halde İhale Komisyonunda Görev Yapmamanın Sonuçları

Yukarıda da belirtildiği üzere, 657 sayılı Kanunun 11 inci maddesine göre; Devlet memurları amirler tarafından verilen görevleri yerine getirmekle yükümlü ve görevlerinin iyi ve doğru yürütülmesinden amirlerine karşı sorumludurlar.

Verilen göreve itiraz etmek görevin ifa edilmemesi hakkını vermemekte olup sadece görevlendirmenin yanlışlığını amire hatırlatmak veya bildirme imkanını vermektedir.

Bu nedenle,sadece görev tebliğ yazısına şerh düşmek suretiyle veya itirazını başka şekillerde amire (ihale yetkilisi) bildirmek suretiyle ihale komisyonunda görev almaktan kaçınmak yasal olarak mümkün değildir. İhale komisyonunda görev almamak ancak söz konusu itirazın amir tarafından kabul edilmesi halinde mümkündür. Yukarıda da ifade edildiği üzere amirin itiraz yazısına cevap vermemesi itirazı kabul etmediği (zımni red) anlamına gelir ki, bu halde görevin ifa edilmesi zorunludur.

İtiraz etmediği ve itirazı amir tarafından kabul edilmediği halde görevin ifa edilmemesi görev yapmaktan kasıtlı olarak kaçınmak anlamına gelir ki, bu durum ilk olarak disiplin cezasını gerektirmektedir. Zira, 657 sayılı Kanunun

125 inci maddesinin (C) bendinin (a) alt bendinde; “Kasıtlı olarak; verilen emir ve görevleri tam ve zamanında yapmamak, görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasları yerine getirmemek” aylıktan kesme cezasını gerektirmektedir.

Konuya ilişkin Danıştayın aşağıda verilen emsal kararı da bu yöndedir.

4. EMSAL DANIŞTAY KARARI

Danıştay Dairesinin 27.01.2016 tarih ve 2013/11216E.,2016/289 K.nolu kararı;

“İstem Özet i : ... Belediyesi Veteriner İşleri Müdürlüğünde veteriner hekim olarak çalışan davacının, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125. maddesinin birinci fıkrasının (C) bendinin (a) alt bendi uyarınca 1/30 oranında aylıktan kesme cezası ile cezalandırılmasına ilişkin 22.11.2011 tarihli ve 484 sayılı işlemin iptali istemiyle açılan davanın; veteriner hekim olarak görev yapan davacının görevlendirilmesine konu olan ve ihalesi yapılan işin “49 kalem Veteriner Tıbbi İlaç Alımı” işi olduğu, bu görevin veteriner hekimlerin görev ve sorumluluk alanları ile ilgisinin bulunduğu, davalı idarece davacının veteriner olması nedeniyle görevlendirilmesinin doğal ve işin icabına uygun olduğu dikkate alındığında, anılan görevlendirme işleminin davacıya tebliğine ilişkin tebellüğ belgesinin altına düştüğü şerhte “verilen bu görevin mesleği ve bilgisi dışında olduğunu, verimli olamayacağı” belirterek görevlendirmeye itiraz eden ve daha önceden de benzer görevlendirmeye itiraz ettiği anlaşılan davacının, bu fiili nedeniyle cezalandırılmasına ilişkin dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle reddi

yolunda Ankara 8. İdare Mahkemesince verilen 24/05/2013 tarihli ve E:2012/171, K:2013/916 sayılı kararın temyizden ince- lenerek bozulması istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Savunma veril- memiştir.

Danıştay Tetkik Hakimi : Safiye Uysal

Düşüncesi : Kararın bozulması gerek- tiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onikinci Daire- sine için gereği görüldü:

İdare ve vergi mahkemeleri tarafından verilen kararların temyiz yolu ile incele- nerek bozulabilmeleri 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. mad- desinde belirtilen nedenlerden birinin bulunması halinde mümkündür. İdare mahkemesince verilen karar ve dayandığı gerekçe, hukuk ve usule uygun olup bozul- masını gerektirecek bir sebep de bulunma- dığından temyiz isteminin reddi ile anılan kararın onanmasına, temyiz giderlerinin istemde bulunan üzerinde bırakılmasına, bu kararın tebliğ tarihini izleyen 15 (on- beş) gün içerisinde kararın düzeltilmesi yolu açık olmak üzere 27.01.2016 tarihinde oy çokluğu ile karar verildi.

KARŞI OY :

Olayda, davacının kendisine yapılan görevlendirme işleminin tebliğine ilişkin tebellüğ belgesinin altına düştüğü şerhde “verilen bu görevin mesleği ve bilgisi dı- şında olduğunu, verimli olamayacağını, bu konuyla ilgili daha önce de savunma- sının istendiğini” belirtmesinin kendisine verilen görevi yapmayacağı anlamına

gelmediği, bu görevi yapıp yapmadığı hu- susu değerlendirilmeksizin, sadece düş- tüğü şerh nedeniyle, verilen görevi kasıtlı olarak yapmadığından bahsedilemeyece- ği; ayrıca dava konusu işleme bir diğer gerekçe olan 04 - 05 Ağustos 2011 tarih- lerinde iki gün göreve gelmediği yolun- daki iddiaların soruşturma raporunda hukuken kabul edilebilir somut ve kesin delillerle ortaya konulmadığı anlaşılması olup, bu fiiller nedeniyle cezalandırılma- sına ilişkin dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varıldı- ğından, davanın reddi yolunda verilen idare mahkemesi kararının bozulması gerektiği düşüncesiyle daire kararına ka- tılmıyoruz.”

Söz konusu Danıştay kararında, dava dosyasına ilişkin ayrıntılı bilgi yer alma- maktadır. Üyenin muhalefet şerhinde her ne kadar görevlendirme tebliği yazı- sında memurun sadece şerh yazmış ol- masının görevi kasıtlı olarak yapmadığı anlamına gelmediği haklı olarak belir- tilmekte ise de dava konusu olayda per- sonelin muhtemelen şerhe ilave olarak göreve gelmeme veya ihale komisyonu toplantılarına katılmama yönünde bir tutum takındığı tahmin edilmektedir.

Kaldı ki, dava konusu olayda veteri- ner hekim olan personelin konusu vete- riner tıbbi ilaç alımı olan ihalede “**veri- len bu görevin mesleği ve bilgisi dışında olduğu, verimli olamayacağı**” şeklinde bir ifadeyle ihale komisyonunda görev almaya itiraz etmesinin haklı bir tara- fı bulunmamaktadır. Zira, yukarıda da belirttiğimiz gibi ihale konusu işin uz- manı olmakla ihale konusunda uzman

olmak birbirinden tamamen ayrı şeyler olup ihale konusu işin uzmanı olmamak haklı bir itiraz sebebi olmakla birlikte ihale mevzuatını da öğrenmekle yükümlü kamu personelinin ihale konusunda uzman olmadığı veya bilgi sahibi bulunmadığı gerekçesiyle ihale komisyonu üyeliği görevine itiraz etmesinin haklı bir tarafı bulunmamaktadır.

5. SONUÇ

İhale komisyonu üyelerinden ikisinin ihale konusu işin uzmanı olması zorunlu olmakla birlikte üyelerden hiçbirisinin ihale mevzuatı konusunda bilgi sahibi olma şartı ve zorunluluğu bulunmamaktadır. Bu nedenle, görevlendirilen ihale komisyonu üyelerinin ihale konusu işin uzmanı olmaması haklı bir itiraz sebebi olmakla birlikte ihale mevzuatı konusunda bilgi veya tecrübe sahibi olmaması haklı bir itiraz sebebi değildir.

Hangi sebeple olursa olsun ihale komisyonu üyelerinin ihale komisyonu üyeliği görevini yapmaması ancak itirazlarının amir tarafından kabul edilmesine bağlıdır.

İhale konusu işin uzmanı olmadığını gerekçe göstererek itiraz etmesine rağmen ihale komisyonu üyeliği sürdürülen memurun teknik bilgi yetersizliği nedeniyle ihale işlemlerinde hata yapması halinde söz konusu hatadan tamamen görevlendirme yapan amir sorumlu bulunmaktadır.

İhale konusu işin uzmanı olmadığı halde görevlendirmeye itiraz etmeden ihale komisyonu üyeliğine devam eden memurun yanlış işlemleri ile ihale mevzuatı konusunda bilgi ve tecrübe olmayan memurun ihale işlemlerindeki yanlışlıklarından ise kendisiyle birlikte görevlendirmeyi yapan amir (ihale yetkilisi) sorumludur.

Görevlendirmeye itiraz etmeyen ve/veya itirazı kabul edilmeyen memurun ihale komisyonu görevini ifa etmemesi ise verilen görevi kasıtlı olarak yapmamak anlamına gelir ki, bu durumda söz konusu memur hakkında ilk olarak disiplin cezası (aylıktan kesme) uygulanır.

Devlet memurlarının ihale mevzuatı konusunda kendilerini yetiştirmeleri esas olmakla birlikte eğitim vb. yollarla memurların kendilerini yetiştirmesini sağlama konusunda amirlerin 657 sayılı Kanuna göre yükümlülüğü bulunmaktadır.

KAYNAKÇA

Ahmet ARSLAN; Temel Kamu İhale Bilgisi, 4. Baskı, Ekim 2018.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu

Danıştay Başkanlığı resmi web sitesi www.danistay.gov.tr

Oktay ÇAMDELEN

Başmüfettiş

MEMURA VERİLEN UYARI YAZILARI, ÖZLÜK DOSYASINDA YER ALMALI MI?

1. GİRİŞ

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 125 inci maddesinde, devlet memurlarının yapmış oldukları fiil ve davranışlara göre verilebilecek disiplin cezaları (uyarma, kınama, aylıktan kesme, kademe ilerlemesinin durdurulması ve devlet memurluğundan çıkarma) tek tek sayılmış olmakla beraber, bazen disiplin cezası vermeye yetkili olanlar tarafından disiplin cezası verilmeyerek memurun yazılı olarak uyarılması yoluna gidilebilmektedir.

Bu uyarı yazılarının, memur tarafından dava konusu edip edilemeyeceği ile memurun özlük dosyasında yer alıp almayacağı hususu aşağıda irdelenecektir.

2. ÖZLÜK DOSYASINDA YER ALACAK BELGELER

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun “Memur bilgi sistemi, özlük dosyası” başlıklı 109 uncu maddesinde, “... Her memur için bir özlük dosyası tutulur. Özlük dosyasına, memurun mesleki bilgileri, mal bildirimleri; varsa **inceleme, soruşturma, denetim raporları, disiplin cezaları** ile ödül ve başarı belgesi verilmesine ilişkin bilgi ve belgeler konulur. Memurların başarı, yeterlik ve ehliyetlerinin tespitinde, kademe ilerlemelerinde, derece yükselmelerinde, emekliye ayrılmalarında veya hizmetle ilişkilerinin kesilmesinde, hizmet gerekleri yanında özlük dosyaları göz önünde bulundurulur. **Özlük dosyalarının tutulma esasları ile**

özlük dosyalarında yer alacak belgelere ilişkin usûl ve esaslar Devlet Personel Başkanlığınca belirlenir.” denilmek suretiyle, özlük dosyalarının tutulmasına ilişkin usul ve esasların Devlet Personel Başkanlığınca belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Bu bağlamda, 2 Seri Nolu Kamu Personel Genel Tebliğinin¹“Özlük Dosyası Tutulmasına İlişkin Usul ve Esaslar” başlıklı bölümünde, “... 4- **Özlük dosyaları memurların başarı, yeterlik ve ehliyetlerinin tespitinde, kademe ilerlemelerinde, derece yükselmelerinde, emekliye ayrılmasında veya hizmetle ilişkilerinin kesilmesinde göz önünde bulundurulur.**

5- Özlük dosyası sekiz bölümden oluşur:

... **Dördüncü bölümde; memur hakkında yapılan disiplin soruşturmasına ilişkin evraklar ile verilen disiplin cezaları, yargı organlarınca memur hakkında verilmiş karar örnekleri, görevden uzaklaştırmaya ilişkin belgeler ile varsa inceleme, soruşturma ve denetim raporları ...**” denilmiş ve böylelikle özlük dosyasında hangi belgelerin bulunması gerektiğine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Anılan Tebliğ hükmü gereğince, memurun özlük dosyasında, **disiplin soruşturmasına ilişkin evraklar, verilen disiplin cezaları, yargı organlarınca memur hakkında verilmiş karar örnekleri ile** varsa inceleme, soruşturma ve denetim raporlarının yer alması gerekmektedir.

¹ 15.04.2011 tarih ve 27906 sayılı Resmi Gazete

Keza, Devlet Personel Başkanlığının 31.10.2016 tarih ve 6351 sayılı Mütalasında, “... **Mahkeme kararları ile iptal edilen disiplin cezalarının özlük dosyasından nasıl silineceği hususunda tereddüte düşüldüğünü belirterek Başkanlığımız görüşünü talep ettiğiniz ilgi yazı incelenmiştir.**

...Yukarıda yer verilen hüküm ve açıklama çerçevesinde;

-Disiplin cezasına karşı iptal istemiyle açılan davada, verilen cezanın mahkeme tarafından iptal edilmiş olmasının söz konusu disiplin cezasını hükümsüz kılacağı açık olmakla birlikte, **soruşturma sürecindeki işlemler ile verilen disiplin cezasının ve yargı organlarınca verilmiş karar örneklerinin özlük dosyasında bulundurulması gerektiği...**” belirtilecek, mahkeme kararıyla iptal edilen disiplin cezasına ilişkin, soruşturma evrakları ile verilen disiplin cezası ve yargı kararının özlük dosyasında bulundurulması gerektiği ifade edilmiştir.

Dolayısıyla, memura verilen uyarı yazılarının da, disiplin soruşturması sonucunda mı verildiği yoksa disiplin amirleri tarafından doğrudan mı yazıldığı oldukça önem arz etmektedir. Çünkü söz konusu Tebliğ uyarınca disiplin soruşturmasına ait evraklar zaten özlük dosyasına konulacağından, disiplin soruşturması neticesinde memura disiplin cezası verilmemekle beraber ikaz/uyarım yazılarının da özlük dosyasında yer alması gerekmektedir.

3. KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMUNUN KARARI

Kamu Denetçiliği Kurumunun 24.08.2017 tarihli Kararında, "... 12. Amirin, sorumluluğundaki işleri sevk ve idare etmesinin bir gereği olarak emrindeki memura ikaz yazısı ile görevlerini hatırlatması, işlerin daha dikkatli ve düzenli yürütülmesi gerektiğini belirtmesi ve hatalı işlerin bir daha yapılmamasını tembihlemesi mümkündür. Ancak bu yazıların; kamu hizmetinin görülmesinde belirgin bir önem taşıması, amir tarafından bir ceza aracı olarak kullanılmaması ve amirin kişisel değerlendirmelerinden ibaret olmaması gerekmektedir.

13. Somut ikaz yazıları üzerinden yapılan değerlendirme neticesinde; toplantı anında başvuranın kullandığı ifadenin ve tavırlarının ukalalık olarak değerlendirilmesi ve itiraz üzerine geçmiş yıllarda verilen ikaz yazılarının da ilgi tutularak başvuranın üslubundan dolayı tekrar ikaz edildiğinin belirtilmesinin doğrudan hizmetin sevk ve idaresi ile ilgili olmadığı dolayısıyla idarenin de belirttiği ikaz yazılarının amaçlarına uygun düşmediği değerlendirilerek, ikaz yazılarının geri alınması gerektiği kanaati oluşmuştur..." denilerek, amir tarafından yazıyla görevlerinin hatırlatılması, işlerin daha dikkatli ve düzenli yürütülmesinin belirtilmesi ve hatalı işlerin bir daha yapılmaması hususunda memurun ikaz edilmesinin mümkün olabileceği, ancak bu yazıların kişisel değerlendirmelerden uzak olmasının yanı sıra bir ceza aracı olarak kullanılmaması gerektiği belirtil-

miş ve doğrudan hizmetin sevk ve idaresi ile ilgili olmayan uyarı yazısının geri alınmasına karar verilmiştir.

4. ANAYASA MAHKEMESİNİN KARARI

Memurun, amirleri tarafından yazılı olarak uyarılması işleminin idari davaya konu edilebileceğine yönelik Anayasa Mahkemesinin 18.04.2018 tarihli Kararı'nda², "... 67. Yukarıda yer verilen (bkz. §§ 23, 24) Danıştay içtihadında ortaya konulduğu üzere mevzuatta kamu görevlilerinin yazılı olarak ikaz edilmelerine imkan tanıyan bir düzenleme bulunmaması nedeniyle bu tip işlemler esasen bir disiplin cezası niteliği taşımamaktadır. Bununla birlikte Danıştay içtihadında, özlük dosyasında saklanan söz konusu işlemlerin idarenin kamu görevlisi hakkında takdir yetkisini kullanacağı çeşitli işlemlerde (taltif/ceza/atama/görevlendirme/terfi gibi) dikkate alınabileceğinden hukuki durumunu etkileyebileceğinin kabul edildiği görülmektedir...

68. Danıştay içtihadında benimsenen bu yaklaşıma göre somut olayda başvurunun yazılı olarak uyarılması yolunda tesis edilen ve özlük dosyasında saklandığı anlaşılan söz konusu işlemin başvuru üzerinde birtakım hukuksal sonuçlar doğurma kapasitesinin bulunduğu, **bu haliyle icrailik niteliğinin olduğu açık bir şekilde anlaşılmaktadır. Bireysel başvuruya konu derece mahkemesi kararında ise Danıştay içtihadında belirtilen ölçütler kapsamında herhangi bir irdelemeye gidilmeksizin salt söz konusu yazının bir disiplin cezası olmadığı**

² Anayasa Mahkemesinin 2015/13108 Başvuru Nolu Kararı

yönünde şekilci bir yaklaşımla hareket edilerek ortada idari davaya konu edilebilecek bir işlem bulunmadığı sonucuna ulaşıldığı görülmektedir.

69. ... idari işlemde doğan uyuşmazlığı mahkeme önüne taşımasını engellediği, bu durumun başvurucağı ağır bir külfet yüklediği değerlendirilmiştir. **Bu sebeple başvurucağın mahkemeye erişim hakkına yapılan müdahalenin ölçüsüz olduğu sonucuna varılmıştır...**” denilmiş ve özlük dosyasında yer alan uyarma/ikaz yazılarının, idarenin kamu görevlisi hakkında takdir yetkisini kullanacağı çeşitli işlemlerde (taltif/ceza/atama/görevlendirme/terfi gibi) dikkate alınabileceğinden icrailik niteliğinin bulunduğu belirtilmiştir.

5. SONUÇ

Yukarıya aktarılan 2 Seri Nolu Kamu Personel Genel Tebliğ hükümleri ile Devlet Personel Başkanlığının görüşleri gereğince, disiplin soruşturması sürecindeki işlemler ile verilen disiplin cezasının ve yargı organlarınca verilmiş karar örneklerinin özlük dosyasında bulundurulması gerektiğinden, disiplin soruşturması sonucunda memurun

(disiplin cezası verilmeyerek) yazılı uyarılmasına yönelik yazıların özlük dosyasında bulundurulması, buna karşılık disiplin soruşturması kapsamında olmayan uyarma yazılarının ise memurun özlük dosyasına konulmaması gerektiği değerlendirilmektedir.

Ayrıca, yargı kararlarında da belirtildiği üzere, özlük dosyasında bulunan uyarma/ikaz yazılarının, memurun atanma/görevlendirilme/terfi vb. işlemlerde göz önünde bulundurulabileceğinden hareketle icrailik niteliğinde olduğu ve bu yazıların dava konusu edilebileceğini belirtmek gerekir.

KAYNAKÇA

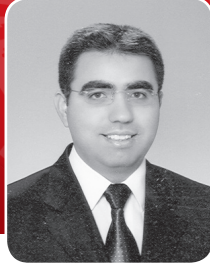
657 sayılı Devlet Memurları Kanunu

Anayasa Mahkemesinin 18.04.2018 tarihli ve 2015/13108 Başvuru Nolu Kararı

Kamu Denetçiliği Kurumunun 24.08.2017 tarihli Kararı

2 Seri Nolu Kamu Personel Genel Tebliği

Devlet Personel Başkanlığının 31.10.2016 tarih ve 6351 sayılı Mütalaası

Mustafa YAVUZ

Gümrük ve Ticaret Uzmanı

LİMİTED ŞİRKET ŞEKLİNDE KURULAN BELEDİYE ŞİRKETLERİNİN ÖDENMEYEN AMME ALACAKLARINDAN BELEDİYELERİN SORUMLULUĞU

1. GİRİŞ

Kamu hizmetlerinin devlet tarafından üretilerek toplumun faydalanmasına sunulması ve bu sürecin etkin ve devamlı olmasının sağlanması, günümüzde devletin en önemli varlık nedenlerinden biridir. Toplumun kolektif ihtiyaçlarını gidermeyi esas alan kamu hizmetlerinin aksatılmadan yürütülebilmesi için amme (kamu) alacaklarının süresinde tahsil edilmesi büyük önem taşımaktadır. Amme alacağı ise kamu hizmetlerinin finansmanı amacıyla devletin egemenlik gücüne dayanarak koyduğu mali yükümlerden doğan alacaklardır.

Buradan hareketle kanun koyucu, amme alacaklarının takip ve tahsilini, özel hukuk alacaklarından farklı olarak

bir takım imtiyaz ve idari usullere tabi kılmış ve bunlara dair kuralları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda¹ özel olarak düzenlemiştir. Dolayısıyla, devlete ve diğer kamu tüzel kişilerine ait vergi, resim, harç, mahkeme masrafı, vergi cezası, para cezası, gecikme zammı ve gecikme faizi gibi alacaklardan oluşan amme alacakları, anılan Kanun kapsamında takip ve tahsil edilmektedir. Bu çerçevede, 6183 sayılı Kanunda, amme alacağının tahsilinin tehlikeye düşebileceği bazı durumlar için mezkûr alacağın güvence altına alınmasına yönelik birtakım koruyucu tedbirler öngörülmüştür. Söz

¹ 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, 28.07.1953 tarihli ve 8469 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

konusu tedbirlerden birisi de, *‘limited şirketten tahsil edilemeyen amme alacağından bu şirket ortaklarının sermaye payları oranında sorumlu tutulması’* dir.

Ülkemizde faaliyet gösteren tüm limited şirketlerin tabi olduğu bahsi geçen uygulama, limited şirket olarak kurulan belediye şirketleri² için de aynen geçerlidir. İşte bu çalışmada, anılan şirketlerin ödenmeyen amme alacaklarından bu şirketlerin ortağı konumundaki belediyelerin sorumluluğu detaylı olarak incelenmiş ve değerlendirilmiştir. **Hemen belirtelim ki, zikredilen sorumluluk sadece limited şirketlere ilişkin olup, anonim şirket ortakları bu sorumluluğun kapsamı dışındadır.**

2. GENEL OLARAK BELEDİYE ŞİRKETLERİ

Belediyeler, özellikle 1980’li yıllardan itibaren bürokratik işlemleri azaltmak, hızlı karar almak, merkezi idarenin vesayet denetiminin dışına çıkmak, mevzuat hükümlerine tabi olmaksızın personel istihdam edebilmek, beldenin sosyo-ekonomik gelişmesine katkıda bulunmak, yeni kaynaklar oluşturmak, bankalardan kolayca kredi kullanabilmek gibi amaçlarla hızlı bir şekilde şirketleşmeye gitmişlerdir. 696 sayılı KHK ile birlikte, belediye bünyesinde çalışan taşeron işçilerin, belediye şirketlerinde işçi statüsünde istihdam edilmeye başlanması ve bundan sonra belediyelerin personel çalıştırmaya dayalı hizmetleri doğrudan hizmet alımı suretiyle kendi şirketlerine gödürebilmesi nedeniyle bu şirketlerin önemi daha da artmıştır.

2 Bu çalışmada geçen “belediye şirketi” ibaresiyle, limited şirket şeklinde kurulmuş belediye şirketleri kastedilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanununun³ 71 inci maddesinde; *“Belediye kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre şirket kurabilir.”* denilmektedir. Aynı hüküm, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununda⁴ da yer almaktadır. Belediyeler tarafından kurulabilen şirket türleri anonim ve limited şirketlerdir. Özel hukuk hükümlerine tabi olan ve belediye tüzel kişiliğinden ayrı tüzel kişilikleri bulunan bu şirketlerde hakim ortak/ortaklar ise belediyelerdir.

3. LİMİTED ŞİRKET ORTAKLARININ ŞİRKETİN AMME BORÇLARINDAN SORUMLULUĞU

Belediye şirketlerinin borçları, esas itibarıyla **özel** ve **amme** borcu olmak üzere iki şekilde sınıflandırılır. Tüm şirketler gibi belediye şirketlerinde de, hem özel hem de amme borçlarından ve yükümlülüklerinden dolayı sadece şirketin kendisi mal varlığı ile sorumludur. Anonim ve limited şirketlerde, şirketin özel hukuk hükümlerine tabi borçlarından dolayı ortakların herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır. Ancak, kanun koyucu, limited şirketlerden tahsil edilemeyen vergi, SGK primi borcu gibi amme alacaklarının tahsili için bu şirketlerin ortakları hakkında ayrı ve farklı bir sorumluluk getirmiştir.⁵Buna bağlı olarak, **belediye şirketlerinin tek ortağının ya da ortaklarından birinin be-**

3 5393 sayılı Belediye Kanunu, 13.07.2005 tarihli ve 25874 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

4 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 23.07.2004 tarihli ve 25531 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

5 Belediye Şirketlerinden Tahsil Edilemeyen Vergi ve SGK Borçlarından Şirket Yöneticileri Sorumlu Tutulabilir mi? (<https://www.kamuisicileri.net/belediye-sirketlerinden-tahsil-edilemeyen-vergi-ve-sgk-borclarından-sirket-yöneticileri-sorumlu-tutulabilir-mi-12254.html>) (Erişim-25.07.2019).

lediyeler olduğu dikkate alındığında, limited şirket şeklinde kurulan belediye şirketlerinden alınamayan amme alacaklarının, söz konusu şirketlerin ortağı olan belediyelerden istenmesi mümkündür.

Ancak, bir hususu önemle ve tekrar vurgulamak gerekir ki, bahsi geçen uygulama, sadece limited şirketler için geçerli olup, anonim şirketleri kapsamamaktadır. Diğer bir deyişle, anonim şirket şeklinde kurulan belediye şirketlerinden tahsil edilemeyen amme alacaklarından hiçbir şekilde şirket hissedarı belediyeler de dâhil olmak üzere anonim şirketlerin hiçbir ortağı sorumlu değildir.

Bu açıklamalardan sonra limited şirket ortaklarının, şirketten tahsil edilemeyen amme alacaklarından sorumluluğu aşağıda ele alınmıştır.

3.1. 6183 Sayılı Kanun Kapsamında Limited Şirket Ortaklarının Sorumluluğu

Amme alacaklarından dolayı limited şirket ortaklarının sorumluluğuna ilişkin olarak 6183 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrasında, *“Limited şirket ortakları, şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacağından sermaye hisseleri oranında doğrudan doğruya sorumlu olurlar ve bu Kanun hükümleri gereğince takibe tabi tutulurlar.”* denilmektedir. Anılan hüküm, limited şirket ortaklarının sadece taahhüt ettikleri esas sermaye paylarını ödemekle yükümlü olma kurallına önemli bir istisna oluşturmakta ve limited şirketlerden tahsil edilemeyen

amme alacağının bu şirketlerin ortaklarından tahsil edilebilmesine imkan sağlamaktadır.

Esasen amme alacağı ve buna bağlı alacakların (gecikme zammı ve gecikme faizi gibi) sorumlusu öncelikle limited şirket tüzel kişiliğidir ve bu alacak şirket adına tahakkuk eder. Amme alacağının tahsili için ilk önce limited şirket (belediye şirketi) hakkında takibat başlatılır. 6183 sayılı Kanunun 35/1 inci maddesine göre şirket ortaklarına müracaat edilebilmesi için yapılan takip sonucunda amme alacağının limited şirketin mal varlığından tamamen veya kısmen tahsil edilememesi⁶ veya tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması⁶ gerekir. Bu şart gerçekleşmeden limited şirket ortaklarının sorumluluğuna gidilemez. Dolayısıyla, limited şirket ortaklarına getirilen sorumluluk ikinci dereceden fer’i niteliktedir. Belirtmek gerekir ki, 6183 sayılı Kanunun 35. maddesinin limited şirket ortaklarına yüklediği bu sorumluluk, sermaye payları oranında, müteselsil ve kusursuz sorumluluktur. Buna bağlı olarak, limited şirket ortakları ve dolayısıyla belediye tüzel kişiliği, limited şirketin amme borcundan tüm malvarlıklarıyla değil, koydukları/koymayı taahhüt ettik-

6 6183 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine göre “tahsil edilemeyen amme alacağı” ibaresi, amme borçlusunun anılan Kanun hükümlerine göre yapılan mal varlığı araştırması sonucunda haczi kabil herhangi bir mal varlığının bulunmaması, haczedilen mal varlığının satılarak paraya çevrilmesine rağmen satış bedelinin amme alacağını karşılamaması gibi nedenlerle tahsil edilemeyen amme alacağını ifade etmektedir. “Tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacağı” ibaresi de amme borçlusunun haczedilen mal varlığına mezkûr Kanun hükümlerine göre biçilen değerlerin amme alacağını karşılamayacağına veya hakkında iflas kararı verilen amme borçlusundan aranan amme alacağının iflas masasından tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması gibi nedenlerle tahsil dairelerince yürütülen takip işlemlerinin herhangi bir aşamasında amme borçlusundan tahsil edilemeyeceği ortaya çıkan amme alacağına işaret etmektedir.

leri sermaye payı oranıyla sorumludur. O halde ortakların, belediye şirketinden tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacağından sorumlu oldukları tutarın, her bir ortağın sermaye payına göre belirlenmesi gerekir.

Diğer taraftan, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa⁷(TTK) göre limited şirketler artık tek ortaklı kurulabilmektedir. Öyle ki, 2018 yılında belediyelerde taşerondan işçi statüsüne geçirilenleri istihdam etmek üzere kurulan 752 belediye şirketinin neredeyse tamamı tek ortaklı olarak kurulmuştur.⁸ Dolayısıyla, tek ortaklı belediye şirketlerinde sermayenin hepsi belediyeye aittir. Bu durumda, doğal olarak tek ortak konumundaki belediye, şirketin amme borçlarının tamamından tek başına sorumlu olmaktadır. Bunun yanında, 6183 sayılı Kanunda öngörülen limited şirket ortaklarının sorumluluğu bakımından taahhüt edilen esas sermaye payının ödenmiş ya da ödenmemiş olması önemli değildir. Sermaye payının kısmen veya tamamen ödenmiş olması, söz konusu sorumluluğun azalmasına veya artmasına etki etmez.

Son olarak, yukarıda belirtildiği üzere, 6183 sayılı Kanunun 35. maddesinde şirket ortakları için öngörülen sorumluluk, kusursuz sorumluluktur. Dolayısıyla, amme alacağının süresinde ödenmesinde şirket ortaklarının herhangi bir kusurunun olup olmadığına bakılmaz. Başka bir anlatımla, ortakların sorum-

luluğunun tespitinde, amme borcunun limited şirketten tahsil edilememesinde ortakların kasıt ve ihmallerinin bulunup bulunmadığı, amme borcunun ödenmesinde ortakların gerekli özen ve dikkati gösterip göstermediği veya amme borcunun limited şirketten tahsil edilememesiyle ortakların tutum ve davranışları arasında bir illiyet bağının bulunup bulunmadığı hususları dikkate alınmaz.⁹

3.2. Sermaye Payını Devreden ve Devralanların, Devir Öncesine Ait Amme Alacaklarının Ödenmesinden Sorumlu Olması

6183 sayılı Kanunun 35. maddesinin ikinci fıkrasında, ortağın şirketteki sermaye payını devretmesi halinde, payı devreden ve devralan şahısların devir öncesine ait amme alacaklarının ödenmesinden birinci fıkra hükmüne göre müteselsilen sorumlu tutulacağı hükme bağlanmıştır. Buna göre, belediye şirketlerinde, ortağın payını devretmesi¹⁰ halinde, devreden ve devralan kişiler, şirketin devir tarihi itibarıyla vadesi geldiği halde ödenmemiş amme borçlarından, anılan hüküm uyarınca sermaye payları oranında sorumludur. Ancak bu sorum-

9 Taner Balcı, Limited Şirket Ortaklarının Şirketin Amme Borçlarından Kaynaklanan Sorumluluğunun Hukuki Mahiyeti, Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi, Ocak 2008, S.61.

10 Limited şirketlerde esas sermaye payının tamamı veya bir kısmı, şirket sözleşmesi ile yasaklanmıyorsa TTK'da öngörülen usul ve esaslara uymak kaydıyla, ortaklardan birine veya üçüncü bir kişiye serbestçe devredilebilir. Esas sermaye payının devri ve devir borcunu doğuran işlemler yazılı şekilde yapılır ve tarafların imzaları noterce onanır. Şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemişse, pay devrinin genel kurul tarafından onanması zorunludur. Başvurudan itibaren üç ay içinde reddetmediği takdirde genel kurul onayı vermiş sayılır. Devir işlemi, genel kurulun onayıyla geçerli hale gelir. Genel kurulun kararı sonrasında esas sermaye payının devri, şirket müdürü/müdürleri tarafından pay defterine kaydedilir. Pay devri ayrıca ticaret siciline tescil ve ilan ettirilir. Başvurunun otuz gün içinde yapılmaması halinde ayrılan ortak, adının bu paylarla ilgili olarak silinmesi için ticaret siciline başvurabilir (TTK md. 593-598).

7 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

8 <http://www.tbb.gov.tr/basin-ve-yayin/haberler/20180328-bakanlar-kurulu-belediyelere-sirket-kurma-izin-verdi>(Erişim-25.07.2019).

luluğa başvurulabilmesi için amme alacağının limited şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilememiş veya tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması gerekir.

Öte yandan, ortağın şirketteki sermaye payını devretmesi halinde, payı devreden ve devralan kişilerin devir öncesi-ne ait amme alacaklarının ödenmesine ilişkin sorumluluğun tespitinde; limited şirket ortakları ile bunların sermaye paylarına ilişkin bilgiler, şirket sözleşmesi, pay devrine ilişkin Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan ilanlar, pay defteri kayıtları, genel kurul tutanakları ve noter tasdikli devir sözleşmeleri göz önünde bulundurulur.

3.3. Amme Borcundan, Hem Borcun Doğduğu Hem de Ödenmesi Gerektiği Zamanda Ortak Olanların Sorumlu Olması

6183 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin üçüncü fıkrası, “*Amme alacağının doğduğu ve ödenmesi gerektiği zamanlarda pay sahiplerinin farklı şahıslar olmaları halinde bu şahıslar, amme alacağının ödenmesinden birinci fıkra hükmüne göre müteselsilen sorumlu tutulur.*” hükmünü amirdir. Zikredilen düzenleme uyarınca, tahsile konu alacağın doğduğu zaman pay sahibi olan ortaklar ile bu alacağın ödenmesi gereken zamanda pay sahibi olan ortakların sorumluluğuna gidilebilir. Bu iki farklı dönemde farklı kişilerin ortaklığının söz konusu olması, alacağın doğumundan sonraya ve ödeme zamanından önceye rastlayan bir zaman diliminde ortaklığın pay devri ile başkasına geçmesi halinde gerçekleşebilecek bir durumdur. Buna göre payını devreden ortak ya da ortaklar, amme alacağının

doğduğu tarihte; devralan ortak ya da ortaklar ise amme alacağının ödenmesi gerektiği zaman diliminde pay sahibidir. Burada tahsile konu amme alacağının doğumundan tahsili aşamasına kadar olan sürecin hem devreden hem de devralanın pay sahibi olduğu dönemlere yayılması söz konusudur.

O halde, limited şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacağının doğduğu ve ödenmesi gerektiği zamanlardaki pay sahipleri sermaye payları oranında doğrudan doğruya, müteselsilen ve kusur şartı aranmaksızın sorumludur. Bu noktada, anılan amme alacağının doğduğu ve ödenmesi gerektiği zamanlarda şirket ortaklarının kimler olduğu ve bu ortakların sermaye payları, bir önceki bölümde belirtilen bilgi ve belgeler ışığında tespit edilir.

3.4. Limited Şirket Şeklinde Kurulan Belediye Şirketlerinin Amme Borçlarından Dolayı Kanuni Temsilcilerin ve Ortağın/Ortakların Takip Sırası

6183 sayılı Kanunda, şirketten tahsil edilemeyen amme alacaklarıyla ilgili olarak limited şirket ortakları yanında, tüzel kişilerin kanuni temsilcileri için de sorumluluk öngörülmüştür. Keza zikredilen Kanunun mükerrer 35 inci maddesinde, “*Tüzel kişilerle küçüklerin ve kısıtlıların, vakıflar ve cemaatler gibi tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin mal varlığından tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacakları, kanuni temsilcilerin ve tüzel kişiliği olmayan teşekküllü idare edenlerin şahsi mal varlıklarından bu Kanun hükümlerine göre tahsil edilir.*”

denilmektedir. Dolayısıyla, tüzel kişiliği haiz olan limited şirket şeklinde kurulan belediye şirketlerinden tahsil edilemeyen yahut tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacaklarından şirketin kanuni temsilcileri de tüm mal varlıklarıyla sorumludur.

Peki, belediye şirketlerinde kanuni temsilciler kimlerdir?

Belediye şirketlerinde kanuni temsilci, yönetim organıdır. Yönetim organı ise; anonim şirket şeklinde kurulan şirketlerde yönetim kurulu, *limited şirket şeklinde kurulan şirketlerde ise müdür, birden fazla müdür varsa müdürler kuruludur. O halde, kanuni temsilcilik sıfatı nedeniyle yönetim organı üyeleri, belediye şirketinin ödenmeyen amme alacaklarından tüm mal varlıklarıyla müştereken ve müteselsilen sorumludur.*

Bununla beraber, limited şirketlere ait amme borçlarının şirket tüzel kişiliğinden tamamen veya kısmen tahsil edilememesi veya tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması durumunda, kanuni temsilciden tahsili yoluna gidilmeden şirket ortaklarının takip edilip edilemeyeceği hususunda Danıştay dairelerince birbirinden farklı ve aykırı kararlar verilmiş ve sonrasında daireler arasındaki aykırılığın içtihatların birleştirilmesi yolu ile giderilmesini talep edilmiştir. Bunun üzerine, konu hakkında Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunca 11.12.2018 tarihli ve E.2013/1, K.2018/1 sayılı karar¹¹ alınmıştır. Söz konusu içtihadı birleştirme kararında ise limited

şirket tüzel kişiliğinden tahsil edilemeyen veya edilemeyeceği anlaşılan vergi (ve dolayısıyla amme) borcunun takip ve tahsiline ilişkin olarak mevzuatta kanuni temsilci ile ortak arasında bir öncelik sıralaması bulunmadığına ve bu bağlamda limited şirketin amme borcunun tahsilinde şirket ortaklarından tahsili için öncelikle kanuni temsilcilerin takibinin gerekmediğine hükmedilmiştir.

Bilindiği üzere, 2575 sayılı Danıştay Kanununun¹² 40/son maddesi gereğince, Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunca alınan kararlara, Danıştay daire ve kurulları ile idari mahkemeler ve idarelerce uyulması zorunludur. Bu halde, bahse konu içtihadı birleştirme kararı herkes iyi bağlayıcıdır. Dolayısıyla, limited şirket olarak kurulan belediye şirketlerinin ödenmeyen amme alacakları için ilgili kamu idaresi, şirketin kanuni temsilcisi sıfatını haiz müdürleri ile şirket ortağı belediyeye aynı anda takibat başlatabilecektir.

4. SONUÇ

Limited şirketlerde, amme alacağı ve buna bağlı alacaklardan sorumluluk öncelikle şirket tüzel kişiliğine aittir. Dolayısıyla bu alacaklar şirket adına tahakkuk ettirilir. Ancak, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 35 inci maddesi uyarınca limited şirketlerin ve dolayısıyla bu türde kurulan belediye şirketlerinin ortakları, şirketten tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacağından sermaye payları oranında doğrudan doğruya so-

¹¹ Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun 11.12.2018 tarihli ve E.2013/1, K.2018/1 sayılı kararı, 20.06.2019 tarihli ve 30807 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

¹² 2575 sayılı Danıştay Kanunu, 20.01.1982 tarihli ve 17580 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

rumludur ve haklarında anılan Kanun hükümleri gereğince takibat yapılır. Mevzuatta herhangi bir istisna öngörülmediğinden bahsi geçen sorumluluk, limited şirket şeklinde kurulan belediye şirketlerinin ortağı olan belediyeler için de aynen geçerlidir.

Ancak belirtmek gerekir ki, amme alacağı için şirket tüzel kişiliği aleyhine hiçbir takibat yapılmaksızın doğrudan doğruya belediye şirketinin ortağı konumundaki belediyelere ve diğer gerçek ve tüzel kişi ortaklara başvurulamaz. **Dolayısıyla amme alacağının limited şirket ortaklarından tahsil edilebilmesi için limited şirket hakkında 6183 sayılı Kanunun öngördüğü tüm cebri takip yollarının uygulanması, tahsil edilememesi veya edilemeyeceğinin anlaşılmasının saptanması gerekmektedir.**

Bunun yanında, belediyenin limited şirketteki sermaye payını devretmesi halinde, payı devreden ve devralanlar devir öncesine ait amme alacaklarının ödenmesinden müteselsilen sorumludur. Ayrıca, amme alacağının doğduğu ve ödenmesi gerektiği zamanlarda ortakların farklı kişiler olmaları halinde bu kişiler, amme alacağının ödenmesinden yine müteselsilen sorumlu tutulur.

Son olarak belirtelim ki, limited şirketlerin ortakları yanında, bu şirketlerin kanuni temsilcileri de (müdürleri de), şirketin mal varlığından tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacaklarından sorumludur. Resmi Gazete'nin 20 Haziran 2019 tarihli nüshasında yayımlanan Danıştay içtihadı birleştirme kararı gereğince, kanuni

temsilci ile ortak arasında bir öncelik sıralaması bulunmamaktadır; dolayısıyla limited şirketin **amme borcunun tahsilinde ortağın takibine başlanabilmesi için kanuni temsilcilerinin takip edilmiş olması gerekmektedir.**

KAYNAKÇA

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun (28.07.1953 tarihli ve 8469 sayılı R.G.).

2575 sayılı Danıştay Kanunu (20.01.1982 tarihli ve 17580 sayılı R.G.).

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu (23.07.2004 tarihli ve 25531 sayılı R.G.).

5393 sayılı Belediye Kanunu (13.07.2005 tarihli ve 25874 sayılı R.G.).

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı R.G.).

696 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında KHK(24.12.2017 tarihli ve 30280 sayılı R.G.).

Balcı, Taner, Limited Şirket Ortaklarının Şirketin Amme Borçlarından Kaynaklanan Sorumluluğunun Hukuki Mahiyeti, Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi, Ocak 2008, S.61.

Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun 11.12.2018 tarihli ve E.2013/1, K.2018/1 sayılı kararı (20.06.2019 tarihli ve 30807 sayılı R.G.).

<http://www.tbb.gov.tr>

<https://www.kamuiscileri.net>

Elif BABACAN*

İstanbul Aydın Üniversitesi

BELEDİYELERDE SPOR FAALİYETLERİNİN İŞLEVSELLİĞİ (Güngören Belediyesi Örneği)

ÖZ

Araştırmada, kent yaşamının temel ihtiyacı haline gelen spor faaliyetlerinin amacına hizmeti sorgulanmıştır. Türkiye’de yerel yönetim kavramı, belediye tanımı ve belediyelerin görevlerinden yola çıkılarak sosyal belediyecilik kavramı irdelenmiştir. Belediyelerin görev ve sorumlulukları, yasalar çerçevesinde belirlenmiş olup, spor faaliyetlerinin vatandaşlara sunulması asli görevlerinden biri haline gelmiştir. Bu bağlamda spor faaliyetlerinin önemli bir hizmet olduğu anlatılmaya çalışılmıştır.

Spor faaliyetlerinin işlevselliği ve sürdürülebilirliği araştırılmış ve sporun bireye sağladığı faydalar belirtilmiştir. Sporun toplum yararı adına faydaları sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Belediye, sosyal belediyecilik, spor, spor faaliyetleri, belediyelerin spora katkıları

* İstanbul Aydın Üniversitesi, elifkzlybbcn@gmail.com

Bu makale Belediyelerde Spor Faaliyetlerinin İşlevselliği: Güngören Belediyesi Örneği isimli Elif Babacan’a ait Ocak 2019 tarihli tezden yararlanılarak hazırlanmıştır.

1. GİRİŞ

Belediyeler belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan kamu tüzel kişileridir. Yetki ve sorumluluklarını belirleyen 5393 sayılı Belediye Kanununun 14 üncü maddesinde “*Gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine aynı ve nakdî yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir.*” Spora ilişkin bir diğer düzenleme belediye meclisinin görev ve yetkilerinin düzenlendiği 18 inci maddede yer almaktadır. Maddenin (p) bendinde belediye meclisine görevler verilmiştir. Görüldüğü üzere belirlenen çerçevede belediye meclisi sportif faaliyet ve projelerin gerçekleştirilmesi için imkânları dahilinde belediyelerin faaliyet yapmalarına olanak verilmiştir.

5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 7 nci maddesinin (m) bendi: “*m) Büyükşehirin bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, bölge parkları, hayvanat bahçeleri, hayvan barınakları, kütüphane, müze, spor, dinlenme, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek; gerektiğinde amatör spor kulüplerine nakdî yardım yapmak, malzeme vermek ve gerekli desteği sağlamak, amatör takımlar arasında spor müsabakaları düzenlemek, yurt içi ve yurt dışı*

müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara, teknik yönetici, antrenör ve öğrencilere belediye meclis kararıyla ödül vermek.” şeklinde düzenlemelere yer verilmiştir. Bu kapsamda belediyeler amatör spor çalışmalarlarıyla iç içedirler.

Spor kendine has kuralları olan toplu ya da bireysel yapılan rekabete dayalı zihinsel ve bedensel gelişimi sağlayan eğlendirici ve eğitici uğraşların genel adı olarak nitelendirilir. (Özdenk, 2018)

Sporun bilinen en etkili ve yaygın özelliği fiziksel gelişime sağladığı faydadır. İlkçağlarda zorlu yaşam mücadelesine karşı hayatta kalma çabası insanları ilkel bedensel aktivitelere yönlendirmiştir. Yerleşik topluma geçişle beraber insanlar sporun fiziksel ve biyolojik faydalarını fark etmiş, ortaya çıkan boş zamanı değerlendirme yoluna gitmişlerdir. (Özdenk,2018) Buna bağlı olarak spor adı altında oluşan bu kavram insanlar için zorundalık oluşturmuş ve ihtiyaç duyduğu bir rutine dönüşmüştür. Sporun toplumsal etkileri ve faydaları gündelik yaşantının içine sirayet etmiştir.

Buna bağlı olarak sporla hiç ilgilenmeyen bir bireyin bile aktif ya da pasif spor kültürü ile ilgili bir yoruma ve bilgiye sahip olduğu gözlemlenmektedir. Esasında bu durumun temelinde yatan faktörlerden biri popüler kültürün ve kapitalist sistemin tüketim çılgınlığı temel etken oluşturmaktadır. Sürekli tüketen ve tüketmeyi bağımlılık haline getiren bireyin bedenine ve ruhuna verdiği zararı, sporun iyileştirici ve onarıcı özelliği sayesinde sağlığını koruma altına alabilmesi mümkün olmaktadır. (Dever, 2010)

Yerel halkın yapabileceği sporlara yönelik destek isteği, yerel yönetimlerden talep edilen ve karşılanması için beklenti duyulan başlıca konular arasındadır.

Bu beklentiler daha çok eğlenceye yönelik, sosyal ve fiziksel aktiviteler olarak tanımlanabilir. Beklentiler doğrultusunda; ihtiyaca cevap vermek amacıyla yapılan spor sahaları, yüzme havuzu, atış poligonu gibi etkinlikler halka yönelik fiziksel aktiviteler arasında yer almaktadır. İnsanlar başta sağlık olmak üzere, çeşitli nedenlerden dolayı spor faaliyetlerine yönelmektedirler. (Özdenk, 2018)

Türkiye’de spor hizmetleri merkezi yönetim anlayışıyla yürütülmektedir. Bu durum halkın spor faaliyetlerinden yeterince yararlanamaması ve temel ihtiyaç olan sporun lüks bir tüketime dönüşmesine yol açmıştır. Halka sunulan hizmetin etkinliğini sağlayabilmek için hizmetin ulaşılabilirliğini etkin kılmak önemlidir. Bu yolla, halkın temel gereksinimlerinin devlet aracılığı ile giderilmesi, yerel yönetimlere ve sosyal devlet anlayışına olan güveni sağlayacaktır. Böylece bireyin kendini aidiyet duygusuyla beraber güvende hissetmesinin önünü açacaktır. Belediyelerde spor faaliyetlerinin işlevselliği, halkın spor konusunda nitelikli bir hizmet almasını sağlayacaktır.

2. SPOR KAVRAMI VE SPORUN FAYDALARINA GENEL BİR BAKIŞ

Spor kavramının çok yönlü olmasından dolayı anlamıyla ilgili farklı görüşler ve tanımlar ortaya çıkmıştır. Bu durum, sporun branşları, içeriği, amaçları ve biçimlerinin farklı algılanmasından kaynaklanmaktadır. **Spor kavramının**

tanımına göz atacak olursak; Spor, kişinin doğal çevresinin sosyal çevre haline getirirken elde ettiği becerileri geliştiren ve belli kurallar çerçevesinde araçlı ya da araçsız, toplu ya da bireysel olarak profesyonelce veya boş zaman faaliyeti olarak yaptığı, insanı sosyalleştiren ve toplumla uyum sürecini sağlayan, ruhsal ve fiziksel olarak kişiyi geliştiren dayanışmacı, kültürel ve rekabetçi bir faaliyettir.

Psikologlar sporun tanımı yaparken kendi eksenlerinden bakmış ve bireyin topluma uyumunu, ruhen ve bedenen sağlıklı bir gelişim sergilemesine yardımcı olan faaliyet olarak tanımlamışlardır. (Özdenk, 2018)

Spor ve spor faaliyetlerinin temel fikri, **yaşam boyu spor, herkes için spor** ilkeleridir. Bu ilkeler doğrultusunda yerel yönetimler, yerel halkın faydalanacağı spora ve insan sağlığına faydalı olmak adına organizasyonlar düzenlemektedir. Bu organizasyonların, yerel halkın istekleri ve yerel yönetimlerin politik kaygıları göz önünde tutularak; istek ve ihtiyaçlar gözetilerek düzenlenmesi gerekmektedir. (Seraslan, 1990)

Gelişmiş toplumlarda en önemli eğitim aracı olarak kullanılan spor faaliyetlerinin amacı; insanların sosyal, psikolojik, kültürel, fiziksel ve zihinsel gelişimlerini destekleyerek toplum sağlığını korumak, sağlıklı nesiller kazandırmaktır. Ayrıca sporun uluslararası özellik kazanması şampiyon sporculara toplumu temsil etme olanağı sağlamaktadır. Sporun uluslararası mecrada toplumun kültürünü tanıtıcı bir reklam aracı olması itibarıyla sosyal faaliyetlerden ayrı

düşünebilmek mümkün olmadığı ifade edilmiştir.(DPT, 2000)

Spor; *dünyada dili, dini, ırkı farklı insanların ortak paydada toplayan evrensel kültürün önemli bir parçasıdır.* Günümüzde sporun insan sağlığına etkilerinin yanında ruh sağlığına da olumlu faydaları olduğu görülmekte; bu bağlamda spor, dünya barışına katkı sağlayan bir fiziksel faaliyetler topluluğu olarak tanımlanmaktadır. Günümüz anlayışına göre önemli bir toplu eğitim aracı olan spor, insan vücudunun fiziksel yönünü geliştirdiği gibi hareketler, oyunlar, yarışmalar aracılığıyla aynı zamanda insan karakterini, egosunu, davranış niteliğini, ruhsal yapısını belirleyen yeni bir bilim dalıdır. (Ekici, 2012)

Bu tanımlara bakıldığında, sporun tanımı amacını ortaya koymaktadır. Yaşam kalitesi adına söz konusu spor faaliyetlerinin amacına hizmet etmesi, bireyin sosyal yaşantısında ve kendi yaşam standartlarında daha iyiye ulaşması açısından önemli bir araç olduğunu görmekteyiz. Sporun zorlu ve sistematik yapısı, insan yaşamının idame ettirilebilmesi için yaşam şartlarının ağırlığına karşı koyabilmesi adına bir nevi savunma mekanizması olarak görülebilir. Bu savunma mekanizması, zorlukların karşısında eğlenme, kazanma güdüsü ve bu hazzı yaşamının yanı sıra ruhsal ve bedenen sağlıklı bir birey olmayı da beraberinde getirmekte ve bir kazanım olarak karşımıza çıkmaktadır. **Genel yargı; sporu sağlık terapisi olarak adlandırmakta, mutlu bir yaşamın anahtarlarından biri olarak görmektedir.**

Spor, belediyelerin yöre halkı için yapabileceği en önemli hizmetlerden birisidir. Sporla ilgilenen insanların çok yönlü oldukları ve sporun olumlu etkilerini taşıdıkları görülmektedir. Gençlerin kahvehane köşelerinden ve kötü alışkanlıklardan kurtulmaları için spor faaliyetleri etkin olmaktadır. Spor, kişinin daha aktif, topluma faydalı, katılımcı bir yaşam tarzı benimsemesine yardımcı olmaktadır. **Fakat sadece spor alanları yapmak ve bu tesislerin bakımıyla ilgilenmek spor alışkanlığı kazandırmak için yeterli değildir.** Spor bir alışkanlıktır ve belirli kuralları vardır. Eğer bu alışkanlık günlük hayatın içine yerleşmezse spora yapılan yatırımların hiçbir anlamı kalmayacaktır. **Gençlerin spor faaliyetlerinde örgütlenmesi ve alışkanlık edinmeleri için gerekli alt yapının ve bilincin sağlanması gerekmektedir.** Ancak bu şekilde demokratikleşme çabaları güç kazanacaktır. (Öztaş&Zengin,2008)

3. YEREL YÖNETİMLER VE SPOR İLİŞKİSİ

Yerel yönetimler amatör sporun gelişimine ve olimpiyat ruhunun yerleşmesine yardımcı olabilecek kurumlardır. Yerel yönetimler amatör sporun okullara girmesini ve sporun ulaşılabilir olmasını sağlayabileceği, ayrıca yerel yönetimlerin destekleriyle yöre halkını spora teşvik etmede etkin rol oynayacağı ifade edilmektedir.

Türkiye’de spor etkinliklerinde yaşanan sorunlardan biri organizasyonların yetersiz olmasıdır. Yerel yönetimler yasa gereği hem aynı hem de nakdi olarak spor organizasyonları düzenleyebilme-

lidir. Ancak bu kaynaklar zaman zaman aksaklığa uğrayabilmekte ve kaynak sınırlılığı yaşanabilmektedir.

Fakat son zamanlarda yerel yönetimlerin, spora önem verdiği görülmektedir. Belediyelerin spora yükledikleri misyon; spor kulüpleri kurmak, desteklemek, bireysel ve grup sporları ile ligleri olan branşlarda çalışmalar yapmak ve herkes için spor kavramını desteklemektedir. (Öztaş&Zengin,2008)

Birçok ülkede spor, devlet politikası olarak görülmektedir. Aynı zamanda geçmişte de bir propaganda aracı olarak siyasi amaçlar için kullanılmıştır. Soğuk savaş döneminde Doğu Bloğu ülkeler için spor alanındaki başarılar oldukça önemliydi. Çünkü Amerika ile rekabet halinde oldukları için propaganda aracı olarak kullanılıyordu. İkinci Dünya Savaşının akabinde yaşanan soğuk savaş döneminde ise yenedünyada din, dil, ırk gibi faktörlerin üstünlüğünün simgesi haline dönüşmüştür. Günümüzde ise sporda elde edilen başarı ekonomik, bilimsel, askeri, toplumsal ve kültürel olguları başarıların göstergeleri ile beraber, ülkelerin propagandalarında kitlesel bir hareket olarak önemli bir yer tutmaktadır.

Sporun, genelden özele ve tüm kitlelere yayılması, insanların yaşam boyu spora teşvik edilmesi devlet politikaları arasında yer almaktadır. Spor tesislerinin artması ve halkın spora yönelmesi, yerel yönetimlerin güçlendirilmesiyle birlikte belediyeler eliyle olması mümkün görülmektedir.(Ekici, 2012)

Türkiye’de spor ve spor faaliyetlerinin yaygınlaştırılması, hizmet olarak sunulması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması yerel yönetimler özellikle belediyeler tarafından üstlenilmiştir. Spor hizmetlerinin belediyeler tarafından halkın coğrafi, sosyo ekonomik ve kültürel farklılıklarını gözetenerek demokratik bir şekilde sunulması yoluyla halkın spora katılımının sağlanması amaçlanmaktadır. Belediyeler spor alışkanlığının ve sürdürülebilirliğinin yaygınlaşmasında etkin rol oynamaktadırlar.

Türkiye’de yerel yönetimlerin Beş Yıllık Kalkınma Planlarında yer alan sporla ilgili faaliyetler arasında ikinci Beş Yıllık Kalkınma Planında konuyla alakalı neler yapılması gerektiği, sporla ilgili politikaların uygulanması noktasında “meselenin çözümünü sorumlu tek kuruluş yerine yetki ve sorumlulukları iyi dengeleyen ve bunları iyi kullanan sorumluluk sahibi kuruluşlarla, diğer özel ve kamu kuruluşları ilişkisinin iyi düzenlenmesi” şeklinde vurgu yapılmıştır. Yöre halkına sağlanacak sportif imkânlarla ilgili mahalli idareler ile ortak çalışma yapılması öngörülmüştür. Akabinde Dördüncü Beş Yıllık Planda önceki planlara benzer tedbirler bulunması ve bu dönem içinde yer alan 1982 yılına ait programda açık spor sahası ve tesislerinin yapılmasına önem verilmesi hususunda düzenlemeler getirilmiş olması dikkat çekmektedir. Bu tedbirlerden sorumlu uygulayıcı kuruluşlar olarak gösterilen Kamu kuruluşları, İmar ve İskân Bakanlığı, Üniversiteler, İçişleri Bakanlığı ve Belediyeler etkin görevler üstlenmek durumunda kalmışlardır. Beşinci Beş Yıllık Kalkınma

Planında ise sporun ilçelere ve köylere yayılması için mahalli idarelerin görevlendirilmesi özel idare ve belediyelerin ortak çalışmalar yapması gerektiği öngörülmüştür. Altıncı Kalkınma Planında yer alan ilkeler, mahalli idarelere spor çalışmalarının halka yayılması konusunda daha etkin görevler yüklemiştir. Belediye ve köy yönetiminin, yöre halkının boş zamanlarını değerlendirme için spora yönlendirilmesi ve olanak sunulması hususunda çalışmalar yapması planda yer alan ilkeler arasındadır. (Arslan E.& Ünlü H.& Çelebi M.,2011)

4. BELEDİYE YÖNETİMİ KAVRAMI VE SOSYAL BELEDİYECİLİK

Yerel yönetim kavramının en önemli organı belediyelerdir. Belediye, yerel halkın tüm taleplerini belirleyen ve ihtiyaçlarını karşılayan yerel bir yönetim kurumu haline gelmiştir. Devletin sosyal politikaların en etkin uygulayıcısı konumunda ve vatandaş ile devlet arasında önemli bir köprü oluşturmaktadır. Belediyelerin kamu tüzel kişiliğine sahip olması, sosyal devlet anlayışının yerelde uygulanmasını; vatandaşa en yakın kamu kuruluşu olarak, sosyal belediyeçilik çatısı altında din, dil, ırk gözetmeksizin yerel halkın ihtiyaçlarının karşılanmasını ve uç bölgelere de hizmetin ulaşmasını kolaylaştırmaktadır. (Tekeli, 2015)

Belediyeler kendi bütçeleri doğrultusunda sosyal belediyeçilik kavramını özümseyerek vatandaşların ihtiyaçlarını gözetmek zorundadırlar. Bu ihtiyaçlar vatandaşın istekleri gözetilerek yaşam kalitesini iyileştirmek adına yapılan ça-

lışmalarla giderilmelidir. Bu çalışmalar yapılırken sosyal ve aynı yardımlar insan onurunu zedelenmeden sunulmalıdır.

Yerel yönetimlerde yetki ve sorumluluk anlamında en fazla kullanılan kavramlardan biri sosyal belediyeçilik kavramıdır. Bu kavramı açıklayan tek bir tanım bulunmamaktadır. Genel olarak yapılan tanımlar sosyal devletin yerel düzeydeki yansıması olarak, sunduğu hizmetlerin yaşam kalitesini arttırmayı, toplum refahı ve sosyal adaleti sağlamayı hedefleyen belediyeçilik olarak tanımlanmıştır.

Belediyeler, yerel yönetim birimi olarak; devletin vatandaşlara sunduğu, sosyal politika uygulamalarına katkıda bulunmakta; sosyal belediyeçilik adı altında merkeze yardımcı olmakta ve yükünü azaltmaktadır.

Sosyal belediyeçilik, insanların yaşadıkları ortamı huzurlu, mutlu ve güvenli kılmayı hedeflemekle beraber; sosyal yardıma ihtiyacı olanların yanında olarak, onların ihtiyaçlarını karşılamak ve her anlamda huzur ortamında yaşamalarını tesis etmek için uygulanmaktadır. (Berkün, 2017)

5. BELEDİYELER VE SPOR FAALİYETLERİNİN İŞLEVSELLİĞİ

Belediyeler, sosyal belediyeçilik adı altında halkın temel ihtiyaçlarını karşılamakla yükümlüdür. Bu yükümlülük yasalarla düzenlenerek belli kurallar çerçevesinde sosyal devlet ve sosyal belediyeçiliği pekiştirmiştir. Coğrafi farklılıklar, sosyo ekonomik eşitlikler gibi faktörlerin aynı ülkede yaşayan vatan-

daşların yaşam kalitelerinde eşitliğin sağlanamamasında engel teşkil ettiği görülmektedir. Sosyal belediyelik kavramı ile belediye hizmetlerinin çeşitlenmesi sporun bu yelpaze içinde yer almasına olanak vermiştir. Sporun yaygınlaşması, halka sunulması ve amacına hizmet etmesi, belediye eliyle temel ihtiyaç olan sporun sürdürülebilirliğini sağlamaktadır.

Avrupa Kentsel Şartı İlkeleri, rekreasyon konusunda belediyelere bazı sorumluluklar yüklemiştir. Herkes için spor ve her kent sakini için rekreasyon çalışmaları imkânı sunulması öngörülmüştür. Ayrıca yerel yönetimler toplumsal ayırım gözetmeksizin herkesin spor ve spor tesislerinden yararlanmasına olanak sağlamak zorundadır. (Öztaş&Zengin,2008)

Belediyelerin amatör spor kulüplere ve spora yapabileceği katkı ve yardımlar yasal çerçeveler doğrultusunda gelişmektedir.1580 sayılı Yasa ve Anayasa'nın öngördüğü kamusal teşvik ve katılımın tüzel kişilik kazanmış hali olan spor kulüplerini, gençliğin spora katılımını sağlayan, spor faaliyetleri yapılmasına yardımcı olan yapılanmalar olarak görmüştür. (Doğanyigit, 1996)

İmkânsızlıklar içinde var olmaya çalışan amatör spor kulüpleri ve o kulüplere sıkı sıkıya bağlanan gençler göz önünde bulundurulduğunda, belediyelerin amatör spor kulüplerine destek vermesi sonucunda, profesyonel kulüplere geçiş imkânı sağlanacaktır. Dünya çapında düzenlenen organizasyonlara bakıldığında, sporun çıkış noktası olan yenme dürtüsünün bireysel olarak tatmin edilmesinin, günümüzde değiştiği

görülmektedir. Yaşadığımız çağda ülkeler arası güç savaşında; sporda kazanılan başarıların, ülkenin gelişmesinde önemli rol oynayacağı ve uluslararası camiada ülke adına kazanılacak zaferlerin güç göstergesi olacağı düşünülmelidir.

6. GÜNGÖREN BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

a-Amatör kulüpler

Güngören belediyesi amatör kulüpler birliği üyesi olan 13 futbol kulübüne her sezon başı nakdi yardımda bulunmaktadır. Sezon içinde maçlara ulaşım imkânı sağlamak ve saha hizmeti vermektedir. Resmi turnuvalarda Türkiye, Avrupa ve Dünya şampiyonalarında derece yapan sporlar alınan meclis kararı ile ödüllendirilmektedir. Futbol kulübü dışında destek verilen bir kulüp ve Güngören belediyesine ait futbol kulübü bulunmamaktadır. Amatör kulüplerin ihtiyaçları doğrultusunda belediye ihtiyaçlarına binaen destek verilmektedir. Gelen talepler doğrultusunda Güneştepe Semt Sahası Güngören'de faaliyet gösteren amatör spor kulüplerinin ve sivil toplum kuruluşlarının hizmetine sunulmaktadır.(Güngören Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müd.ile yapılan görüşme.25.10.2018)

b-Güngören ligi

İstanbul'da belediyeler arasında düzenlenen 2008 Yerel Yönetim Proje Yarışmasında Başbakan Recep Tayyip Erdoğan tarafından ödüllendirilen Güngören Ligi; bilim, sanat, spor ve kültür alanında düzenlediği yarışmalarla ilçe için her yıl beklenen bir organizas-

yon niteliği taşımaktadır. Proje, okullar arasında düzenlenirken gençlerin yarışma ve rekabet heyecanının yanında sosyalleşme imkânı sunması örnek teşkil etmektedir. Gençlerin yeteneklerini keşfetmesi ve geliştirmesini hedefleyen proje gençler tarafından ilgi görmektedir. Proje gençlere eğlenerek öğrenme imkânı sunarak kötü alışkanlıklardan uzak durmalarını sağlamaktadır. Milli Eğitim bünyesinde bulunan öğretmenler ve belediye çalışanlarından oluşan 200 kişilik bir kadronun hizmet verdiği bu organizasyon birçok dalda yarışmalar düzenliyor ve yarışmalarda başarılı olan öğrencilere ödül veriyor. Milli Eğitim Müdürlüğü'nün de aktif olarak desteklediği proje öğretmenlerin ve ebeveynlerin takdirini kazanmaktadır. (<http://www.gungorenligi.com/hakkimizda.php>)

Gençlerin kötü alışkanlıklardan uzak durması ve yeteneklerinin ortaya çıkmasını hedefleyen bu proje 30 ana kategori ve 130 alt kategori olmak üzere yapılan yarışmalarda 1.800 kişiyi ödüllennmiştir. 2018-2019 öğretim yılında 13. düzenlenen Güngören Ligi devamlılığı sağlamakta istikrarını sürdürmektedir. Ön elemelerle birlikte 20.000'den fazla öğrenci beceri ve yeteneklerini sergileyerek yarışma heyecanını yaşamış ve sunulan hizmetlerden faydalanmıştır.

Projenin her yıl yenilenerek artan çeşitli kategorileri ilçe sınırlarını aşmış ve milli takımlara sporcu kazandıran bir sosyal sorumluluk projesi haline dönüşmüştür. Gençlerin spor ve kültürle iç içe olmaları, keşfettikleri yetenekleri hayatlarının bir parçası haline getirmesi,

toplum nazarında örnek gösterilir bireyler olmalarını sağlamaktadır. (Güngören Belediyesi 2017 faaliyet raporu)

c-Spor kursları

Güngören Belediyesi farklı dönemlerde ve vatandaşların talebi doğrultusunda kurslar düzenlemektedir. Her yaş grubuna hitap eden spor faaliyetlerini vatandaşların hizmetine sunmaktadır. Çocuk yüzme havuzu aralıksız hizmet vermekte 2017 yılı itibariyle 3082 kişi yararlanmıştır. Yaz ve kış spor okulları adı altında sürdürülen basketbol ve voleybol kursları çocuk ve gençlerden ilgi görmektedir. Çocukların ilgi gösterdiği diğer bir spor faaliyeti ise Aliye İzzet Begoviç Parkında yaz aylarında kurulan su parkı etkinliği olmaktadır. Eski bir ata sporumuz olan okçuluk belediye tarafından desteklenen yeni branşlardan biri olmuştur. Belediye bünyesinde bulunan spor salonları vatandaşa spor eğitimleri gözetiminde fitness yapma imkânı sunmaktadır. Dönemsel bazda ve talepler doğrultusunda yeni açılan branşlar ve devam eden kurslar olmaktadır.

ç-Semt parkları

İlçede 14 semt parkı bulunmaktadır. Bu parklar her yaş grubuna hitap etmektedir. Bu yönüyle parklar apartman kültürüyle yaşayan bireylerin ve özellikle çocukların yeşil alan ihtiyacını karşılamada önem arz etmektedir. Parkların içinde bulunan yürüyüş yolu ve spor aletleri vatandaşlara açık havada istediği zaman spor yapma özgürlüğü sunmaktadır. Engelli vatandaşlara özel olarak tasarlanan spor aletleri Engelli Merkezi dinlenme alanı içerisinde yer almakta ve

engelli vatandaşların hizmetine sunulmaktadır. Engelli bireylerin spor yapmaları oldukça önem arz etmektedir. Engelli uzvun muadili olarak vücutlarında kondisyon sağlamaları gerekmektedir. Örneğin; yürüme engelli bireyin kol kaslarını çalıştırıyor ve geliştiriyor olması ihtiyaç halinde kollarına yüklenebilecek güce sahip olmasını sağlamaktadır. Bu bağlamda bakacak olursak spor engelli bireyler için psikolojik etkisi bir yana elzem bir ihtiyaç haline gelmektedir. Gençler için sosyalleşme alanı, çocuklar için oyun alanı olarak nitelendirilmektedir. Parkların, herkes için kullanım amacı farklı olsa da sağladığı fayda aynı paydada buluşmakta olduğu gözlemlenmektedir.

d-Spor sahası

İlçeye ait tek spor sahası olan, Güneştepe Semt Sahası amatör kulüplerin hizmetine verilmek üzere hizmet göstermektedir.

e-Yüzme havuzu

İlçede 06-14 yaş grubu çocukları faydalandığı bir yüzme havuzu bulunmaktadır. Talebin yoğun olduğu bu hizmet eğitmenler gözetiminde verilmektedir. Güngören Belediyesine ait bir adet yüzme havuzu bulunmaktadır. Bu havuz vatandaş tarafından yoğun talep gördüğü için yetersiz kalmaktadır.

f-Güngören'de Belediye ve Spor İlişkileri

Güngören Belediyesi bünyesinde bir idari spor birimi bulunmamaktadır. Spor faaliyetleri Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. Belediyenin kendine ait bir spor takımının bu-

lunmaması bu faaliyetin sevk ve idaresi için bir birime ihtiyaç oluşturmamaktadır. Sporu futbol olarak gören bir ülkede hemen hemen her belediyenin bir futbol kulübünün bulunduğunu gözetirsek, Güngören Belediyesine ait bir futbol kulübünün bulunmamasına yönelik eleştiri ironik bir yaklaşım oluşturur. Yapılan faaliyetler incelendiğinde; Güngören Ligi ile beraber spor organizasyonlarının düzenlenmesi spora ve sporcuya verilen desteğin önemini göstermektedir. Güngören Ligi sayesinde gençlerin spora ulaşılabilirliğine olanak sağlanmış ve maksimum fayda kazanılmıştır. Fakat aynı faydanın vatandaş için geçerli olduğu söylenememektedir. Bunun nedeni olarak spor alanlarının ve tesislerin yeterli olmayışı gösterilmiştir. Tesislerin yetersiz oluşu vatandaşa yönelik spor organizasyonlarının da yetersiz oluşuna sebep olmaktadır. Güngören'de mevcut yüzme havuzu çocuklara hizmet vermekte fakat yetişkinlerin ihtiyacını karşılayamamaktadır. Şehirleşmenin handikaplarından biri olan çarpık yerleşme içine hapsedilmiş yeşil alanlar vatandaşın ihtiyacını karşılayamamakta, donatı alanı olarak işlevselliğini gösterememektedir. Dolayısıyla belediye vatandaşın taleplerini kısıtlı ölçülerde karşılayabilmektedir. Spora ayrılan bütçenin yetersiz oluşu ve tesis yetersizliği spor faaliyetlerinin kısıtlı olmasının temel nedendir.

7. SONUÇ

Devlet, yerel hizmetleri valilikler ve belediyeler aracılığı ile sosyal politikalarını gerçekleştirmekte ve vatandaşın temel anayasal haklarını bu yolla karşılamaktadır. Temel ihtiyaçlar içerisinde yer alan spor faaliyetlerinin hizmete sunul-

ması belediyelerin asli görevleri arasında yer almaktadır. Vatandaşın talepleri ve ihtiyaçları doğrultusunda her bireye eşit hak sunarak, ayırım gözetmeksizin sunulması gereken bu hizmet vatandaş memnuniyetini esas alarak çalışmalıdır. Belediyeler asıl vazifelerinden biri de spor ve spor faaliyetlerini düzenlemek, halkın katılımına olanak verecek şekilde organizasyonlar düzenleyip bu organizasyonlara ev sahipliği yapacak tesisler kurmalıdırlar.

Türkiye, yakın tarihte savaştan çıkmış ve akabinde birçok sosyolojik savaşın içine girmiştir. Ülke ekonomisinin dövizle olan savaşı sosyo ekonomik yapıyı ve devletin belediyelere ayırdığı bütçeyi olumsuz etkilemektedir. Bunun yanında kentleşme çabalarımızın başarısızlığı spor tesisi için alan ihtiyacını oluşturmuştur. Belediyelerin geneline bakılınca birçoğunun tam kapsamlı bir spor tesisi ne sahip olmadığını gözlemlemiş oluruz. Kamulaştırmanın maliyetli olması tesis yapımı önünde engel teşkil etmektedir. Yapılan tesisler ise belirli branşlar için inşa edilmektedir. ***Türkiye’de sporun futbol olarak algılanması farklı spor dallarının önüne geçmiştir.*** Maliyet açısından yüksek bütçelere gereksinim olduğu için belediyelerin farklı spor dallarına ilgisi bulunmamaktadır.

Beden eğitimi dersine matematik dersi kadar önem vermeyen ve sporun önemini idrak edememiş bir toplum olarak bu alışkanlığın kazanılması biraz zaman alacaktır. Bu aşamada belediyelerin spor faaliyetlerine ayırdığı bütçe ve zamanın verimli olması hizmetin etkin sunumunu sağlıklı kılacaktır.

Çalışmada esas alınan unsur spor faaliyetlerinin etkin sunumu ve vatandaşın sağlıklı verim alabilmesi üzerine odaklanmıştır. Spor faaliyetlerinin alışkanlık temeli üzerine kurulması gelecek nesillerin sağlıklı ve başarılı olmasının yolunu açacaktır. Sporun faydaları gözetildiğinde karşımıza çıkan tablo, halka bu hizmet sunulmadığı takdirde bu alışkanlığın kazandırılmaması sosyal çöküşlerin nedeni olacaktır. Belediyeler bu noktada köprü görevi görmüş ve vatandaşa sosyal belediyecilik adı altında spor hizmetlerini sunmayı hedeflemiştir. Bu minvalde spor hizmetlerinin etkinliği vatandaş tarafından olumlu yorumlanmış ve hizmetin işlevselliğinin amacına hizmet ettiği gözlemlenmiştir.

Daha sağlıklı bir toplum ve daha düzenli bir şehir hayatını sağlayabilmek adına sporun yönetim anlayışını değiştirip, bir birim oluşturarak daha profesyonel bir yaklaşım içinde yürütülmelidir. Şehir insanının sıkışık binalar ve çarpık yerleşmenin içerisinde nefes alabildiği, kişiye açık alanda spor yapabilme imkânının sağlandığı projeler oluşturulmalıdır. Kamulaştırılmanın spor tesisi yapımı karşısında engel oluşturmaması için yasaların yeni düzenlemelerle özel durum oluşturmasına olanak sağlanmalıdır.

Spor, ülkede ortak payda altında buluşabilecek bir olgu olmalıdır. Göçebe ve savaşçı bir toplumdaki gelen bir millet olan Türkiye için spor, birçok zorluğun üstesinden gelebileceğinin kanıtıdır. Türkiye spor sayesinde uluslararası platformda temsil edilebilme gücünü, yerel yönetimler tarafından yetiştirilen

keşfedilmemiş yeteneklerle sağlayabilir. Bu yüzden spora ve sporcuya verilen destek ülke adına önem arz etmelidir.

KAYNAKLAR

Arslan E.& Ünlü H.& Çelebi M.(2011),‘Yerel Yönetimlerin Spora Bakış Açıkları İle Spor Programlarının Sürdürülebilirliğinin İncelenmesi (Balçova Belediyesi Örneği)’, *I. Uluslararası Spor Ekonomisi ve Yönetimi Kongresi*, İzmir.

Babacan, E. (2019), *Belediyelerde Spor Faaliyetlerinin İşlevselliği:Güngören Belediyesi Örneği*, Yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.

Berkün, S. (2017), ‘Türkiye’de Sosyal Belediyecilik Anlayışı’, *e-Şarkiyat İlmi Araştırmaları Dergisi*, Cilt no:9, Sayı:2, s: 582- 58

Doğanyığıt, S. (1996), ‘Belediyelerin Spora Katkıları ve Spor Kulüplerine Yardımları’, *Denetçi Sayıştay Dergisi*, Cilt:7, Sayı:21 s:21-26

Dever, A. (2010), *Spor Sosyolojisi Tarihsel ve Güncel Boyutlarıyla Spor ve Toplum*, İstanbul: Başlık Yayın Grubu, 1.Baskı, s.16

DPT.(2000), *Beden Eğitimi, Spor ve İstanbul Olimpiyatları, Özel ihtisas Komisyonu Raporu*, Ankara, Vs. 1

Ertaş, Ş. &Petek, H. (2017) , *Spor Hukuku*, Ankara: Yetkin Yayınları, 3. Baskı, s.53

Ekici, H. (2012), ‘Halkın Sporla İlgili Belediyelerden Beklentileri: Gaziantep’te Bir Uygulama’ *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi* Cilt: 1 Sayı: 3, s:53-77

Güngören Belediyesi 2017 faaliyet raporu <http://www.gungorenligi.com/hakkimizda.php>.,10.10.2018 tarihinde alındı.

Güngören Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müd.ile yapılan görüşme.25.10.2018

Özdenk S, Kolektif.(2018), *Spor Bilimlerinde Akademik Araştırmalar, Gece Kitaplığı*, s.77-89, 1.Basım.

Öztaş, C.&Zengin, E. (2008),‘Yerel Yönetimler ve Kültür Hizmetleri’, *Sosyal siyaset konferansları dergisi*, Cilt:0 Sayı:54 s:155-180

Tekeli, R. (2015), *Yerel Yönetimler Üzerine*, Ankara: Nobel Kitapevi. 1.Basım

5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 01.10.2018 tarihinde <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5216.pdf>, adresinden alındı.

5393 Sayılı Belediye Kanunu, 01.10.2018 tarihinde <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5393.pdf>, adresinden alındı.

MEVZUAT FİHRİSTİ

20/07/2019-19/08/2019 Tarihleri Arasındaki Resmi Gazete'de
Yayımlanan Önemli Mevzuatı Kapsamaktadır

YÖNETMELİKLER

- Yönetmeliğin Adı** : **Çevre Yönetimi Hizmetleri Hakkında Yönetmelik**
R.G. Tarih ve Sayısı : 30.07.2019 – 30847
Konusu : 21/11/2008 tarihli ve 27061 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Çevre Denetimi Yönetmeliği ve 10/9/2014 tarihli ve 29115 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği uyarınca çalışacak çevre görevlilerinin, çevre mühendislerinin, çevre yönetim birimlerinin ve çevre danışmanlık firmalarının taşınması gereken şartları, mükellefiyetleri, çalışma usul ve esasları, yeterlik belgesi başvurularının yapılması ve değerlendirilmesi, yeterlik belgelerinin verilmesi, denetlenmesi, askıya alınması ve iptali ile ilgili konularını kapsayan bu yönetmelik ile çevre yönetimi hizmeti vereceklerin taşınması gereken şartları, belgelendirilmeleri ve mükellefiyetlerine ilişkin usul ve esasları belirlemiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : **Terapötik Aferez Merkezleri Ve Üniteleri Hakkında Yönetmelik**
R.G. Tarih ve Sayısı : 31.07.2019 – 30848
Konusu : Terapötik aferez¹ uygulamalarının yapılacağı merkezlerin ve ünitelerin açılmasına, faaliyetlerine, fiziki, personel ve hizmet alt yapı standartları ile denetlenmelerine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir. **Bu Yönetmelik**; terapötik aferez merkezi ve ünitesi açılacak kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişilerine ait hastanelerdeki terapötik aferez hizmeti ile ilgili faaliyetleri kapsar.

1 **Terapötik aferez**: Hastanın kanının, hastalığın tedavisi için kanı bileşenlerine ayıran ekstrakorporeal bir tıbbi cihazdan geçirildiği terapötik bir işlemi,

Terapötik plazmaferez: Hastanın kan plazmasının, kanın tıbbi bir cihazdan geçirilmek sureti ile diğer kan bileşenlerinden ayrıldığı; plazmanın uzaklaştırıldığı veya işlenmek sureti ile içerisinden bir takım bileşenlerin uzaklaştırıldığı ve hastaya geri verildiği; gerektiğinde yerine kolloid solüsyonu albumin ve/veya plazma gibi değişim sıvısı ya da kristalloid/kolloid solüsyonu birleşiminin verildiği afereze dayalı bütün işlemlerini,

Terapötik sitaferez: Tedavi amaçlı olarak hastanın kanında dolaşan kan hücrelerinin uzaklaştırılması işlemi,

- Yönetmeliğin Adı** : **Tekdüzen Hesap Planı Hakkında Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 01.08.2019 – 30849
- Konusu** : Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına uygun olarak muhasebe ve finansal raporlama sisteminde üretilen, denetim ve gözetim için gerekli olan bilgilerin doğrulanabilir ve denetlenebilir bir şekilde doğrudan ve sağlıklı olarak elde edilmesini, ekonominin izlenmesi ve yönlendirilmesi için ihtiyaç duyulan finansal bilgilere ve diğer istatistikî bilgilere doğrudan ulaşılmasını, finansal analiz, risk analizi, verimlilik analizi gibi çeşitli analiz ve yorumlar için ihtiyaç duyulan bilgilerin standart bir şekilde elde edilmesini sağlamaktır. (2) Türkiye’de faaliyette bulunan bankalar, finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri bu Yönetmelik hükümlerine tâbidir.
- Yönetmeliğin Adı** : **Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 26.07.2019 – 30843
- Konusu** : 5/2/2008 tarihli ve 26778 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinin Ek-1’i ekteki şekilde değiştirilmiş ve Bu Yönetmelik 8/7/2019 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde girmiştir. (Ek -1) LABORATUVAR İZİNİ ONAY TALİMATI) Bu talimat 29.6.2001 tarihli 4708 sayılı Yapı denetimi Hakkında Kanun gereğince kamu veya özel kuruluşların bünyesinde kurulmuş laboratuvarlara Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Merkez Yapı Denetim Komisyonu tarafından izin belgesi verilerek onaylanması ve laboratuvarların denetim hizmetlerinin yürütülmesi ile ilgili usul ve esasları göstermek üzere hazırlanmıştır.
- Yönetmeliğin Adı** : **Endüstri Bölgeleri Yönetmeliği**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 06.08.2019 – 30854
- Konusu** : Endüstri bölgelerinin kurulması, yönetimi ve işletilmesine ilişkin usul ve esaslarını düzenleyen bu yönetmelik karma/ihtisas endüstri bölgesi, münferit yatırım yeri ve özel endüstri bölgelerinin kurulması, yönetilmesi ve faaliyete geçmesine ilişkin usul ve esaslar ile 9/1/2002 tarihli ve 4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanununun uygulanmasına ilişkin diğer hususları kapsar
- Yönetmeliğin Adı** : **Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 08.08.2019 – 30856
- Konusu** : 4/3/2009 tarihli ve 27159 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yer tesliminin yapıldığı tarihten itibaren beş gün” ibaresi “Yapım İşleri Genel Şartname-

sinde yer alan süreler” olarak değiştirilmiştir. Aynı Yönetmeliğe geçici madde. “Başlanmış olan ihaleler” başlıklı madde eklenerek devam eden işler hakkında açıklamalara yer verilmiştir.

Yönetmeliğin Adı : **Yapım İşleri Muayene Ve Kabul Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 08.08.2019 – 30856

Konusu : 4/3/2009 tarihli ve 27159 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yapım İşleri Muayene ve Kabul Yönetmeliğinin 14 üncü maddesinin birinci fıkrası “(1) Sözleşmesinde taahhüt konusu işin tamamlanmış ve müstakil kullanıma elverişli bölümleri için kısmi kabul yapılacağı belirtilen işlerde veya sözleşmesinde kısmi kabul yapılması öngörülmemekle birlikte, işin yürütülmesi sırasında önceden öngörülemeyen zorunlu nedenlerle ihtiyaç görülmesi durumunda tamamlanmış ve müstakil kullanıma elverişli bölümler için bu Yönetmeliğe uygun olarak kısmi geçici kabul veya kabuller yapılabilir.” şeklinde değiştirilmiştir.

Yönetmeliğin Adı : **Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 25.07.2019 – 30842

Konusu : 3/7/2017 tarihli ve 30113 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır.

Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “veya mülkiyeti sorunlu olan” ibaresi yürürlükten kaldırılmış, beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, sekizinci fıkrasında yer alan “son katın üzerindeki ortak alan teras çatılar,” ibaresi “son katın üzerindeki herhangi bir kullanıma konu edilmeyen ortak alan niteliğinde teras çatılar,” olarak değiştirilmiş, aynı fıkranın (a) bendinde yer alan “alanlarının 2 katı,” ibaresi “alanları,” olarak değiştirilmiş, (b) bendinde yer alan “kömürlükler ve kapıcı dairelerinin” ibaresi “kömürlüklerin” olarak değiştirilmiş ve (c) bendi yürürlükten kaldırılmıştır. Aynı Yönetmeliğin bir çok maddesinde değişiklik yapılmıştır. İlgili birimlerin incelemesi menfaatlerine olacaktır.

Yönetmeliğin Adı : **Fiyat Etiketleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 27.07.2019 – 30844

Konusu : 28/6/2014 tarihli ve 29044 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Fiyat Etiketleri Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı fıkraya “c) Etiket: Perakende satışa sunulan malın tüm vergiler dâhil satış fiyatı ve birim fiyatı, üretim yeri, ayırıcı özellikleri ve Yönetmelik

ile belirlenen diğer zorunlu hususlar hakkında tüketicileri bilgilendirme amacı ile kullanılan fiyat etiketini,” “1) Yerli üretim: 17/4/1957 tarihli ve 6948 sayılı Sanayi Sicili Kanununun 1 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen işletmeler tarafından Türkiye’de üretilen mallar, Türkiye’de üretilen el ve ev sanatları ürünleri ile 27/10/1999 tarihli ve 4458 sayılı Gümrük Kanununun 18 inci maddesinde sayılan ürünlerden Türkiye’de elde edilen veya üretilen malları, m) Yerli üretim logosu: Üretim yeri Türkiye olan mallar için Bakanlıkça tespit ve ilan edilen şekil, logo veya işareti,” bentler eklenmiştir.

– Aynı Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, dördüncü fıkrasında yer alan “aynı boyut ve renkte” ibaresi yürürlükten kaldırılmış ve aynı maddeye “(1) Satıcı tarafından perakende satışa arz edilen malların veya ambalajlarının yahut kaplarının üzerine kolaylıkla görülebilir ve okunabilir şekilde yazılı, dijital veya elektronik etiket konulması; etiket konulması mümkün olmayan hâllerde aynı bilgileri kapsayan listelerin görülebilir ve okunabilir şekilde uygun yerlere asılması zorunludur.” “(7) Hizmetlerin tarife ve fiyatlarını gösteren listeler de bu madde hükmüne göre düzenlenerek asılır. Hizmetlere ilişkin tarifelerde hizmetin ayırıcı özelliği, tüm vergiler dâhil satış fiyatı ve bu fiyatın uygulanmaya başlandığı tarihin belirtilmesi yeterlidir. (8) Yerli üretim logosu bulunan etiketlerde ve fiyat listelerinde ayrıca üretim yerinin belirtilmesine gerek yoktur.” fıkralar eklenmiştir.

-11 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “ve aynı büyüklükte” ibaresi “, görülebilir ve okunabilir şekilde” olarak değiştirilmiştir.

TEBLİĞLER

- Tebliğın Adı** : **Muhtasar Ve Prim Hizmet Beyannamesi Genel Tebliğı (Sıra No: 1)’Nde Değışiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sıra No: 6)**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 27.07.2019 – 30844
- Konusu** : 18/2/2017 tarihli ve 29983 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi Genel Tebliğı (Sıra No:1)’nin 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi “ç) Diğer maddeleri 1/1/2020 tarihinde,” şekilde değıştirilmiştir.

- Tebliğın Adı** : **Fiyat Etiketinde Yerli Üretim Logosu Kullanımına İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 27.07.2019 – 30844
- Konusu** : 5/10/2018 tarihli ve 30556 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Fiyat Etiketinde Yerli Üretim Logosu Kullanımına İlişkin Tebliğın 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi: “c) Etiket ve fiyat listesi: Perakende satışa sunulan malın tüm vergiler dâhil satış fiyatı ve birim fiyatı, üretim yeri, ayırıcı özellikleri ve Yönetmelik ile belirlenen diğer zorunlu hususlar hakkında tüketicileri bilgilendirme amacı ile kullanılan fiyat etiketini veya etiket konulması mümkün olmayan hâllerde aynı bilgileri kapsayan listeleri,” Aynı Tebliğın 5 inci maddesine “(2) Yerli üretim logosu bulunan etiketlerde ve fiyat listelerinde ayrıca üretim yerinin belirtilmesine gerek yoktur.” fıkra eklenmiştir.
- Tebliğın Adı** : **Yapı Denetimi İzin Belgesi Almak İçin Yapılan Müracaatların Değerlendirilmesi Ve Sıralamaya Alınmasına Dair Tebliğ**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 30.07.2019 – 30847
- Konusu** : 5/2/2008 tarihli ve 26778 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinin 12 nci maddesi kapsamında yapı denetim izin belgesi almak için yapılan müracaatların; sıralamaya alınması ve değerlendirme esaslarının belirlenmesine, denetim izin belgesi geçici olarak geri alınan kuruluşların sıralamaya alınması, sıralamada bulunan kuruluşların sıralamadan çıkarılma esaslarının belirlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlenmiştir.
- Tebliğın Adı** : **Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tarife**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 30.07.2019 – 30847
- Konusu** : 30/12/2017 tarihli ve 30286 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 22 nci maddesinin birinci fıkrası: “(1) İhtiyari dava arkadaşlığının bir türü olan seri davalar ister ayrı dava konusu yapılsın ister bir davada birleştirilsin toplamda oniki dosyaya kadar açılan seri davalarda her bir dosya için ayrı ayrı tam avukatlık ücretine, toplamda altmış dosyaya kadar açılan seri davalarda her bir dosya için ayrı ayrı tam ücretin %50’si oranında avukatlık ücretine, toplamda yüzelli dosyaya kadar açılan seri davalarda her bir dosya için ayrı ayrı tam ücretin %40’i oranında avukatlık ücretine, toplamda yüzelliden fazla açılan seri davalarda her bir dosya için ayrı ayrı tam ücretin %25’i oranında avukatlık ücretine hükmedilir. Duruşmalı işlerde bu şekilde avukatlık ücretine hükmedilmesi için dosyaya ilişkin tüm duruşmaların aynı gün aynı mahkemede yapılması gerekir.” şeklinde değiştirilmiştir.

- Tebliğın Adı** : **Milli Emlak Genel Tebliğı (Sıra No : 382)'Nde Değışiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sıra No : 390)**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 02.08.2019 – 30850
- Konusu** : 31/12/2017 tarihli ve 30287 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Milli Emlak Genel Tebliğı (Sıra No: 382)’nin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (ç) ve (f) bentleri ve (c) bendinde yer alan “rayiç” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır. Yönetmeliğın bazı maddelerinde değışiklik yapılmıştır. Tebliğın 17 nci maddesinin birinci, ikinci ve dokuzuncu fıkraları, Aynı Tebliğın 18 inci maddesi ve Aynı Tebliğın ekinde yer alan EK-1, EK-2, EK-3, EK-4, EK-5/A, EK-5/B, EK-5/C ve EK-6 ekteki şekilde değıştirilmiştir.
- Tebliğın Adı** : **Bazı Varlıkların Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Genel Tebliğ (Seri No: 1)**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 02.08.2019 – 30850
- Konusu** : 17/7/2019 tarihli ve 7186 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değışiklik Yapılması Hakkında Kanunun 2 nci maddesi ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa eklenen geçici 90 ıncı madde hükümlerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir.
- (2) Bu Tebliğ:**
- a) Gerçek ve tüzel kişilerin yurt dışında bulunan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğeri sermaye piyasası araçlarının yurda getirilerek milli ekonomiye kazandırılmasına,
- b) Yurt içinde bulunan ancak gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin kanuni defter kayıtlarında yer almayan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğeri sermaye piyasası araçları ile taşınmazların vergi dairesine beyan edilerek kanuni defter kayıtlarına alınabilmesine,
- ilişkin açıklamaları kapsamaktadır.
- Tebliğın Adı** : **Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğı (Sıra No: 508)**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 03.08.2019 – 30851
- Konusu** : 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 5 inci maddesinin dördüncü fıkrasında, "Mükelleflerin vergi tarhına esas olan beyanları, kesinleşen vergi ve cezaları ile vadesi geçtiği halde ödenmemiş bulunan vergi ve ceza miktarları Maliye Bakanlığınca açıklanabilir. Maliye Bakanlığı bu yetkisini mahalline devredebilir. Ayrıca, kamu görevlilerince yapılan adli ve idari soruşturmalar ile ilgili olarak talep edilen bilgi ve belgeler ile bankalara, yapacakları vergi tahsiline yönelik bilgiler verilebilir. Bu bilgilerin verilmesine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir. Sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenledikleri veya kullandıkları vergi inceleme raporuyla tespit

olunanların, kanunla kurulmuş mesleki kuruluşlarına ve 3568 sayılı Kanunla kurulan birlik ve meslek odalarına bildirilmesi vergi mahremiyetini ihlal sayılmaz. Bu takdirde kendilerine bilgi verilen kişi ve kurumlar da bu maddede yazılı yasaklara uymak zorundadırlar. Maliye Bakanlığı bilgilerin açıklanmasıyla ilgili usulleri belirlemeye yetkilidir." hükmüne yer verilmiştir. Bu hüküm uyarınca, ikmalen, re'sen veya idarece yapılan tarhiyatlardan dolayı kesilen vergi ve cezalar ile vadesi geçtiği halde ödenmemiş vergi ve cezaların açıklanmasına ilişkin usuller 27/1/2001 tarihli ve 24300 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 293) ile tespit edilmiştir.

- Tebliğın Adı** : **Proje Ve Kontrollük İşlerinde Uygulanacak Fiyat Artış Oranları Hakkında Tebliğ**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 16.08.2019 – 30860
- Konusu** : 8/7/1988 tarihli ve 88/13181 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Sektörüne Dahil İdarelerin İhalesi Yapılmış ve Yapılacak İşlerinde İhale Usul ve Şekillerine Göre Fiyat Farkı Hesabında Uygulayacakları Esasların 4 üncü maddesinin (4.5) numaralı bendi gereği, birinci derecenin son kademesindeki bekâr bir Devlet Memuru olarak Bakanlık Yapı İşleri Genel Müdürlüğü Proje Dairesi Başkanının bütün ek ödentileri dahil net maaşının sözleşmeye esas yıl dönemi (sözleşme birim fiyatlarının ait olduğu yıl dönemi) ile uygulama yılı dönemine ait miktarları arasındaki artış oranları 1/7/2019 tarihinden itibaren, proje ve kontrollük işlerinde uygulanmak üzere;

2001	1.	dönemi (1 Ocak - 14 Nisan) sözleşmeleri için	16,824	2008	2.	dönemi (1 Temmuz - 14 Ağustos) sözleşmeleri için	4,156
2001	2.	dönemi (15 Nisan - 14 Mayıs) sözleşmeleri için	16,473	2008	3.	dönemi (15 Ağustos - 31 Aralık) sözleşmeleri için	3,979
2001	3.	dönemi (15 Mayıs - 14 Haziran) sözleşmeleri için	14,810	2009	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	3,858
2001	4.	dönemi (15 Haziran - 30 Haziran) sözleşmeleri için	14,219	2009	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	3,670
2001	5.	dönemi (1 Temmuz - 14 Eylül) sözleşmeleri için	13,637	2010	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	3,559
2001	6.	dönemi (15 Eylül - 14 Ekim) sözleşmeleri için	12,957	2010	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	3,422
2001	7.	dönemi (15 Ekim - 14 Kasım) sözleşmeleri için	12,309	2011	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	3,212
2001	8.	dönemi (15 Kasım - 14 Aralık) sözleşmeleri için	11,599	2011	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	3,082
2001	9.	dönemi (15 Aralık - 31 Aralık) sözleşmeleri için	11,075	2012	1.	dönemi (1 Ocak - 14 Ocak) sözleşmeleri için	2,883
2002	1.	dönemi (1 Ocak - 18 Ocak) sözleşmeleri için	10,147	2012	2.	dönemi (15 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1,911
2002	2.	dönemi (19 Ocak - 14 Mayıs) sözleşmeleri için	8,236	2012	3.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	1,905
2002	3.	dönemi (15 Mayıs - 14 Temmuz) sözleşmeleri için	7,930	2013	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1,783
2002	4.	dönemi (15 Temmuz - 30 Eylül) sözleşmeleri için	7,468	2013	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	1,776
2002	5.	dönemi (1 Ekim - 31 Aralık) sözleşmeleri için	7,250	2014	1.	dönemi (1 Ocak - 31 Aralık 2014) sözleşmeleri için	1,671
2003	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	6,633	2016	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1,629
2003	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	6,539	2016	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	1,593
2004	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	6,108	2016	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1,446
2004	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	5,889	2016	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	1,435
2005	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	5,979	2017	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1,336
2005	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	5,308	2017	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	1,337
2006	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	5,182	2018	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	1,182
2006	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	4,966	2018	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	1,165
2007	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	4,752	2019	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	0,982
2007	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	4,098	2019	2.	dönemi (1 Temmuz - 31 Aralık) sözleşmeleri için	1,000
2008	1.	dönemi (1 Ocak - 30 Haziran) sözleşmeleri için	4,474				

olarak tespit edilmiştir.

YARGI KARARLARI

YARGITAY KARARLARI

BELEDİYENİN ALT İŞVERENLERDE ÇALIŞAN İŞÇİNİN YILLIK İZİNİ¹

Davcının dokuz yıl hizmet süresince hiç yıllık izin kullanmadığı iddiası hayatın olağan akışına aykırı olduğundan mahkemeye davanın aydınlatılması ödevi çerçevesinde davacının bu konudaki beyanı alınarak sonucuna göre karar verilmesi gerekirken; davacının dokuz yıl boyunca hiç yıllık ücretli izin kullanmadığı varsayılarak 150 gün yıllık ücretli izin hakkı bulunduğunu belirten bilirkişi raporu esas alınarak karar verilmesi isabetli görülmemiştir. (6100 s. HMK m. 31)

TÜRK MİLLETİ ADINA

(...)

Davacı vekili, davacının davalı Belediyeye ait işyerinde değişen alt işverenler bünyesinde çalıştığını, iş sözleşmesinin davalı işveren tarafından haklı bir sebep olmadan feshedildiğini ileri sürerek, bir kısım işçilik alacaklarının davalılardan müştereken müteselsilen tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davacılı Salihli Belediye Başkanlığı vekili, talep edilen alacakların zamanaşımına uğradığını, davalılar arasında asıl işveren alt işveren ilişkisi bulunmadığını, davcının yıllık izinlerini kullandığını, bu hususun puantaj kayıtları ile sabit olduğunu beyan ederek davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

(...)

2- Davacının yıllık ücretli izinlerini kullanıp kullanmadığı konusunda taraflar arasında uyuşmazlık bulunmaktadır.

4857 sayılı İş Kanununun 59. Maddesinde, iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde, işçiye kullandırılmayan yıllık izin sürelerine ait ücretlerin son ücret üzerinden ödeneceği hükmüne bağlanmıştır. **Yıllık izin hakkının ücrete dönüşmesi için iş sözleşmesinin feshi şarttır. Bu noktada, sözleşmenin sona erme şeklinin ve haklı nedene dayanıp dayanmadığının önemi bulunmamaktadır.**

¹ T.C. Yargıtay Yirmiikinci Hukuk dairesi E:2016/11811, K:2019/2995, T:12/02/2019

Yıllık izinlerin kullandırıldığı noktada ispat yükü işverene aittir. İşveren yıllık izinlerin kullandırıldığını imzalı izin defteri veya eşdeğer bir belge ile kanıtlamalıdır. Bu konuda ispat yükü üzerinde olan işveren, işçiye yemin teklif edebilir.

Akdin feshi halinde kullanılmayan yıllık izin sürelerine ait ücret, işçinin kendisine veya hak sahiplerine ödenir. Böylece, iş sözleşmesinin feshinde kullanılmayan yıllık ücretli izin hakkı izin alacağına dönüşür. Bu nedenle zamanaşımı da iş sözleşmesinin feshinden itibaren işlemeye başlar.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 31. maddesinde, hakimin davayı aydınlatma ödevi düzenlenmiş olup, madde uyarınca, hakim uyuşmazlığın aydınlatılmasının zorunlu kıldığı durumlarda, maddi ve hukuki açıdan belirsiz yahut çelişkili gördüğü hususlar hakkında, taraflara açıklama yaptırabileceği, soru sorabileceği ve delil göstermesini isteyebileceği düzenlenmiştir.

Somut olayda, hükme esas alınan bilirkişi raporunda davacının dokuz yıl boyunca hiç yıllık ücretli izin kullanmadığı varsayılarak 150 gün yıllık ücretli izin hakkı bulunduğu belirlenmiştir. **Davacının, dokuz yıl hizmet sürecinde hiç yıllık izin kullanmadığı iddiası hayatın olağan akışına aykırıdır.** Mahkemece davanın aydınlatılması ödevi çerçevesinde davacının bu konudaki beyanları alınarak sonucuna göre yıllık ücretli izin alacağı hesaplanması gerekirken, belirtilen hususlar yerine getirilmeden yazılı şekilde eksik inceleme ile karar verilmesi hatalıdır.

2863 SAYILI KANUNA AYKIRI ŞEKİLDE İNŞAAT ONARIMI YAPAN KİŞİ

- **Muğla İl Özel İdaresi İmar ve Kentsel İyileştirme Müdürlüğünce özel çevre koruma bölgesi ve kentsel sit alanı içerisinde kaldığı belirtilen ve yapılacak tadilat ve tamirat faaliyetleri için ön izin belgesi düzenlenen taşınmazda yapılan denetimde basit onarım iznine aykırı olarak yapıyı taş ile kaplayıp, mevcut eski girişi de oda olarak kapattığı anlaşılan sanığın 2863 sayılı Kanun'un 65/-4. maddesine göre mahkumiyetine karar verilmesi gerektiği gözetilmelidir. (2863 s. KTVK m. 65/4) ²**
- **Koruma amaçlı revizyon imar planı onaylayan kentsel sit alanı içerisinde bulunan suçla konu taşınmazda onarım önizin belgesine aykırı olarak ruhsatsız inşaat yapan sanığın hukuki durumunun, kentsel sit alanında yer alan ve aynı zamanda tescilli parsel bitişiği ve karşısında da yer alan taşınmazla ilişkin Muğla Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü ile ilgili belediyesinde mevcut tüm bilgi, belge, fotoğraflar ve projeler getirilip, olay yerinde keşif yapıp, taşınmazın son halinin kurul onayla projeye uygun olup olmadığı tespit edildikten sonra değerlendirilmesi gerektiği gözetilmelidir. (2863 s. KTVK m. 65) ³**

2 T.C. Yargıtay Onikinci Ceza Dairesi E:2016/6318, K:2019/761, T:17/01/2019

3 T.C. Yargıtay Onikinci ceza Dairesi E:2016/1149, K:2018/1239, T:08/02/2018

BELEDİYE BAŞKANINA HAKARET⁴

Belediye encümen kararı ile satın aldığı arsanın devir işlemleri için imza atması gereken mağdur K.... Belediye başkanının imzasını atmaması üzerine sinirlenerek hakaret ve silahla tehdit suçlarını işlediğini belirten sanık hakkında karar verilmeden önce haksız tahrik hükümlerinin tartışılması gerektiği, zincirleme suç sebebiyle yapılacak ceza artırımının gerekçe gösterilerek tayin edilmesi ve hüküm açıklanmasının geri bırakılması kararı erteleme hükmünden daha lehe olduğundan sanığın bir daha suç işleyip işlemeyeceği konusunda değerlendirme yapılarak karar verilmesi gerektiği gözetilmelidir. (5237 s. TCK m. 29,43,125/3-a,129), 5271 s. CMK m.231).

İŞYERİNDE KADINA CİNSEL TACİZ FESİH NEDENİDİR⁵

Davalı ait işyerinde çalışan bir kadın işçiyi mesaj yoluyla taciz eden davacı işçi hakkında cezai anlamda şikayet olmaması eylemin niteliğini değiştirmeyip, kadın işçiye karşı cinsel tacizde bulunduğu açıkolan davacının iş akdinin feshi haklı nedene dayalı olup, kıdem ve ihbar tazminatı talebinin reddi gerektiği gözetilmelidir. (4857 s. İş K. m. 25/II -c)

(...)

Dosyada sorun, iş yerinde çalışan evli, erkek bir işçinin aynı iş yerinde çalışan ve dosya içeriğinden kendisinden çok küçük, kızı yaşında olduğu anlaşılan bir kadın çalışanı gönderdiği SMS'ler ile taciz edip, etmediği, bu davranışının işveren açısından haklı fesih nedeni oluşturup oluşturmayacağıdır.

Cinsel tacizin tanımı, akademik çevrelerde tartışıldığı kadar girift değildir.

İlgili kaynaklarda cinsel taciz genel olarak “kişiye yönelik tehdidi içeren, onu aşağılayan ve küçük düşüren, duygusal ve psikolojik olarak çökmesine sebep olan, kişinin iradesi dışında kendisine yönelik gerçekleştirilen sözel, fiziksel ve/veya başka türlerde cinsel içerikli herhangi bir davranış” olarak tanımlanmaktadır.

Cinsel taciz, muhatabının kişilik haklarına ve çalışma özgürlüğüne saldırıdır.

İşyerinde cinsel taciz, bireysel olarak mağdurlar üzerinde çok boyutlu yıkıcı etkilere sahip olmanın yanı sıra ailesel, kurumsal ve toplumsal düzeylerde de derin etkiler bırakan bireysel ve toplumsal bir sorun niteliğini taşımaktadır. (Abdullah IŞIK. Sinop Üniv. Sağlık Yüksek Okulu Sosyal Hizmet Bölümü Arş. Görevlisi. KSBD. Sonbahar 2017. Y.9.C.9, Kadın Özel Sayısı)

4 T.C. Yargıtay Dördüncü Ceza Dairesi E:2018/8008, K:2019/5131, T:25/03/2019

5 T.C. Yargıtay Dokuzuncu Hukuk Dairesi E:2015/35411, K:2019/3553, T:13/02/2019

Cinsel taciz, karışı cinse yönelik olabileceği gibi hem cinse karşıda yönelebilir.

Ancak cinsel taciz ağırlıklı olarak erkek işçi tarafından kadın işçiye karşı ortaya çıkmaktadır.

Ülkemizde iş alanlarının gelişmesi, kadınların okuma, bilgi ve becerilerinin artması, bir çok meslek dalında yapılacak işe daha yatkın ve işin niteliğine göre erkeklerden daha becerikli olmaları sonucunda bir çok kadın iş hayatında yer alamaya başlamış, her alanda kadın işçilerin sayısı artmaya başlamıştır.

Her alanda çalışma hayatında atılan, her kademedede başarı ile yer alan kadın işçilerimizin çalışma yaşamındaki en büyük engel işin fiili fiziki zorlukları değil, işyerinde, iş hayatında karşılaştıkları, muhatap oldukları cinsel tacizlerdir.

Bugün ülkemizde ve sanayileşmiş ülkelerin çoğunda işyerinde cinsel taciz orunu önemle üzerinde durulan ve yasal düzenlemelerle engellenmeye çalışılan bir alan haline gelmiştir.

Cinsel taciz, ayrıca Türk Ceza Kanunu tarafından suç olarak kabul edilmiştir.

Ülkemizde çalışanların cinsel tacize karşı korunması TCK.nunda ki düzenlemeler dışında ***Türk Borçlar Kanununda ve İş Kanununda yasal düzenlemeler yapılmış, cinsel taciz 4857 sayılı İş Kanununun 24. Maddesinin II/b ve d bentleri işçi açısından haklı fesih sebebi, 25/II-c maddesi ise işveren açısından haklı fesih sebebi olarak düzenlenmiştir.***

İş yerinde cinsel tacizin önlenmesinin yolu, taciz mağdurunun herhangi bir aşığılamaya maruz kalmadan karşı çıkabilmesini, tacizde bulunana şikayet edebilmesini sağlayacak ortamın sağlanmasından, taciz failinin ise gerekli yaptırımlara maruz kalacağını bilmesinden geçmektedir.

İşverenler bu konuda duyarlı davranmak, tacizi engelleyici, mağdurun çekinmeden şikayetçi olabileceği ortamı sağlamak için gerekli tedbirleri almak, iddiaları ciddiyle soruşturup, gerekli yaptırımları uygulamak zorundadır.

Somut olayımızda işveren bu yükümlülüğünü duyarlılıkla yerine getirmiş, mesajları davacıya yazılı olarak tebliğ ederek, savunmasını istemiş, iş akdini derhal feshetmiştir.

Somut uyuşmazlıkta, davacı iş akdinin haksız olarak feshedildiğini iddia etmiş, davalı işveren ise yukarıda cevap bölümünde detaylıca yazıldığı şekilde davacının iş akdinin kadın çalışmanı mesaj ile taciz ettiği için haklı nedenle feshedildiğini savunmuştur.

Mahkemece yukarıda ilgili kısımda belirtilen gerekçe ile feshin haksız olduğu kabul edilerek, kıdem ve ihbar tazminatlarına hükmedilmiştir.

Davacının dosyada dökümü bulunan SMS yazışmalarına göre aynı gün içerisinde, saat 10.44'de olayın muhatabı kadın işçiye "... Hayırlı sabahlar." diyerek SMS gönderdiği,

Davacının 11.16'da "Kızıyorsan atmayayım" diyerek tekrar SMS gönderdiği,

Muhatabın cevap vermemesi, üzerine, gece saat 22.08'de muhataba "Mesaja cevap vermedin, işdeki komşu, hayırlı geceler mesaja karşysan mesaj gönderme yaz komşu" diyerek SMS gönderdiği.

Bunun üzerine muhatabın "Hayırlı akşamlar abi, ben iş hakkındaki konuşmalar için veriyorum numaramı personele, iş dışında bir şey yoksa mesaj atmazsan sevinirim." diye cevap yazdığı,

Davacının 22.37'de gönderdiği SMS ile muhataba "Bu yazdıklarımız aramızda kalsın" diyerek tekrar mesaj attığı,

Muhatabın "Bu yazdıkların aramızda kalmayacak " diyerek işverene şikayette bulunacağını mesaj ile bildirdiği,

Davacının bunun üzerine aynı gece gönderdiği özür mesajlarından birisinde "... Tamam hakkını helal et bir an bastırduğım duygularıma yenildi..." bir diğesinde ise "... yaptığım bu günahahtan dolayı tövbe edeceğim. Bir an gaflete düştüm..." şeklinde açıklama yapmıştır.

Kadın işçi davacıyı iş yeri yetkililerine şikayet etmiştir.

İşveren kadın işçinin başvurusu üzerine mesaj dökümlerini de yazarak, davacıdan savunma istemiştir.

Davacının el yazılı savunmasında aynen "Şikayetçi M. Benim kardeşimdir. Onula 3 senedir beraber çalışıyoruz, Onunla dini sohbet etmek için dini duygularıma yenilerek mesaj attım, ona nasihat yardımcı olma için mesaj attım. Bunun tacil olduğunu kabul etmiyorum. Dini duygularım baskın çıktığı için mesaj attım. Beraber çalıştığım sürece ona hiç saygısızlık yapmadım, 7 yıldır bu fabrikada çalışıyorum. Kötü niyetim olsa telefon ile arardım, konuşurdum. Ben mesajın delil olduğun biliyorum. Bu suçlama onu yanlış anlamasıdır. ... özür diliyorum, Helallik istiyorum ..." şeklinde beyanda bulunmuştur.

Davacı muhatap kadın işçinin kibarca engelleme çabalarına rağmen ısrarla mesaj atmaya devam etmiştir.

Masaj içeriklerinden, özellikle "... Tamam hakkını helal et bir an bastırduğım duygularıma yenildim..." "... yaptığım bu günahahtan dolayı tövbe edeceğim, biran gaflete düştüm..." şeklindeki mesajlarından davacının muhatap kadın işçiye karşı cinsel dürtülerle yaklaştığı çok açık bir şekilde ortadadır. Kadın işçiye sırnaşıkça, cinsel dürtülerle yazılan mesajların taciz, kamuoyundaki deyimini ile sarkıntılık olduğu Mahkemenin de kabulüdür.

Mahkemenin feshin haksız olduğunun kabulünün gerekçeleri “...davacının eylemi ile iş akdinin sona erdirilmesi mukayese edildiğinde iş akdinin sona erdirilmesinin çok ağır bir yaptırım olduğu ve davacının hatasını anlayarak, hatasından çabuk dönerek özür dilediği, feshin hakkaniyete uygun olmadığı ve eylemle ilgili suç duyurusunda bulunulmadığıdır.

Davalı iş yerinde çalışan evli, davacı işçinin aynı işyerinde çalışan ve doysa içeriğinden kendisinden küçük, kızı yaşında olduğu anlaşılan bir kadın çalışanı gönderdiği SMS’ler ile taciz eyleminin “**kişiyeye yönelik tehdidi içeren, onu aşağılayan ve küçük düşüren, duygusal ve psikolojik olarak çökmesine sebep olan, muhatabının kişilik haklarına ve çalışmaya özgürlüğüne saldırı oluşu, ailesel, kurumsal ve toplumsal düzeylerde de derin etkiler bırakan bireysel ve toplumsal bir sorun olma**” niteliği karşısında bu eylemin hafife alınması, fesih ile kıyaslanması, yapılmakla sonuçlarını doğuran ve daha vahim sonuçlara yol açabilecek bir eylem karşısında feshin ağır bir yaptırım olduğunu söylemek yasal olarak mümkün değildir.

Ayrıca toplum yapımız dikkate alındığında, mağdurun bir kısım Saikler ile cezai anlamda şikayetçi olmaması eylemin niteliğini değiştirmemektedir.

Sonuç olarak, yukarıda detaylıca açıklandığı üzere, iş yerinde çalışan kadın işçiye karşı cinsel tacizde bulunduğu açık olan davacının iş akdinin feshinin haklı nedene dayandığı anlaşıldığından, kıdem ve ihbar tazminatı taleplerinin reddi gerekirken mahkemece yerinde ve yasal olmayan gerekçe ile kabulü hatalı olup, bozmayı gerektirmiştir.

DANIŞTAY KARARLARI

İŞYERİNİN NİTELİĞİNİN DEĞİŞMESİ VEYA RUHSAT SAHİBİ KİŞİNİN İŞLETMESİNİ DEVRETMESİ¹

Ruhsat sahibi kişinin işletmesini başka bir şahsa devretmesi veya işyerinin niteliğini değiştirmesi halinde ruhsatın hukuki geçerliliğini yitirdiğini; bu bağlamda, ilk ruhsat sahibine sağlanan kazanılmış hakkın işyerinin başka bir şahsa devri halinde korunmasından söz edilemeyeceğinden, işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmesi başvurusu yapılması durumunda, anılan başvurunun devir tarihindeki mevzuat hükümlerine göre değerlendirilmesinde hukuka aykırılık bulunmadığı hakkında.

İstemin Özeti: Konya 2. İdare Mahkemesi'nin 19.02.2016 günlü, E:216/128, K:2016/189 sayılı ısrar kararına karşı davacı esas, davalı idare yargılama giderleri ve vekalet ücreti yönünden temyiz isteminde bulunmaktadır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Dava; davacı şirket tarafından devren satın alınarak işletmeye başlanan fırın faaliyet konusu işyeri için davalı idareye işyeri açma ve çalıştırma ruhsatı verilmesi istemiyle yapılan başvurunun reddine ilişkin ... Belediye Başkanlığı Ruhsat ve Denetim Müdürlüğünün 14.07.2009 günlü, 5267 sayılı işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

Konya 2. İdare Mahkemesinin 26.09.2003 günlü, E:2013/1124, K:2013/826 sayılı kararıyla; İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 5. Maddesinin 1. Fıkrasının (c) bendinde, özel yapı şeklini gerektiren sinema ve tiyatro, düğün salonu, otel, hamam, sauna; ekmek fırını ile akaryakıt, sıvılaştırılmış petrol gazı, sıvılaştırılmış doğal gaz ve sıkıştırılmış doğal gaz istasyonu için yapı kullanma izin belgesinin alınmış olmasının, işyeri ruhsatı alınabilmesinin bir ön şartı olarak öngörüldüğü Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından çıkarılan İmar Yönetmeliğinin "Özellik arz eden yapılar" başlıklı 48. Maddesinde de bu yapıların hangi niteliklere haiz olmaları gerektiğinin özel olarak düzenlendiği; söz konusu İmar yönetmeliğinde öngörülen ek koşulları taşımaması sebebiyle davacının başvurusunun reddedildiği; işyerinin mevzuata uygunluğunu denetleme yetkisi ve görevi olan davalı idare tarafından, işyerinin bu özellikli durumu nedeniyle taşınması gereken nitelikleri taşımadığının tespit edildiğinden sahilde tesis edilen dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Anılan karar, Danıştay Sekizinci Dairesinin 04.11.2014 günlü, E:2013/11263, K:2014/8029 sayılı kararıyla; ... Büyükşehir Belediye Başkanlığının hazırladığı Yönetmelik esas alınarak fırınlar için meri mevzuatta öngörülen düzenlemeleri aşar şekilde ek koşullar aranarak devir nedeniyle ruhsat talebi reddedilmiş ise de; işyerinin açılış, ruhsatlandırma ve denetlenmesine ilişkin esas ve usullerin yer aldığı çerçeve nitelikteki ve üst norm olan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik hükümlerine aykırı olduğu; idarece Yönetmeliğin 8. Maddesi uyarınca devir esas alınarak davalı adına ruhsat düzenlenmesi gerekirken, üst hukuk normlarına aykırı olan büyükşehir beledi-

1 T.C. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu Esas No:2016/2629, Karar No:2018/730

yesi normları esas alınarak tesis edilen işlemde hukuka uyarılık bulunmadığı gerekçe-
siyle bozulmuş ise de; İdare Mahkemesinin, bozma kararına uymayarak davanın reddi
yolundaki ilk kararında ısrar etmiş ve .... TL yargılama gideri ile kararın verildiği tarihte
yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca belirlenen .... TL vekalet
ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine hükmetmiştir.

Konya 2. İdare Mahkemesinin 19.02.2016 günlü, E:2016/128, K:2016/189 sayılı ısrar
kararını davacı esas, davalı idare ise yargılama giderleri ve avukatlık ücreti yönünden
temyiz etmekte ve bozulması istemektedir.

Temyiz edilen kararla ilgili dosyanın incelemesinden; temyiz istemine konu kararın,
davanın reddine ilişkin kısmının usul ve hukuka uygun bulunduğu, davacı tarafından
dilekçede iler sürülen temyiz nedenlerinin kararın bu kısmının bozulmasını gerektire-
cek nitelikte olmadığı sonucuna varılmıştır.

Davalı idarenin temyiz istemine gelince;

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 31. Maddesinin yargılama giderleri
konusunda yollama yaptığı 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 323. Madde-
sinde, avukatlık ücretinin yargılama giderlerine dahil olduğu; 326. Maddesinde ise, yar-
gılama giderlerinin aleyhine hüküm verilen taraftan alınmasına karar verileceği, davada
iki taraftan her biri kısmen haklı çıkarsa, mahkemece, yargılama giderlerinin tarafların
haklılık oranına göre paylaşılacağı hüküm altına alınmıştır.

Dosyanın incelenmesinden, davalı idarenin yargılama sürecinde avukat aracılığıyla
temsil edildiği görüldüğünden, ret kararı ile sonuçlanan davada, davalı idare aleyhine
yargılama giderleri ve avukatlık ücretine hükmedilmesinde hukuka uyarılık bulunma-
maktadır.

Açıklanan nedenlerle, davacının temyiz isteminin reddi ile Konya 2. İdare Mahke-
mesinin 19.02.2016 günlü, E:2016/128, K:2016/189 sayılı ısrar kararının davanın reddi-
ne ilişkin kısmının ONANMASINA, davalı idarenin temyiz isteminin kabulü ile anılan
kararın yargılama giderleri ve avukatlık ücreti yönünden bozulmasına, dosyanın anılan
İdare Mahkemesine gönderilmesine, yürütmenin durdurulması isteminin hakkında ka-
rar verilmediğinden ... TL harcın istemi halinde davacıya iadesine, kararın tebliği tari-
hini izleyen 15 (onbeş) gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 01.03.2018
gününde kararın davanın reddine ilişkin kısmının onanması yönünden oy çokluğuyla

ATMLERİN KURULMASINDAN BELEDİYEDEN ÖN İZİN ALMA ZORUNLUĞUNUN OLUP OLMADIĞI²

*Gerek Belediye Kanununda ve İşleri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönet-
melikte, gerekse ilgili diğer mevzuat hükümlerinde, ATM'lerin kurulmasından önce
belediyeden izin alınmasının zorunlu olduğu yönünde açık bir düzenlemenin bulun-
madığı dikkate alındığında, şube ya da işyeri olarak değerlendirilmesi mümkün olma-
yan ATM cihazlarının izin alınmadan kurulduğundan bahisle 15 gün içinde kaldırıl-
masına yönelik işlemde hukuka uyarılık bulunmadığı hakkında.*

2 T.C. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu Esas No:2016/655, Karar No:2018/3220

İstemın Özetı: Bursa 3. İdare Mahkemesının 03.11.2015 günlü, E:2015/872, K:2015/1175 sayılı ısrar kararının temyizen incelenerek bozulması, davacı tarafından istenilmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Dava; davacı şirkete ait ATM cihazlarının izin alınmadan kurulduğundan bahisle 15 gün içerisinde kaldırılmasının, aksi halde yasal işlem yapılacağına bildirilmesine ilişkin 08.12.2011 günlü, 796 sayılı; 08.12.2011 günlü, 804 sayılı; 08.12.2011 günlü, 794 sayılı; 08.12.2011 günlü, 795 sayılı işlemler ile dayanağı 05.10.2011 günlü, 78 sayılı ... Belediye- si Meclis kararının iptali istemiyle açılmıştır.

Bursa 3. İdare Mahkemesının 07.03.2013 günlü, E:2012/299, K:2013/184 sayılı kara- rıyla; 5393 sayılı Yasanın 14. Maddesinin 1/a bendi uyarınca, çevre ve sağığı ile şehir içi yaya trafiğini düzenleme hizmetlerini yapma veya yaptıрма hususunda görev ve so- rumluluğı bulunan davalı belediyenin, bu sorumluluk kapsamında şehirdeki halkın or- tak kullanımına açık alanlarda kurulacak ATM'lerin yerlerinin belirlenmesi hususunda da genel yetkisi bulunduğunun kabulü gerektiğinden, bu doğrultuda alınan 05.10.2011 günlü, 2011/325 sayılı ... Belediye Meclisi kararı ile bu karara dayanılarak tesis edilen 08.12.2011 günlü, 795, 804,796 ve 794 sayılı işlemlerde hukuka aykırılık görlmediğı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Anılan karar, Danıştay Sekizinci Dairesinin 18.10.2014 günlü, E:2013/4844, K:2014/7037 sayılı kararıyla; mevzuat hükümleri uyarınca, ATM'lerin işyeri ya da şube olarak değerlendirilemeyeceğı; diğeri taraftan, belediyelerden ruhsat alma zorunluluğı bulunan işyerlerinin, aynı zamanda belediyelerin denetim ve gözetimine tabi olduğı ve belediyelerden çeşitli hizmetler aldığı düşünüldüğünde; ATM'lerin belediyelerden herhangi bir hizmet de almaması karşısında, işyeri nitelemesiyle belediyenin gözetim ve denetiminde olmayacağı; işyeri olmayan cihazlar için işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmayacağı; işyeri olmayan cihazlar için işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmayacağı gibi mevzuatta başka bir izin alınacağı düzenlenmesine de gidilmediğı; işyeri olmayan cihazlar için işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmayacağı gibi mevzuatta başka bir izin alınacağı düzenlenmesine de gidilmediğı; bu nedenle, davalı Belediyeye ait taşınmaz üze- rinde bulunmayan ve üzerine konuldukları taşınmazlara yönelik kira sözleşmeleri bu- lunan ATM cihazları için davalı belediyeden izin alma zorunluluğı bulunmadığından, tesis edilen işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı; ATM cihazlarının kent estetiğini, çev- re ve çevre sağığını, trafik düzenini bozduğunun yapılacak keşif ve bilirkişi incelemesi sonucu düzenlenecek bilirkişi raporu ile tespit halinde ATM cihazlarının kaldırılabil- ceğinin de açık olduğı gerekçesiyle bozulmuş ise de, idare Mahkemesi bozma kararına uymayarak, Mahkemelerinin, davacı şirkete ait bankamatik cihazlarının kamusal alanda mı yoksa özel taşınmazlarda mı kaldığının sorulmasına ilişkin 09.09.2015 günlü ara ka- rarına davalı idarece verilen cevapta; ... mahallesinde kurulan ATM cihazlarının bulun- duğı alanların kamusal alanda kaldığının bildirildiğı gerekçesine yer vermek suretiyle, ilk kararında ısrar etmiştir.

Davacı, Bursa 3. İdare Mahkemesinin 03.11.2015 günlü, E:2015/872, K:2015/1175 sayılı ısrar kararını temyiz etmekte ve bozulmasını istemektedir.

5393 sayılı Belediye Kanununun 14. maddesinin 1/a bendinde, belediyenin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla, imar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor; sosyal hizmet ve yardım, nikah, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapacağı veya yaptıracığı vurgulanmış, 15. maddesinin 1/b bendinde de, Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarabilmek, belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek yetki ve imtiyaz olarak sayılmıştır.

4857 sayılı İş Kanununun “Tanımlar” başlıklı 2. maddesinde; işyeri işveren tarafından mal veya hizmet üretmek amacıyla maddi olan ve olmayan unsurlar ile işçinin birlikte örgütlendiği birim olarak tanımlanmış; 213 sayılı Vergi Usul Kanununun “İşyeri” başlığını taşıyan 156. Maddesinde; “ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyette iş yeri; mağaza, yazıhane, idarehane, muayene hane, imalathane, şube, depo, otel, kahvehane, eğlence ve spor yerleri, tarla, bağ, bahçe, çiftlik, hayvancılık tesisleri, dalyan ve voli mahalleri, madenler, taş ocakları, inşaat şantiyeleri, vapur büfeleri gibi ticari, sınai zirai veya mesleki bir faaliyetin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan yerdir.” düzenlenmesi yer almıştır.

5411 sayılı Bankacılık Kanununun 3. maddesinde ise şube; elektronik işlem cihazlarından ibaret birimler hariç olmak üzere; bankaların bağımlı bir parçasını oluşturan ve bu kuruluşların faaliyetlerinin tamamını veya bir kısmını kendi başına yapan, sabit ya da seyyar bürolar gibi her türlü işyeri olarak tanımlanmıştır.

Dosyanın incelenmesinden, umuma ait yollarda yaya yollarında veya ticaret merkezlerinde, insanların rahat alışveriş yapabilmelerine, seyahat ve yürüyüşlerine engel durumların olduğu yönünde şikâyet ve başvurular üzerine, 05.10.2011 günlü, 78 sayılı ... Belediye Meclisi kararıyla Belediye sınırları dahilinde bankalar tarafından kurulacak olan ATM’ler için belediyeden izin alınmasının sağlanması, izin alınmadan ATM kuran bankalar hakkında 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 32. maddesi kapsamında değerlendirilerek gereğinin yapılması yolunda karar alındığı; bu karara dayanılarak 08.12.2011 günlü, 795 sayılı işlemler, ... ATM’lerin belediyeden izin alınmadan kurulduğundan bahisle 15. maddesiyle tanınan yetki ve imtiyazlar çerçevesinde yaptırım uygulama yetkisi bulunduğu kabulü gerekmektedir. Ancak bu hususun, ATM’lerin kurulması konusunda, belediyeden önceden izin alınması sonucunu doğurmayacağı da açıktır.

Somut olayda, tüm bu hususların yanı sıra, davalı idarenin, uyuşmazlık konusu ATM cihazlarının kent estetiğini, çevre ve çevre sağlığını, trafik güvenliğini bozduğu yönünde somut bir tespiti bulunmadığı hususu da dikkate alındığında, izin alınmadan kurulduğundan bahisle 15 gün içinde kaldırılmaları yönünde tesis edilen dava konusu işlemlerde ve dayanağı meclis kararında hukuka uyarlık görülmemiştir.

Öte yandan; uyuşmazlıkta, ATM’lerden birinin bulunduğu yerin belediyeye ait olduğu görüldüğünden, bu konuda işlem tesis etme yönünden davalı belediyenin yetkisi bulunduğu; bu taşınmaz hakkında ayrıca değerlendirme yapılarak, mevzuat uyarınca işlem tesis edilebileceği de tabiidir.

BELEDİYE MECLİSİ SULH YOLU³

Özet: Belediye meclisinin 5393 sayılı Belediye Kanununun 18. Maddesinin (h) bendi uyarınca, belediye uyuşmazlıklarına ilişkin bir konunun sulh ile neticelendirilmesi konusunda görev ve yetkisinin bulunduğu dikkate alındığında, bu hususa ilişkin Meclis Kararı ve eki toplantı tutanaklarının incelenmesi ve sözkonusu Meclis Kararı aleyhine açılmış bir dava olup olmadığı araştırılarak sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, belediye meclisinin encümen kararını ortadan kaldıramayacağı gerekçesiyle davanın reddi yolunda verilen İdare Mahkemesi kararında hukuka uyarılık bulunmadığı hakkında.

İstemin Özeti: Antalya 1. İdare Mahkemesinin 29.04.2015 günlü, E:2014/1262, K:2015/373 sayılı kararının; usul ve yasaya uygun olmadığı ileri sürülerek bozulması istenilmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Dava; ... sayılı parselde ruhsat ve eki projeye aykırı uygulamalar yapıldığının, 3194 sayılı İmar Kanununun 32. Maddesi uyarınca düzenlenen 10.01.2014 günlü, 12 sayılı, ... yapı tatil tutanakları ile tespiti üzerine, 3914 sayılı İmar Kanununun 32. Maddesi uyarınca ruhsat ve eki projeye aykırı uygulamaların yakımı ve aynı Kanunun 42. maddesi uyarınca ruhsat ve eki projeye aykırı uygulamaların yıkımı ve aynı Kanunun 42. Maddesi uyarınca ruhsat ve eki projeye aykırı uygulamaların yıkımı ve aynı Kanunun 42. maddesi uyarınca idari para cezası verilmesine ilişkin 16.01.2014 günlü, ... sayılı ... Belediye Encümeni kararlarıyla davacı şirkete verilen toplam .... TL idari para cezasının tahsili amacıyla düzenlenen 08.07.2014 tarihli ödeme emrinin iptali istemiyle açılmış, İdare Mahkemesince; dava konusu ödeme emrinin dayanağı olan idari para cezasına karşı dava açılmadığı (açılan davalardan feragat edildiği) ve süresi içinde borcun ödenmediği 5393 sayılı Belediye Kanunu uyarınca Belediye Meclisinin encümen kararını ortadan kaldırmayacağı, idari para cezasının tahsili amacıyla düzenlenen ödeme emrinde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle ile davanın reddi yolunda verilen karar, davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 37. Maddesinde; amme alacaklarının hususi kanunlarında belli edilen zamanlarda ödeneceği, hususi kanunlarında ödeme zamanı tespit edilmemiş amme alacaklarının Maliye Vekaletince belirtilecek usule göre yapılacak tebliğinden itibaren bir ay içinde ödeneceği, 55. maddesinde; amme alacağını vadesinde ödemeyenlere yedi gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları hususunun bir “ödeme emri” ile tebliğ olunacağı, 58. Maddesinde ise; kendisine ödeme emri tebliğ olunan şahsın, böyle bir borcu olmadığı” veya kısmen ödediği veya zamanaşımına uğradığı hakkında tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde dava açmasının gerektiği hükümlerine yer verilmiş bulunmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanununun “Meclisin görev ve yetkileri” başlıklı 18. Maddesinin (h) bendinde, vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beşbin YTL’den fazla dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarını sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragate karar vermenin Belediye Meclisinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

3 T.C. Danıştay Ondördüncü Daire Esas No:2015/10438, Karar No:2018/5022

Dava dosyasının incelenmesinden; davacı şirket tarafından ..... parsel sayılı taşınmazda, ruhsat ve ki projeye aykırı uygulamalar yapıldığının tespit üzerine 16.01.2014 günü, ... sayılı ... Belediye Encümeni kararları ile toplam ... TL idari para cezası verildiği, davacı şirket tarafından bu Encümen kararları ile dayanakları yapı tatil tutanaklarının iptali istemiyle Antalya 1. İdare Mahkemesinin F:2014/346 sayılı dosyası ile dava açıldığı, ancak davacı şirket tarafından, ödeme emrine dayanarak idari para cezalarına ilişkin encümen kararlarının ... Belediye Meclisinin 06.03.2014 tarih ve 4 no'lu kararı ile iptal edildiği gerekçesiyle davadan feragat edilmesi nedeniyle, Antalya 1. İdare Mahkemesinin 12.03.2014 günü, E:2014/346, K:2014/297 sayılı kararı ile feragat nedeniyle "konusu kalmayan davanın esası hakkında karar verilmesine yer olmadığına" kararı verildiği, bu arada 6360 sayılı Büyükşehir Belediye Yasası ile ... Belediyesinin kapatılarak ... Belediyesine katıldığı ... Belediyesinin ise 26.05.2014 günlü yazısı ile davacı şirkete 5393 sayılı Kanuna göre Belediye meclislerinin encümen kararlarını iptale yetkisi olmadığından ... Belediye Meclisi kararının hükümsüz olduğu söz konusu toplam .... TL idari para cezasının Belediye Mali hizmetler Müdürlüğü veznesine 30 gün içerisinde ödenmesi gerektiği, aksi takdirde, 6183 sayılı Yasa hükümlerinin uygulanacağını belirtildiği, davacı şirket tarafından idari para cezası borcunun süresinde ödenmemesi üzerine, davaya konu ödeme emrinin düzenlendiği anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlıkta; ... Belediye Meclisinin 06.03.21014 günlü, 4 sayılı kararında, davaya konu ödeme emrine dayanak yapı tatil tutanağı ve encümen kararlarının iptal edildiği belirtilmekle birlikte, söz konusu karar, eki toplantı tutanakları ile birlikte değerlendirildiğinde, alınan kararın, 5393 sayılı Belediye Kanununun 18.maddesinin (h) bendi uyarınca alınmış bir karar olduğu, idari para cezasına ilişkin davacı şirketle devam etmekte olan bir uyuşmazlığın sulh yolu ile giderilmesine yönelik olduğu, Meclis Kararının iptali istemi ile alınmış bir dava olup olmadığı hususunda dosyada belge bulunmadığı ve bu meclis kararı ile davaya konu ödeme emrinin dayanaksız kalmış olduğu görülmektedir.

Bu durumda; Belediye Meclisinin 5393 sayılı Belediye Kanununun 18. Maddesinin (h) bendinden kaynaklanan yetkisin kullanarak, Belediye uyuşmazlıklarına ilişkin bir konunun sulh ile neticelenmesine yönelik olarak aldığı 06.03.2014 günlü ve 4 sayılı Meclis Kararı ve eki toplantı tutanaklarının incelenmesi ve söz konusu Meclis Kararı aleyhine açılmış bir dava olup olmadığı araştırılarak sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, 5393 sayılı Belediye Kanunu uyarınca Belediye Meclisinin encümen kararını ortadan kaldıramayacağı gerekçesiyle davanın reddi yolunda verilen İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir.

SAYIŞTAY KARARLARI

BELEDİYE TAŞINMAZLARININ SPOR KULÜBÜNE TAHSİS EDİLMESİ VE ÜÇÜNCÜ KİŞİLERE KİRAYA VERİLMESİ¹

Mülkiyeti .... Belediyesine ait olan iki adet açık otopark, çay bahçesi, kafeterya ve kuaför salonunun .... Belediyesi Jimnastik Spor Kulübüne meclis veya encümen kararlarıyla tahsis edildiği ve söz konusu taşınmazların ..... Belediyesi Jimnastik Spor Kulübü tarafından da üçüncü kişilere kiraya verildiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde, mahallî idarelerin de içinde yer aldığı genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri tanımlanmış ve "Taşınmaz tahsisi" başlıklı 47'nci maddesinde, bu kamu idarelerinin, kanunlarında belirtilen kamu hizmetlerini yerine getirebilmek için mülkiyetlerindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri, birbirlerine ve köy tüzel kişiliklerine bedelsiz olarak tahsis edebilecekleri ve tahsis edilen amaç dışında kullanamayacakları belirtilmek suretiyle taşınmaz tahsisine ilişkin genel bir çerçeve oluşturulmuştur.

Aynı Kanun'un "Mal yönetiminde etkililik ve sorumluluk" başlıklı 48'inci maddesinin üçüncü fıkrasında da, tahsis işlemlerinin mevzuatında öngörülen kurallar dahilinde hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapılması gerektiği, aksi halde doğacak zarardan malların yönetimi veya kullanılması hususunda yetki verilenlerin sorumlu olacakları belirtilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nda da taşınmaz tahsisi konusu benzer şekilde düzenlenmiştir. Anılan Kanun'un "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinde, belediyelere mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacı taşımak şartı ile belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde taşınmaz tahsis etme yetkisi verilmiş; "Meclisin görev ve yetkileri" başlıklı 18'inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde, belediyenin taşınmazlar üzerindeki bu tahsis yetkisini Belediye Meclisi vasıtasıyla kullanması sağlanmış ve "Diğer kuruluşlarla ilişkiler" başlıklı 75'inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde de, Belediyelerin, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda kendilerine ait taşınmazları, asli görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebileceği veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edebileceği belirtilmiştir.

Ayrıca 5393 sayılı Kanun'da, 75'inci maddeden farklı olarak, belediyelerin belli amaçlarla üretecekleri arsa, konut ve işyerlerinin temini, satışı ve tahsisi hususunda

¹ Sayıştay 6. Daire 16.4.2019 tarih ve 662 No'lu Kararı

“Arsa ve konut üretimi” başlıklı 69’uncu madde ile özel bir düzenlemeye yer verilmiştir. Söz konusu 69’uncu maddenin üçüncü fıkrasında; belediye ve mücavir alan sınırları içinde kendisine, eşine veya on sekiz yaşından küçük çocuklarına ait konutu olmayan dar gelirli kişiler ile afete maruz kalanlara, sanayi bölgelerinden nakledileceklere ve üyelerinin tamamı bu durumda olan kooperatiflere, bedeli 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre oluşturulan takdir komisyonu tarafından belirlenecek tutardan aşağı olmamak üzere arsa tahsisi yapılabileceği ifade edilmiş ve sadece madde içerisinde belirtilen sınırlamalar çerçevesinde ve bedeli mukabilinde yapılacak arsa tahsisine imkân tanınmıştır.

Yukarıda belirtildiği üzere, 5018 sayılı Kanun’un 47’nci maddesi, kamu idarelerinin mülkiyetlerindeki taşınmazların tahsisinde kamu hizmeti ve kamu idaresi olmak üzere iki temel ölçütün varlığını aramaktadır. Başka bir ifadeyle, **kamu idarelerinin mülkiyetlerindeki taşınmazları kamu hizmetinin bulunmadığı yahut tahsisin yapılacağı tarafın kamu idaresi olmadığı durumlarda tahsis edebilmeleri mümkün değildir.**

Konuya bir kamu idaresi olan belediyeler özelinde bakıldığında da taşınmaz tahsisinde kamu hizmetinin ve kamu idaresinin varlığı ölçütleri geçerliliğini korumaktadır. Buna göre, belediyeler, mülkiyetlerindeki taşınmazlarını 5393 sayılı Kanun’un sosyal ve ekonomik amaçlı arsa ve konut üretimine ilişkin 69’uncu maddesindeki özel hükümler hariç olmak üzere aynı Kanun’un 75’inci maddesi ile 5018 sayılı Kanun’un 47’nci maddesi çerçevesinde, ancak mahalli müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla belediye meclislerinin bu konuya ilişkin alacakları kararla ve sadece mahalli idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edebileceklerdir.

Belediyeler tarafından spor kulüplerine taşınmaz tahsisi yapılamayacağı 02.02.2018 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan 2017/1 esas ve 5415/1 karar numaralı Sayıştay Genel Kurulu İçtihadı Birleştirme Kararında kararlaştırılmıştır.

.... Belediyesine ait iki adet açık otopark, çay bahçesi, kafeterya ve kuaför salonu, ihale yapılmadan encümen veya meclis kararıyla .... Belediyesi Jimnastik Spor Kulübüne kiralama işlemi adı altında tahsis edilmiştir. Tahsis süresi biten yerler için her yıl encümen kararıyla kira bedeli yeniden belirlenmiş ve süresi uzatılarak tahsis işlemine devam edilmiştir. Söz konusu tahsislerin encümen veya meclis kararıyla kiralama adı altında yapılmış olması, yapılan işlemin tahsis niteliğini ortadan kaldırmamakta ve taşınmazın kiralandığı anlamına gelmemektedir. Belediye mülkiyetindeki taşınmazların kiralanması için belediye meclis veya encümen kararı tek başına yeterli olmayıp böyle bir durumda 2886 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanarak ihale yapılması gerekmektedir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun, "Kapsam" başlıklı l'inci maddesinde, genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerinin bu Kanun'da yazılı hükümlere göre yürütüleceği; "İhale usullerinin neler olduğu" başlıklı 35'inci maddesinde de, idarelerin işin gereğine uygun olarak maddede belirtilen ihale usullerinden birini belirlemeleri gerektiği ifade edilmek suretiyle belediyelerce gerçekleştirilecek kiralama işlemlerinin 2886 sayılı Kanun kapsamında olduğu ve taşınmazların bu Kanun'da belirtilen ihale usulleri uygulanmaksızın kiralanamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Dolayısıyla, Belediye taşınmazlarının 2886 sayılı Kanun hükümleri kapsamında ihale edilerek anılan Spor Kulübüne kiralandığını gösteren herhangi bir iş ve işlem olmadığından, burada söz konusu olan işlem taşınmazların tahsisidir. Encümen veya meclis kararlarıyla yapılan işleminin adının kiralama olarak anılması ve bu tahsis karşılığında bir bedel tespit edilmiş olması da yapılan işlemin mahiyetini değiştirmemektedir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 'Kiralarda sözleşme süresi' başlıklı 64'üncü maddesinde "Kiraya verilecek taşınır ve taşınmaz malların kira süresi, on yıldan çok olamaz. Turistik tesis kurulacak yerlerin ve turistik tesislerin ve doğal gaz iletim, dağıtım ve depolama tesis ve şebekelerinin ihtiyacı olan arazilerin ve enerji üretimi tesisleri ile iletim ve dağıtım tesis ve şebekelerinin ihtiyacı olan arazilerin on yıldan fazla süre ile kiraya verilmesi mümkündür." hükmü ile kiralama süresinin 10 yıldan fazla olamayacağı ve bu durumun istisnaları belirlenmiştir.

Kurum mülkiyetindeki taşınmaz malları kiraya verme işleri 2886 sayılı Devlet İhale Kanunundaki ihale usullerine göre yapılacak; yapılan ihale sonucu düzenlenen kira sözleşmeleri en fazla on yıl olabilecek; sözleşme süresi bitiminde ise aynı taşınmaz malın kiraya verilebilmesi için yeniden 2886 sayılı Kanundaki usullerden biriyle ihaleye çıkılacaktır. Kira süresi dolan belediyeye ait gayrimenkullerin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine uygun olarak ihale yapılmaksızın tekrar kira sözleşmelerinin yenilenmemesi veya uzatılmaması gerekmektedir.

.... Belediyesi, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre yapacağı ihaleler ile taşınmazlarını kiraya verip gelirlerini bütçeye gelir kaydetmesi gerekirken Belediyeye ait iki adet açık otopark, çay bahçesi, kafeterya ve kuaför salonunun ihale yapılmaksızın ....Belediyesi Jimnastik Spor Kulübüne tahsis edilmesi ve spor kulübü tarafından kiralayan sıfatıyla özel şahıs ve şirketlere gerçek ekonomik değerleri ile kiralanması sonucu ..... TL kamu zararına neden olunmuştur.

GAZETE ALIMI²

Belediye faaliyetlerinin ve Belediye Başkanının röportajın yer aldığı ... tarihli ... Gazetesinden, hizmet alımı kapsamında ... adet satın alınarak halka ücretsiz dağıtılması sonucu ... TL kamu zararına neden olduğu iddia edilmişse de;

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Hemşehri hukuku" başlıklı 13'üncü maddesi.

"Herkes ikamet ettiği beldenin hemşehrisidir. Hemşehrilerin, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilendirme ve belediye idaresinin yardımlarından yararlanma hakları vardır. Yardımların insan onurunu zedelemeyecek koşullarda sunulması zorunludur. Belediye, hemşehriler arasında sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi ve kültürel değerlerin korunması konusunda gerekli çalışmaları yapar. Bu çalışmalarda üniversitelerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, sivil toplum kuruluşları ve uzman kişilerin katılımını sağlayacak önlemler alınır. Belediye sınırları içinde oturan, bulunan veya ilişkisi olan her şahıs, belediyenin kanunlara dayanan kararlarına, emirlerine ve duyurularına uymakla ve belediye vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarını ödemekle yükümlüdür",

"Belediyenin görev ve sorumlulukları" başlıklı 14'üncü maddesi ise;

"Belediye, mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla;

a) İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları (Bu Kanununun 75 inci maddesinin son fıkrası, belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler tarafından, orta ve yüksek öğrenim öğrenci yurtları ile Devlete ait her derecedeki okul binalarının yapım, bakım ve onarımı ile tefrişinde uygulanmaz.); sosyal hizmet ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyeler, kadınlar ve çocuklar için konukevleri açmak zorundadır.

Diğer belediyeler de mali durumları ve hizmet önceliklerini değerlendirerek kadınlar ve çocuklar için konukevleri açabilirler. Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir; sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir; mabetlerin yapımı, bakımı, onarımını yapabilir; kültür ve tabiat varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin

2 Sayıştay 6. Dairesi 4.4.2019 tarih ve 652 sayılı Kararı

korunmasını sağlayabilir; bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir. Gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine aynı ve nakdî yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapabilir.

Belediye, kanunlarla başka bir kamu kurum ve kuruluşuna verilmeyen mahalli müşterek nitelikteki diğer görev ve hizmetleri de yapar veya yaptırır. Hizmetlerin yerine getirilmesinde öncelik sırası, belediyenin mali durumu ve hizmetin ivediliği dikkate alınarak belirlenir. Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda engelli, yaşlı, düşkün ve dar gelirlilerin durumuna uygun yöntemler uygulanır.

Belediyenin görev, sorumluluk ve yetki alanı belediye sınırlarını kapsar.

Belediye meclisinin kararı ile mücavir alanlara da belediye hizmetleri götürülebilir.”

şeklindedir.

Anılan Kanun’un 60’ıncı maddesinin (k) bendinde temsil, tören, ağırlama ve tanıtım giderleri ile (p) bendinde kanunla verilen görevler ve hizmetlerin yürütülmesi için yapılan diğer giderler belediyenin giderleri arasında sayılmaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca, Belediye sınırları içerisinde yaşayan hemşerilerin belediye faaliyetleri hakkında bilgilendirme hakları bulunmaktadır.

Yapılan incelemede, söz konusu ...tarihli ...Gazetesinde Belediye faaliyetlerinin, etkinliklerinin ve projelerinin yer aldığı haber ve röportajının yayınlandığı görülmüştür. Dolayısıyla, Belediye faaliyetlerinin ve Belediye Başkanının röportajın yer aldığı, mezkur gazeteden hizmet alımı kapsamında ...adet satın alınarak halka ücretsiz dağıtılması hususunun Belediye faaliyetlerinin tanıtımı ve hemşerilere duyurulması amacıyla yapıldığı anlaşılmıştır.

Bu itibarla, Belediye faaliyetlerinin, etkinliklerinin ve projelerinin konu edildiği haberlerin yer aldığı ...tarihli ...Gazetesinden ...adet satın alınarak halka ücretsiz dağıtılması konusunda kamu zararı oluşmadığından, ilişilecek husus bulunmadığına, 6085 sayılı Sayıştay Kanununun 55 inci maddesi uyarınca ilamın tebliğ tarihinden itibaren altmış gün içerisinde Sayıştay Temyiz Kurulu nezdinde temyiz yolu açık olmak üzere oy çokluğuyla karar verildi.

Karşı Oy:

Üye ...ve Üye ...’ın karşı oy gerekçeleri:

5393 sayılı Belediye Kanununun “Belediyenin Görev, Yetki ve Sorumlulukları” başlıklı bölümünde 14 ve 15’inci maddelerinde mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla belediyelerce yerine getirilmesi öngörülen görevler ve sorumluluklar ile belediyelerin yetkileri sayılmıştır.

Aynı Kanunun 60’ıncı maddesinde ifade edilen belediye giderlerinin Kanunun 14 ve 15’inci maddelerinde sayılan görevlerin yerine getirilmesi ve yetkilerinin kullanılması ile ilgili olması gerektiği belirtilmiştir.

Söz konusu harcamanın ihale onay belgesinde işin tanımı ve niteliği Belediyenin etkinliklerinin ve projelerinin yer aldığı haber ve röportajların ...tarihlerinde ... Gazetesinde tam sayfa olarak yayımlanacağı şeklindedir. Ancak, yapılan incelemede daha çok Belediye Başkanının kendinden bahsettiği röportajın çıktığı Gazete’den ... adet satın alınarak belediyenin tesislerinde ve ilçenin çeşitli noktalarında kurulan stantlarda vatandaşlara dağıtıldığı görülmüştür.

Belediyenin yasal görevleri dahilinde yapılması gereken ve yapılmış olan rutin işlerinin, bilhassa da Belediye Başkanının şahsının tanıtıldığı röportajın yer aldığı Gazete’nin, hizmet alımı kapsamında, ...adet satın alınmak suretiyle halka dağıtımını, yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca yapılması mümkün değildir. Bu nedenle, sorumlunun savunması yerinde görülmemiştir.

Bu itibarla, Belediyenin yasal görevleri dahilinde yapılması gereken ve yapılmış olan rutin işlerinin, bilhassa da Belediye Başkanının şahsının tanıtıldığı röportajın yer aldığı Gazete’nin, hizmet alımı kapsamında, ...adet satın alınmak suretiyle halka dağıtımını için Belediye bütçesinden yapılan harcama nedeniyle oluşan ...TL tutarındaki kamu zararının sorumlularına ödettirilmesine, karar verilmesi gerektiğinden çoğunluk görüşüne katılmıyoruz.

KAMU İHALE KURULU KARAR ÖZETLERİ

Karar Tarihi:03.07.2019

Karar No:2019/UH.II-768

Karar Özeti: Teknik şartnamenin incelenmesi sonucunda, eritme peynir, çay şekeri, tahin –pekmez, reçel, bal ve tahin helva ve ekmek yiyecek gramaj miktarlarına ilişkin aynı şartnamenin içerisinde çelişkili düzenlemelere yer verildiği, ayrıca verilecek ekmeğin poşet ekmek veya açık ekmek alacağı hususunda da aynı şartname içerisinde çelişkili düzenlemeler yer verildiğinin tespit edildiği, her ne kadar idare tarafından şikayet başvurusuna verilen cevapta, isteklilerin yiyecekleri daha kolay tedarik edebilmeleri için farklı gramajlara yer verildiği ifade edilse de, anılan çelişkili düzenlemelerin isteklilerin aynı yiyeceklere ilişkin farklı teklif fiyatı öngörmelerine neden olacağı, bu durumun ise isteklilerin eşit koşullarda teklif vermelerine engel nitelik taşıdığı anlaşıldığı ve başvuru sahibinin iddiasının yerine olduğu sonucuna varıldığı, açıklanan nedenlerle, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 54 üncü maddesi gereğince ihalenin iptal edilmesi gerektiği hakkında.

Karar Tarihi:10.07.2019

Karar No:2019/UY.I-801

Karar Özeti: Kamu İhale Genel Tebliğinin 45.1.2.2 nci maddesinde, iş kalemi analizleri ve alt analizlerinde yer alan bütün işçilik girdilerinin girdi tutarının analiz toplamının %3'üne eşit veya altında olmasına bakılmaksızın açıklama istenecek girdiler arasında gösterilmesi gerektiği açıklandığı, bu itibarla, içerisinde işçilik girdisi barındıran pazarlarda yer alan işçilik girdilerinin açıklama istenecek girdiler olarak belirlenmesi gerektiği, bazı iş kalemlerinde yer alan birim fiyatlı girdilerin idarece açıklama istenilmeyecek girdi olarak belirlenmesinin mevzuata uygun olmadığı, bu şekilde açıklama istenilmesinin işçilik girdilerinin açıklama istenilmeyecek girdi olarak belirlenmesi sonucunu doğurduğu ve aşırı düşük teklif açıklamasının bu yönüyle mevzuata uygun bir şekilde istenilmediği sonucuna varıldığı, idarece bu hususlar göz önünde bulundurularak, sınır değer altında teklif sunduğu tespit edilen isteklilerden yeniden aşırı düşük teklif açıklaması istenilmesi ve bu aşamadan sonraki işlemlerin mevzuata uygun olarak yeninde gerçekleştirilmesi gerektiği, açıklanan nedenlerle, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 54 üncü maddesi uyarınca düzeltici işlem belirlenmesi gerektiği hakkında.

Karar Tarihi:18.07.2019

Karar No:2019/UH.II-829

Karar Özeti: 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 37 nci maddesinde, tekliflerin değerlendirilmesinde, öncelikle belgeleri eksik olduğu veya teklif mektubu ile geçici teminatı usulünü uygun olmadığı 36 ncı maddeye göre ilk oturumunda tespit edilen isteklilerin tekliflerinin değerlendirme dışı bırakılmasına karar verileceği, bu ilk değerlendirme sonucunda belgeleri eksiksiz ve teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olan isteklilerin tekliflerinin ayrıntılı değerlendirilmesine geçileceğinin hükme bağlandığı, ihalenin üzerinde bırakıldığı istekli tarafından ihaleye katılımda yeterlik kriteri olarak iş hacminin tevsiki amacıyla sunulan belgelerin mevzuata uygun olmaması ve tüzel kişiliğin ortakları, üyeleri veya kurucuları ile tüzel kişiliğin yönetimindeki görevleri belirten son durumu gösterir ticaret sicil gazetelerinin sunulmaması nedeniyle, anılan istekliye ait teklifin geçerli teklif olarak kabul edilemeyeceği ve değerlendirme dışı bırakılması gerektiği, geçerli teklife sahip olmayan istekliden aşırı düşük teklif açıklaması istenmesinin mevzuata uygun olmadığı, dolayısıyla, bu istekliye ait açıklamanın incelenmesine gerek olmadığı sonucuna varıldığı, bu itibarla ihale üzerinde bırakılan itselinin teklifinin değerlendirme dışı bırakılarak, bundan sonraki işlemlerin mevzuata uygun olarak yeniden gerçekleştirilmesi ve bu çerçevede 4734 sayılı Kanunun 54 üncü maddesi uyarınca düzeltici işlem belirlenmesi gerektiği hakkında

TEBLİĞLER GENELGE VE GÖRÜŞLER

GENELGE

Cumhurbaşkanlığından:

Konu: Enerji ve Tabii Kaynak Yatırımları
Takip ve Koordinasyon Kurulu

GENELGE
2019/16

Onbirinci Kalkınma Planı ile enerji üretimine yönelik olarak başta yenilenebilir ve yerli kömür olmak üzere tüm yerli kaynaklarımızın ekonomiye kazandırılmasını ve enerjide dışa bağımlılığın azaltılmasını teminen atılması gereken adımlar belirlenmiştir.

Bu çerçevede; kamu ve özel sektör tarafından yapılan veya yapılacak yatırımların izin süreçlerinin takibini, denetimini ve koordinasyonunu sağlamak; tüm enerji ve tabii kaynak yatırımlarının hızlı ve etkin bir şekilde gerçekleşmesini koordine etmek üzere 2016/6 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile düzenlenen “Enerji Yatırımları Takip ve Koordinasyon Kurulu”nun adı “Enerji ve Tabii Kaynak Yatırımları Takip ve Koordinasyon Kurulu” olarak değiştirilerek Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ilgili Bakan Yardımcısının başkanlığında; yatırımın niteliğine göre davet edilecek Strateji ve Bütçe Başkanlığı, Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi, Çevre ve Şehircilik, Hazine ve Maliye, Kültür ve Turizm, Tarım ve Orman, Ticaret, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlıkları ile Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu, Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş., Devlet Su İşleri, Elektrik Üretim A.Ş., Karayolları, Maden Tetkik ve Arama, Maden ve Petrol İşleri, Orman, Tapu ve Kadastro, Türkiye Elektrik İletim A.Ş. ve Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüklerinden kurumu adına karar vermeye yetkili üst düzey temsilcilerin katılımıyla yeniden oluşturulmuştur.

Kurul tarafından ihtiyaç duyulması halinde alt komite, danışma veya çalışma grupları oluşturulabilecektir. Kurul toplantılarına konuyla ilgili kurum ve kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ve özel sektör temsilcileri davet edilebilecektir.

Kurul, stratejik projeler ve ihtiyaca binaen kurumların talep ettikleri konular da dahil olmak üzere Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının belirleyeceği gündem ve yapacağı davet üzerine toplanacak; sekretarya hizmetleri, alınan kararların uygulanmasının takibi ve koordinasyonu Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından yürütülecektir.

Kurul tarafından yürütülecek çalışmalarda ve alınan kararların uygulanmasında ihtiyaç duyulacak her türlü destek ve yardım bütün kurum ve kuruluşlarca titizlikle sağlanacaktır.

2016/6 sayılı Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

GENELGE

Cumhurbaşkanlığından:

Konu: Nükleer Güç Santrali Projeleri

GENELGE

2019/17

Ülkemizin artan elektrik enerjisi talebinin karşılanarak enerji arz güvenliğinin sağlanması, ithal enerji kaynaklarına bağımlılığın azaltılarak cari açığın düşürülmesi ve kaynak çeşitliliğinin artırılması için ülkemizde inşa edilecek nükleer güç santrali projelerinin başarılı ve güvenli bir şekilde gerçekleştirilmesi büyük önem taşımaktadır.

Bu çerçevede; Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı koordinasyonunda yürütülen nükleer güç santrali projelerinin gecikmeye mahal verilmeksizin tamamlanabilmesi ve nükleer teknolojinin barışçıl amaçlarla daha etkin bir şekilde kullanılmasını teminen, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca yürütülen iş ve işlemler ivedilikle sonuçlandırılacak, ihtiyaç duyulacak her türlü destek, yardım ve kolaylık titizlikle sağlanarak üstlenilen görev ve sorumlulukların zamanında yerine getirilmesine azami özen gösterilecektir.

1980/19 ve 2012/8 sayılı Genelgeler yürürlükten kaldırılmıştır.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

GENELGE

Cumhurbaşkanlığından:

Konu: Kamu Binalarında Enerji Tasarrufu

GENELGE

2019/18

Kamu kaynaklarının verimli kullanılması ve enerji maliyetlerinin kamu sektörü üzerindeki yükünün azaltılması amacıyla 18/4/2007 tarihli ve 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanununa göre enerji yöneticisi görevlendirmekle yükümlü olan (yıllık toplam enerji tüketimi 250 TEP ve üzeri veya toplam inşaat alanı 10.000 m² ve üzeri) kamu binalarının 2023 yılı sonuna kadar asgari %15 enerji tasarrufu sağlaması hedeflenmektedir.

2020-2023 yılları arası tasarruf hedefinin gerçekleştirilmesi, uygulanacak enerji verimliliği önlemlerinin belirlenmesi ve bu doğrultuda kamu kurum ve kuruluşlarında uygulamaların takip edilerek azami tasarruf sağlanması amacıyla Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı koordinasyonunda hazırlanan “Kamu Binalarında Tasarruf Hedefi ve Uygulama Rehberi” Bakanlığın resmi internet adresinde yayımlanacaktır. Ayrıca enerji tasarruf hedeflerinin gerçekleşme oranları Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca Cumhurbaşkanlığına raporlanacaktır.

Kamu kurum ve kuruluşlarınca rehberde belirtilen tasarruf hedeflerinin sağlanması ve uygulamaların takip edilmesi için gerekli tedbirlerin alınması hususunda bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

SORU - CEVAP

Çınar Belediyesi Sayın Hidayet AKBUĞA'nın Sorusu

Belediyemizin talebi doğrultusunda başka bir kurumdan geçici görevlendirme ile 1 (bir) yıllığına personel görevlendirilmiştir. Ancak şu anda görevlendirilen personelin iadesi istenmektedir.

Bahse konu personel gönderilmek istenilmemektedir. Bu durumda ne yapılabilir.

Cevap: Belediyenizin talebi doğrultusunda başka bir kurumdan geçici görevlendirme ile 1 (bir) yıllığına personel görevlendirildiği ve şu anda görevlendirilen personelin iadesinin istendiği, ancak bahse konu personel gönderilmek istenilmediğinden bahisle konu ile ne yapılabileceği sorulmaktadır.

Kurumlar arası geçici süreli görevlendirme, başta Devlet Memurları Kanununun Ek 8 inci maddesi olmak üzere, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile eklenen 25 inci maddesi ve kimi özel yasalarda yer almıştır.

Söz konusu yasa hükümlerinde özetle memurların, geçici görevlendirme yapmak isteyen kurumun talebi ve çalıştıkları kurumun izni ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında geçici süreli olarak görevlendirilebileceği, bu şekilde geçici süreli görevlendirme süresinin bir yılda altı ayı geçemeyeceği öngörülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49 uncu maddesinde ise; "Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, belediye başkanının talebi, kendilerinin ve kurumlarının muvafakatiyle, belediyelerin birim müdürü ve üstü yönetici kadrolarında geçici olarak görevlendirilebilirler. Bu şekilde görevlendirmelerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68 inci maddesinin (B) fıkrasında öngörülen şartlar dikkate alınır. Belediyelerde bu şekilde istihdam edilen personel kurumlarından izinli sayılırlar. Bu personelin görevlendirildikleri süre zarfındaki, görevlendirildikleri kadroya ait her türlü mali hakları ile kurumları tarafından karşılanması gereken sosyal güvenlik ve benzeri diğer hakları belediye tarafından ödenir. İzinli oldukları müddet, terfi ve emekliliklerinde hesaba katılır ve terfi haklarını kazananlar başka bir işleme lüzum kalmaksızın terfi ettirilirlir. Bu şekilde görevlendirilenler, görevlendirme süresinin sona ermesinden itibaren onbeş gün içerisinde yazılı olarak kurumlarına başvurmaları hâlinde en geç bir ay içerisinde kadrolarına veya müktesebine uygun başka bir kadroya atanırlar." hükmü ile kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurların, belediye başkanının talebi, kendilerinin ve kurumlarının muvafakatiyle, belediyelerin birim müdürü ve üstü yönetici kadrolarında geçici olarak görevlendirilebileceği, bu şekilde görevlendirilenlerin, görevlendirme onayında süre belirtilmişse o süre kadar, belirtilmemişse belediye başkanının görev süresi sona erene kadar (5 yıl) görev yapabileceği anlaşılmaktadır.

Yine, Belediye Kanunu'nun 75/b maddesinde; "Mahallî idareler ile merkezî idareye ait aslı görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla gerekli aynı ihtiyaçları karşılayabilir, geçici olarak araç ve personel temin edebilir." hükmü ile belli bir süre kısıtlamasına yer verilmemiştir.

Söz konusu hükümden de anlaşılacağı üzere, madde hükmünde belli bir süre kısıtlamasına yer verilmemiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre; memurların, geçici görevlendirme yapmak isteyen kurumun talebi ve çalıştıkları kurumun izni ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında geçici süreli olarak görevlendirilebileceği, bu şekilde geçici süreli görevlendirme süresinin bir yılda altı ayı geçemeyeceği genel kural olmakla birlikte, Belediye Kanununda belli bir süreye yer verilmediği, bu nedenle Belediye Kanunu hükümlerine göre 1 yıldan fazla görevlendirilebileceği, ancak her halükarda ilgili kurumun ve personelin 1 yıldan fazla görevlendirmeyle muvafakat etmesiyle mümkün olabileceği değerlendirilmektedir.

Suat BAYHAN'ın Sorusu

Bir yapım işi ihalesinde, benzer iş olarak Tebliğin AXVIII veya AVIII grup işlere ilişkin iş deneyim belgeleri kabul edilebilir mi?

Cevap: Yapım İşlerinde Benzer İş Grupları kapsamında ihale edilen yapım işleri ihalelerinde, idareler tarafından işin niteliğine uygun ve rekabeti sağlayacak şekilde benzer iş belirlemesi yapılmasına esas olmak üzere yapım işlerinde benzer iş grupları listesinin oluşturulduğu açıklanmış ve aynı Tebliğin 2.2 nci maddesinde de, ihale konusu işin içinde bulunduğu gruba da atıf yapılabileceği gibi işin niteliğine göre birden fazla gruba da atıf yapılabileceği, bu durumda, aday veya isteklilerin belirtilen gruplardan herhangi birine ait iş deneyimlerini gösteren belgelerin sunulmalarının yeterli olacağı ifade edilmiştir.

Açıklanan nedenlerle, söz konusu ihalede benzer iş olarak anılan Tebliğin AXVII Grubuna işlerin benzer işler olarak belirlenmiş olduğu dikkate alındığında, AV, AVI, AVII ve AVIII grupları bu bölümün alt grubu olarak düzenlendiğinden, anılan alt gruplara ait iş deneyim belgelerinin kabul edilmesi gerektiği katine varılmıştır.

Suat Nitah GÜLER'in Sorusu

Bir yapım ihalesinde, ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi olarak Kamu İhale Kurumuna yaptığımız itirazın şikayet reddedilirken, Üçüncü sıradaki firmanın itirazının KİK tarafından kabul edilmesi sonucundan, firmamız üçüncü sıraya indi. Düzeltici işlem tesis edilmesi yönündeki KİK kararı nasıl uygulanacaktır?

Cevap: 4734 sayılı Kamu ihale Kanununun 54 üncü maddesinde ihale sürecindeki hukuka aykırı işlem veya eylemler nedeniyle bir hak kaybına veya zarara uğradığını veya zarara uğramasının muhtemel olduğunu iddia eden aday veya istekli ile istekli olabilecekler, bu Kanunda belirtilen şekil ve usul kurallarına uygun olmak şartıyla şikayet ve itirazın şikayet başvurusunda bulunabileceği, 56 ncı maddesinde, idareye şikayet başvurusunda bulunan veya idarece anılan kararı uygun bulmayan aday, istekli veya istekli olabilecekler tarafından, Kanunun 55 inci maddesinde belirtilen hallerde ve sürelerde Kamu İhale Kurumu nezdinde itirazın şikayet başvurusunda bulunabileceği, 57 nci maddesinde de, idarelerin hukuki durumda değişiklik yaratan Kurul kararlarının gerektirdiği işlemleri ivedilikle yerine getirmek zorunda olduğu hükmüne bağlanmıştır. Yapılan açıklamalar ışığında ihaleyi yapan idare tarafından Kurul kararında belirtilen değerlendirmeler uygun olarak işlem yapılması zorunludur.

PRATİK BİLGİLER

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNA TABİ OLARAK ÇALIŞANLAR İÇİN MAAŞ KATSAYILARI

	01.01.2019 30.06.2019 Dönemi TL.	01.07.2019 31.12.2019 Dönemi TL.
(Maaş) Esas Aylık Katsayısı Kıdem Aylığı Göstergesi	0,130597	0,138459
Kıdem Aylığı Göstergesi (20 x Kıdem Yılı Maaş Katsayısı) Bir hizmet yılı için 20, 25 yılve fazlası için azami 500 gösterge	20	20
Taban Aylığı Katsayısı	2,044187	2,16748
Yan Ödeme Katsayısı (İş güclüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı)	0,041416	0,04391
Özel Hizmet Tazminat Tavanı (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	1.240,67	1.315,36

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 154 üncü mad. Hazine ve Maliye Bakanlığının 27998389.-010.-06.02-205248 sayılı 04/07/2019 tarihli Mali ve Sosyal Haklara İlişkin Genelgesi

DEVLET MEMURLARINA SAĞLANAN SOSYAL YARDIMLAR

Konusu		01.01.2019 30.06.2019 Dönemi TL.	01.07.2019 31.12.2019 Dönemi TL.
		Aile Yardımı (2.134 x Maaş Katsayısı)	278,69
Çocuk Yardımı	06 Yaş grubu çocuk için 500 x Maaş Aylık Katsayısı	65,30	69,22
	07 Yaş grubu çocuk için 250 x Maaş Aylık Katsayısı	32,65	34,61
Doğum Yardımı	1. Çocuk için	300	300
	2. Çocuk için	400	400
	3. Çocuk için	600	600
	3. Çocuk sonrası her çocuk için <small>633 sayılı KHK'ya göre (15.05.2015 tarihinden itibaren geçerlidir)</small>	600	600
Ölüm Yardımı	Eş ve Çocuğun Ölümü (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	1.240,67	1.315,36
	Memurun Ölümü (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı x 2	2.481,34	2.630,72

657 s.Kanun md. 202, Hazine ve Maliye Bakanlığının 2799838 9.-010-.06.02-205248 sayılı 04/07/2019 tarihli Mali ve Sosyal Haklara İlişkin Genelgesi

BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEĞİ

Nüfus	Ödenek Göstergesi	Ödeme Dönemi	Aylık Katsayısı	Bürüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	72.280	01.07.2019 - 31.12.2019	0,138459	10.007,81
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	82.280	01.07.2019 - 31.12.2019	0,138459	11.392,40
50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	102.280	01.07.2019 - 31.12.2019	0,138459	14.161,58
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	117.280	01.07.2019 - 31.12.2019	0,138459	16.238,47
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	137.280	01.07.2019 - 31.12.2019	0,138459	19.0007,65
500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	157.280	01.07.2019 - 31.12.2019	0,138459	21.776,83
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	192.280	01.07.2019 - 31.12.2019	0,138459	26.622,89
2.000.001'den fazla olan beldelerde	232.280	01.07.2019 - 31.12.2019	0,138459	32.161,25

Nüfusu 50.001'den az olan il merkezi beldelerde bu ödeneğin hesaplamasında 102.280 gösterge rakamı esas alınır. Yani brüt ödenek 14.161,58 dir.

BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKKI^[1] (2019 YILI)

Nüfusuna Göre Belediye Meclisi Huzur Hakkı	01.01.2019- 30.06.2019 Dönemi TL Aylık Brüt Ödenek	01.07.2019 31.12.2019 Dönemi TL Aylık Brüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	104,88	111,20
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	119,39	126,58
50.0001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	148,42	157,35
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	170,18	180,43
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	199,20	211,20
500.0017den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	228,22	241,96
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	279,01	295,81
2.000.001'den fazla olan beldelerde	337,06	357,35

Meclis başkan ve üyelerine, belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir.

[1] 5393 sayılı Belediye Kanununun 32 nci maddesine göre hesaplanmıştır.

BELEDİYE ENCÜMEN ÜYELERİ ÖDENEĞİ (2019 YILI)

(5393 Sayılı Belediye Kanununun 36 ncı maddesi ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 16 ncı maddesine istinaden)

Belediyenin Nüfusuna Göre Belediye Encümen Ödeneği	01/01/2019 30/06/2019 Dönemi (TL) Aylık Brüt Ödenek	01/07/2019 31/12/2019 Dönemi (TL) Aylık Brüt Ödenek
Nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde 3,500	457,09	484,60
Nüfusu 10.001'den 50.000'e kadar olan belediyelerde 4.500	587,69	623,06
Nüfusu 50.001 den 200.000'e kadar olan belediyelerde 6.000	783,58	830,75
Nüfusu 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise 7.500	979,48	1.038,44
Büyükşehir Belediye Encümen Başkanı ve Seçilmiş Üyelerine 12.000	1.567,16	1.616,50

Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir.

İL GENEL MECLİS ÜYELERİNİN HUZUR HAKLARI (2019 YILI)

Görevi	Dönemi 01/01/2019-30/06/2019	Dönemi 01/07/2019-31/12/2019
İl Genel Meclis Başkanı (Gösterge 6.026 x memur maaş katsayısı)	786,97	834,35
İl Genel Meclis Üyeleri (Gösterge 2.226 x memur maaş katsayısı)	290,71	308,20

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü Maddesine göre verilen bu huzur hakkı il genel meclisi başkan ve üyelerinin, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için verilecektir.

İL ENCÜMEN BRÜT ÖDENEKLERİ (2019 YILI)

Görevi	Dönemi 01/01/2019-30/06/2019	Dönemi 01/07/2019-31/12/2019
Encümen Başkanı (14.000 Gösterge x memur maaş katsayısı)	1.828,36	1.938,26
Encümen Üyeleri (12.000 Gösterge x memur maaş katsayısı)	1.567,16	1.661,50

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 28 inci maddesine göre verilen bu ödenek, encümen başkanı hariç memur üyelerine yarısı ödenecektir.

GELİR VERGİSİNE TABİ GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİNDE ESAS ALINAN TARİFE

GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ (SERİ NO:305)

31.12.2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan gelir vergisine tabi gelirlerin vergilendirilmesinde esas alınan tarife, 2019 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınmak üzere aşağıdaki şekilde yeniden belirlenmiştir.	
18.000 TL'ye kadar	15%
40.000 TL'nin 18.000 TL'si için 2.700 TL, fazlası	20%
98.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL, (ücret gelirlerinde 148.000 TL'nin 40.000 TL'si için 7.100 TL), fazlası	27%
98.000 TL'den fazlasının 98.000 TL'si için 22.760 TL, (ücret gelirlerinde 148.000 TL'den fazlasının 148.000 TL'si için 36.260 TL), fazlası	35%

ASGARI ÜCRETİN NET HESABI VE İŞVEREN MALİYETİ¹

	01.01.2018 - 31.12.2018 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)	01.01.2019 - 31.12.2019 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)
Asgari Ücret	2.029,50	2.558,40
SSK Primi (%14)	284,13	358,18
İşsizlik Sig. Fonu (%1)	20,30	25,58
Gelir vergisi (%15)	106,55	134,32
Asgari Geçim İndirimi	152,21	191,88
Damga Vergisi (%07,59)	15,40	19,42
Kesintiler Toplamı	426,38	537,50
Net Asgari Ücret	1.603,12	2.020,90
İŞVERENE MALİYETİ (TL/AY)		
Asgari Ücret	2.029,50	2.558,40
SSK Primi (%15,5) (İşveren Payı (***)	314,57	396,55
İşveren İşsizlik Sigorta Fonu (%2)	40,59	51,17
İşverene Toplam Maliyet	2.384,66	3.006,12

Not1 : 5083 Sayılı Kanunun 2. maddesi uyarınca; Türk Lirası değerlerin yeni Türk Lirasına dönüşüm işlemlerinin ve Yeni Türk Lirası cinsinden yapılan işlemlerin sonuçlarında ve ödeme aşamalarında yarım Kuruş ve üzerindeki değerler bir Yeni Kuruşa tamamlanır; yarım Yeni Kuruşun altındaki değerler dikkate alınmamıştır.

Not2 : 16 yaşını doldurmamış işçiler içinde aynı hesaplamalar yapılmıştır.

(*) Gelir Vergisi Hesaplamasında; 193 Sayılı G. V. Kanununun 32 maddesi uyarınca işçinin, bekar ve çocuksuz olduğu ve sadece kendisi dikkate alınarak, Asgari Geçim İndirimi uygulanmıştır.

(**) Net ele geçen asgari ücrete (152,21) TL asgari geçim indirimi ilave edilmiştir.

(***) 5510 sayılı Kanunun 81. maddesinin (ı) bendine göre, bentde belirtilen şartları sağlayan işverenlere, SGK primi işveren payında 5 puanlık indirim öngörüldüğünden hesaplamalar buna göre yapılmıştır. Gerekli şartları sağlamayan işverenler için, SGK primi işveren payı %20,5'dir. 6385 sayılı kanunun 9. maddesiyle yapılan düzenleme ile 01.09.2013 tarihinde itibaren geçerli olmak üzere 5510 sayılı kanunun 81.maddesi "Kısa vadeli sigorta kolları prim oranı, sigortalının prime esas kazancının %2'sidir.

2019 YILI ASGARI GEÇİM İNDİRİMİ

Medeni Durumu	Aylık (TL)	Medeni Durumu	Aylık (TL)
Bekar	191,88	Evli, eşi çalışan ve çocuksuz	191,88
Evli, eşi çalışmayan ve çocuksuz	230,26	Evli, eşi çalışan ve 1 çocuklu	220,66
Evli, eşi çalışmayan ve 1 çocuklu	259,04	Evli, eşi çalışan ve 2 çocuklu	249,44
Evli, eşi çalışmayan ve 2 çocuklu	287,82	Evli, eşi çalışan ve 3 çocuklu	287,82
Evli, eşi çalışmayan ve 3 çocuklu	326,20	Evli, eşi çalışan ve 4 çocuklu	307,01
Evli, eşi çalışmayan ve 4 çocuklu	326,20	Evli, eşi çalışan ve 5 çocuklu	326,20

1 <http://www.csgeb.gov.tr/csgebPortal/cgm.portal?page=asgari>

5326 SAYILI KABAHAHATLER KANUNUNA GÖRE 2019 YILI BELEDİYE PARA CEZALARI (01.01.2019 - 31.12.2019)

M.Lamih ÇELİK tarafından hazırlanan '2019 Yılında Belediyece Kabahatler Kanunu'na Göre Verilecek Para Cezaları' başlıklı Makaleden alıntı yapılmıştır. Mahalli İdareler Dergisi Aralık 2018 72. s.

KANUN MADDESİ	KABAHAHATİN ADI	KABAHAHATİN İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK	TL
m.32	EMRE AYKIRI DAVRANIŞ	Genel	Belediye Encümeni	320 TL
m.33	DİLENİLİK	Dilencilik yapmak	Belediye Zabıtası	153 TL
	DİLENİLİK	Dilencilik yapanın üzerinde para çıkması	Belediye Encümeni	Toplanan paranın kamuya geçirilmesi
m.36/1	GÜRÜLTÜ	Gürültü çıkarmak suretiyle başkalarını rahatsız etmek (Gerçek Kişi)	Belediye Zabıtası	153 TL
m.36/2	GÜRÜLTÜ	Ticari bir işletmenin faaliyeti çerçevesinde gürültü çıkarmak suretiyle başkalarını rahatsız etmek (Ticari İşletme)	Belediye Zabıtası	3.292-16.510 TL
m.37	RAHATSIZ ETME	Mal veya hizmet satmak için başkalarını rahatsız etmek	Belediye Zabıtası	153 TL
m.38/1	İŞGAL	Kaldırımları İşgal Eden veya Mal Satışı Yapan Kişilere	Belediye Zabıtası	153 TL
m.38/2	İŞGAL	Kaldırımlara İzni Olmaksızın İnşaat Malzemesi Yığan Kişilere	Belediye Zabıtası	320-1.635 TL
m.39	SİGARA İÇME YASAĞI	Kamu Hizmet Binalarında sigara içenlere	Başkanın yetki verdiği görevli	153 TL
	SİGARA İÇME YASAĞI	Belediyeye ait toplu taşıma araçlarında sigara içmek	Başkanın yetki verdiği görevli	153 TL
	SİGARA İÇME YASAĞI	Özel Hukuk Kişileri Tarafından İşletilen Toplu Taşıma Araçlarında sigara içenlere	Başkanın yetki verdiği görevli	153 TL
	SİGARA İÇME YASAĞI	Özel Hukuk Kişilerine Ait Olan ve Herkesin Girebileceği Binaların Kapalı Alanlarında sigara içenlere	Kolluk Görevlisi	153 TL
m.40	KİMLİĞİ BİLDİRMEME	Görevle ilgili olarak sorulması halinde kamu görevlisine kimliği ve adresi ile ilgili bilgi vermekten kaçınmak veya gerçeğe aykırı beyanda bulunmak	Kimlik ve adres bilgisi soran kamu görevlisi (Genel)	153 TL

KANUN MADDESİ	KABAHATİN ADI	KABAHATİN İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK	TL
m.41/1	ÇEVREYİ KİRLETME	Evsel atık ve atıkların toplanmasına veya depolanmasına özgü yerler dışına atan kişiye	Belediye Zabıtası	50 TL
m. 41/2	ÇEVREYİ KİRLETME	Yemek Pişirme ve Servis Yerlerinde İşlenmesi Halinde İşletmeye	Belediye Zabıtası	1.635-16.510 TL
m. 41/3	ÇEVREYİ KİRLETME	Hayvan Kesimine Tahsis Edilen Yerleri Dışında Kesim Yapanlara veya Kesilen Hayvan Atıklarını Sokağa veya Kamuya Ait Sair Alanlara Bırakanlara	Belediye Zabıtası	153TL
m.41/4	ÇEVREYİ KİRLETME	İnşaat Atık ve Artıklarını Bunların Toplanmasına veya Depolanmasına Özgü Yerler Dışına Atan gerçek Kişiye	Belediye Zabıtası	320-9.898 TL ayrıca atıkların kaldırılması masrafları tahsil edilir (madde:41/4).
	ÇEVREYİ KİRLETME	İnşaat Atık ve Artıklarını Bunların Toplanmasına veya Depolanmasına Özgü Yerler Dışına İnşaatı Yürüten Tüzel Kişi Adına Atılması Halinde	Belediye Zabıtası	320-16.510 TL ayrıca atıkların kaldırılması masrafları tahsil edilir (madde:41/4).
m.41/5	ÇEVREYİ KİRLETME	Kullanılmaz Hale Gelen Ev Eşyasını Bunların Toplanmasına İlişkin Belirlenen Günün Dışında Sokağa veya Kamuya Ait Sair Yerlere Bırakan Kişiye	Belediye Zabıtası (belediyeler tarafından belirli aralıklarla yılda üç günden az olmamak üzere günler belirlenir ve ilan olunur (m. 41/5)	153 TL
m.41/6	ÇEVREYİ KİRLETME	Kullanılmaz Hale Gelen Motorlu Kara ve Deniz Nakil Araçlarını ya da Mütemmim Cüzlerini Sokağa veya Kamuya Ait Sair Yerlere Bırakan Kişiye	Belediye Zabıtası	814 TL ayrıca atıkların kaldırılması masrafları tahsil edilir (madde:41/6).
m. 42	AFİŞ ASMA	İzin alınmaksızın kamuya ait alan ve duvarlar ile özel şahıslara ait alanlara bez, kağıt vb. afiş ve ilan asmak	Belediye Zabıtası	320-9.898 TL
	AFİŞ ASMA	İzin alınarak asılan afişlerin verilen sürenin sonunda toplanmaması	Belediye Zabıtası	320-9.898 TL

1608 SAYILI KANUNUNA GÖRE BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

SIRA	K. MAD	KABAHAHATİN İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2019 YILI İÇİN
1	Bel.Kanun 15/m	İzinsiz seyyar satış yapmak	Belediye Encümeni	320 TL
2	Umumi Hıfzısıhha Kanunu 266-283	Belediyece hazırlanan sıhhi zabıta talimatnamesine aykırı davranmak	Belediye Encümeni	320 TL
3	831 sayılı Sular Kanunu Ek md. 7	İçme suları kaynaklarında zarar verecek ve sıhhat şartlarını bozacak şekilde tarla açmak ve hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisi tarafından yasak edilmiş ise bu karara aykırı davrananlara	Belediye Encümeni	320 TL
4	1608 s.k m.2	Yolcu nakil araçlarına ilişkin ücret tarifelerine uymama	Belediye Encümeni	644- 13.010 TL
5	1608 s.k m.1	Belediye emir ve yasaklarına aykırı davrananlara	Belediye Encümeni	320 TL
6	1608 s.k m.1	Mevzuat tarafından yasaklanmış ancak herhangi bir para cezası öngörülmemiş ise	Belediye Encümeni	320 TL

Belediye zabıtası emre aykırılığı idari yaptırım tutanağı ile tespit ederek, belediye emcümeneine sevk eder, encümen bu tutanağı istinaden cezasını uygulayacaktır.

4207 SAYILI TÜTÜN ÜRÜNLERİNİN ZARARLARININ ÖNLENMESİ VE KONTROLÜ HAKKINDA KANUN İLE DÜZENLENEN KABAHATLER VE SUÇLAR İLE BUNLAR İÇİN ÖNGÖRÜLEN YAPTIRIMLAR

SIRA	KABAHATİN/SUÇUN ADI	KABAHATİN / SUÇUN DÜZENLENDİĞİ 4207 SAYILI KANUNUN İLGİLİ MADDESİ	UYGULANACAK CEZA MİKTARLARI 2019 YILI	UYGULANACAK CEZANIN DÜZENLENDİĞİ KANUNUN İLGİLİ MADDESİ (**)	İDARİ YAPTIRIMI YA DA CEZAYI UYGULAMAYA YETKİLİ OLANLAR	İDARİ YAPTIRIMI YA DA CEZAYI UYGULAMAYA YETKİLİ OLANLARIN DÜZENLENDİĞİ KANUN MADDESİ
1	Kamu hizmet binalarının kapalı alanlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-a	153 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	İlgili idari birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlisi	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/1
2	Koridorları dâhil olmak üzere her türlü eğitim, sağlık, üretim, ticaret, sosyal, kültürel, spor, eğlence ve benzeri amaçlı özel hukuk kişilerine ait olan ve birden çok kişinin girebileceği (ikamete mahsus konutlar hariç) binaların kapalı alanlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-b	153 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/3
3	Kamuya ait karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu toplu taşıma araçlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-c	153 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	İlgili idari birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlisi	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/2
4	Taksi hizmeti verenler dahil olmak üzere özel hukuk kişilerine ait karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu toplu taşıma araçlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-c	153 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	İlk başvuru kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/2
5	Kamuya ait okul öncesi eğitim kurumlarının, eğitim ve öğretim kurumları dahil olmak üzere ilk ve orta öğrenim kurumlarının, kültür ve sosyal hizmet binalarının kapalı ve açık alanlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-ç	124 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	İlgili idari birim amirinin yetkili kıldığı kamu görevlisi	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/1
6	Özel hukuk kişilerine ait okul öncesi eğitim kurumlarının, dershaneler, eğitim ve öğretim kurumları dahil olmak üzere ilk ve orta öğrenim kurumlarının, kültür ve sosyal hizmet binalarının kapalı ve açık alanlarında tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-ç	124 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/3

7	Özel hukuk kişilerine ait olan lokantalar ile kahvehane, kafeterya, birahane gibi eğlence hizmeti verilen işletmelerde tütün mamullerinin tüketilmesi	Madde 2/1-d (19 TEMMUZ 2009'da YÜRÜRLÜĞE GİRDİ.)	153 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/3
8	Açık havada yapılan her türlü spor, kültür, sanat ve eğlence faaliyetlerinin yapıldığı yerler ile bunların seyir yerlerinde tütün ürünlerinin tüketilmesi	Madde 2/4	153 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39/3
9	Tütün ürünleri sektöründe faaliyet gösteren firmaların isimleri, amblemleri veya ürünlerinin marka ya da işaretleri veya bunları çağrıştıracak alâmetlerin kıyafet, takı ve aksesuar olarak taşınması	Madde 3/2	124 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/1	En yakın veya ilk başvuru kolluk birimi yetkilileri	5326 sayılı Kabahatler Kanunu Madde 39
			Yasak kapsamındaki her türlü eşyanın mülkiyeti kamuya geçirilir	4207 sayılı Kanun Madde 7/1	Mahalli Mülki Amir	4207 sayılı Kanun Madde 7/1
11	Sağlık, eğitim ve öğretim, kültür ve spor hizmeti verilen yerlerde tütün ürünlerinin satışının yapılması	Madde 3/7	2.104 TL	4207 sayılı Kanun Madde 5/5	Mahalli Mülki Amir (6111 sayılı Kanun İle Değiştirdi)	4207 sayılı Kanun Madde 5/5
17	"Onsekiz yaşını doldurmamış kişiler, tütün ürünü işletmelerinde, pazarlanmasında ve satışında istihdam edilemez." HÜKMÜNÜN İHLAL EDİLMESİ	Madde 3/9	Her bir kişi için 2.595 TL İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Madde 5/7	Mahalli Mülki Amir	4207 sayılı Kanun Madde 5/7
18	Tütün ürünleri, paket açılarak adet şeklinde veya daha küçük paketlere bölünerek satılamaz. HÜKMÜNÜN İHLAL EDİLMESİ	Madde 3/10	2.595 TL den 26.027 TL ye Kadar İDARİ PARA CEZASI	4733 sayılı Tütün ve APDK Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Madde 8/5-j	Mahalli Mülki Amir	4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Madde 9/9
20	Her türlü sakız, şeker, çerez, oyuncak, kıyafet, takı, aksesuar ve benzeri ürünlerin tütün ürünlerine benzeyecek veya markasını çağrıştıracak şekilde ürünlerin üretilmesi	Madde 3/14	42.232 TL den 211.186 TL ye Kadar İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Madde 5/10	Belediye Sınırları İçinde Belediye Encümeni	4207 sayılı Kanun Madde 5/10
			Yasak kapsamındaki her türlü eşyanın mülkiyeti kamuya geçirilir	4207 sayılı Kanun Madde 7/1	Belediye Sınırları Dışında Mahalli Mülki Amir	

21	“Tütün ürünlerinin içilmesinin yasaklandığı yerlerde, yasal düzenleme ve buna uymamanın cezai sonuçlarını belirten uyarılar; salonlarda asgari on santimetrelik puntolarla, toplu taşıma araçlarında üç santimetrelik puntolarla herkes tarafından görülebilir yerlere asılır. (HÜKMÜNÜN İHLAL EDİLMESİ)	Madde 4/1	2.595 TL İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Mad- de 5/11	Mahalli Mülki Amir	4207 sayılı Kanun Madde 5/11
23	(Değişik: 3/4/2008-5752/6 md.) Tütün ürünlerinin satışının serbest olduğu yerlere “Yasal Uyarı: 18 yaşını doldurmayanlara sigara ve diğer tütün ürünleri satılmaz; satanlar hakkında yasal işlem yapılır.” ibaresi Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumunca belirlenen usullere uygun olarak yazılarak, rahatlıkla görülebilen ve okunabilen yerlere asılır. (HÜKMÜNÜN İHLAL EDİLMESİ)	Madde 4/2	2.595 TL İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Mad- de 5/11	Mahalli Mülki Amir	4207 sayılı Kanun Madde 5/11
29	4207 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (a) bendi hariç birinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralarında belirtilen yasakların uygulanması ve tedbirlerin alınması ile ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeyen işletme sorumluları, denetimi yapan yetkililer tarafından önce yazılı olarak uyarılır. Bu uyarı yazısı, ilgili işletme sorumlusuna tebliğ edilir. Bu uyarıya rağmen, verilen sürede yükümlülüklerin yerine getirilmemesi	Madde 5/2	2.104 TL den 10.555 TL ye Kadar İDARİ PARA CEZASI	4207 sayılı Kanun Mad- de 5/2	Mahalli Mülki Amir (6111 Sayılı Kanun İle Değiştii	4207 sayılı Kanun Madde 5/2
30	4207 sayılı Kanunla kendilerine görev yüklenen memurlar ve diğer kamu görevlilerince bu görevlerin yerine getirilmemesi	Madde 5/15		4207 sayılı Kanun Mad- de 5/15	Yetkili Ma- kamlar	4207 sayılı Kanun Madde 5/15

ÖNEMLİ NOT: 6111 SAYILI KANUN İLE EKLENDİ:

4207 SAYILI KANUN MADDE 5/16 HÜKMÜ: “Bu maddedeki cezaları gerektiren fiillerin tekrerrüü halinde idari para cezası bir kat artırılarak verilir.”

(*) 2019 Yılı ceza miktarları, Maliye Bakanlığı'nca 30 Kasım 2018 tarihli ve 30611 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 503 Sıra Nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği'nde belirlenen % 23,73 (yirmüç virgöl yetmişüç) yeniden değerlendirme oranına uygun olarak tespit edilmiştir.

2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNUNA GÖRE 2019 YILI BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

(Kişilerin tek tek veya toplu olarak eğlenmesi, dinlenmesi veya konaklaması için açılan otel, motel, pansiyon, kamping ve benzeri konaklama yerleri; gazino, pavyon, meyhane, bar, birahane, içkili lokanta, taverna ve benzeri içkili yerler; sinema, kahvehane ve kıraathane; kumar ve kazanç kastı olmamak şartıyla adı ne olursa olsun bilgi ve maharet artırıcı veya zeka geliştirici nitelikteki elektronik oyun alet ve makinelerinin, video ve televizyon oyunlarının içerisinde bulunduğu elektronik oyun yerleri; internet kafeler ve benzeri yerler umuma açık istirahat ve eğlence yeri sayılır.m.7)

KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2019 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
m. 6/1-a	Umuma açık istirahat ve eğlence yerinin süreli olarak faaliyetten men edildiği halde süresinden önce açılması	Belediye Encümeni	1.822 - 3.662 TL
m. 6/1-b	Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin açma ve kapanma saatlerine uymaması	Belediye Encümeni	1.822 - 3.662 TL
m.6/1-c, 12/1	Eğlence, oyun, içki ve benzeri umuma açık ve açılması izne bağlı yerlerde 18 yaşından küçüklerin çalıştırılması	Belediye Encümeni	1.822 - 3.662 TL
m.6/1-c, m.12/2	Bar, pavyon, gazino, meyhane gibi içkili yerler ile kıraathane ve oyun oynatılan yerlere yollarında veli veya vasisi olsa bile 18 yaşından küçüklerin alınması	Belediye Encümeni	1.822 - 3.662 TL
m.6/1-d	Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilmesi	Belediye Encümeni	1.822 - 3.662 TL
m.7/3	İzin almadan umuma açık istirahat ve eğlence yeri açmak	Belediye Encümeni	Kapatma
m.6/3	Yukarıda sıralanan suçları bir yıl içinde tekrar etmek	Belediye Encümeni	En son uygulanan ceza bir kat artırılır

Bu maddede öngörülen idarî para cezaları, belediye sınırları içinde belediye encümeni tarafından verilir. Verilen idarî para cezalarına ilişkin kararlar, ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İdarî para cezaları, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Bu maddede belirtilen aynı fiillerin, bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır.

KAMU KONUTLARININ 2019 YILI AYLIK KİRA BEDELLERİ

9/11/1983 tarihli ve 2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu kapsamındaki kamu konutları için aylık kira bedellerinin belirlendiği Milli Emlak Genel Tebliği (Sıra No:389) 27/12/2018 tarih ve 30638 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

1) Kira bedelleri	Yurt içinde bulunan konutlardan aylık her bir metrekare için;
a) Kerpiç, ahşap, bağdadi ve benzeri konutlarda	2,36 TL/m ² ,
b) Kalorifersiz konutlarda	3,69 TL/m ² ,
c) Kaloriferli konutlarda	4,85 TL/m ² ,
Kira bedeline yapılacak ilaveler	
3 üncü maddede belirlenen kira bedellerine ek olarak, aylık her bir metrekare için kaloriferli, kapıcı ya da her ikisinin de kurum ve kuruluşlarca karşılandığı konutlardan ilave kira bedeli	0,57 TL/m ²
(2) Elektrik ve su bedellerinin kurum ve kuruluşlarca yapılan gerçek giderler dikkate alınarak kullanıcılarından tahsil edilmesi esastır. Bununla birlikte, sayaçların ayrılmasının mümkün olmaması nedeniyle elektrik, su ya da her ikisinin hizmet binası veya fabrika tesislerinden karşılandığı konutlardan 3 üncü maddede belirlenen kira bedellerine ek olarak, aylık her bir metrekare için;	
a) Elektrik sayacının ayrılmasının mümkün olmaması halinde	1,08 TL/m ² ,
b) Su sayacının ayrılmasının mümkün olmaması halinde	0,93 TL/m ² ,
c) Elektrik ve su sayacının her ikisinin de ayrılmasının mümkün olmaması halinde	2,01 TL/m ² ,
ç) Konutlarda kullanılan su, şehir şebekesi dışında kuyu, artezyen, kaynak suyu ve benzeri su kaynaklarından karşılanıyor olması halinde ilave kira bedeli alınır.	0,50 TL/m ² ,
Yakıtı kurum ve kuruluşlar tarafından tedarik edilen konutlar	
2946 sayılı Kamu Konutları Kanunu ile Kamu Konutları Yönetmeliği kapsamındaki kurum ve kuruluşların yurt içindeki kaloriferli konutlarından yakıtı kurum ve kuruluş tarafından tedarik edilenlerde oturanlardan ısı pay ölçer veya kalorimetre cihazı montajı yapılmamış konutlarda, her bir metrekare için yakıt bedeli	1,94 TL/m ²
(2) Isı pay ölçer veya kalorimetre cihazı montajı yapılmış konutlarda; birinci fıkradaki yakıt bedelinin üç katını geçmemek kaydıyla, bağımsız bölümün tüketimi oranında hesaplanan yakıt bedeli konutta oturanlardan tahsil edilir. Ancak kurum ve kuruluşlar, yakıt maliyetlerini dikkate alarak gerekli gördükleri takdirde bu bedelin üzerinde yakıt bedeli tahsil edebilir.	
(3) Yakıtı kurum ve kuruluşlarca tedarik edilen konutlarda, ortak kullanım alanlarındaki aydınlatma, elektrik, su, gaz, otomat ve benzeri giderlerin zorunlu nedenlerle kurum ve kuruluşlarca karşılanıyor olması halinde, bu giderler karşılığında kira ve yakıt bedellerine ek olarak her bir metrekare başına	0,22 TL/m ²
Kira bedellerinin hesaplanması 3 üncü maddede belirtilen kira birim bedellerine, 26/5/2005 tarihli ve 25826 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Milli Emlak Genel Tebliği (Sıra No: 294)'nde belirtilen esaslar uygulanmak suretiyle aylık kira bedelleri hesaplanır.	

2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNDAKİ PARASAL LİMİTLER

	TL
1. Diğer Şehirlerde Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/2) ¹	763.600
2. Resmi Gazete İle Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/3) ²	2.380.900
3. Açık Teklif Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 45) ³	2.380.900
(Bu madde ile ilgili parasal sınır, Hazineye ait taşınmazların satışında 10.000.000.-TL olup, bu tutarı yirmi katına kadar artırmaya Maliye Bakanı yetkilidir.)	
4. Pazarlık Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 51) ⁴	
a- İllerde, Kuruluş Merkezlerinde Askeri Birlik, Kurum ve Kuruluşları da Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçindeki İlçelerde ve Nüfusu 50.000'i Geçen İlçelerde	86.700
b-Diğer İlçelerde	43.000
5. Taşınır ve Taşınmaz Malların Satış, Kira, Trampa Edinmesi ve Mülkiyetin Gayri Ayni Hak Tesisinde Mahalli Komisyonların Yetkilerinin Üst Sınırı (Madde 76) ⁵	
a) Ankara, İstanbul ve İzmir İl Merkezlerinde	523.700
b) Diğer Büyükşehir Belediyesi Olan İl Merkezlerinde	262.000
c) Diğer İl Merkezleri, Büyükşehir Bld. Sınırları İçindeki İlçeler ve Nüfusu 50.00'i Geçen İlçelerde	189.900
ç) Diğer İlçelerde	141.900

Bu madde ile ilgili parasal sınırları n herbiri için ayrı ayrı veya birlikte dört katına kadar artırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir.

[1] 2886/17 md. 2. fıkrası Diğer şehirlerde yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli her yıl Genel Bütçe Kanunu ile belirlenecek miktarı aşan ihale konusu işler (1) numaralı fıkraya göre yapılacak ilanlardan başka, traşi göz önüne alınarak ili Basın-İlan Kurumunca tespit olunacak günlük gazetelerden birinde, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defa daha ilan edilir.)

[2] 2886/17 md. 3. Fıkrası: Resmi Gazete ile yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli (2) numaralı fıkraya uyarınca belirlenecek miktarın üç katını aşan ihale konusu işler, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defada Resmi Gazete'de ilan edilir.

[3] 2886/45 Açık teklif usulü ile yapılabilecek

[4] 2886/-51. Md Pazarlık usulüyle yapılacak

[5] 2886/76 ncı maddesi : Mahalli komisyonların yetkileri- Taşınır ve taşınmaz malların satış, kira, trampa edilmesi ve mülkiyetin gayri ayni hak tesislerinde, mahalli komisyonların ne miktara kadar ihaleye selahiyetleri oldukları, her yıl Genel Bütçe Kanununda gösterilir.

YURTIÇİ HARCIRAHLAR

Memur ve Hizmetlilerden	TL
a) Ek Göstergesi 8000 ve Daha Yukarı Olanlar	51,60
b) Göstergesi 5800 (Dahil) - 8000 (Hariç) Olanlar	48,15
c) Ek Göstergesi 3000 (Dahil) - 5800 (Hariç) Olanlar	45,20
d) Kadro Derecesi 1 - 4 Olanlar	39,85
e) Kadro Derecesi 5 - 15 Olanlar	38,75

(* 6245 Sayılı Kanununun 33/b maddesine göre verilecek gündeliklerin hesabından bu tutar esas alınır.)

6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre verilecek gündeliklerin hesabında bu tutar esas alınır.

6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkralarına göre yatacak yer temini için ödenecek ücretlerin hesabında, gündeliklerinin %50 artırımlı miktarı esas alınır. (d) fıkrasına göre yapılacak ödemelerde ise görevlendirilenin ilk on günü için gündeliklerin % 50 artırımlı miktarı, takip eden 80 günü için gündeliklerinin % 50'si, müteakip 90 günü için ise müstehak oldukları gündeliklerinin %40'ı esas alınır.

II- Arazi Üzerinde Çalışanlara Verilecek Tazminatlar (Madde 50)

50 nci Maddenin 1, 2, 3, 4 ve 5 inci Bentlerinde Yer Alan Personel :

- a) Kadro derecesi 1-4 olanlar 15,80
b) Kadro derecesi 5-15 olanlar 15,25

Bu tazminattan yararlananlardan;

1) Memuriyet mahalli dışındaki çalışma alanlarında hizmet görenler ile 24.2.1984 tarihli ve 2981 sayılı Kanun uygulamasında çalışan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü personeline yukarıda yazılı miktarların yarısı ek olarak ödenir.

2) Bu çalışmaları dolayısıyla arazide, şantiyede veya gemilerde geceleyenlere bu suretle bulunacak miktarın yarısı ek olarak ayrıca ödenir.

EK DERS, KONFERANS VE FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETLERİ İLE DİĞER ÜCRET ÖDEMELE- RİNİN (K- Cetveli)

I- Fazla Çalışma Ücreti

(A) Saat Başı Fazla Çalışma Ücreti:

1- 657 sayılı Kanununun 178 inci maddesi uyarınca fazla çalışma karşılığında saat başına yapılacak ödeme 2,13 Türk Lirasıdır. (399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 30 uncu maddesinin (a) bendi dahil olmak üzere özel kanunlarındaki hükümler uyarınca bütçe kanunlarıyla belirlenmesi gereken fazla çalışma ücretleri için bu saat ücreti esas alınır.)

2- 657 sayılı Kanuna tabi personele, anılan Kanununun 178 inci maddesinde yer alan kısıtlamalara bağlı olmaksızın ve fiilen yapılan fazla çalışma karşılığında;

b) Her bir makam için aylık toplam 450 saati geçmemek üzere ..... Büyükşehir ve İl Belediye Başkanları ile birlikte çalışan personele ayda 90 saati geçmemek üzere makam onayına istinaden saat başına yapılacak ödeme 2,25 Türk Lirasıdır.

5- Her ne suretle olursa olsun, özel kanunlarına göre fazla çalışma ücreti alanlara, yukarıdaki hükümlere göre ayrıca fazla çalışma ücreti ödenmez.

(B) Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti

1- Belediyeler ile bunlara bağlı müstakil bütçeli kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlardaki (iktisadi işletmeler hariç), görevlerinin niteliği gereği 657 sayılı Kanunda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın zabıta ve itfaiye hizmetlerinde fiilen çalışan personele (destek hizmeti yürüten personel hariç), belediye meclisi kararı ile tespit edilen tutar, fazla çalışma ücreti olarak maktuen ödenir. Ancak, bunlara ödenecek aylık fazla çalışma ücreti en son yapılan resmi nüfus sayımına göre belediye nüfusu;

-10.000'e kadar olanlar için 284,50 Türk lirasını,

-10.001'den 50.000'e kadar olanlar için 305 Türk Lirası,

- 50.001'den 100.000'e kadar olanlar için 337,50 Türk Lirasını,

100.001'den 150.000'e kadar onalar için 381 Türk Lirasını,

250.001'den 1.000.000'e kadar olanlar için 454,50 Türk Lirasını

- 1.000.001'den fazla olanlar için 527 Türk Lirasını,

-Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir belediyeleri dışındaki diğer büyükşehirlerin belediye sınırları içerisindekiler için 527 Türk Lirasını,

- Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehirler belediye sınırları içerisindekiler için 701 Türk Lirası, geçemez.

2- Aylık maktu fazla çalışma ücreti alanlara, her ne ad altında olursa olsun ayrıca fazla çalışmaya yönelik olarak başkaca bir ödeme yapılmaz.

3- Yukarıdaki hükümlere göre ödenecek aylık maktu fazla çalışma ücretleri;

a) Görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı yararlanma ve sakatlanma hallerinde tedavi süresince,

b) bir yılda toplam 30 günü geçmeyen hastalık izni sürelerinde,

c) İtfaiye hizmetlerinde çalışan personel için görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı hastalanma hallerinde tedavi süresince,

ç) Yurt içinde yapılacak hizmet içi eğitime katılma ve geçici görevli olarak bulunma durumlarında, ödemeye devam olunur. Diğer hallerde ise, fiilen çalışıldığı sürece ve bu süre ile orantılı olarak ödenir.

DİĞER ÖDEMELER

1. 442 sayılı Köy Kanununun 74 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan (11.500) gösterge rakamı ile mülga ek 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan (8.500) gösterge rakamı, 1/1/2019 -31/12/2019 tarihleri arasındaki dönemde sırasıyla (14.640) ve (9.189) olarak uygulanır.

11. 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü maddesinde yer alan (6000) ve (2200) gösterge rakamları, 1/1/2019 -31/12/2019 tarihleri arasındaki dönemde sırasıyla (6.026) ve (2.226) olarak uygulanır.

12. (K) cetvelinde ayrıca, 5393 sayılı Belediye Kanununun 39 uncu maddesinde yer alan belediye başkanının özlük hakları ile ilgili göstergelerin ise 1/1/2019 -31/12/2019 tarihleri arasındaki dönemde "2.280" rakamının eklenmesi suretiyle uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Bütçelerin diğer tertiplerinin esas giderlerine ilişkin olarak ödenen sigorta giderleri dışında Devlet mallarının sigorta edilmemesi esastır.

Ancak;

a) Yanıcı, patlayıcı maddeler, gemi, uçak, helikopter ve ilaç depolama yerlerinin sigorta giderleri,

ç) Belgelerine göre ayrılması mümkün olmayan sigorta ve navlun giderleri,

d) Belediyelere ait itfaiye ve ambulans araçlarının kasko sigortası giderleri,

bütçelerinin ilgili tertiplerinden ödenir.

BÜTÇE KANUNUNDAKİ 5018 SAYILI KAMU MALİ YÖNETİMİ VE KONTROL KANUNU LİMİTLERİ

K.MAD.	AÇIKLAMA	TUTAR - TL
35	a) Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için	
1	1-İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde	1.550
	2-İlçelerde	800
	c) Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sevkinde kullanılmak üzere	17.750
	e) Mahkeme harç giderleri (Ankara, İstanbul ve İzmir İl merkezleri için)	37.000
	g) İl dışına yapılacak seyahatlerde akaryakıt giderleri için kullanılmak üzere	8.000
	ğ) Yakalanan yasa dışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	28,500
	i) 5018 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin kuruluş merkezlerindeki mutemetlerine	970.000
40	4- Bağış ve yardımlar için	35.350
79	a) Zaruri veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imtanı kalmayan kamu alacaklarının silinmesinde	20.000
	b) Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan, kamu alacaklarının silinmesinde	20
5502 Sayılı Kanunun 7 nci maddesinin	ı) Kurum alacaklarının tahsilat işlemleri ile diğer kanunlarla tahakkuk ve tahsilat yetkisi Kuruma verilen alacakların tahsilat işlemlerinin, kısmen veya tamamen kamu gelirlerinin toplanması ve takibinden sorumlu olan kamu idarelerinden hizmet almak suretiyle gerçekleştirilmesine karar vererek Bakan onayına sunmak.	473
2942	Kamulaştırma Kanunu 3. md. 12. fıkra	290.000

DEĞERLİ KAĞITLAR (2019 YILI)

Değerli Kağıdın Cinsi		Bedeli (TL)
	Noter kağıtları	
	a) Noter kağıdı	13,50
	b) Beyanname	13,50
	c) Protesto, vekaletname, re'sen senet	22,00
2	(Mülga: 30.12.2004-5481/14.md.)	-
3	Pasaportlar	133,50
4	İkamet İzni (değişik:28/7/2016- 6735/27 md.)	89,00
5	(Mülga:30/12/2004-5281/14.md)	-
6	(Değişik:14/1/2016-6661/3.md.)	-
	a) Kanuni bildirim süresi dışında doğum nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	22,50
	b) Değiştirme nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	22,50
	c) Kayıp nedeniyle düzenlenen Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartı	45,00
7	Aile cüzdanları	121,00
8	(Mülga:30/12/2004-5281/14.md)	-
9	Sürücü belgeleri	166,00
10	Sürücü çalışma belgeleri (Karneleri)	166,00
11	Motorlu araç tescil belgesi	148,50
12	İş makinesi tescil belgesi	124,00
13	Banka çekleri (Her bir çek yaprağı)	8,00
14	Mavi Kart (Ek: 9/5/2012-6304/9 md.)	12,50
15	Yabancı çalışma izni belgesi (Ek:28/7/2016-6735/27. md.)	89,00
16	(22.12.2016 tarih ve 29926 sayılı Resmi Gazeteyeyle düzeltilen ibare) Çalışma izni muafiyeti belgesi (Ek:28/7/2016-6735/27. md.) (*)	89,00

AMORTİSMANA TABİ TUTULMADAN DOĞRUDAN GİDER YAZILACAK TUTAR (V.U.K. MADDE:313)

TUTAR	UYGULAMA DÖNEMİ	DAYANAĞI
1.200-TL	01/01/2019-31/12/2019	504 Sayılı VUK Genel Tebliği
1.000 TL	01/01/2018-31/12/2018	492 Sayılı VUK Genel Tebliği
900 TL	01/01/2017-31/12/2017	476 Sayılı VUK Genel Tebliği
900 TL	01/01/2016-31/12/2016	460 Sayılı VUK Genel Tebliği
880 TL	01/01/2015-31/12/2015	442 Sayılı VUK Genel Tebliği
800 TL	01/01/2013-31/12/2014	433 Sayılı VUK Genel Tebliği
800 TL	01/01/2013-31/12/2013	422 Sayılı VUK Genel Tebliği
770 TL	01/01/2012-31/12/2012	411 Sayılı VUK Genel Tebliği
700 TL	01/01/2011-31/12/2011	402 Sayılı VUK Genel Tebliği

GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARINDA UYGULANAN KİRA İSTİSNA TUTARI 2019 YILI

(31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete)

Gelir Vergisi Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan mesken kira gelirleri için uygulanan istisna tutarı	5.400 TL
--	----------

HİZMET ERBABINA İŞYERİ VEYA İŞYERİNİN MÜŞTEMİLATI DIŞINDA KALAN YERLERDE YEMEK VERİLMEK SURETİYLE SAĞLANAN MENFAATLARA İLİŞKİN İSTİSNA TUTARI (2019 YILI) 31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer)

Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendinde yer alan, işverenlerce işyeri veya işyerinin müştemilatı dışında kalan yerlerde hizmet erbabına yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlara ilişkin istisna tutarı,	19.00 TL
--	----------

BASİT USULE TABİ OLMANIN GENEL ŞARTLARINDAN OLAN İŞYERİ KİRA BEDELİNE İLİŞKİN TUTAR (2019 YILI) 31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer)

Gelir Vergisi Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yer alan yıllık kira bedeli toplamı, 2019 takvim yılında uygulanmak üzere	
-Büyükşehir belediye sınırları içinde	9.000 TL
-Diğer yerlerde	6.000 TL

ENGELLİLER İÇİN VERGİ İNDİRİMİ

31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer)

DERECESİ	TUTARI (TL)
I. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 80'ini Kaybedenler)	1.200
II. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 60'ını Kaybedenler)	650
III. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 40'ını Kaybedenler)	290

YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI

YILLAR		
2018	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:503) (31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer))	%23,73
2017	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:484)	%14,47
2016	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:474)	%3,83
2015	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:457)	%5,58
2014	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:441)	%10,11
2013	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:430)	%3,93
2012	Yılı yeniden değerlendirme oranı(VUK Genel Tebliği No:419)	%7,80

GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA HALİNDE ÖDENECEK ÜCRET

Görevden Uzaklaştırılan veya Tutuklanan Memurlar İçin

Aylık, taban aylığı ve kıdem aylığı	2/3 oranında verilir.
Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir.
Yan Ödeme	2/3 Oranında Verilir.
Özel Hizmet Tazminatı	2/3 Oranında verilir.
Tayin Bedeli	2/3 Oranında Verilir.
Eğitim ve Öğretim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Mülki İdare Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Din Hizmetleri Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Emniyet Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Denetim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Lojman Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Yabancı Dil Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Ek Çalışma Ücreti	2/3 Oranında Verilir.
Yolluk Karşılığı Tazminatı	Hiç Verilmez.
Emekli Keseneği	Tam Aylığın Yarıısı Üzerinden Kesilir.
Damga Vergisi	Tabiidir.

Not: Görevden uzaklaştırılan personele göreve iade edilerek açığındaki süresine ait tam aylığa hak kazanma halinde, emekli kesenekleri aylığın diğer yarısından da kesilerek tama çıkarılır.

ÜCRETLİ YILLIK İZİNLER (İşçiler İçin - 10.06.2003'den itibaren)

a)	1 Yıdan 5 Yıla Kadar Olanlar (5 yıl dahil)	14 İş Günü
b)	5 Yıdan Fazla 15 Yıdan Az Olanlar	20 İş Günü
	15 Yıl Dahil ve Daha Fazla Olanlar	26 İş Günü
c)	18 ve Daha Küçük Yaştaki İşçiler İle 50 ve Daha Yukarı Yaştakiler En Az	20 İş Günü

Not: İzin sürelerine rastlayan ulusal bayram, hafta tatili ve genel tatil günleri izin süresinden sayılmaz

İŞ AKDİNİN FESHİNDE İHBAR TAZMİNATI TUTARLARI

Hizmet Süresi	Bildirim Süresi	İhbar Tazminat Tutarı
a) İş 6 Aydan Az Sürmüş İşçi İçin	2 Hafta	2 Haftalık Ücret
b) İş 6 Aydan 1.5 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	4 Hafta	4 Haftalık Ücret
c) İş 1.5 Yıdan 3 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	6 Hafta	6 Haftalık Ücret
d) İş 3 Yıdan Fazla Sürmüş Olan İşçi İçin	8 Hafta	8 Haftalık Ücret

Not: 4857/17 maddesi gereği sözleşme ile süreler yükseltilebilir.

MEMUR ÖDEMELERİNDEN YAPILAN KESİNTİLER

MEMUR MAAŞ KALEMİ	KANUNİ DAYANAĞI	GELİR VERGİSİ	DAMGA VERGİSİ	EMEKLİ KESENEĞİ (KURUM/ŞAHİS)
Aylık (gösterge)	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Ek gösterge	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Taban aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Kıdem Aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Yan ödeme (Zamlar)	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	+	+	-
Özel hizmet tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Ek tazminat	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Denetim tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Makam tazminatı	657 sayılı Kanununun ek 26. maddesi	-	+	Kısmen*
Görev tazminatı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (C-4) bendi	-	+	Kısmen*
Temsil tazminatı	4505 sayılı Kanununun 5. maddesi	-	+	Kısmen*
Yabancı Dil Tazminatı	375 sayılı KHK'nın 2. maddesinin son fıkrası	-	+	-
Aile yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 203. maddesi	-	-	-
Doğum yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 207. maddesi	-	-	-
Ölüm yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 208. maddesi	-	-	-
Öğretim yılına hazırlık ödeneği	657 sayılı Kanununun ek 32. maddesi	-	+	-
Nöbet üzeri (sağlık personeli için)	657 sayılı Kanununun ek 33. maddesi	-	+	-
Emekliliğini isteyen personele verilen ödeme	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (D) bendi	-	+	-
Toplu sözleşme ikramiyesi	375 sayılı KHK'nın ek 4. maddesi	-	+	-
666'ya göre ek ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 9. maddesi	-	+	-
Fazla çalışma ücreti	375 sayılı KHK'nın ek 13. maddesi	-	+	-
Cumhurbaşkanı, Başbakan ve TBMM başkanının yakın korumalarına yapılan ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 14. maddesi	-	+	-
Harcırah ödemeleri	Gelir Vergisi Kanunu madde 24	-	+	-

Bu ödemeler 2008 yılı Ekim ayı başından önce memuriyete başlayanlar açısından emeklilik keseneği ve kurum karşılığına tabi olmamakla birlikte ilk defa 4/1-c sigortalısı olan memurlar açısından 5510 sayılı Kanununun 80 nci maddesi gereğince Makam, temsil ve görev tazminatları ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesi uyarınca (bölge, kurum, birim, çalışma mahalli, görevin niteliği ve benzeri kriterlere dayalı olarak asıl tazminatlara ilave, ek veya ayrıca ödenen tazminatlar hariç) ödenen tazminatlar prime esas kazançta dahil edilmektedir.

DEVLET MEMURLARINA HASTALIK VE REFAKAT İZİNİ

		İzin Süresi
DMK 105. Md.	Hastalık İzni	-Uzun süreli hastalıklarda 18 ay -Diğer hastalıklarda 12 ay
	Refakat İzni	Sağlık Kurulu Raporu ile Ana, baba, eş, çocuk, kardeş için; 3 ay(gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılabilir.
DEVLET MEMURLARINA AYLIKSIZ İZİN		
Devlet Memurları Kununu 108. Madde	Askerlik	Muvazzaf askerliğe ayrılan memurlar askerlik süresince izinli sayılırlar
	Görev ve Öğrenim	Yetiştirilmek üzere yurtdışına gönderilen veya Sürekli görevle yurtiçine ya da yurtdışına atanan veya en az altı ay süreyle yurtdışına geçici olarak görevlendirilen memurlar yurtdışına kamu kurumlarınca gönderilmiş olan öğrencilerin memur olan eşleri 77 inci maddeye göre izin verilenlerin memur olan eşlerine görev veya öğrenim süresi kadar aylıksız izin verilir.
	Doğum	Analık izinden sonra 24 ay Eşi doğum yapan memura 24 ay
	Aylıksız İzin	Beş hizmet yılını tamamlamış olanlara; bir yıla kadar (en fazla iki defada kullanılmak üzere)
	Evlat Edinme	24 Ay
	Hayati Tehlike	Refakat izninden sonra 18 Ay
	Göreve Dönme/ Görevden Çekilmiş Sayılma	Aylıksız izin süresinin bitiminden önce mazereti gerektiren sebebin ortadan kalkması halinde, on gün içinde göreve dönülmesi zorunludur. Aylıksız izin süresinin bitiminde veya mazeret sebebinin kalkmasını izleyen on gün içinde görevine dönmeyenler, memuriyetten çekilmiş sayılır.

MEMURLARDA AÇIKTAN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

1) Esas Aylık	Vekalet Ettiği Kadro Derecesinin İlk Kademe Aylığının Ek Göstergesi Dahil 2/3 Oranıdır.
2) Kıdem Aylığı	Hiç Verilmeyecek
3) Taban Aylığı	2/3 Oranında Verilecektir
4) Yan Ödeme	Tam Verilir
5) Özel Hizmet Tazminatı	Tam Verilir
6) Eğitim ve Öğretim Tazminatı	Tam Verilir
7) Din Eğitimi Hizmetleri Tazminatı	Tam Verilir
8) Ek Çalışma ve Ek Ders Ücreti	Tam Verilir
9) Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir
10) Tedavi Giderleri	Tam Verilir
11) Damga Vergisi	Vergiye Tabi Hakedişlerden Kesilir
12) Emekli Keseneği	Taban Aylığı Dahil Aldığı Aylık Üzerinden (2/3 Tutarından) Tam Kesilir a) İşe Başlamada Kısıtlı Aylıktan Kesilemez b) İlk Tam Maaşından Giriş Aidatı Kesilir c) İşten Ayrılmalarda Aylık Kısıtlı Hesaplanırsa bile emekli keseneği tam aylık üzerinden kesilir.
13) Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir

DEVLET MEMURLARINDA KURUM DIŞINDAN VEKALETTE ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin sebebi, kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerinde geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıldır. Ancak, kurum dışında (Yani başka kurumlardan) atanan vekil memura işe başladığından bu yana vekalet aylığı, görevin kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 oranında ödenir.
2- Kıdem ve Taban Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Kanuni izin, geçici görev (hizmetçi eğitimine katılma dahil) görevden uzaklaştırma halleriyle geçici boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden daha aşağı dereceli bir göreve vekalet edilmesinde ödenmez.
4- Lojman Tazminatı	Verilmez
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emekli Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

KURUM İÇİNDEN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin Sebebi; kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerindeki geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıdır. Ancak 3 aydan fazla devam süresi için, görevin kadro derecesinin ilk kademe göstergesinin (ek gösterge dahil) aylığının 1/3 tutarı verilir. İlkokul öğretmeni ve veznedarlık görevine bağlandı tarihi itibaren verilir. Diğer taraftan tedviren görevlendirmelerde vekalet aylığı ödenmez.
2- Kıdem Aylığı	Verilmeyecektir
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Mehil müddedi, yıllık izin, mazeret ve hastalık izni, geçici görev, görevden uzaklaştırma, hizmetçi eğitime katılma halleriyle geçi boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden aşağı dereceli kadroya vekalet edilmesinde ödenmez. Ayrıca vekil 99 Seri No'lu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde belirtildiği gibi asılde aranan şartlara haiz olması gerekmektedir.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez. Ancak, o kadroya aslen atanabilme şartlarına sahipse zam ve tazminatların farkı ödenir.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir
Boş Kadroya Vekalet	
Boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir. Ancak, saymanlık kadrolarının boşalması halinde işe başlama tarihten itibaren vekalet aylığı verilmek suretiyle vekaleten atama yapılabilir.	
1- Esas Aylık	Vekalet edilen kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 nispetinde verilir.
2- Kıdem Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Yapılan her iki görevle ilgili aynı cins zam ve tazminatlardan fazla olarak farklı cinsteki zam ve tazminatlar 657 s. K. 175. maddesindeki oranlara bakılmaksızın vekalet görevine bağlandı tarihi itibaren ödenir. Ancak kendi derecesinden daha aşağı derecelerdeki kadrolara vekalet ve tedviren görevlendirme halinde hiçbir ödeme yapılmaz.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecek
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka yerlerdeki bir kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

3194 SAYILI İMAR KANUNUNA GÖRE VERİLECEK İDARİ PARA CEZALARI (01/01/2019-31/12/2019 TARİHLERİ ARASI)

Ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere veya imar mevzuatına aykırı olarak yapılan yapının sahibine, yapı müteahhidine veya aykırılığı altı iş günü içinde idareye bildirmeyen ilgili fenni mesullere yapının mülkiyet durumuna, bulunduğu alanın özelliğine, durumuna, niteliğine ve sınıfına, yerleşmeye ve çevreye etkisine, can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğine ve aykırılığın büyüklüğüne göre, **1.162,27 Türk Lirasından az olmamak üzere,**

Kanuni Dayanağı	Yapının Sınıfı	Yapının Grubu	İdari Para Cezası (TL) (her bir m ² için)
42/a	I	A	6,97
		B	11,62
	II.	A	18,58
		B	25,55
	III	A	41,82
		B	46,49
	IV	A	53,45
		B	58,10
		C	72,05
	V	A	88,32
B		106,92	
C		120,86	
D		146,43	
42/b	Mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan, yapının cephelerini ve diğer yapı elemanlarını değiştiren veya yapı malzemesi için öngörülen gereklere aykırı bulunan		Birim Fiyat Listesindeki Bedelin %20
42/c (42/a ve 42/b maddelerine göre cezalandırılması gereken yapılar)	Hisseli parselde diğer maliklerin muvafakati alınmaksızın yapılmış ise		% 30
	Kamuya veya başkasına ait bir parselde yapılmış ise		% 40
	Uygulama imar planında ¹ veya parselasyon planında "Kamu Tesis Alanı veya Umumi Hizmet Alanı" olarak belirlenmiş bir alanda yapılmış ise		% 60
	Mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ediyor ise		% 100
	Uygulama imar planı bulunan bir alanda yapılmış ise		% 20
	Yapılaşmaya yasaklanmış bir alanda yapılmış ise		% 80
	Özel kanunlar ile belirlenmiş özel imar rejimine tabi bir alanda yapılmış ise		% 50
	Ruhsatsız ise		% 180

	Ruhsatı hükümsüz hale gelmesine rağmen inşaatı sürdürülüyor ise	% 50
	Yapı kullanma izin belgesi alınmış olmakla birlikte, ruhsat alınmaksızın yeni inşai faaliyete konu ise	% 100
	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılmıyor ise	% 10
	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılıyor ise	% 20
	Çevre ve görüntü kirliliğine sebebiyet veriyor ise	% 20
3194/18-42	3194 sayılı Kanununun 18/son fıkrasında belirtilen durumlar hariç, imar planı olmayan yerlerde her türlü yapılaşma amacıyla arsa ve parsellerin hisselerine ayırarak özel parselasyon planları, satış vaadi sözleşmeleri yapılması	4.649,12
3194/28-42	Müelliflik, fenni mesuliyet, şantiye şefliği ve yapı müteahhithliği hususundaki görev ve sorumlulukların yerine getirilmemesi	4.649,12
3194/32-42	Yapı sahibinin bir ay içerisinde yapısının ruhsata uygun hale getirmemesi veya ruhsat almaması	4.649,12
3194/33-42	İnşaat, tamirat ve bahçe tanzimi ile ilgili tedbirler alınmaması ve mükellefiyetlerin yerine getirilmemesi	4.649,12
3194/35-42	Binaların zemin seviyesi altında kat kazanmak maksadıyla, bina cephe hattından yola kadar olan kısımda, zeminin kazılarak yaya kaldırımının seviyesinin altına düşürülmesi; her ne sebeple olursa olsun evvelce ön bahçeleri yaya kaldırımı seviyesinden, 0,50 m. Daha aşağıda teşekkül etmiş bulunan binalarla gibi arsaların sahiplerinin emniyet tedbiri almaması	4.649,12
3194/36-42	Kapıcı dairesi ve sığınak ayrılması hususlarındaki mükellefiyetlerin yerine getirilmemesi	4.649,12
		4.649,12
3194/37-42	Otopark yerlerinin kullanma izni alındıktan sonra plana ve yönetmelik hükümlerine aykırı olarak başka maksatlara tahsis edilmesi	4.649,12
3194/39-42	Bir kısmı veya tamamının yakılacak derecede tehlikeli olduğu belediye veya valilik tarafından tespit edilen yapıların tamir edilmemesi veya yıkılmaması, Yapıldığı tarih itibarıyla plana ve mevzuata uygun olmakla beraber, mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısına can ve mal emineyitini tehdit ettiği veya edeceği ilgili idare veya mahkeme kararı ile tespit olunan yapıların ilgili idarenin yazılı ikazına rağmen idarece tanınan süre içinde takviye yapılmaması veya bu yapıların 39. madde uyarınca yıkılmaması halinde	2.3214,88

3194/41-42	Belirli yollar üzerinde bulunan mahzurlu binaların veya binasız arsaların yola bakan yüzlerinin ilgili idarece (belediye veya valilik) tayin edilen tazda kapatılmaması durumunda	4.649,12
3194/27-42	İl özel idaresince belirlenmiş köy yerleşme alanı sınırları içinde, köyün nüfusuna kayıtlı olan ve köyde sürekli oturanlar tarafından, projeleri il özel idaresince incelenerek, fen, sanat ve sağlık şartlarına uygun olmasına rağmen muhtarlık izni olmaksızın konut ve zati maksatlı tarım ve hayvancılık yapısı inşa edilmesi durumunda (Bu yapılardaki diğer aykırılıklar ve ruhsata tabi tarım ve hayvancılık maksatlı yapılardaki aykırılıklar için verilecek olan idari para cezası 632,67 TL den az olmamak üzere 42/2 fıkrasına göre hesaplanan toplam ceza miktarının beşte biri olarak uygulanır.)	697,32

Önemli Not:

- Yukarıdaki fıkralarda belirtilen fiil ve hallerin, yapının inşa edilmesi süreci içinde **tekrarı halinde, idari para cezaları bir kat artırılarak** uygulanır.
- Yukarıdaki fıkralar uyarınca tahsil olunan idari para cezaları, aynı fiil nedeniyle 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 184 üncü maddesine göre mahkûm olanlara faizsiz olarak iade edilir.
- Yapının bu Kanuna, ilgili diğer mevzuata, plana, ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere uygun hale getirilmesi için idarenin yazılı izni dahilinde yapılan iş ve işlemler mühür bozma suçu teşkil etmez.
- Müelliflerin, fenni mesul mimar ve mühendislerin, yapı müteahhitlerinin, şantiye şefi mimar ve mühendislerin, imar mevzuatına aykırı fiillerinden dolayı verilen cezaları ve haklarındaki kesinleşmiş mahkeme kararları, kendi kayıtlarına işlenmek ve ilgili mevzuata göre cezai işlem yapılmak üzere,
1) Üyesi buldukları meslek odasına 2) Bakanlığa ilgili idarece bildirilir.

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:62)

2019 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 29/12/2017 Tarih ve 30285 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

I. Akitlerle ilgili kağıtlar	
A. Belli parayı ihtiva eden kağıtlar:	
1. Mukavelenameler, taahhütnameler ve temliknameler	(Binde 9,48)
2. Kira mukavelenameleri (Mukavele süresine göre kira bedeli üzerinden)	(Binde 1,89)
3. Kefalet, teminat ve rehin senetleri	(Binde 9,48)
4. Tahkimnameler ve sulhnameler	(Binde 9,48)
5. Fesihnameler (Belli parayı ihtiva eden bir kağıda taalluk edenler dahil)	(Binde 1,89)
6. Karayolları Trafik Kanunu uyarınca kayıt ve tescil edilmiş ikinci el araçların satış ve devrine ilişkin sözleşmeler	(Binde 1,89)
7. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 09/08/2016) Hazinesinin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazlara ilişkin ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni sözleşmeleri (yatırım taahhüdü bulunanlar dâhil ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni süresine göre bulunacak bedel üzerinden)	(Binde 9,48)
8. (Ek: 15/7/2016-6728/28 md.) (Yürürlük: 9/8/2016) Resmî şekilde düzenlenen gayrimenkul satış vaadi sözleşmeleri (3/2/2017 tarih ve 29968 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 31/1/2017 tarih ve 2017/9759 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Kararının 1 inci maddesiyle, bu bentlerde yer alan kağıtlar için uygulanan "binde 9,48" oranı "0" (sıfır) olarak uygulanacağı kararlaştırılmıştır.)	(Binde 0)
9. (Ek:6728/28. md.-Yürürlük: 09/08/2016) Resmî dairelerin mal ve hizmet alımlarına ilişkin yaptıkları ihalelerde, ihaleyi yapan idare ile düzenlenen sözleşmeler	(Binde 9,48)
B. Belli parayı ihtiva etmeyen kağıtlar:	
1. Tahkimnameler	(72,70 TL)
2. Sulhnameler	(72,20 TL)
3. Turizm işletmeleri ile seyahat acentelerinin aralarında düzenledikleri kontenjan sözleşmeleri	(408,60 TL)
(Belli parayı ihtiva edenler dahil)	
II. Kararlar ve mazbatalar	
1. Meclislerden, resmi heyetlerden ve idari davalarla ilgili olmayarak Danıştaydan verilen mazbata, ilam ve kararlarla hakem kararları:	
a) Belli parayı ihtiva edenler	(Binde 9,48)
b) Belli parayı ihtiva etmeyenler	(72,70 TL)
2. İhale Kanunlarına tabi olan veya olmayan resmi daire ve kamu tüzel kişiliğini haiz kurumların her türlü ihale kararları (Ek.6728/28. md.-Yürürlük: (9/8/2016), (4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kurum ve kuruluşlara şikâyet veya Kamu İhale Kurumuna itirazın şikâyet ya da yargı kararı üzerine ihalenin iptal edilmesi hâlinde, bu ihale kararının hükmünden yararlanılmayan kısmına isabet eden damga vergisi ret ve iade olunur. Sözleşmenin düzenlenmiş olması durumunda sözleşmeye ilişkin damga vergisi ret ve iade edilmez.)	(Binde 5,69)
III. Ticari işlemlerde kullanılan kağıtlar	
1. Ticari ve mütedavil senetler:	

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:62)

2019 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 29/12/2017 Tarih ve 30285 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

a) Emtia senetleri:	
aa) Makbuz senedi (Resepise)	(25,10 TL)
ab) Rehin senedi (Varant)	(14,80 TL)
ac) İyda senedi	(2,40 TL)
ad) Taşıma senedi	(0,70 TL)
b) Konşimentolar	(14,80 TL)
c)Deniz ödöncü senedi	(Binde 9,48)
d) İpotekli borç senedi, irat senedi	(Binde 9,48)
2. Ticari belgeler:	
a) Menşe ve Mahreç şahadetnameleri	(25,10 TL)
b) Resmi dairelere ve bankalara ibraz edilen bilançolar ve işletme hesabı özetleri:	
ba) Bilançolar	(56,10 TL)
bb) Gelir tabloları	(26,90 TL)
bc) İşletme hesabı özetleri	(26,90 TL)
c) Barnameler	(2,40 TL)
d) Tasdikli manifesto nüshaları	(11,00 TL)
e) Ordinolar	(0,70 TL)
f) Gümrük idarelerine verilen özet beyan formları	(11,00 TL)
IV. Makbuzlar ve diğer kağıtlar	
1. Makbuzlar:	
a) Resmi daireler tarafından yapılan mal ve hizmet alımlarına ilişkin ödemeler (avans olarak yapılanlar dahil) nedeniyle, kişiler tarafından resmi dairelere verilen ve belli parayı ihtiva eden makbuz ve ibra senetleri ile bu ödemelerin resmi daireler nam ve hesabına, kişiler adına açılmış veya açılacak hesaplara nakledilmesini veya emir ve havalelerine tediyesini temin eden kağıtlar	(Binde 9,48)
b) Maaş, ücret, gündelik, huzur hakkı, aidat, ihtisas zammı, ikramiye, yemek ve mesken bedeli, harcırah, tazminat ve benzeri her ne adla olursa olsun hizmet karşılığı alınan paralar (Ek: 5766/10-ç md.) (Yürürlük: 6/6/2008) (avans olarak ödenenler dahil) için verilen makbuzlar ile bu paraların nakden ödenmeyerek kişiler adına açılmış veya açılacak cari hesaplara nakledildiği veya emir ve havalelerine tediyeye olunduğu takdirde nakli veya tediyeyi temin eden kağıtlar	(Binde 7,59)
c) Ödünç alınan paralar için verilen makbuzlar veya bu mahiyetteki senetler	(Binde 7,59)
d) İcra dairelerinin resmi daireler namına şahıslara ödenen paralar için düzenlenen makbuzlar	(Binde 7,59)
2. Beyannameler (Bu beyannamelerin sadece bir nüshası vergiye tabidir):	
a) Yabancı memleketlerden gelen posta gönderilerinin gümrüklenmesi için postanelerce gümrüklere verilen liste beyannamelerde yazılı her gönderi maddesi için	(0,70 TL)
b) Vergi beyannameleri:	
ba) Yıllık gelir vergisi beyannameleri	(72,70 TL)
bb) Kurumlar vergisi beyannameleri	(97,10 TL)

DAMGA VERGİSİNE TABİ KAĞITLAR

(Damga Vergisi Genel Tebliği Seri No:62)

2019 Yılı içerisinde uygulanacak Damga Vergisine Tabi Kağıtların tutarları 29/12/2017 Tarih ve 30285 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

bc) Katma değer vergisi beyannameleri	(48,00 TL)
bd) Muhtasar beyannameler	(48,00 TL)
be) Diğer vergi beyannameleri (damga vergisi beyannameleri hariç)	(48,00 TL)
c) Gümrük idarelerine verilen beyannameler	(97,10 TL)
d) Belediye ve il özel idarelerine verilen beyannameler	(35,70 TL)
e) Sosyal güvenlik kurumlarına verilen sigorta prim bildireleri	(35,70 TL)
f) (Değişik:6728/28. Md. Yürürlük: 9/8/2016) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca verilmesi gereken aylık prim ve hizmet belgesi ile muhtasar beyannamenin birleştirilerek verilmesiyle oluşturulan beyannameler	(56,90 TL)
3. Tabloda yazılı kağıtlardan aslı 1,00 Yeni Türk Lirasından fazla maktu ve nispi vergiye tabi olanların resmi dairelere ibraz edilecek özet, suret ve tercümelere.	(0,70 TL)

5846 SAYILI FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU

5846	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2019 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır.		
	23/01/2008 tarih ve 5728 S.K. 81 inci md.	Bu yasağa uymayanlara Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	153 TL

5.12.1951 tarih ve 5846 sayılı Yasa'nın 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Yasa ile değişik 81 inci maddesinin yedinci fıkrasına göre, bu Yasa kapsamında korunan, yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım, iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır. Bu yasağa aykırı hareket edenler, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.

İdari para cezasına itiraz : 5846 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idari para cezasına ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmaması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.

7126 SİVİL SAVUNMA KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2019 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		Tatbiki ilan olunan sivil savunma tedbirlerine riayet etmeyen bütün vatandaşlarla resmi veya özel daire, müessese ve teşekküllerin mesul amirlerine, fiillerine suç oluşturmadığı takdirde,		
5728	47	Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	320 TL

9.6.1958 tarih ve 7126 sayılı Yasa'nın 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Yasa ile değişik 47 nci maddesine göre, bu Yasa hükümlerine göre tatbiki ilan olunan sivil savunma tedbirlerine riayet etmeyen bütün vatandaşlarla resmi veya özel daire, müessese ve teşekküllerin mesul amirlerine, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.

İdari para cezasına itiraz : 7126 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idari para cezasına ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmaması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 1/1/2019 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

(Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği Seri No:504, 31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır:)

Madde Konusu	İlanın şekli	Gösterge
MADDE 104-	1- İlanın vergi dairesinde yapılması	2.700
	3- İlanın; - Vergi dairesinin bulunduğu yerde yayımlanan bir veya daha fazla gazetede yapılması	2.700-270.000
	- Türkiye genelinde yayımlanan gazetelerden birinde ayrıca yapılması	270.000 ve üzeri
MADDE 115-	Tahakkuktan vazgeçme	33
MADDE 153/A-	Teminat tutarı	120.000
MADDE 177-	Bilanço hesabı esasına göre defter tutma hadleri	
	1- Yıllık; - Alış tutarı	230.000
	- Satış tutarı	320.000
	2- Yıllık gayrisafi iş hasılatı	120.000
	3- İş hasılatının beş katı ile yıllık satış tutarının toplamı	230.000
MADDE 232-	Fatura kullanma mecburiyeti	1.200
MADDE 252-	Muhtarların karne tasdikinde aldığı harç	3,30
MADDE 313-	Doğrudan gider yazılacak demirbaş ve peştemallıklar	1.200
MADDE 343-	En az ceza haddi	
	- Damga vergisinde	14,80
	- Diğer vergilerde	29
MADDE 352-	Usulsüzlük dereceleri ve cezaları (Kanuna bağlı cetvel)	
	<u>I inci derece usulsüzlükler</u>	
	1- Sermaye şirketleri	180
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	110
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	55
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	25
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	14,80
	6- Gelir vergisinden muaf esnaf	7
	<u>II nci derece usulsüzlükler</u>	
	1- Sermaye şirketleri	98
	2- Sermaye şirketi dışında kalan birinci sınıf tüccarlar ve serbest meslek erbabı	55
	3 - İkinci sınıf tüccarlar	25
	4- Yukarıdakiler dışında kalıp beyanname usulüyle gelir vergisine tabi olanlar	14,80
	5- Kazancı basit usulde tespit edilenler	7
6- Gelir vergisinden muaf esnaf	3,90	
MADDE 353-	Fatura ve benzeri evrak verilmemesi ve alınmaması ile diğer şekil ve usul hükümlerine uyulmaması	

VERGİ USUL KANUNUNDA YER ALAN VE 01/01/2019 TARİHİNDEN GEÇERLİ OLMAK ÜZERE UYGULANACAK OLAN HAD VE TUTARLAR

MADDE 353-	1- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere; fatura, gider pusulası, müstahsil makbuzu, serbest meslek makbuzu verilmemesi, alınmaması	290
	- Bir takvim yılı içinde her bir belge nevine ilişkin olarak kesilecek toplam ceza	148.000
	2- Elektronik belge olarak düzenlenmesi gerekenler de dahil olmak üzere; perakende satış fişi, ödeme kaydedici cihaz fişi, giriş ve yolcu taşıma bileti, sevk irsaliyesi, taşıma irsaliyesi, yolcu listesi, günlük müşteri listesi ile Maliye Bakanlığınca düzenleme zorunluluğu getirilen belgelerin düzenlenmemesi, kullanılmaması veya bulundurulmaması	290
	- Her bir belge nev'ine ilişkin olarak her bir tespit için toplam ceza	14.800
	- Her bir belge nev'ine ilişkin bir takvim yılı içinde kesilecek toplam ceza	148.000
	4- Hazine ve Maliye Bakanlığınca tutulma ve günü gününe kayıt edilme mecburiyeti getirilen defterlerin; bulundurulmaması, günü gününe kayıt yapılmaması, yetkililere ibraz edilmemesi ile levha bulundurma ve asma mecburiyetine uyulmaması	290
	6- Belirlenen muhasebe standartlarına, tek düzen hesap planına ve mali tablolara ilişkin usul ve esaslar ile muhasebeye yönelik bilgisayar programlarının üretilmesine ilişkin kural ve standartlara uymayanlara	7000
	7- Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce yapılacak işlemlerde kullanılma zorunluluğu getirilen vergi numarasını kullanmaksızın işlem yapanlara	350
	8- Belge basımı ile ilgili bildirim görevini tamamen veya kısmen yerine getirmeyen matbaa işletmecilerine	1.100
	- Bu bent uyarınca bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	220.000
9- 4358 sayılı Kanun uyarınca vergi kimlik numarası kullanma zorunluluğu getirilen kuruluşlardan yaptıkları işlemlere ilişkin bildirimleri, belirlenen standartlarda ve zamanda yerine getirmeyenlere	1.480	
10-127 nci maddenin (d) bendi uyarınca Maliye Bakanlığının özel işaretili görevlisinin ikazına rağmen durmayan aracın sahibi adına	1.100	
MADDE 355-	b) Damga Vergisinde	
	- Her bir kağıt için kesilecek özel usulsüzlük cezası	2,40
MÜKERRER MADDE 355-	Bilgi vermektten çekinenler ile 107a, 256, 257 ve mükerrer 257 nci madde ve gelir vergisi kanununun 98/a maddesi hükmüne uymayanlar için ceza	
	86,148,149,150,256 ve 257 nci maddelerinde yer alan zorunluluklar ile mükerrer 257 nci madde ve Gelir Vergisi Kanununun 98/A mad. uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar	
	1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	1.900
	2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	980
	3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	490
	107/A maddesi uyarınca getirilen zorunluluklara uymayanlar	
1-Birinci sınıf tüccarlar ile serbest meslek erbabı hakkında	1.200	
2-İkinci sınıf tüccarlar, defter tutan çiftçiler ile kazancı basit usulde tespit edilenler hakkında	600	
3-Yukarıdaki bentlerde yazılı bulunanlar dışında kalanlar hakkında	300	
Tahsilat ve ödemelerini banka, benzeri finans kurumları veya posta idarelerince düzenlenen belgelerle tevsik etme zorunluluğuna uymayanlara bir takvim yılı içinde kesilecek toplam özel usulsüzlük cezası	1.480.000	
MADDE 370	İzaha davet	
	Kullanılan sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge tutarı	70.000

SULAR HAKKINDA KANUN

KANUN	MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2019 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		İçme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclislerince yasak edilebilir		Belediye Encümeni
831 Sayılı Kanun	28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanunun Ek-7 nci Maddesi			

28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanun'un Ek 7 nci maddesine göre; içme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisleri tarafından yasak edilebilir.

Belediye meclisleri, su kaynaklarının, su yollarının ve su depolarının korunması amacıyla çeşitli önlem ve kararlar alabilirler. Bu konuda çeşitli yasaklar koyabilirler. Bu yasaklara uyulmadığı takdirde, 1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesine göre, ceza uygulaması gerekmektedir.

1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesinde; "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaç ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idari para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir." hükmü yer almaktadır.

Para cezası uygulamasında, belediye mücavir alanı ile sınırlı kalmayıp, su kaynaklarına kadar gidebilecektir. İçme ve kullanma suyu ihtiyacının mahalli idare birlikleri tarafından karşılanması halinde, belediyelere tanınan bütün yetki ve görevler, bu birlikler tarafından yerine getirilecektir

TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTABİLECEKLERİ PARA LİMİTİ (01.01.2019-31.12.2019)

Kanuni Dayanağı	Nüfusu	Tutarı
Belediye Tahsilat Yönetmeliğinin 10 uncu maddesinde düzenlenmiş ve tahsilat tutarı son genel nüfus sayımına göre nüfusu 10.000'e kadar olan yerlerde, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 83 üncü maddesinin (A) bendinin (a) alt bendi uyarınca (1050 sayılı Kanun mülga olduğu için 5018 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrası) her yıl Bütçe Kanunu ile illerde ita amiri mutemeteri için belirlenen avans limitinin 2 katını, nüfusu 10.000'den fazla olan yerlerde ise, bu limitin 4 katını geçmesi halinde 15 fülük süre beklemeden vezneye veya bankaya yatırılması zorunludur.	10.000' e kadar olan belediyeler	3.100
	10.000' den fazla olan belediyeler	6.200

ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ

Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği (Seri No:51) 31.12.2018 tarih ve 30642 (3.Mükerrer) Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır. Bu Tebliğ ile 1/1/2019 tarihinden itibaren konutlar ile işyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi tutarlarının tespit ve ilan edilmiştir.

İŞYERLERİ VE DİĞER ŞEKİLDE KULLANILAN BİNALARA AİT ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ

(a) Büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelerde uygulanacak çevre temizlik vergisi tarifesi:					
Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1 Derece	1 Derece	1 Derece	1 Derece	1 Derece
1. Grup	3.500	2.700	2.200	1.900	1.690
2. Grup	2.200	1.690	1.300	1.100	980
3. Grup	1.690	1.100	980	700	550
4. Grup	700	550	400	350	270
5. Grup	400	350	240	230	190
6. Grup	230	190	120	110	84
7. Grup	84	65	45	39	29

(b) Büyükşehir belediyelerinde uygulanacak çevre temizlik vergisi tarifesi:					
Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1 Derece	1 Derece	1 Derece	1 Derece	1 Derece
1. Grup	4.375	3.375	2.750	2.375	2.112
2. Grup	2.750	2.112	1.625	1.375	1.225
3. Grup	2.112	1.375	1.225	875	687
4. Grup	875	687	500	437	337
5. Grup	500	437	300	287	237
6. Grup	287	237	150	137	105
7. Grup	105	81	56	48	36

İNDİRİMLİ ÇEVRE TEMİZLİK VERGİSİ UYGULAMASI

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1 Derece	1 Derece	1 Derece	1 Derece	1 Derece
1. Grup	1.750	1.350	1.100	950	845
2. Grup	1.100	845	650	550	490
3. Grup	845	550	490	350	275
4. Grup	350	275	200	175	135
5. Grup	200	175	120	115	95
6. Grup	115	95	60	55	42
7. Grup	42	32	22	19	14

KİK EŞİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER

25 Ocak 2019 Tarih ve 30666 Sayılı Resmi Gazete Kamu İhale Tebliği No: 2019 / 1

	Alımın Türü	Kanuni Dayanağı	KDV Hariç Tutarı (TL)
			2019 Yılı
Eşik Değerler	Mal ve Hizmet Alımları (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanununun 8/b Md.	2.761.007
	Yapım İşleri (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanununun 8/c Md.	60.742.537
Açık İhale Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 40 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanununun 13/a-1 Md.	2.761.007
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanununun 13/a-1 Md.	60.742.537
Belli İstekliler Arasında İhale Usulü Kamu İhale Bülteni Ön Yeterlilik İlan Limiti (Son başvuru tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanununun 13/a-2 Md.	2.761.007
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanununun 13/a-2 Md.	60.742.537
Pazarlık Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 25 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanununun 13/a-3 Md.	2.761.007
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanununun 13/a-3 Md.	60.742.537
Yerel Gazete İlan Limiti (İhale tarihinden en az 7 gün önce en az iki yerel gazetede)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanununun 13/b-1 Md.	180.732
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanununun 13/b-1 Md.	361.481
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanununun 13/b-2 Md.	180.732 -
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanununun 13/b-2 Md.	361.481 -
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 21 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanununun 13/b-3 Md.	361.481 -
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanununun 13/b-3 Md.	2.761.007 -
			3.012.502 -
			60.742.537

KİK EŞİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER

25 Ocak 2019 Tarih ve 30666 Sayılı Resmi Gazete Kamu İhale Tebliği No: 2019 / 1

Doğrudan Temin Usulü ile Yapılacak Alımlar	Büyükşehir Sınır İçindeki İdareler	4734 sayılı Kanununun 22/d Md.	90.358
	Diğer İdareler	4734 sayılı Kanununun 22/d Md.	30.101
Belediye Şirketleri	Mal ve Hizmet alımları	4734 sayılı kanununun 3/g maddesi	13.857.591
Pazarlık Usulü ile Yapılacak Alımlar		4734 sayılı Kanununun 21/f Md.	301.228
İhalelerden Kesilecek Kamu İhale Kurumu Payı (Sözleşme bedelinin onbinde beşi)		4734 sayılı Kanununun 53/j-1 Md.	602.479
Mühendis ve mimarların diplomalarını ihalelerde benzer iş deneyimi olarak değerlendirilmesinde mezuniyet sonrası her yıl için dikkate alınacak tutar.		4734 Sayılı Kanununun 62/h Md.	334.368
Şikayette Bulunan İsteklilerin Kamu İhale Kurumuna Yatıracakları Bedel	618.044-TL'ye kadar		5.719
	618.044-TL'den 2.472.180-TL'ye kadar		11.442
	2.472.180-TL'den 18.541.351-TL'ye kadar		17.163
	18.541.351-TL ve üzeri		22.887

6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2019 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI İLGİLİ BİLGİLER

Kanun M.	Ceza M.	Fiil	01.01.2015 itibarıyla Ceza Miktarı	Tehlike Sınıfı	01.01.20189 itibarıyla Ceza Miktarı			Açıklama
					10'dan az çalışan	10-49 çalışan	50 ve daha fazla çalışan	
4/1-a	26-1/a	İş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili tedbir almamak, organizasyonu yapmamak, gerekli araç ve gereçleri sağlamamak, sağlık ve güvenlik tedbirlerini değişen şartlara uygun hale getirmemek ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapmamak.	2466	Az Teh.	3,825	3,825	5,737	Türk Lirası / her yükümlülük için
				Tehlikeli	4,781	5,737	7,650	
				Çok Teh.	5,737	7,650	11,475	
4/1-b	26-1/a	İşyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini izlememek, denetlememek ve uygunsuzlukları gidermemek.	2466	Az Teh.	3,825	3,825	5,737	Türk Lirası / her yükümlülük için
				Tehlikeli	4,781	5,737	7,650	
				Çok Teh.	5,737	7,650	11,475	
6/1-a	26-1/b	İş güvenliği uzmanı çalıştırmamak.	6167	Az Teh.	9,574	9,574	14,361	TL / Her ay (Aykırlığın devamı halinde)
				Tehlikeli	11,967	14,361	19,148	
				Çok Teh.	14,361	19,148	28,722	
6/1-a	26-1/b	İşyeri hekimi çalıştırmamak.	6167	Az Teh.	9,574	9,574	14,361	TL / Her ay (Aykırlığın devamı halinde)
				Tehlikeli	11,967	14,361	19,148	
				Çok Teh.	14,361	19,148	28,722	
6/1-a	26-1/b	Diğer sağlık personeli çalıştırmamak.	3083	Az Teh.	-	-	-	TL / Her ay (Aykırlığın devamı halinde)
				Tehlikeli	-	-	-	
				Çok Teh.	-	9,568	14,352	
6/1-b	26-1/b	İSG hizmetleri için görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşların görevlerini yerine getirmeleri amacıyla araç-gereç-mekân sağlamamak.	1849	Az Teh.	2,869	2,869	4,303	Türk Lirası
				Tehlikeli	3,586	4,303	5,738	
				Çok Teh.	4,303	5,738	8,607	
6/1-c	26-1/b	İSG hizmetlerini yürütenler arasında koordinasyonu sağlamamak.	1849	Az Teh.	2,869	2,869	4,303	Türk Lirası
				Tehlikeli	3,586	4,303	5,738	
				Çok Teh.	4,303	5,738	8,607	
6/1-ç	26-1/b	Görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşlar tarafından iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuata uygun olan ve yazılı olarak bildirilen tedbirleri yerine getirmemek.	1233	Az Teh.	1,911	1,911	2,866	TL / Her tedbir için
				Tehlikeli	2,388	2,866	3,822	
				Çok Teh.	2,866	3,822	5,733	
6/1-d	26-1/b	Görevlendirilen kişileri, hizmet alınan kuruluşları, başka işyerlerinden gelen çalışanları ve bunların işverenlerini İSG riskleri konusunda bilgilendirmemek.	1849	Az Teh.	2,869	2,869	4,303	Türk Lirası
				Tehlikeli	3,586	4,303	5,738	
				Çok Teh.	4,303	5,738	8,607	
8/1	26-1/c	İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının hak ve yetkilerini kısıtlamak.	1849	Az Teh.	2,869	2,869	4,303	Türk Lirası / uzman ve hekim için ayrı ayrı
				Tehlikeli	3,586	4,303	5,738	
				Çok Teh.	4,303	5,738	8,607	

6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2019 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI İLGİLİ BİLGİLER

8/6	26-1/c	Tam süreli görevlendirmelerde işyeri sağlık ve güvenlik birimini kurmamak.	1849	Az Teh.	2,869	2,869	4,303	Türk Lirası
				Tehlikeli	3,586	4,303	5,738	
				Çok Teh.	4,303	5,738	8,607	
10/1	26-1/ç	Risk değerlendirmesi yapmamak veya yaptırılmamak.	3700	Az Teh.	5,742	5,742	8,613	Türk Lirası
				Tehlikeli	7,177	8,613	11,484	
		Risk değerlendirmesi yapmamaya veya yaptırmamaya devam etmek.	5550	Çok Teh.	8,613	11,484	17,226	TL / Her ay (Aykırlığın devamı halinde)
				Az Teh.	8,615	8,615	12,922	
				Tehlikeli	10,768	12,922	17,230	
10/4	26-1/ç	Risklerin belirlenmesine yönelik gerekli kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmaların yapılmasını sağlamamak	1849	Az Teh.	2,869	2,869	4,303	Türk Lirası
				Tehlikeli	3,586	4,303	5,738	
				Çok Teh.	4,303	5,738	8,607	
11	26-1/d	Acil durumları belirlememek, acil durum planlarını hazırlamamak, destek elemanı görevlendirmemek, araç gereç sağlamamak, acil durumlarda işyeri dışındaki kuruluşla irtibatı sağlayacak düzenlemeyi yapmamak.	1233	Az Teh.	1,911	1,911	2,866	TL / Her yükümlülük için (aykırılığın devamı halinde her ay için aynı miktar)
				Tehlikeli	2,388	2,866	3,822	
				Çok Teh.	2,866	3,822	5,733	
12	26-1/d	Ciddi ve yakın tehlike durumunda; çalışanların işi bırakarak güvenli yere gitmelerini sağlamamak. Zorunluluk olmadıkça, gerekli donanımına sahip ve özel olarak görevlendirilenler dışındaki çalışanlardan işlerine devam etmelerini istemek. Müdahalede bulunan çalışanları yaptıkları müdahaleden dolayı sorumlu tutmak	1233	Az Teh.	1,911	1,911	2,866	TL / Her yükümlülük için (aykırılığın devamı halinde her ay için aynı miktar)
				Tehlikeli	2,388	2,866	3,822	
				Çok Teh.	2,866	3,822	5,733	
14/1	26-1/e	İş kazalarının ve meslek hastalıklarının kaydını tutmamak, ramak kala olaylar ve iş kazaları ile ilgili incelemeler yaparak ilgili raporları düzenlememek.	1.849	Az Teh.	2,869	2,869	4,303	TL / Her yükümlülük için
				Tehlikeli	3,586	4,303	5,738	
				Çok Teh.	4,303	5,738	8,607	
14/2	26-1/e	İş kazalarını kazadan sonraki üç iş günü içinde, sağlık hizmeti sunucuları veya işyeri hekimi tarafından kendisine bildirilen meslek hastalıklarını, öğrendiği tarihten itibaren üç iş günü içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirmemek.	2.466	Az Teh.	3,825	3,825	5,737	Türk Lirası
				Tehlikeli	4,781	5,737	7,650	
				Çok Teh.	5,737	7,650	11,475	
14/4	26-1/e	Sağlık hizmeti sunucularının iş kazalarını, yetkili sağlık hizmet sunucularının meslek hastalıklarını en geç 10 gün içinde SGK'ya bildirmemesi.	2.466	-		3,825	Türk Lirası	
15/1	26-1/f	Çalışanlara sağlık gözetimi yaptırmamak	1.233	-		1,911	TL / Her çalışan için	
15/2	26-1/f	Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalışacaklar için yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporunu almama	1.233	-		1,911		

6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2019 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI İLGİLİ BİLGİLER

16	26-1/g	Çalışanları, karşılaşılabilecek sağlık ve güvenlik riskleri, koruyucu ve önleyici tedbirler, yasal hak ve sorumlulukları hakkında, ilk yardım, yangınla mücadele ve tahliye işleri konusunda görevlendirilen kişiler hakkında bilgilendirmemek	1.233	-	1,911		TL / Her çalışan için	
17	26-1/g	Çalışanlara eğitim verme yükümlülüğüne uymamak (İSG eğitimi, çalışan temsilcisine özel eğitim, mesleki eğitim, iş kazası geçirene ilave eğitim, yenileme eğitimi, başka işyerinden çalışmak için gelenlere eğitim, geçici iş ilişkisiyle gelenlere eğitim vermemek, eğitim maliyetini çalışanlara yansıtmak, eğitimlerde geçen süreyi çalışma süresinden saymamak.)	1.233	-	774			
18	26-1/h	Çalışanların görüşlerini alma ve katılmalarını sağlama yükümlülüklerine uymamak.	1.233	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	1,911 2,388 2,866	1,911 2,866 3,822	2,866 3,822 5,733	TL / Her çalışan için
20/1	26-1/ı	Uygun sayıda çalışan temsilcisi görevlendirmemek. (2-50 çalışana 1, 51-100 çalışana 2, 101-500 çalışana 3, 501-1000 çalışana 4, 1001-2000 çalışana 5, 2001 ve üzeri çalışana bulunan işyerine 6)	1.233	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	1,911 2,388 2,866	1,911 2,866 3,822	2,866 3,822 5,733	Türk Lirası
20/3	26-1/ı	Tehlike kaynağının yok edilmesi veya tehlikeden kaynaklanan riskin azaltılması için, öneride bulunan ve gerekli tedbirlerin alınmasını isteyen çalışan temsilcilerinin isteklerini yerine getirmemek.	1.849	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	2,869 3,586 4,303	2,869 4,303 5,738	4,303 5,738 8,607	Türk Lirası
20/4	26-1/ı	Çalışan temsilcilerinin ve destek elemanlarının haklarını kısıtlamak ve gerekli imkanları sağlamamak	1.233	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	1,911 2,388 2,866	1,911 2,866 3,822	2,866 3,822 5,733	Türk Lirası / hakları kısıtlanan her birey için
22	26-1/ı	İş sağlığı ve güvenliği kurulu ile ilgili yükümlülükleri yerine getirmemek	2.466	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	3,825 4,781 5,737	3,825 5,737 7,650	5,737 7,650 11,475	TL / Her aykırılık için
23/2	26-1/j	Birden çok işyerinin bulunduğu iş hanları, sanayi bölgeleri vb. yerlerde diğer işyerlerini etkileyecek tehlikeler konusunda işverenleri uyarmayan, uyarılara uymayan işverenleri Bakanlığa bildirmeyen yönetimlere	6.167	Az Teh. Tehlikeli Çok Teh.	9,574 11,967 14,361	9,574 14,361 19,148	14,361 19,148 28,722	Türk Lirası

6331 SAYILI İSG KANUNUNA GÖRE 2019 YILINDA UYGULANACAK İDARİ PARA CEZALARI İLGİLİ BİLGİLER

24/2	26-1/k	İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda ölçüm, inceleme ve araştırma yapılmasına, numune alınmasına veya eğitim kurumları ile ortak sağlık ve güvenlik birimlerinin kontrol ve denetiminin yapılmasına engel olmak	6.167	Az Teh.	9,574	9,574	14,361	Türk Lirası
				Tehlikeli	11,967	14,361	19,148	
				Çok Teh.	14,361	19,148	28,722	
25/6	26-1/l	İşin durdurulması sebebiyle işsiz kalan çalışanlara ücretlerini ödememek veya ücretlerinde bir düşüklük olmamak üzere meslek veya durumlarına göre başka bir iş vermemek	1.233	-	1,550			Türk Lirası / ihlale uğrayan her çalışan için (aykırılığın devam ettiği her ay için aynı miktar)
29	26-1/m	Büyük endüstriyel kaza olabilecek işyerlerinde büyük kaza önleme politika belgesi hazırlamamak	61681	Az Teh.	95,767	95,767	143,650	Türk Lirası
				Tehlikeli	119,708	143,650	191,534	
				Çok Teh.	143,650	191,534	287,301	
29	26-1/n	Güvenlik raporunu hazırlayarak Bakanlığa sunmadan işyerini faaliyete geçirmek.	98690	Az Teh.	153,227	153,227	229,840	Türk Lirası
				Tehlikeli	191,533	229,840	306,454	
				Çok Teh.	229,840	306,454	459,681	
30	26-1/n	30 uncu maddede öngörülen yönetmeliklerdeki hükümlere aykırı hareket etmek	1233	Az Teh.	1,911	1,911	2,866	TL / Her hüküm için (aykırılığın devamı halinde her ay için aynı miktar)
				Tehlikeli	2,388	2,866	3,822	
				Çok Teh.	2,866	3,822	5,733	
	26-1/o	Çalışanlarına, standartlara uygun ve CE işaretli kişisel koruyucu donanım temin etmemek		-	774			TL / Her çalışan için
	26-1/ö	Yer altı maden işletmelerinde çalışanların buldukları yeri ve giriş çıkışlarını gösteren takip sistemini kurmamak		-	774			

*) 01.06.2005 tarihinde türiürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 17 nci maddesinin yedinci fıkrasında "İdari para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında (YDO) artırılarak uygulanır. Bu suretle idari para cezasının hesabında bir Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz. Bu fıkra hükmü, nispi nitelikteki idari para cezaları açısından uygulanmaz.

**4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK
PARA CEZALARI 01/01/2019-31/12/2019**

Kanun Mad.	Ceza Mad.	Cezayı Gerektiren Fiil	(TL)	
3	98	İşyerini muvazaalı olarak bildirmek	26.027	İşyerini muvazaalı olarak bildiren asıl işveren ile alt işveren vekillerine ayrı ayrı.
5	99/1-a	İşçilere eşit davranma ilkesine aykırı davranmak	219	Bu durumdaki her işçi için
7	99/1-b	Madde de öngörülen ilke ve yükümlülükler aykırı olarak geçici işçi çalıştırmak	366	Bu durumdaki her işçi için
7/2 (f) bendi	99/2	7. maddenin 2 fıkrasının f bendine aykırı davranmak	1.464	
8	99/1-c	İş sözleşmesinin içeriğini belirtir yazılı belgeyi vermemek	219	Bu durumdaki her işçi için
14	99/1-c	Çağrı üzerine ve uzaktan çalışma hükümlerine aykırı davranmak	219	Bu durumdaki her işçi için
28	99/1-d	İşten ayrılan işçiye Çalışma Belgesi vermemek, belgeye gerçeğe aykırı bilgi yazmak	219	Bu durumdaki her işçi için
29	100	Madde hükmüne aykırı olarak işçi çıkartmak (toplu işçi çıkarma)	857	Bu durumdaki her işçi için
30	101	Engelli ve Eski Hükümlü Çalıştırmamak	3.250	Çalıştırılmayan her engelli ve eski hükümlü ve çalıştırılmayan her ay için
32	102/a	Ücret ile bu kanundan doğan veya TİS'den yada iş sözleşmesinden doğan ücreti kasten ödememek veya eksik ödemek	236	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
32	102/a	Ücret, pirim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakını zorunlu tutulduğu halde özel olarak açılan banka hesabına ödememek	236	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
37	102/b	Ücret hesap pusulası düzenlememek	857	
38	102/b	Yasaya aykırı ücret kesme cezası vermek veya kesintinin sebep ve hesabını bildirmemek	857	
39	102/a	Asgari ücreti ödememek veya eksik ödemek	236	Bu durumdaki her işçi ve her ay için
41	102/c	Fazla çalışmalara ilişkin ücreti ödememek, işçiye hak ettiği serbest zamanı altı ay zarfında kullandırmamak, fazla saatlerde yapılacak çalışmalar için işçinin onayını almamak.	416	Bu durumdaki her işçi için
52	102/b	Yüzde ile ilgili belgeyi temsilciye vermemek	857	
56	103	Yıllık ücretli izni yasaya aykırı şekilde bölmek,	416	Bu durumdaki her işçi için

4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI 01/01/2019-31/12/2019

57	103	İzin ücretini yasaya aykırı şekilde ödemek veya eksik ödemek	416	Bu durumdaki her işçi için
59	103	Sözleşmesi fesh edilen işçiye yıllık izin ücreti ödememek	416	Bu durumdaki her işçi için
60	103	Yıllık izin yönetmeliğinin esas usullerine aykırı olarak izni kullandırmamak veya eksik kullandırmak	416	Bu durumdaki her işçi için
63	104	Çalışma sürelerine ve buna dair yönetmelik hükümlerine uymamak	2.292	
64	104	Telafi çalışması usullerine uymamak	416	Bu durumdaki her işçi için
68	104	Ara dinlenmesini uygulamamak	2.292	
69	104	İşçileri geceleri 7.5 saatten fazla çalıştırmak, gece ve gündüz postalarını değiştirmemek	2.292	
71	104	Çocukları çalıştırma yaşına ve çalıştırma yaşına aykırı davranmak	2.292	
72	104	Yer ve sualtında çalıştırma yaşına uymamak	2.292	
73	104	Çocuk ve genç işleri gece çalıştırmak veya ilgili yönetmelik hükümlerine aykırı hareket etmek	2.292	
74	104	Doğum öncesi - sonrası sürelerde kadın işçiye çalıştırmak veya ücretsiz izin vermemek	2.292	
75	104	İşçi Özlük dosyasını düzenlememek	2.292	
76	104	Çalışma sürelerine ilişkin yönetmeliklere muhalefet etmek	2.292	
92/2	107/1-a	Çağrıldıkları zaman gelmemek, ifade ve bilgi vermemek, gerekli olan belge ve delilleri getirip göstermemek, İş Müfettişlerinin 92/1.fıkıradaki yazılı görevlerini yapmak için kendilerine her çeşit kolaylığı göstermemek ve bu yoldaki emir ve isteklerini geciktirmeksizin yerine getirmemek.	20.822	
96/1	107/1-b	İfade ve bilgilerine başvurulana işçilere işverenlerce telkinlerde bulunma, gerçeği saklamaya yahut değiştirmeye zorlama veyahut ilgili makamlara ifade vermeleri üzerine onlara karşı kötü davranışlarda bulunmak	20.822	
107/2		İş Müfettişlerinin teftiş ve denetim görevlerinin yapılmasını ve sonuçlandırılmasını engellemek.	20.822	

*Not:5083 sayılı T.C. Devletin Para Birimi Hakkında Kanunun 2. maddesine 21/04/2005 tarihli 5335 sayılı Kanunun 22. maddesi ile eklenen fıkra uyarınca 1 YTL'nin altında kalan tutarlar dikkate alınmamıştır.

6301 SAYILI ÖĞLE DİNLENMESİ KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2019 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		İşçilerine öğle tatili vermeyen veya dinlenme devresinde işyerlerini kapatmayan işveren veya vekillerine (İş Kanununa tabi işyerleri hariç)		
6301 Sayılı Kanun	m.7/1		Belediye Encümeni	320 TL

2.3.1954 tarih ve 6301 sayılı Öğle Dinlenmesi Kanunu'nun 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la değişik 7 nci maddesine göre, bu Kanun hükümlerine aykırı olarak müstahdem ve işçilere öğle dinlenmesi yaptırılmaması halinde işveren veya işveren vekillerine, belediye encümenince 100.- TL idari para cezası verilmesi hükme bağlanmıştır. Söz konusu para cezası 8.2.2008 tarihinden itibaren 100 TL, 2018 yılında ise 204 TL olarak uygulanmıştır.

2019 yılında en az ve en fazla..... 204 x 1,2373 = 252 TL.

Ayrıca, bu Kanun'un 5 inci maddesindeki, bu Kanun hükümlerinin uygulanması sebebiyle müstahdem veya işçi kazançlarını veya bu kimselere ait diğer hakları daha aşağı hadlere indiren işveren veya işveren vekiline, belediye encümenince müstahdem veya işçilerin uğradıkları zararın iki katı kadar idari para cezası verilecektir.

1593 SAYILI UMUMİ HIFZISSİHHA KANUNU

AÇIKLAMA	CEZAYI VERECEK MAKAM	2019
a) 24.4.1930 tarih ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la değişik 283 üncü maddesine göre; bu Kanunda yazılı belediye vazifelerine ilişkin olup, 266 ncı maddede gösterilen sıhhi zabıta nizamnamesinde belirtilen yasaklara (Her şehir ve kasaba belediyesi bu kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren bir sene zarfında o şehir veya kasabanın ihtiyaçlarına göre bu kanunun gösterdiği sıhhi hususlara ait bu zabıta talimatnamesi tertip eder. Bu nizamname, meskenlerin ihtiva etmeleri lazım gelen asgari müstemilatı, umumi ve müşterek ikametgahlardaki ikamet şartlarını, gıda maddeleri satılan veya sair temizliğe mütaallik işlerle iştigal edilen mahallerin, han, otel, misafirhane, eğlence mahalleriyle bütün umumi yerlerin sıhhi şartlarını ve umumiyetle şehrin sıhhat ve temizliğine taallük eden hususlara ait riayetleri lazım gelen kaideleri ihtiva eder.) aykırı hareket edenlerle mecburiyetlere riayet etmeyenler, 1608 sayılı Yasa gereğince cezalandırılır. Sağlık zabıta yönetmeliğinde yazılı yasaklara aykırı hareket edenlerle yapılması gerekenlere uymayanlar hakkında 1608 sayılı Yasa'ya istinaden belediye encümenince verilir.	Belediye Encümeni	320 TL
b) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 299 uncu maddesi uyarınca; defin ruhsatı olmadan cenaze defneden mezar bekçileri veya ölü sahipleri Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	320 TL
c) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 301 inci maddesi uyarınca; müsaadesiz olarak bir şehir ve kasabadan diğerine ölü nakledenler, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır. İdari para cezasına itiraz : 1593 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idari para cezasına ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir.	Belediye Encümeni	320 TL

YAPI, TESİS VE ONARIM İŞLERİ İHALELERİNDE KULLANILAN MÜTEAHHİTLİK KARNELERİ VE İŞ BİTİRME BELGELERİNİN 2019 YILINA AİT DEĞERLENDİRME KATSAYILARI

Yıllar	2019 yılında uygulanacak katsayılar
1953 ve öncesi	3.392.152,362
1954	3.059.740,865
1955	2.709.804,391
1956	2.220.048,895
1957	1.942.132,670
1958	1.776.512,282
1959-1966	1.509.092,732
1967	1.369.105,351
1968	1.256.760,019
1969	1.197.181,407
1970	1.117.297,753
1971	1.005.222,213
1972	851.928,109
1973	753.619,896
1974	559.340,276
1975	446.042,377
1976	380.448,863
1977	279.063,305
1978	199.555,197
1979	147.751,650

Yıllar	2019 yılında uygulanacak katsayılar
1980	69.017,630
1981	47.771,418
1982	39.721,050
1983	34.528,590
1984	27.623,974
1985	19.042,821
1986	13.792,289
1987	10.630,727
1988	7.067,470
1989	4.287,586
1990	2.600,678
1991	1.668,791
1992	1.002,119
1993	604,512
1994	362,183
1995	164,626
1996	91,211
1997	46,853
1998	27,150
1999	17,524

Yıllar	2019 yılında uygulanacak katsayılar
2000	10,598
2001	8,657
2002	5,231
2003	4,016
2004	3,465
2005	3,103
2006	2,927
2007	2,611
2008	2,452
2009	2,239
2010	2,185
2011	2,028
2012	2,063
2013	1,963
2014	1,797
2015	1,675
2016	1,558
2017	1,415
2018	1,229
2019	1,000

16.03.2019 tarih ve 30716 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

a) Tespit olunan bu katsayılar 1/1/2020 tarihine kadar uygulanacaktır.

b) 1/3/1981-28/2/1982 arasındaki tarihleri taşıyan (bu tarihler dâhil) ve geçerliliğini muhafaza eden müteahhitlik karneleri miktarı, grubu aynı kalmak şartıyla; 47.771,418 ile çarpılacaktır.

c) 1/3/1982-31/12/1982 arasındaki tarihleri taşıyan (bu tarihler dâhil) müteahhitlik karneleri miktarı, grubu aynı kalmak şartıyla; 39.721,050 ile çarpılacaktır.

PARASAL SINIRLAR

16 Ocak 2019 tarih ve 30657 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

	TL
A- MERKEZİ YONETİM MUHAŞEBE YONETMELİĞİ	
1. Kasa işlemleri:	
1.1. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 nci maddesi gereğince, muhasebe birimlerince kasadan yapılacak ödeme tutarı:	
1.1.1. Merkez muhasebe birimleri, büyükşehir belediyesi kurulu bulunan illerdeki defterdarlık muhasebe birimleri ile T.C. Ziraat Bankası Şubesi bulunmayan ilçelerindeki muhasebe birimlerinde	2.100
1.1.2. Diğer muhasebe birimlerinde,	1.200
1.1.3. Yukarıda belirtilen sınırlar, mahkeme harç ödemeleri ile asker alma bölge askerlik şube başkanlıklarınca genel sevk ve firarı erlerin sevklerine ilişkin ödemelerde 10 kat olarak uygulanır. Yabancı ülke vatandaşlarına yapılacak ikamet tezkeresi bedellerinin iadesinde 1.1.1'de belirtilen sınırlar geçerlidir, teminat iadeleri ise sınırlamaya tabi değildir.	
1.2. Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 12 ve 27nci maddeleri gereğince ertesi gün yapılacak ödemeleri karşılamak üzere ve kişi malı emanet dövizlerden kasada bulundurulacak miktarlar ile T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerde gerekli güvenlik önlemleri alınmak şartıyla vezne bulundurulacak azami TL tutarı:	
1.2.1. Vergi dairesi görev ve yetkilerini haiz vergi dairesi başkanlıkları ve bunların şubeleri ile vergi dairelerinde,	3.200
1.2.2. T.C. Ziraat Bankası şubesi bulunmayan ilçelerdeki muhasebe birimlerinde,	21.000
1.2.3. Diğer muhasebe birimlerinde (Vergi daireleri hariç).	12.000
2. Kaybedilen alınırlar için ilan:	
İlgilileri tarafından kaybedilen alınırlarda Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin 552 nci maddesine göre ilan gerektirmeyen parasal Sınırlar,	1.200
B- MUHAŞEBE YETKİLİSİ MUTEMETLERİNİN GÖREVLENDİRİLMELERİ, YETKİLERİ, DENETİMİ VE ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	
1. Muhasebe yetkilisi mutemedi işlemleri:	
1.1. Muhasebe Yetkilisi Mutemetlerinin Görevlendirilmeleri, Yetkileri, Denetimi ve Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesi uyarınca, muhasebe birimleri dışında görev yapan muhasebe yetkilisi mutemetleri tarafından yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	4.000
1.2. Mahkeme başkanlıkları, icra ve iflas daireleri ve izale-i şüyu memurluklarındaki muhasebe yetkilisi mutemetlerince, 492 sayılı Harçlar Kanununun eki (1) ve (3) sayılı tarifelere göre makbuz mukabili tahsil edilip, yedi günlük süre beklenilmeksizin muhasebe birimi veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	12.750
2. Yetkili memurlarla ilgili işlemler:	
Pul ve Değerli Kağıtların Bayiler ve Yetkili Memurlar Vasıtası ile Satılmasına ve Bayilere Satış Aidatı Verilmesine Dair Yönetmelik hükümlerine göre yetkili memurlarca 15 günlük süre beklenmeden muhasebe biriminin veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	5.000
C- MUHAŞEBE YETKİLİSİ ADAYLARININ EĞİTİMİ, SERTİFİKA VERİLMESİ İLE MUHAŞEBE YETKİLİLERİNİN ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	

PARASAL SINIRLAR

16 Ocak 2019 tarih ve 30657 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

I. Muhasebe yetkililerinin, kendilerine 5018 sayılı Kanun ve diğer mevduatla verilen görev ve yetkilerinden, yardımcılarına devredebilecekleri görev ve yetkilere ilişkin vergi daireleri hariç muhasebe birimlerinde uygulanacak limitler (vergi ve sair kesintile düşülmeden önceki tutar)	
1.1. Yıllık yevmiye sayısı kırk bine kadar olan muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeliştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	4.000
1.2. Yıllık yevmiye sayısı kırk bini geçen muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeliştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	5.600
1.3. Banka teminat mektubu veya menkul değerlerin kayıtlara alınması ile kısmen veya tamamen ilgisine iadesine ilişkin işlemlerde	21.000
4. Merkezi yönetim kapsamı dışındaki idareler limitlerini kendileri belirleyebilirler	
Ç- MERKEZİ YÖNETİM HARCAMA BELGELERİ YÖNETMELİĞİ	
1. Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin 5 inci maddesi ve konuya ilişkin Tebliğde yapılan açıklamalara göre, özel kişiler tarafından düzenlenen faturaların kaybedilmesi halinde, noter onaylı fatura örneklerinin kabul edileceği parasal alt sınırdır.	78.000
D- TAŞINIR MALLARIN KAYITLARDAN ÇIKARILMASI	
1. Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine göre harcama yetkilisinin onayı ile kayıtlardan çıkarılacak taşınır için uygulanacak limirler,	
1.1. Taşınırların kamu idareleri arasından bedelsiz devri ve satışında	6.200
1.3. Taşınırların aynı kamu idaresine bağlı harcama birimleri arasındaki devrinde	30.000
2. Yukarıda velirilen limitler, kuruluş merkezleri Ankara, İstanbul ve İzmir illerinde 3 kat olarak uygulanır.	
ÖN ÖDEME İŞLEMLERİ	
A- HARCAMA YETKİLİSİ MUTEMEDİ AVANS SINIRLARI	
1. Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için;	
1.1. İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediyesi sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50.000'i geçen illerde	1.550
1.2. Diğer İlçelerde	800
6. Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için	81.300
7. İl dışına yapılacak seyahatte kullanılacak akaryakıt giderleri için	8.000
B- ÖZEL BÜTÇELİ İDARELER AVANS SINIRLARI	
10. Diğer Özel Bütçeli idarelerin mutemetleri için	1.550
MUHASEBE KAYITLARINDAN ÇIKARILACAK ALACAKLAR	
1. 6183 sayılı Amme Alacaklarının tahsil Usulü hakkında Kanununun 106 ncı maddesi gereğince	TL
1.1. 213 sayılı vergi Usul kanunu kapsamına giren amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	10
1.2. Diğer amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	20
2. 5018 sayılı Kanununun 79 uncu maddesi hükmü gereğince, özel mevzuatındaki hükümler saklı kalmak üzere, idare hesaplarından kayıtlı olup 6183 sayılı Kanun kapsamında izlenen kamu alacaklarının dışından kalan;	
2.1. Zaruri veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkanı kalmayan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	20.000
2.2. Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	20

PARASAL SINIRLAR

16 Ocak 2019 tarih ve 30657 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

ESKİ YILLARA AİT TEMİNAT MEKTUPLARININ TASFİYESİ

6728 sayılı Kanununun 75 inci maddesi uyarınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ve özel bütçeli idareler tarafından ilgili mevzuatı gereğince alınmış olup, düzenlenme tarihi itibarıyla on yılı geçen ve çeşitli nedenlerle iadesi sağlanmayan veya gelir kaydedilemeyen teminat mektuplarından muhasebe birimince kayıtlarından çıkarılarak ilgili bankalara iade edilecek tutar.	734
--	-----

KANUNİ FAİZ VE TEMERRÜT FAİZ ORANLARI

3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanuna göre, yılları itibarıyla uygulanması gereken faiz ve temerrüt faizi oranları; (Temerrüt faizi miktarının sözleşme ile kararlaştırılmamış olduğu hallerde, akdi faiz miktarı aşağıda belirtilen oranların üstünde ise temerrüt faizi, akdi faiz miktarından az olamaz.	Yıllık Oran (%)
1. 01.07.2018 tarihinden itibaren:	
1.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
1.2. Temerrüt faiz oranı	
1.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
1.2.2. Ticari işlerde (29/6/2018 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	19,50
2. 01.01.2017 - 30.06.2019 dönemi için	
2.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
2.2. Temerrüt faiz oranı	
2.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
2.2.2. Ticari işlerde (31.12.2016 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Tebliği ile)	9,75
3. 01.01.2015 - 31.12.2016 dönemi için	
3.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
3.2. Temerrüt faiz oranı	
3.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
3.2.2. Ticari işlerde (27/12/2013 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası Tebliği ile)	11,75
4. 01.01.2014 - 31.12.2014 dönemi için	
4.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
4.2. Temerrüt faiz oranı	
4.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
4.2.2. Ticari işlerde (27.12.2013 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	11,75

ALINDI BİRİM FİYATLARI

Örnek No	Belgenin Adı	Ölçü Birimi	Birim Fiyatı (TL)
6	Alındı Belgesi (Manuel)	Cilt	19
	Alındı Belgesi (Otokopili)	Takım	0,5
8	Mahsup Alındısı	Cilt	24
10	Tahsildar Alındısı	Cilt	24
11	Muhasebe Yetkilisi Mutemedi Alındısı	Cilt	24
	Bilgisayarlı Muhasebe Yetkilisi Mutemedi Alındısı	Takım	0,5
12	Teslimat Müzekkeresi	Cilt	32
14	Gönderme Emri	Cilt	24
15	Döviz Gönderme Emri	Cilt	24

Yukarıda tablo halinde birim fiyatı belirlenen alındılar ve diğer belgeler, talepte bulunan döner sermaye saymanlıkları ile genel bütçe dışındaki diğer kamu idarelerine hizmet veren muhasebe birimlerine satılabilir. Takım kelimesi 2 veya 3 nüsha halindeki tek bir alındıyı ifade etmektedir.